

# Santapol College Academic Journal

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566 Volume 9 No.2 July - December 2023



ป.ตรี ป.บัณฑิต ป.โท



[www.scaj.stu.ac.th](http://www.scaj.stu.ac.th)



วารสารวิชาการริเริ่มออกนิตยสารฉบับที่ 4 เมื่อปี 2563 - 2567  
จัดอยู่ในฐานข้อมูลวิทยุจดหมายฉบับวารสารไทย TCI 2

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล  
ISSN 2586-9868 (Online)



# วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

## Santapol College Academic Journal (SCAJ)

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล ได้ผ่านการรับรองคุณภาพรอบที่ 4 พ.ศ. 2563 – 2567 จัดอยู่ในฐานข้อมูล ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย TCI 2 กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้จัดทำเป็น 2 รูปแบบ ทั้งรูปแบบตีพิมพ์ (Print) หมายเลข ISSN 2408-1728 (Print) และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) ISSN 2586-9868 (Online) ที่พิมพ์เผยแพร่ บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าว ในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัล นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐศาสนประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีลิตมีเดีย และแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสื่อกลาง แหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดแนวคิด เทคนิค วิธีการนำไปพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจน เป็นเวทีนำเสนอเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปทุกหน่วยงาน โดยมีกำหนดออกราย 6 เดือน หรือ 2 ฉบับต่อปี

กำหนดการออกเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

### ผู้จัดพิมพ์

วิทยาลัยสันตพล

299/1 ถนนอุตร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี 41000

โทรศัพท์ 042-323-464 Email : sturd@stu.ac.th

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ และส่งบทความได้ทาง

<http://www.scaj.stu.ac.th> หรือ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/>

### พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ภาคอีสานการพิมพ์ (999)

10/5-6 ถนนโพศรี ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุตรธานี จังหวัดอุตรธานี 41000

โทร. 042-246611, 042-246622 Fax. 042-248162 Email : parkesan@yahoo.com

บทความทุกเรื่องต้องผ่านการประเมินพิจารณาเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความอย่างน้อย บทความละ 3 ท่าน โดยเป็นการประเมินแบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind Review) ความคิดเห็นในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงมิใช่ความรับผิดชอบของวิทยาลัยสันตพล และไฟล์บทความดิจิทัลเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารมิใช่ของผู้เขียน บทความในวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลสงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องมีการอ้างอิงหรือได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพลเท่านั้น



## ที่ปรึกษา

อาจารย์ธงชัย	ลาวรรณ
อาจารย์กรรณิการ์	(ฤกษ์นิมิตร) นันทโพธิเดช
อาจารย์จักริน	นันทโพธิเดช

## ผู้ตรวจสอบทางวิชาการ (Peer Review)

รองศาสตราจารย์ ศิริศักดิ์	ศุภมนตรี	ดร.จรรยาพร ธรณินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราณี	พรรณวิเชียร	อาจารย์สวัสดิ์ พรหมมินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกรียงศักดิ์	โชติจรุงเกียรติ	

## ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Readers) ประจำปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)

รองศาสตราจารย์ ดร.กล้าหาญ ฌ น่าน		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.เชมณัฐ ภูกองไชย		มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.เจริญ จันทวงศ์		มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นทัศน์ สุริยธนาภาส		มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา เกรียงกรกฎ		มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พัฒน์ สายทอง		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ ชั่งฆะ		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ		มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ อินทร์อุดม		มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์		มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ ฤทธิมิ บัวชุม		สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ		มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรุงธรรม		มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อัชกรณี วงศ์ปรีดี		สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา คำพิทักษ์		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา แสนสุข		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐปภัคภักดิ์ กิตติสุนทรพิศาล		มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์		มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ ลักษณะนิยานนท์		มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รชต สวนสวัสดิ์		มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี



ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สุมาลี	รามันท์	มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อรทัย	อินตะไชยวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.พรพิมล	ฮาตระกูล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ณัฐนันท์	ทองทรัพย์	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ปัทมนัดด์	อนรรักษ์ถนอม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ว่าที่เรืออากาศตรี	ดร.บัญชา	สำรวรรื่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ดร.เรณูมาศ	จันทร์ศิริรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ดร.สุภัทร	แก้วพัชร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี
	ดร.อัศนีชัย	ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเนชั่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ว่าที่ร้อยเอก	ดร.เจริญชัย พรไพโรเพชร	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.สถิตย์	กุลสอน	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	เกรียงศักดิ์	โชติจรุงเกียรติ	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จิระศักดิ์	ดิษฐพลพันธ์	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รติพร	มีชัย	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รุจิรา	พลแพงขวา	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สจี	รุจิฉาย	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สำเร็จ	นนศิริ	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ประหยัด	ฤชากุล	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.พูนสิน	ประคำมินทร์	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.มีศักดิ์	แสงศิลา	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.ยุทธสิทธิ์	จันทร์คูเมือง	วิทยาลัยสันตพล
	ดร.วรพล	คลองเชิงศรี	วิทยาลัยสันตพล



## กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์	ดร.วิทร	วิภาหัตน์	วิทยาลัยสันตพล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.จันทนา	แสนสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.อมรา	ติรศรีวัฒน์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร.ปรีชา	เกรียงกรกฎ	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
	ดร.รัฐชัย	ศิลาเจริญ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	นายชัยยุทธ	ศรีจ้านง	รองประธานศาลฎีกา

**บรรณาธิการ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สฤติย์ กุลสอน

**รองบรรณาธิการ** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สจี รุจิฉาย

**ผู้พิสูจน์อักษรไทย** ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำเร็จ นนศิริ

**ผู้พิสูจน์อักษรอังกฤษ** ดร.ประหยัด ฤชากุล

### ฝ่ายออกแบบและเทคนิคสื่อออนไลน์

อาจารย์อดุลย์	ทองแกม
อาจารย์ไวยพจน์	ดวงจันทร์
อาจารย์วีรภัทร	จันทร์จตุรภัทร

### ฝ่ายจัดการ

อาจารย์กวิณภาพ	ศรีวิฒนานุศาสตร์
อาจารย์ภัทรจิตรา	เพียรชนะ
นางสาวหนึ่งฤทัย	อินทรริน





บทความวิจัย

หน้า

1. การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาปริญญาโท (ADAPTATION UNDER THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC SITUATION OF MASTER'S STUDENTS)..... 1  
*เมริน พูลลาภ และ เฉลิมพร เย็นเยือก*  
MERIN POONLAP and CHALERMPORN YENYUAK
2. ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดรับการจัดจำหน่าย ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ในประเทศไทย (JAPANESE ADULT VIDEO (AV) THAT AFFECTS THE EXPOSURE OF THE ADULT VIDEO DISTRIBUTION IN THAILAND)..... 12  
*อุรพงศ์ แพทย์คชา และ พุทธรักษ์ วิริยะปัทมโชติ*  
URAPONG PATKACHAR and PUTTARUK VIRIYAPANNACHOT
3. การพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร (DEVELOPING SERVICE MARKETING STRATEGIES TO CREATE PERCEIVED VALUE FOR SUCCESS, FOOD BUSINESS IN CHUMPHON PROVINCE)..... 21  
*ชนกร จรูญนิมมาน*  
THANAPORN CHAROONNIMMARN
4. วัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (ORGANIZATIONAL CULTURE AND WORKING ENVIRONMENT AFFECTING QUALITY OF WORK LIFE OF PERSONNEL IN SAMUT SAKHON PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION)..... 34  
*เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง*  
KRIENGSAK SANGSAWANG
5. การบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี (MARKETING MANAGEMENT INFLUENCING DECISION MAKING PROCESS OF HOME PURCHASING IN NONTHABURI PROVINCE)..... 43  
*วนิชญดา วาจิรัมย์, กฤติยา อิศวเรศตระกูล และ ณัฐธวัชวัน ภาควินฉัตร*  
WANICHYADA WAJIRUM, KITIYA ISSAVARESTAGUL and NATTHAWAT PAKAWANCHAT
6. ปัญหาการเยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน (PROBLEMS OF REMEDIES AND COMPENSATION FOR AN OCCUPATIONAL ACCIDENT)..... 52  
*ณรรฐพล สมอุดม, ปรมารณณ์ วีระพันธ์ และ รัชญา จงอุดมการณ์*  
NATTAPON SOMUDOM, PARAMAPORN WEERAPHAN and PEACHAYA JONGUDOMKARN

บทความวิจัย

หน้า

7. การศึกษาแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร  
(A STUDY OF GUIDLINE OF SELF – DEVELOPMENT COMPETENCE OF PRIVATE SCHOOL’S TEACHERS UNDER SAKONNAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)..... 63  
*สิริพร อินทรธรรม, วิทร วิภาหัส และ ประหยัด ฤชากุล*  
*SIRIPORN INTARATHAM, VITHORN VIPHAHUS and PRAYAD RUECHAKUL*
8. การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี  
(THE CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTATORS AFFECTED TO ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS DURING THE COVID - 19 SITUATION IN PRIVATE SCHOOLS UNDER UDONTHANI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)..... 73  
*จุฑามาศ การเกษ, วรพล คล่องเชิงคร และ ทิพย์วรรณ พงษ์บุปผา*  
*JUTHAMAT KARAKET, WORAPON KHONGCHERNGSON and THIPIYAWAN PHANGBUPPHA*
9. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี  
(THE SERVANT LEADERSHIP OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTED TO PRIVATE SCHOOL CULTURE UNDER UDONTHANI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE)..... 82  
*กীরติ การเกษ และ รอง ปัญสังกา*  
*KEERATI KARAKET and RONG PUNSUNGKA*
10. การศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3  
(A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS FACCTORS TO PERSONNEL TECHNOLOGY DEVELOPMENT UNDER UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3)..... 92  
*นิลาวัน ผ่าม่วน, วรพล คล่องเชิงคร และ ทิพย์วรรณ พงษ์บุปผา*  
*NILAWAN PHAOMUANG, WORAPON KLONGCHERNGSON and THIPIYAWAN PHANGBUPPHA*
11. การพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร  
(DEVELOPING A HUMAN RESOURCE MANAGEMENT MODEL OF THE ENGLISH PROGRAM: PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK)..... 100  
*ปารจรีย์ นาคะประทีป, สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ และ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์*  
*PARJAREE NAKAPRATIP, SUPAPORN TUNGDMARNERSAWAD and CHEERAPAN BHULBHAT*

12. การพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิต  
ละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี  
(THE DEVELOPMENT OF CREATIVE MUSICAL TALES FOR ENCOURAGE EXECUTIVE FUNCTIONS OF  
YOUNG CHILDREN AT LA-OR-UTHIT DEMONSTRATION SCHOOL SUPHANBURI CAMPUS)..... 114  
*เกษร ขวัญมา, รัชยา เชื้อกลาง, ชนม์ธิดา ยาแก้ว และ กัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง*  
*KESORN KHWUNMA, RATTAYA CHUARKLANG, CHONTIDA YAKAEW and KANYARAT CHUKLEING*
13. การสร้างและออกแบบลวดลายผ้าขิดยดอกจังหวัดเพชรบูรณ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคณิตศาสตร์  
(THE CREATION AND DESIGN OF PHA KIT YOK DOK PATTERN IN PHETCHABUN PROVINCE USING  
MATHEMATICS PROGRAM)..... 126  
*ทิวาพร ชันพณี, อภิวัดน์ คำภีระ, ชัยณรงค์ ชันพณี และ สุพรรณษา น้อยนคร*  
*TIWABHORN KHANPANUK, ABHIWAT KAMBHEERA, CHAINARONG KHUNPANUK and SUPANSA NOINAKORN*
14. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี  
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล  
(THE RELATIONSHIP BETWEEN WORK MOTIVATION AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF  
ACCOUNTANTS: ACCOUNTING FIRMS IN THE BANGKOK METROPOLITAN REGION)..... 137  
*ศิรินทร์ กล้าชุ่ม, อารณีนี อินฟ้าแสง และ ดวงตา สราญรมย์*  
*SIKARIN KLUMCHUM, ARPORNANEE INFHAHAENG and DUANGTA SARANROM*
15. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของประเทศไทย  
(LEGAL MEASURES ON GRATITUDE IN THAILAND)..... 147  
*รุจินันท์ วาธีวัฒน์รัตน์*  
*RUJINUN WATHREEWATTANARUT*
16. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี  
(A GUIDELINE FOR PROMOTING THE POTENTIAL OF CREATIVE TOURISM IN CHANTHABURI  
PROVINCE)..... 156  
*บุญญนิรันดร์ อังศุธีรกุล, ศรุต ชำนาญธรรม และ พศวรรตร์ วริพันธ์*  
*POONNIRUN AUNGSUTHEERAKUL, SARUTH CHAMNANTHAM and PHASAVAT WARIPHAN*
17. แนวทางคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมจากจำนวนประโยคซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในบทเพลง  
ลูกทุ่งไทย  
(GUIDELINES FOR COPYRIGHT PROTECTION IN MUSICAL FROM THE NUMBER OF REPEATED  
SENTENCES AGAINST COPYRIGHT INFRINGEMENT IN THAI COUNTRY SONGS)..... 166  
*ปิยเกียรติ สาวิกันย์, จักรินทร์ สมมติ และ สายชล ดวงแก้ว*  
*PIYAKIAT SAWIGUN, JACKARIN SOMATI and SAICHOL DOUNGKAW*



## บทความวิจัย

หน้า

18. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3  
(SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE EXTENDED EDUCATION OPPORTUNITY SCHOOLS UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3)..... 178  
*สมพงษ์ อัสสาภัย*  
SOMPONG ASSAPAI
19. การพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2  
(THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO ENHANCE ACCOUNTING TRANSACTION ANALYSIS USING CO-OPERATIVE LEARNING FOR SECOND YEAR IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM)..... 186  
*กฤษธร ใจจันทร์ และ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์*  
KRITSHATHON CHAICHUN and KEDTHIP SIRICHASIN
20. พฤติกรรมและทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิง ในกรุงเทพมหานคร  
(BEHAVIOR AND BELIEF ATTITUDES IN SACRED STONE OF WOMEN IN BANGKOK)..... 196  
*พรรณปพร จันทร์ฉาย, ธัญญรัตน์ ศรีพัฒนโชติ และ วรางคณา ประภาวงศ์*  
PUNNAPAPORN CHANCHAI, TANYARAT SRIPATTANACHOT and WARANGKANA PRAPAWONG

## บทความวิชาการ

หน้า

21. ปัญหาการวินิจฉัยจุดเวลาของการแสดงเจตนามีผลในธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กรณีที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกัน  
(THE PROBLEM OF DIAGNOSING TIME OF THE DECLARATION OF INTENT IN ELECTRONIC TRANSACTIONS IN THE EVENT THAT THE SENDER AND RECEIVER EXCHANGE INFORMATION ON THE SAME SYSTEM)..... 205  
*พิทยา ไชยมหาพฤกษ์*  
PITTAYA CHAIMAHAPRUK
- คำแนะนำในการเตรียมและการส่งต้นฉบับบทความ..... 215

## การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาปริญญาโท

### ADAPTATION UNDER THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC SITUATION OF MASTER'S STUDENTS

เมริน พูลลาภ<sup>1\*</sup> และ เฉลิมพร เย็นเยือก<sup>2</sup>  
MERIN POONLAP<sup>1\*</sup> and CHALERMPORN YENYUAK<sup>2</sup>

#### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโท กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 (Covid-19) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 168 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้ค่าสถิติเชิงอ้างอิงมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ดังนี้ การวิเคราะห์ Independent – Sample t – test การวิเคราะห์ F – test การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว One Way ANOVA และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีระดับความคิดเห็น ระดับการรับรู้ และระดับการปรับตัวในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ในด้านเพศ ( $F = 3.438$ ) อายุ ( $F = 2.092$ ) สถานภาพ ( $F = 0.932$ ) อาชีพ ( $F = 0.807$ ) หลักสูตรสาขา ( $F = 2.524$ ) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ( $F = 1.779$ ) ที่แตกต่างกันมีผลต่อการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 (Covid-19) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และในด้านการความคิดเห็น ( $r = 0.320$ ) และด้านการรับรู้ ( $r = 0.855$ ) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 (Covid-19) มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** การปรับตัว ; ภาวะวิกฤติ ; การรับรู้ ; โรคระบาดโควิด19

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต, Master Student, Faculty of Business Administration, Rangsit University.

<sup>2</sup> อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต, Advisor, Faculty of Business Administration, Rangsit University.

\* Corresponding Author, Email: merin.poonlap@gmail.com

## ABSTRACT

This research aims to study the Adaptation of master's students during the COVID-19 crisis. This research was survey research using questionnaires as a tool to collect data from a sample of the population. The sample is 168 master's students. The researchers used inferential statistics to analyze as follows: Independent – Sample t-test analysis, F–test analysis, One Way ANOVA analysis, and Multiple Regression.

The results of the study showed that the master's students of Rangsit University had opinion levels, perception levels, and adaptation levels overall at a high level. The results of the hypothesis testing showed that different demographic factors in terms of gender ( $F = 3.438$ ), age ( $F = 2.092$ ), status ( $F = 0.932$ ), occupation ( $F = 0.807$ ), course ( $F = 2.524$ ), and average monthly income ( $F = 1.779$ ) had different effects on the adaptation of master's students at Rangsit university during the COVID-19 crisis  $p$ -value  $< 0.05$ . Terms of opinions ( $r = 0.320$ ) and perceptions ( $r = 0.855$ ) had a positive correlation with the efficiency of adaptation of master's students at Rangsit University during the COVID-19 crisis  $p$ -value  $< .05$ .

**Keywords:** Adaptation ; Crisis ; Perception ; COVID-19

## บทนำ

ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคทั้งในสัตว์และคน ส่วนในคนนั้นไวรัสโคโรนาหลายสายพันธุ์ทำให้เกิดโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบทางเดินหายใจตั้งแต่โรคหวัดธรรมดา ไปจนถึงโรคที่มีอาการรุนแรง (องค์การอนามัยโลก, 2563) หรือที่คนไทยรู้จักเกี่ยวกับไวรัสตระกูลนี้จากโรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง หรือ โรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome - SARS) มาบ้างแล้ว ซึ่งก็มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสโคโรนาเช่นเดียวกัน โดยพบการระบาดครั้งแรกปลายปี 2002 เริ่มจากพื้นที่มณฑลกว่างตุง ประเทศจีน ก่อนที่จะแพร่กระจายไปในหลายประเทศ จนมีผู้ติดเชื้อกว่า 8,000 คน และคร่าชีวิตผู้คนไปเกือบ 800 คนทั่วโลก ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ได้ค้นพบไวรัสโคโรนามาแล้ว 6 สายพันธุ์ที่เคยเกิดการระบาดในมนุษย์ และสำหรับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังระบาดอยู่ในปัจจุบันนี้เป็นสายพันธุ์ที่ 7 โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นี้ว่า "โควิด-19" (Covid-19) (สำนักงานข่าวบีบีซีไทย, 2563)

ซึ่งอาการโดยทั่วไปของโรคโควิด-19 (Covid-19) ที่พบมากที่สุดก็คือ ไข้ ไอ และอ่อนเพลีย อาการที่พบน้อยกว่าแต่อาจมีผลต่อผู้ป่วยบางรายก็คืออาการปวดเมื่อย คัดจมูก น้ำมูก

ไหล เจ็บคอ ท้องเสีย ลื่นไม่รับรส จมูกไม่ได้กลิ่น หรือฝืนตามผิวหนัง หรือสีผิวเปลี่ยนตามนิ้วมือนิ้วเท้า อาการเหล่านี้มักจะไม่มีรุนแรงนักและค่อยๆเริ่มที่ละน้อย บางรายติดเชื้อแต่มีอาการไม่รุนแรง แต่สำหรับผู้สูงอายุและผู้ที่มีโรคประจำตัวเช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หรือมะเร็งมีแนวโน้มที่จะมีอาการป่วยรุนแรงกว่า (องค์การอนามัยโลก, 2563) ซึ่งโรคระบาดนี้สามารถแพร่จากคนสู่คนผ่านทางละอองน้ำมูก น้ำลาย จากจมูกหรือปากได้ เราสามารถป้องกันตัวเองจากไวรัสที่ติดต่อทางระบบทางเดินหายใจทุกชนิดได้ด้วยการล้างมือ เลี่ยงการเข้าใกล้คนที่ไอหรือจาม และพยายามอย่าสัมผัสใบหน้า ดวงตา จมูก และปาก เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างมากที่เราจะรักษาเว้นระยะห่างจากผู้อื่นอย่างน้อย 1 เมตร พร้อมกับใส่หน้ากากอนามัยเมื่อต้องออกเดินทางไปข้างนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการสัมผัสกับสารคัดหลั่งต่าง ๆ จากบุคคลและอากาศ และหากผู้ป่วยมีการติดเชื้อควรต้องมีการกักตัว เพื่อแยกตัวเองจากบุคคลอื่น ซึ่งการแยกตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อทุกคนควรทำเพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่เชื้อให้กับบุคคลอื่นรวมถึงสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ ตั้งแต่มีการระบาดของโรคโคโรนาไวรัส 2019 หรือที่เราเรียกในชื่อใหม่ว่า โควิด 19 ได้พบว่ามีความหนาแน่นนักเรียนถึง 1.38 พันล้านคน ที่ได้รับผลกระทบจากการที่สถานศึกษาปิดการเรียนการสอนในสถานที่ที่ศึกษา ซึ่งผลกระทบนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องในทุกมิติ และได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นรูปแบบใหม่

หรือก็คือปรับเปลี่ยนเป็นการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อไม่ให้มีการหยุดการเรียนการสอนและให้มีการเรียนการสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่ขาดตอน เพราะหากหยุดการเรียนการสอนอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนของนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาได้ (UNESCO, 2020)

ตามทฤษฎีของ (Rogers, 1967) เกี่ยวกับการปรับตัวได้กล่าวว่า ผู้ที่สามารถที่จะปรับตัวได้ คือผู้จะต้องเข้าใจลึกซึ้งยอมรับผู้อื่น และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งจะเข้าใจและรับรู้เรื่องราวประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ส่วนผู้ที่ปรับตัวไม่ได้จะมีความรู้สึกขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมที่ได้อุปกรณ์ใหม่ ๆ และประสบพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น ผู้ที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้ดี ยิ่งมากเท่าไรก็จะยิ่งดีต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของบุคคลนั้น ๆ มากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นการปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลภายหลังจากโควิด 19 นั้น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ณ เวลานี้ รัฐบาลแห่งประเทศไทยได้กำหนดและแนะแนวทางให้สถานศึกษาต่าง ๆ ทำการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์แทนรูปแบบการเข้าเรียนในสถานที่จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณภาพและมีความสามารถตามที่หลักสูตรต่าง ๆ นั้นได้กำหนดไว้ โดยให้แบ่งเป็นการเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ส่วนหนึ่ง และการเรียนตามสถานที่ต่าง ๆ อีกส่วนหนึ่งเพื่อลดโอกาสที่จะติดเชื้อโควิด 19 เป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา, 2563)

ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทที่มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์ข้างต้นให้สามารถเรียนรู้และควบคุมไปกับการใช้ชีวิตได้อย่างปลอดภัยและทางด้านสุขภาพ ทำให้ต้องมีการปรับตัว อาทิ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมชีวิตประจำวัน รวมถึงการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถรู้ได้ว่า มีความปลอดภัยจากเชื้อไวรัสสักน้อยเพียงใด จึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาในภาวะวิกฤติกรณีสถานการณ์โรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของ วัลเลย์รตัน คูมาพันธ์ (2561) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติของ Slaikeu (1990)

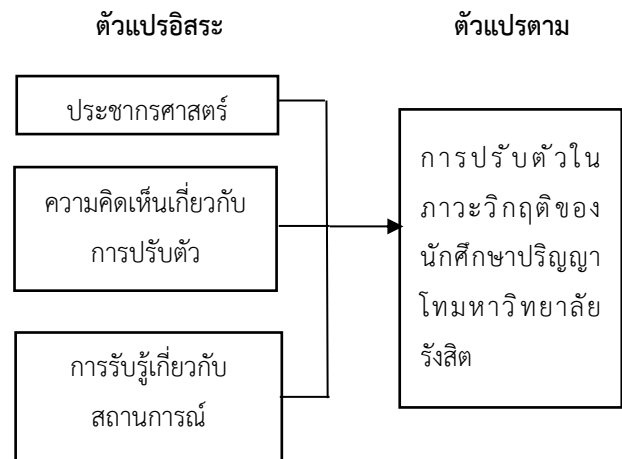
### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาด

โควิด-19) ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือการปรับตัวของนิสิตได้ตรงกับสภาพปัญหาต่อไป

### กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษารังนี้เป็นการศึกษาการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19) โดยกำหนดใช้แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของ นิติงค์ มานะพงศ์ (2559) แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวของ วัลเลย์รตัน คูมาพันธ์ (2561) และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภาวะวิกฤติของ Slaikeu (1990)



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### สมมติฐานงานวิจัย

1. ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ อาทิ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ หลักสูตรสาขา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิตกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19) ที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19) ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษา ปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิตที่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19) ที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปรับตัว

ในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิตที่  
แตกต่างกัน

## วิธีดำเนินงานวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา  
ปริญญาโท คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปริญญา  
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรังสิต รวมจำนวนประชากรทั้งหมด  
จำนวน 288 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษา  
ปริญญาโท ในกลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์  
ปริญญาโทมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรังสิต และเนื่องจากการวิจัย  
ในครั้งนี้ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงคำนวณ  
ตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (Taro Yamane, 1973)

$$n = \frac{N}{1 + \frac{N}{e^2}}$$

โดยที่ N = จำนวนประชากรทั้งหมด

n = ขนาดจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

e = ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{288}{1 + \frac{288}{(0.05)^2}}$$

n = 168 คน

และทำการแจกแบบสอบถามกับนักศึกษาปริญญาโท  
ในกลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปริญญา  
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรังสิตด้วยตัวเองจนครบตามกำหนด  
168 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม  
(Questionnaire) เกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของ  
นักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรค  
ระบาดโควิด-19 (Covid-19) มีค่าความเชื่อมั่นของ  
แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.755 แบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักศึกษา  
ปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต คือเพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ

หลักสูตรสาขา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถาม  
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวใน  
ภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน  
10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณ  
ค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการรับรู้เกี่ยวกับการสถานการณ์โรค  
ระบาดโควิด-19 ของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต  
จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน  
ประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤติผ่านการ  
เรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 5 ข้อ  
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า  
(Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาปริญญา  
โท ในกลุ่มคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ปริญญา  
มหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยรังสิตจำนวน 168 ตัวอย่าง โดยได้ใช้  
แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตาม  
จำนวนที่ผู้วิจัยกำหนด จากนั้นจึงได้ทำการตรวจสอบความ  
ถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับแล้วจึง  
นำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้  
โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ตัวแปร  
ทางด้านประชากรศาสตร์

2. ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูล  
เกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโท  
มหาวิทยาลัยรังสิต

3. ใช้การวิเคราะห์ Independent – Sample t – test  
เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 ตัวแปร ที่เป็นอิสระต่  
กัน คือ เพศ

4. ใช้การวิเคราะห์ F – test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย  
ของข้อมูลที่จำแนกออกตามตัวแปรในด้านอายุ สถานภาพ อาชีพ  
หลักสูตรสาขา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

5. การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว One Way ANOVA เพื่อทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยแต่ละคู่โดยใช้ LSD ในการจำแนกของข้อมูล

6. ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานของงานวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรในปัจจุบันต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในภาวะวิกฤตโรคระบาดโควิด-19 (Covid-19)

### สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันโรค โควิด-19

**ตารางที่ 1** แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับข้อมูลทางด้านความคิดเห็นกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อ มาตรการป้องกันโรคโควิด-19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านให้ความร่วมมือในการสวม หน้ากากตลอดเวลาที่ออกนอกบ้าน	4.59	0.641	มากที่สุด
2. ท่านตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทุกครั้ง ที่เข้าสู่สถานที่ต่างๆ	4.26	0.774	มากที่สุด
3. ท่านมั่นใจในมาตรการป้องกัน สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของสถานที่ต่างๆได้อย่างเต็มที่	4.10	1.013	มาก
4. ท่านเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลที่ ท่านติดต่อด้วยเสมอ	4.11	0.916	มาก
5. ท่านแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับ สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อยู่ เสมอเพื่อเตรียมรับมือได้อย่างถูกต้อง	4.14	1.005	มาก
6. ท่านมั่นใจต่อการจัดการความ ปลอดภัยจากจากสถานการณ์โรค ระบาดโควิด-19 ของมหาวิทยาลัย	4.36	0.791	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.26</b>	<b>0.86</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับข้อมูล ทางด้านความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.26, S.D. = 0.86) โดยพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็น ในเรื่องการให้ความร่วมมือในการสวมหน้ากากตลอดเวลาที่ออก นอกบ้านมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.59, S.D. = 0.641) รองลงมา ความ

มั่นใจต่อการจัดการความปลอดภัยจากสถานการณ์โรคระบาด โควิด-19 ของมหาวิทยาลัย โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.36, S.D. = 0.791) และน้อยที่สุด ความมั่นใจในมาตรการ การป้องกันสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของสถานที่ต่างๆได้ อย่างเต็มที่ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.10, S.D. = 1.013)

2. การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต

**ตารางที่ 2** แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของ นักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต

การรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการ ป้องกันโรคระบาดโควิด-19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. มีความร้ายแรงถึงชีวิตหากติดเชื้อ และยังสามารถแพร่เชื้อไปยังบุคคล อื่นที่ใกล้ชิดได้	4.33	0.838	มากที่สุด
2. หากอยู่ใกล้กันเกินควรจะทำให้ติด โรคได้ง่าย	4.23	0.819	มากที่สุด
3. หากไม่ล้างมือด้วยสบู่หรือเจล แอลกอฮอล์บ่อยๆหากไปสัมผัสพื้นผิว ต่างๆก็จะทำให้ติดเชื้อได้ง่าย	4.26	0.797	มากที่สุด
4. หากใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่นจะมี โอกาสในการติดเชื้อโรคได้ง่ายมาก ยิ่งขึ้น	4.14	0.895	มาก
5. หากอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่มีอาการ ไอหรือจามควรหลีกเลี่ยงและออกห่าง	4.33	0.886	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.26</b>	<b>0.721</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรค ระบาดโควิด-19 ในส่วนการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการ ป้องกันโรคระบาดโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.26, S.D. = 0.721) โดยหากพิจารณาเป็นรายด้าน จะ พบว่า การรับรู้ต่อมีความร้ายแรงถึงชีวิตหากติดเชื้อ และยังสามารถแพร่เชื้อไปยังบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดได้มากที่สุด โดยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.33, S.D. = 0.838 ) และ หากอยู่ใกล้ชิด กับบุคคลที่มีอาการไอหรือจามควรหลีกเลี่ยงและออกห่าง โดยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.33, S.D. = 0.886) รองลงมาหากไม่ ล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อยๆหากไปสัมผัสพื้นผิวต่างๆ ก็จะทำให้ติดเชื้อได้ง่าย โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.26 ,



S.D. = 0.797) และน้อยที่สุด หากใช้สิ่งของร่วมกันกับผู้อื่นจะมีโอกาสในการติดเชื้อโรคได้ง่ายมากยิ่งขึ้น โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.14$ , S.D. = 0.895)

2.1 การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของสถานศึกษา

**ตารางที่ 3** แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต

การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. สถาบันมีระบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพกับการเรียนแบบออนไลน์	4.06	1.048	มาก
7. หลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนแบบออนไลน์	4.09	1.071	มาก
8. อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ระบบออนไลน์เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	1.080	มาก
9. นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์	3.95	1.126	มาก
10. การเรียนและประเมินผลผ่านระบบออนไลน์ทำได้ดีไม่แพ้การเรียนในชั้นเรียน	3.98	1.191	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.04</b>	<b>1.103</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 3 พบว่า การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในส่วนของการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.04$ , S.D. = 1.103) โดยหากพิจารณาเป็นรายด้าน จะพบว่า การรับรู้ต่ออาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ระบบออนไลน์เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.11$ , S.D. = 1.080) รองลงมา หลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.09$ , S.D. = 1.071) และน้อยที่สุด นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.95$ , S.D. = 1.126)

3. การปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรังสิต

**ตารางที่ 4** แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรังสิต

การปรับตัวของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันโรคโควิด-19	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านตระหนักถึงความปลอดภัยจากโรคระบาดโควิด-19 ทุกครั้งที่ต้องร่วมทำกิจกรรมใดต่อกับบุคคลอื่น	4.33	0.778	มากที่สุด
2. หากท่านมีความจำเป็นต้องเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงท่านจะเตรียมรับมือป้องกันอย่างเต็มรูปแบบ	4.23	0.698	มากที่สุด
3. ท่านมีความพร้อมเสมอหากเกิดการระบาดอีกครั้งในพื้นที่ของท่าน	4.29	0.743	มากที่สุด
4. ท่านปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด เช่น สวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่าง จนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระต่อการเรียน	4.30	0.764	มากที่สุด
5. ท่านสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นในการป้องกันโรคระบาดได้อย่างเหมาะสม	4.18	0.850	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.27</b>	<b>0.766</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 4 พบว่า การปรับตัวในภาวะวิกฤติผ่านการรับรู้ในส่วนของการปรับตัวของนักศึกษาต่อมาตรการป้องกันโรคโควิด-19 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.27$ , S.D. = 0.766) โดยหากพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า การปรับตัวต่อท่านตระหนักถึงความปลอดภัยจากโรคระบาดโควิด-19 ทุกครั้งที่ต้องร่วมทำกิจกรรมใดต่อกับบุคคลอื่น โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.33$ , S.D. = 0.778) รองลงมาท่านปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการติดเชื้ออย่างเคร่งครัด เช่น สวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ เว้นระยะห่าง จนไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระต่อการเรียน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.30$ , S.D. = 0.764) และที่น้อยที่สุด ท่านสามารถให้คำแนะนำกับผู้อื่นในการป้องกันโรคระบาดได้อย่างเหมาะสมโดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.18$ , S.D. = 0.850)

3.1 การปรับตัวต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในภาวะวิกฤติ

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยรังสิต

การปรับตัวต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาในภาวะวิกฤติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6.ท่านเรียนรู้การใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับอาจารย์ผู้สอน	4.04	1.134	มาก
7.ท่านมีการเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีต่างๆ	4.13	1.120	มาก
8.ท่านแสวงหาข้อมูล วิธีการ หรือแนวทางที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ท่านเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างต่อเนื่อง	4.00	1.132	มาก
9.ถึงแม้หลักสูตรไม่ได้จัดการเรียนการสอนในห้อง ท่านก็สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนๆและอาจารย์ผู้สอนได้อย่างดีเยี่ยม	4.02	1.181	มาก
10.ท่านสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบการเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.07	1.200	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.05</b>	<b>1.154</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 5 พบว่า การปรับตัวในภาวะวิกฤติผ่านการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.05$ , S.D. = 1.154) โดยหากพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่ มีระดับการปรับตัวต่อท่านมีการเตรียมความพร้อมในด้านอุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีต่างๆ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.13$ , S.D. = 1.120) รองลงมา ท่านสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบการเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.07$ , S.D. = 1.200) และที่น้อยที่สุด ท่านแสวงหาข้อมูล วิธีการ หรือแนวทางที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ท่านเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้อย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.00$ , S.D. = 1.132)

4. การเปรียบเทียบการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 จำแนกตามปัจจัยประชากรศาสตร์

ปัจจัยประชากรศาสตร์	t/F	Sig.
เพศ	3.438	0.034*
อายุ	2.092	0.084
สถานภาพ	0.932	0.396
อาชีพ	0.807	0.523
หลักสูตรสาขา	2.524	0.005*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.779	.120

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์มีเพียงด้านเพศและด้านหลักสูตรสาขาที่แตกต่างกันต่อการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

ตัวแปร	r	Sig.
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติ	0.320	0.007*

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05



6. การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

**ตารางที่ 8** แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นและการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับตัว	b	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	3.099	-	7.177	0.000*
1. ท่านให้ความร่วมมือในการสวมหน้ากากตลอดเวลาที่ออกนอกบ้าน	0.017	0.017	0.204	0.839
2. ท่านตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายทุกครั้ง ที่เข้าสู่สถานที่ต่างๆ	-0.013	-0.016	-0.173	0.863
3. ท่านมีใจในมาตรการป้องกันสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่ของสถานที่ต่างๆได้อย่างเต็มที่	0.013	0.020	0.222	0.824
4. ท่านเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลที่ท่านติดต่อกับเสมอ	0.213	0.299	3.585	0.000*
5. ท่านแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่อยู่เสมอเพื่อเตรียมรับมือได้อย่างถูกต้อง	0.018	0.027	0.308	0.758
6. ท่านมีใจต่อการจัดการความปลอดภัยจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่ ของมหาวิทยาลัย	0.008	0.009	0.114	0.909

R= 0.320 , R Square= 0.102 , SEE.= 0.631 , F= 3.060 , Sig.= 0.007

จากตารางที่ 8 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นและการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในภาพรวมพบว่า มีระดับความสัมพันธ์น้อยแค่ร้อยละ 32 มีค่าความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ร้อยละ 10 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีเพียงด้านการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลที่ท่านติดต่อกับเสมอที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

**ตารางที่ 9** ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

ตัวแปร	r	Sig.
การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่	0.855	0.000*

\*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ตารางที่ 10** แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในพื้นที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19

การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์	b	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	1.387	-	7.123	0.000*
1. มีความร้ายแรงถึงชีวิตหากติดเชื้อ และสามารถแพร่เชื้อไปยังบุคคลอื่นที่ใกล้ชิดได้	0.016	0.020	0.396	0.693
2. หากอยู่ใกล้กันเกินควรจะทำให้ติดเชื้อได้ง่าย	0.060	0.075	1.424	0.156
3. หากไม่ล้างมือด้วยสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์บ่อยๆหากไปสัมผัสพื้นผิวต่างๆก็จะทำให้ติดเชื้อได้ง่าย	0.070	0.086	1.708	0.090
4. หากใช้สิ่งของร่วมกับผู้อื่นจะมีโอกาสในการติดเชื้อโรคได้ง่ายมากขึ้น	-0.028	-0.038	-0.785	0.434
5. หากอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลที่มีอาการไอหรือจามควรหลีกเลี่ยงและออกห่างเตรียมรับมือได้อย่างถูกต้อง	0.029	0.039	0.724	0.470

ตารางที่ 10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณีสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19(ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ (ค่าคงที่)	b	Beta	t	Sig.
6.สถาบันมีระบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพกับการเรียนแบบออนไลน์	0.133	0.213	2.799	0.006*
7.หลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนแบบออนไลน์	0.110	0.180	2.726	0.007*
8.อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ระบบออนไลน์เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0.107	0.177	2.385	0.018*
9.นักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์	0.121	0.208	3.379	0.001*
10.การเรียนและประเมินผลผ่านระบบออนไลน์ทำได้ดีไม่แพ้การเรียนในห้องเรียน	0.057	0.104	1.566	0.119

R= 0.855 , R Square= 0.731 , SEE.=0.350 , F= 42.654 , Sig.= 0.000

จากตารางที่ 10 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ในภาพรวมพบว่า มีระดับความสัมพันธ์มาก ร้อยละ 85 มีค่าความเชื่อมั่นในการพยากรณ์ร้อยละ 73 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่ามีด้านสถาบันมีระบบออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพกับการเรียนแบบออนไลน์ หลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมให้กับอาจารย์และนักศึกษาในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ อาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการใช้ระบบออนไลน์เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักศึกษามีความพร้อมในการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ ที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวในภาวะวิกฤติของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต กรณี สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

## อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์มีเพียงด้านเพศและด้านหลักสูตรสาขาที่แตกต่างกันมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจะสอดคล้องกับการศึกษาของนันทิชา บุญละเอียด (2554) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จากการศึกษาเมื่อพิจารณาในแต่ละด้านการปรับตัวพบว่า นิสิตเพศชายและเพศหญิงมีระดับการปรับตัวในแต่ละด้านทั้งหมดแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับการศึกษาของสุพิดา เย็นโพคา (2553) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตกรุงเทพตะวันออก ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทั้งเพศชายและเพศหญิงนั้นมีตัวแปรปัจจัยในการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ปัจจัยทางด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากความคิดเห็นหรือทัศนคติ เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า ทัศนะ ซึ่งแปลว่า ความเห็น กับคำว่า คติ ซึ่งแปลว่า แบบอย่างหรือลักษณะ เมื่อรวมกันจึงแปลได้ว่า ลักษณะของความเห็น ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของเจลิช บุริภักดี (2540, : 28 อ้างถึงใน รุจิรา คำรอด, 2560 : 7) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่มีต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเกิดจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ได้รับเพิ่มเติม แต่กระบวนการเปลี่ยนแปลงอาจเร็วหรือช้าแล้วแต่ชนิดของความคิดเห็นและประสบการณ์ใหม่ที่จะได้รับ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของอรสา หนูกระแสร (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการบริการของธนาคารออมสินสาขาจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการบริการของธนาคารออมสินสาขาจันทบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดในส่วนของการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณภาพการบริการ

จำแนกตามลักษณะทั่วไปของประชากร พบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการในธนาคารออมสินสาขาจันทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของธนาคารออมสินสาขาจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการบริการของธนาคารออมสินสาขาจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยทางการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการรับรู้เป็นกระบวนการที่มนุษย์จะแปลความหรือตีความหมายจากสิ่งเร้าที่เข้ามาผ่านระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 ส่วน และตีความให้เป็นความหมายเพื่อเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการ แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้รับสารนั้นๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของชนัญชิตา คำมินเศก (2552 อ้างถึงใน ปิยะนันท์ บุญธนะโยไทย, 2556) การรับรู้ เป็นกระบวนการที่คนเราจะเข้าใจสิ่งเร้าหนึ่งที่ปรากฏกับประสาทสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่งของเรา การรับสัมผัสเป็นเพียงข้อมูลดิบแต่ข้อสรุปที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากอวัยวะสัมผัสเข้าด้วยกันนั้นเป็นการรับรู้ นอกจากนี้การรับรู้ยังเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการ แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้รับสารอีกด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุชาติ พงศ์กิตติวิบูลย์ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้โอกาสเกิดภาวะวิกฤติ ระดับการทำลายและกลยุทธ์การสื่อสาร ในภาวะวิกฤติของบริษัทไทย ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้โอกาสเกิดภาวะวิกฤติมีความแตกต่างจากการรับรู้ระดับการทำลาย องค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรังสิตมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาด

โควิด-19 อยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยรังสิตจึงควรที่จะเพิ่มมาตรการให้ดีขึ้นยิ่งกว่าเดิมเพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักศึกษารวมทั้งคณะครูอาจารย์ทุกท่าน

2. จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาปริญญาโทของมหาวิทยาลัยรังสิตมีการรับรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 อยู่ในระดับมากและมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว ดังนั้นมหาวิทยาลัยรังสิตจึงควรจะมีการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารให้กับนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตอย่างต่อเนื่องโดยมีการฝึกอบรมการสอนการใช้งานระบบออนไลน์ให้นักศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการศึกษาพบว่า ทางมหาวิทยาลัยควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านทางระบบออนไลน์ของนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยรังสิต เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เป็นเหตุการณ์ที่ทำให้ไม่สามารถให้นักศึกษารวมทั้งคณะครูอาจารย์มารวมกลุ่มกันเพื่อทำการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ การพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ใช้งานได้ง่ายจึงเป็นสิ่งที่จะต้องพัฒนาอย่างที่สุดในตอนนี้ เพื่อความปลอดภัยจากสถานการณ์ดังกล่าว

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรทำการศึกษากับทุกกลุ่มสาขาและคณะทั้งหมด หรือศึกษาจากสถาบันการศึกษาอื่นๆในเขตภูมิภาคต่างๆต่อไป รวมถึงกับการทำการศึกษากลุ่มนักศึกษาในระดับปริญญาตรีด้วย เพื่อให้ได้ผลการในศึกษาวิจัยที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มเติม เพื่อให้เข้าใจถึงรูปแบบการปรับตัวของกลุ่มประชากรวัยทำงานเพิ่มขึ้น

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมควบคุมโรคติดต่อ. (2563). โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564 จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>

- [2] คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา. (2563). รายงานการวิจัย เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหารจัดการ การศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย. สืบค้นจาก [https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20 COVID%2019\(2\).pdf](https://www.senate.go.th/assets/portals/132/fileups/241/files/รายงาน%20COVID%2019(2).pdf)
- [3] ฉัฐวัฒน์ ชัชฌาภักดิ์. (2563). การจัดการองค์การในภาวะวิกฤต กรณีโรคติดเชื้อไวรัส Covid-19. *วารสารวิชาการธรรมศาสตร์*, 20(4) ; 199. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
- [4] ชนันรัตน์ ชัดไธสง. (2560). การปรับตัวของประชาชนในเหตุการณ์ความไม่สงบเขตพื้นที่เซฟตี้โซน. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- [5] ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธ์ และ ประยูร สุยะใจ. (2558). การปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตของชีวิต. สถาบันพระจอมเกล้าเจ้าคุณ ทหารลาดกระบัง และ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- [6] ธิษณา ทาวารีและบุษรา โพทาทอง. (2565). การปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในภาวะวิกฤตโควิด-19 ระหว่าง พ.ศ. 2563-2564 ของโรงแรมในเขตพญาเหนือกรณีศึกษาโรงแรมที่มีการบริหารแบบอิสระขนาดเล็กและขนาดกลาง. ภาควิชาเคหการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [7] มั่นสนันท์ ลิมปวิทยากุลและคณะ. (2558). การรับรู้ การเรียนรู้ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่าของ ประชาชนไทย พ.ศ. 2558. *วารสารควบคุมโรค*, 41(4), 256. สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพกรมควบคุม โรค
- [8] สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์. (2563). การรับรู้โอกาสเกิดภาวะวิกฤติ ระดับการทำลายและกลยุทธ์การสื่อสาร ในภาวะวิกฤติของ บริษัทไทย. *วารสารวิจัยร่วมไพพรรณี*, 14(2), 149. สาขาวิชานิติศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์. มหาวิทยาลัยบูรพา
- [9] องค์การอนามัยโลกประเทศไทย. (2563). โรคโควิด19คืออะไร. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2564
- [10] อรรถพล ศิริเวชพันธุ์. (2565). ศักยภาพในการปรับตัวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนสู่มาตรฐานความปกติใหม่ภายใต้ สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 : กรณีศึกษาบ้านเมืองจันทร์ อำเภอมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิชาการ วิทยาลัยสันตพล*, 8(1).
- [11] Alma Harris. (2020). COVID-19-school leadership in crisis?. *Journal of Professional Capital and Community*
- [12] Rogers, C. (1967). *Client Centered Therapy*. Boston: Houghton Mifflin.
- [13] Casey A Pollard, Michael P Morran, Andrea L Nestor-Kalinowski. (2020). *The COVID-19 pandemic: a global health crisis*. Physiological genomics
- [14] Slaikeu, K. A. (1990). (2nd ed.). Allyn & Bacon. *Crisis intervention: A handbook for practice and research, 2nd ed.*

# ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ที่ส่งผลกระทบต่อ การเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์ เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย

## JAPANESE ADULT VIDEO (AV) THAT AFFECTS THE EXPOSURE OF THE ADULT VIDEO DISTRIBUTION IN THAILAND

อุรพงษ์ แพทย์คชา<sup>1\*</sup> และ พุทธรัช วิริยะปณนโชติ<sup>2</sup>  
URAPONG PATKACHAR<sup>1\*</sup> and PUTTARUK VIRIYAPANNACHOT<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 1) ผลกระทบต่อการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย และ 2) แนวโน้มความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interview) จากบุคลากรในองค์กรใหญ่ต่างๆ ทั้ง 11 หน่วยงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในสังคมไทย เพื่อนำข้อสรุปจากทัศนคติการเปิดรับที่หลากหลาย

ผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบต่อการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทยนั้น ค่านิยมด้านเพศของประเทศไทยมีข้อจำกัดการแสดงออกพฤติกรรมของคนในสังคม การเปิดรับต่อภาพยนตร์ประเภทสื่อลามกในประเทศไทยเป็นเรื่องที่ขัดต่อระบบกฎหมาย ซึ่งเน้นย้ำและปลูกฝังให้ประชาชนมีทัศนคติต่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในเชิงลบ แม้วามีกลุ่มจำนวนผู้บริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นลักลอบชมอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจสร้างปัญหาและภัยคุกคามทางเพศแก่สังคมได้ ทั้งทางด้านเด็กและเยาวชน การท่องเที่ยวไทย และระบบการปกครองกฎหมายพระราชบัญญัติ

ทางด้าน แนวโน้มความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย พบว่า สามารถบ่งบอกถึงทิศทางการเป็นไปได้ในแง่มุมมองของการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจในอุตสาหกรรมความบันเทิงของประเทศไทย แต่ในทางกลับกันโอกาสต่อการแก้ไขข้อกฎหมายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากสภาพของบริบททางสังคมไทยยังไม่ยอมรับเรื่องเพศให้เป็นเรื่องวิถีชีวิตปกติทั่วไป ดังนั้นความเชื่อต่อการประพาดติตนในศีลธรรมจึงเป็นข้อจำกัดทางความคิดของผู้คนในสังคมไทย ข้อกฎหมายต่างๆจึงไม่สามารถเพิ่มช่องทางใดให้แกพื้นที่ที่ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย

**คำสำคัญ :** ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ; การจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ; การเปิดรับ

<sup>1</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะดิจิทัลมีเดียและศิลปะภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, Assistant Professor, School of Digital Media and Cinematic Arts, Bangkok University.

<sup>2</sup> นักวิชาการอิสระ, Independent Academic.

\* Corresponding Author, Email: bobbypatkachar@gmail.com

Received: Aug 10, 2022, Revised: Jan 25, 2023, Accepted: Feb 2, 2023

## ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the impact on the exposure of Japanese AV movies (Adult Video) distribution in Thailand and 2) the possibility of the distribution of Japanese AV movies (Adult Video) in Thailand. Thailand by using a qualitative research model. Using In-Depth Interview research tools from personnel in 11 large organizations, which are related to the distribution factor of Japanese AV films in Thai society. to draw conclusions from various exposure attitudes

The results of the research revealed that the impact on the exposure of Japanese AV movie distribution (Adult Video) in Thailand. Thailand's gender values have limitations on the expression of behavior in society. Exposure to pornographic films in Thailand is against the legal system. which emphasizes and instills in the public a negative attitude towards Japanese AV films Although there is a large number of consumers of Japanese AV movies illegally in Thailand. which may create problems and threats to sexual society in society Both in terms of children and youth thailand tourism and the statutory law regime.

It can indicate the possible direction in terms of economic growth in the entertainment industry in Thailand. But on the other hand, the opportunity to amend the law is rare. Because the condition of the Thai social context still does not accept sex as a normal way of life. Therefore, the belief in moral behavior is a limitation of the thinking of people in Thai society. Therefore, various laws cannot add any channels to the Japanese AV movie space in Thailand.

**Keywords:** Japanese Adult Video Film ; Japanese Adult Video Film Distribution ; Exposure

## บทนำ

ประเทศไทย ญี่ปุ่นให้ความสำคัญต่อกระบวนการผลิต ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น เนื่องจากภาพยนตร์เอวี มีคุณค่าทางด้าน วัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานความต้องการของมนุษย์ ส่งผลให้ผล การผลิตของภาพยนตร์เอวีได้รับความนิยมต่อกลุ่มผู้บริโภคทั้งใน และต่างประเทศ ผลจากการเอาใจใส่ในรายละเอียดของผลงาน จึงก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตภาพยนตร์ประเภทสื่อลามกที่มี คุณภาพ สร้างการเข้าถึงในลักษณะรูปธรรมของสื่อ บุคคลทั่วไป สามารถจับต้องได้บนพื้นฐานของความเป็นจริง จึงทำให้ ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ส่งผลต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ภายในประเทศ และสามารถสร้างคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เป็นสินค้าสนองความต้องการทางเพศให้กับกลุ่มผู้บริโภค อันเป็น ผลพลอยได้จากการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมเอวี ภายในประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม กลยุทธ์ ความสามารถทางเทคโนโลยี และโครงสร้างองค์กร ที่

ส่งผลต่อบทบาทของการเซ็นเซอร์ ธรรมชาติของตลาด (Heungwah & Hoi-yan Yau, 2019)

ช่วงปีคริสต์ศักราช 1962 ภาพยนตร์สื่อลามกถือกำเนิด ขึ้น โดยนิยามรูปแบบภาพยนตร์ประเภทดังกล่าวไว้ว่า ภาพยนตร์อิโรติกซอฟท์คอร์ (Pink Film) จุดเริ่มต้นจากบริษัท นิกคัตสึ (Nikkatsu) เริ่มผลิตอุตสาหกรรมภาพยนตร์ผู้ใหญ่ โดยอาศัยอำนาจจากผู้ทรงคุณวุฒิ และบรรดาเหล่าตำรวจคนชั้นสูง ช่วยรับเรื่องพิจารณาอนุมัติให้ภาพยนตร์อิโรติกซอฟท์คอร์ (Pink Film) สามารถจัดจำหน่ายสู่สาธารณชนได้อย่างถูกกฎหมาย

จากสาเหตุดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มาตรการและกฎเกณฑ์ของหน่วยงานคัดกรองภาพยนตร์ญี่ปุ่น (Sensor) จึงก่อให้เกิดอุตสาหกรรมของภาพยนตร์แนวอิโรติก ซอฟท์คอร์ (Pink Film) ที่มีกรนำเสนอเรื่องราวกิจกรรมทางเพศ และเนื้อหากระตุ้นอารมณ์ทางเพศ จนได้รับการตอบสนองจาก ผู้บริโภคมากขึ้น ภายในช่วงสามทศวรรษ ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1990 เครื่องเล่นวีดีโอ (Video Player) เริ่มเป็นที่แพร่หลายมาก ขึ้น ซึ่งเป็นการตอบสนองของกลุ่มผู้บริโภคให้สามารถเข้าถึงตัว

ภาพยนตร์ได้ง่าย ภาพยนตร์สื่อลามกจึงถือนิยามใหม่ว่า ภาพยนตร์เอวี (Adult Video)

สำหรับภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย เป็นที่นิยมสืบเนื่องมาจากตัวภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นมีกระบวนการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายประเภท ทั้งพล็อตเรื่องใหม่ รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจมีความละเอียดในเนื้อหา ซึ่งในบางเนื้อหาถูกดัดแปลงมาจากสถานการณ์จริง และประกอบกับการแต่งเรื่องขึ้นโดยยึดหลักให้สถานการณ์ของเรื่องราวมีจุดเริ่มต้นไปจนถึงจุดจบ อาศัยกระบวนการถ่ายทำ และองค์ประกอบการจัดแสง ประกอบกับการนำเสนอศิลปะการมีเพศสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีความเข้าใจ เบื้องลึกอย่างแท้จริง โดยส่วนใหญ่พื้นฐานทางวัฒนธรรมของประเทศไทยมีความสอดคล้อง และมีความใกล้เคียงวัฒนธรรมของประเทศไทย ด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าว ช่วยส่งเสริมให้ภาพยนตร์เอวีมีเอกลักษณ์ ซึ่งอุตสาหกรรมเกมและวัฒนธรรมระดับโลก นั่นคือ ญี่ปุ่นเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมเกมและวัฒนธรรมระดับโลกอยู่แล้ว (Patrick, 2021) จึงทำให้ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นมีรูปแบบเนื้อหาที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์โป๊ของชาวตะวันตกและสร้างความนิยมได้มากกว่า

จากผลสำรวจงานวิจัยกล่าวว่า พฤติกรรมการเข้าถึงสื่อของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน มักนิยมใช้สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นช่องทางทางการสื่อสารที่ได้รับความนิยมมาก ซึ่งเรียกว่าสื่อใหม่ เป็นที่รู้จักกันในนามของเครือข่ายสังคมออนไลน์ และในขณะเดียวกันด้านการเลือกรับสื่อตามความสะดวก การเลือกรับสื่อที่สอดคล้องกับตนเองนั้นมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของผู้บริโภค เจเนอเรชันแซตผ่านแอปพลิเคชันยูทูบ (กาญจนา บุตรจินดา และคณะ, 2565) ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้คนไทยเปิดรับ และเข้าถึงภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นได้ง่ายมากยิ่งขึ้น และตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยกลุ่มตัวอย่างของเพศชายให้เหตุผลในการเปิดรับภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นไว้ว่า ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นสามารถช่วยลดปัญหาความเครียดได้ (บุชรินทร์ โทหนองสา, 2556)

ถึงแม้ว่าในอดีตการเสพสื่อลามกเป็นสิ่งต้องห้าม และห้ามเปิดเผยในที่สาธารณะ ในปัจจุบันสื่อเหล่านี้ยังคงอยู่ควบคู่กับคนไทยตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป และเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยขึ้น แต่กลับยังไม่เป็นที่ยอมรับกันในสังคมไทย ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าช่องทางของสื่อภาพยนตร์จำนวนมากมีการแตกแขนงออกเป็นหลายประเภทในสังคมออนไลน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลายมากขึ้น ช่องทางต่างๆ มีทั้งถูก กฎหมาย

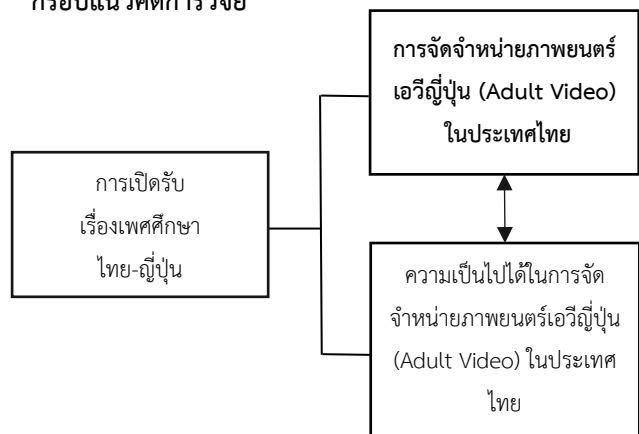
และผิดกฎหมายภายใต้การดูแลของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งเป็นการละเมิดความผิดในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ควบคุมได้ยากในสังคมไทย

จากข้างต้น ผู้วิจัยจึงสังเกตเห็นกรณีการเปิดรับของสังคมไทยที่มีต่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่เข้าข่ายกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ 2551 ในมาตราที่ 26 ข้อบังคับใช้ที่ 7 ว่าเป็น ภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักรตามที่กำหนดในกฎกระทรวงวัฒนธรรม จึงเป็นสาเหตุทำให้ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยเป็นสื่อภาพยนตร์ที่ผิดกฎหมาย ส่งผลให้ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นไม่สามารถเผยแพร่และจัดจำหน่ายในประเทศไทยได้อย่างถูกต้อง แต่เนื่องจากปัจจุบันที่มีสื่อสังคมออนไลน์แพร่หลาย ที่เอื้ออำนวยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับชมภาพยนตร์ได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวโน้มการรับมือกับสื่อลามกในประเทศไทยว่าจะจะเป็นไปในทิศทางใด เพื่อทราบถึงการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย ในเมื่อการละเมิดลิขสิทธิ์ข้ามระหว่างประเทศยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับใช้ในทางกฎหมายของประเทศไทยต่อไปอย่างไร

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย

### กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องนี้กำหนดให้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร เพื่อวิเคราะห์การสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย โดยจำแนกออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Keys Informant) กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นการตั้งคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (List of Question) โดยจำแนกออกเป็น 11 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล สำนักงานกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมศุลกากร สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ สมาคมผู้กำกับภาพยนตร์แห่งประเทศไทย บริษัทจัดจำหน่ายและนำเข้าภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ค้นคว้าข่าวสารภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง 11 หน่วยงาน เพื่อให้เห็นผลกระทบจากการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์จากการใช้กระบวนการตามแนวคิด ทฤษฎี เพื่อศึกษาข้อมูลตามกรอบการวิจัย ก่อนนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพของผลสรุปที่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเป็นแนวทางการอภิปรายผลในลักษณะการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

## สรุปผลการวิจัย

การเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย พบว่า สามารถแบ่งผลกระทบออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ผลกระทบด้านสังคมในประเทศไทย

เนื่องด้วยสังคมของประเทศไทยไม่ยอมรับว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ ด้วยสาเหตุนี้จึงทำให้ผู้คนมองว่าภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็นสิ่งที่กระทบต่อความเป็นอยู่ ผู้คนมักเกรงกลัวต่อการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศจากตัวอย่างของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น นำไปสู่การยับยั้งชั่งใจไม่ได้ อาจส่งผลให้ผู้ที่มีภาวะทางจิต ไม่สามารถควบคุมสติส่งผลให้เด็ก เยาวชน และสตรีตกเป็นเหยื่ออันตรายได้ในสังคม ดังนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชน สังคมไทยที่ควรปลูกฝังการรับรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้องให้แก่เยาวชน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อเด็กและเยาวชนให้การเจริญชีวิตในสังคมอย่างสงบเรียบร้อย และผลกระทบต่อวัฒนธรรมและค่านิยมของคนในสังคม เนื่องจากยุคสมัยที่มีการผลัดเปลี่ยน

ด้านที่ 2 ผลกระทบต่อการเปิดรับของผู้คนในสังคมไทย ในสังคมไทยมีผู้คนจำนวนมากที่รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารของอุตสาหกรรมภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น อีกทั้งผู้คนให้ความสนใจต่อการเปิดรับในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งเป็นข้อถกเถียงจากค่านิยมระหว่างผู้คนรุ่นเก่าที่ได้รับการปลูกฝังค่านิยมแบบไทยเดิมกับคนรุ่นใหม่ที่ได้รับวัฒนธรรมร่วมสมัยจากสื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน หากการแสดงออกทางด้านเพศของผู้คนในสังคมไทยเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องจนสามารถยอมรับในสังคมกว้างได้ จึงเกิดกลุ่มที่มีความเห็นต่างต่อสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในสังคมไทย สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้คนที่เปิดรับต่อค่านิยมการบริโภคสื่อทางเพศ ผู้คนอนุรักษ์นิยมการปลูกฝังตามวัฒนธรรมไทยเดิม ผู้คนที่เห็นเฉยต่อการเปิดรับทางเพศ

ด้านที่ 3 ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจในประเทศไทย ภาพยนตร์เอวี ญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากภาพลักษณ์ที่คนไทยต่างมีมุมมองที่แตกต่างกัน และไม่สามารถหาข้อถกเถียงที่สมดุลได้ว่าสื่อลามกเป็นคุณค่าที่ให้ผลดีหรือให้โทษแก่สังคม ตัวภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นจึงไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตัวเศรษฐกิจไทยในเชิงลบ แต่เป็นช่องทางที่ให้คุณค่าแก่การลงทุนสำหรับผู้ที่สามารถแก้ไขบทบาทของสื่อชนิดนี้ในสังคมจนกลายเป็นที่ยอมรับในสังคมไทย เพื่อสร้างอุตสาหกรรมภาพยนตร์และ



อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้หากผลประโยชน์ด้านธุรกิจท่องเที่ยวกลางคืนในประเทศไทยได้รับการพิจารณาตามข้อกฎหมายให้มีกฎเกณฑ์ที่สามารถเข้ามากำกับดูแลและเก็บภาษีได้อย่างถูกต้อง อาจส่งผลดีต่อสภาพเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย แต่ในด้านของศีลธรรมที่คนไทยยังไม่อาจยอมรับให้เป็นเรื่องเพศเป็นเรื่องทั่วไปได้ จึงต้องอาศัยการเตรียมความพร้อมเพื่อพิจารณาบริบททางสังคมไทยรวมกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป

ด้านที่ 4 ผลกระทบต่อการปกครองตามข้อกฎหมายของประเทศไทย การจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย ซึ่งตามหลักกฎหมายจัดว่าเป็นสื่อลามกห้ามกระทำอันใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในสังคม แม้แต่การลักลอบเข้ามาภายในประเทศไทย มีโทษที่กำหนดอย่างมากมาย จึงไม่มีผู้ใดสร้างผลประโยชน์จากสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเหล่านี้ในประเทศไทย โดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์ได้กล่าวถึงกลุ่มภาพยนตร์เอวีว่าเป็นภาพยนตร์ลามกที่ห้ามเผยแพร่ ซึ่งแปลว่าใครก็ตามที่นำหรือเอาเข้ามาขายผิดกฎหมาย เพราะเป็นภาพยนตร์ที่ไม่ผ่านการตรวจพิจารณา แล้วนำมาขายโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่ถึงกระนั้นประชาชนภายในประเทศยังสามารถค้นหาหาข้อมูล และรับชมภาพยนตร์ได้อย่างอิสระบนเว็บไซต์ที่ส่งถิ่นฐานระบบมาจากต่างประเทศ ซึ่งข้อกฎหมายใดๆของประเทศไม่สามารถเอาผิดในกรณีการรับชมภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเหล่านี้ได้ เมื่อเชื่อมโยงกับการจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น สิ่งที่น่ากังวล คือ เรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ส่งผลต่อการควบคุมการรับสื่อของผู้คนภายในประเทศ

นอกจากนี้ ผลสรุปในวิเคราะห์ข้อมูลการเปิดรับต่อเด็กและเยาวชน สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมต่อเด็กและเยาวชนให้มีความเข้าใจต่อเรื่องเพศศึกษาอย่างถูกหลักวิธีเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากทางภาครัฐบาลมีความกังวลว่าสื่อภาพยนตร์เอวี ญี่ปุ่นจะเป็นปัญหาต่อพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของเยาวชนที่ยังไม่เหมาะแก่การรับสื่อประเภทเหล่านี้ในสังคม จึงมีการตระหนักถึงการเปิดรับด้านเพศศึกษาในสถาบันต่างๆ เพื่อรับมือกับสภาพปัญหาการรับสื่อเทคโนโลยีที่ก้าวขึ้นในสังคมระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันต่อเด็กและเยาวชนที่จะสามารถรับรู้และปรับการใช้ชีวิตกับสื่อต่างๆได้อย่างเหมาะสมเพื่อสร้างให้เกิดผลประโยชน์ในแง่บวกต่อสังคมต่อไป นอกจากนี้สถาบันครอบครัวต้องระมัดระวังต่อสื่อสารกับเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด เพราะปัจจัยการเลี้ยงดูบุตรหลานเป็นจุดเริ่มต้นแรกในการอบรมความรู้จากคนใกล้ชิด ดังนั้นการเปิดรับเรื่องเพศต่อเด็ก

และเยาวชนต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัวสู่สถาบันการศึกษา โดยอาศัยสื่อมวลชนเปิดรับสื่อด้านเพศด้วยการให้ความรู้ตระหนักถึงเหตุและผลอย่างถูกวิธี

ด้านแนวโน้มความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย สามารถแบ่งการสรุปผลออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 แนวโน้มของสังคมต่อการนำเข้าภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย โอกาสการนำเข้าภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นมาจัดจำหน่ายอาจกลายเป็นปัญหาของผู้คนในสังคมที่มีทัศนคติด้านเพศต่างกัน เนื่องจากค่านิยมที่ปลูกฝังต่อกันมารุ่นสู่รุ่นของคนไทยเกี่ยวกับค่านิยมด้านเพศมีความแตกต่างกันกับค่านิยมของประเทศญี่ปุ่น โอกาสในระยะอันใกล้นี้ยังเป็นไปไม่ได้ที่จะเปิดรับในเรื่องของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นให้เข้ามาได้อย่างเสรี หากจะมีการปรับเปลี่ยนข้อกฎหมายใดๆ ควรสร้างความเข้าใจต่อการเรียนรู้เรื่องเพศอย่างถูกต้อง และความเข้าใจต่อการบริโภคสื่อเหล่านี้ อย่างถูกวิธี ทั้งนี้ปัจจัยการยอมรับจะเกิดขึ้นเมื่อมีการเตรียมความพร้อมของคนในสังคมไทยต่อไปในอนาคต

ประเด็นที่ 2 ด้านแนวโน้มของข้อกฎหมายในประเทศไทย หากการนำเข้าจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็นสิ่งที่ขัดต่อระบบกฎหมาย ส่งผลให้เกิดข้อโต้แย้งถึงการแก้กฎหมายหลากหลายฉบับ ทั้งในแง่ของกฎหมายภาพยนตร์ กฎหมายคอมพิวเตอร์ กฎหมายประมวลอาญาดำเนิน และเรื่องของสื่อลามกอนาจารเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติต่างๆ หากจะนำสิ่งเหล่านี้เข้ามาภายในประเทศต้องเกิดการแก้ไขกฎหมายเหล่านี้ โดยหลักในการแก้กฎหมายหรือบัญญัติกฎหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร่วมกันปรึกษาหารือต่อบริบททางสังคมกับวัฒนธรรมเป็นหลัก เพราะฉะนั้นในกรณีของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น จึงต้องมีกรณีศึกษาการเทียบข้อกฎหมายต่างๆกับบริบทของสังคมทั้งสองประเทศ

ประเด็นที่ 3 ความคาดหวังของสังคมต่อทิศทางของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย พบว่า การเรียนรู้และความเข้าใจของคนไทยต่อสื่อที่เกี่ยวข้องกับด้านเพศ มีความบกพร่องทางด้าน การเปิดรับ เนื่องจากการปลูกฝังค่านิยมจากคนรุ่นเก่าสู่คนรุ่นใหม่ให้มีทัศนคติต่อเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอายต่อการแสดงออกในสังคม ทางหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นตรงกันว่า ควรปลูกฝังการเรียนรู้ด้านเพศแก่สังคมอย่างเหมาะสมและถูกวิธีกว่าเดิม ทั้งนี้ต้องอาศัยการร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่ส่งเสริมความเข้าใจภายในสังคม โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านสื่อของสังคม

นอกจากนี้การเตรียมการรับมือต่อสื่อแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่ภาครัฐและเอกชนคาดหวังให้เกิดขึ้นจริง หากการเปิดรับเสรีของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างถูกกฎระเบียบของบ้านเมือง ต้องอาศัยความร่วมมือจากสื่อมวลชน และองค์กรที่ให้ความรู้ประชาชนในสังคม

### อภิปรายผลการวิจัย

1. การเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย

ผลกระทบต่อสังคมในประเทศไทยนั้น ภาพยนตร์เอวีของญี่ปุ่นได้ส่งผลกระทบต่อการลอกเลียนแบบพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน อีกทั้งกลุ่มผู้คนที่ขาดการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะกลุ่มผู้คนที่มีความผิดปกติทางจิตเภท ซึ่งอาจสร้างปัญหาและภัยคุกคามด้านคดีอาชญากรรมทางสังคมไทย เช่นเดียวกับ Dimoulas, et al. (2014) ได้ศึกษาเรื่องผลต่อที่สื่อลามกอนาจารบนอินเทอร์เน็ต และการสนับสนุนการเซ็นเซอร์พบว่า ผู้คนส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีความกังวลต่อการเปิดรับสื่อลามกอนาจารและมีทัศนคติต่อสื่อประเภทนี้ในเชิงลบ อีกทั้งสื่อบนอินเทอร์เน็ตมีขอบเขตที่ขยายกว้างขึ้นในปัจจุบัน ผู้ที่เปิดรับสื่อกังวลผลกระทบต่อบุคคลที่สาม หมายถึงสังคมหรือประชากรในประเทศไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อมูลอภิปรายผลถึงกลุ่มผู้ที่เปิดรับสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีความหลากหลายทางการรับรู้สื่อ หากสื่อสิ่งลามกสามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไป กลุ่มผู้ที่ขาดวุฒิในการพิจารณาแยกแยะเหตุผลอาจลอกเลียนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมจากสื่อประเภทนี้ไปก่อปัญหาให้แก่สังคม

ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมของคนในสังคม พบว่า การเปิดรับค่านิยมด้านเพศของสังคมไทยไม่ใช่การยอมรับในเชิงบวก เนื้อหาจากความรุนแรงทางเพศจะทำลายจิตสำนึกด้านคุณธรรมของผู้คนในสังคมที่ขาดการไตร่ตรองและขาดความเข้าใจในแก่นของหลักคำสอนตามศาสนานั้นๆ วัฒนธรรมของประเทศไทยจึงมีค่านิยมการปลูกฝังที่แตกต่างกับวัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวรินทร์ ศิลปสุวรรณ (2558) ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านสื่อการ์ตูนญี่ปุ่น กล่าวถึง ค่านิยมของคนญี่ปุ่นที่ถูกปลูกฝังคำสอนต่างๆ ผ่านสื่อการ์ตูนญี่ปุ่น โดยมีลักษณะการปลูกฝังด้วยความเชื่อ ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างผู้คนให้

เป็นประโยชน์แก่สังคม ในลักษณะเด่นของพฤติกรรมเชิงบวกที่สะท้อนผ่านสื่อการ์ตูนญี่ปุ่น คือ ความเพียรพยายาม และอาศัยความสามัคคีของหมู่คณะ ประกอบกับการเผชิญอุปสรรคต่างๆ จนสามารถกลับเข้าสู่สังคมที่ดี แม้ว่าสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นจะมีลักษณะสะท้อนความรุนแรงเพศในเชิงลบ แต่สามารถสร้างค่านิยมด้านการบริโภคสื่อลามกได้ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็นสื่อที่ถูกสร้างมาจากค่านิยมการบริโภคของวัฒนธรรมคนญี่ปุ่น จึงมีบริบทที่แตกต่างกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งต้องใช้เวลาศึกษาข้อแตกต่างด้านการปลูกฝังค่านิยมเพื่อนำมาปรับใช้ให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคมในภายภาคหน้า เช่นเดียวกับ บุชรินทร์ โทนหงสา (2556) กล่าวถึง พฤติกรรม การเปิดรับภาพยนตร์เอวีของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงสื่อภาพยนตร์เอวีมีข้อมูลที่กล่าวถึงใจความสำคัญของประโยชน์จากสื่อประเภทนี้ว่า เป็นสื่อลามกคือสื่อบันเทิงสำหรับปลดปล่อยความต้องการของมนุษย์ อีกทั้งช่วยบำบัดอารมณ์ทางเพศได้อีกด้วย ในแง่ของการรับรู้สื่อประเภทนี้ จึงมีลักษณะการสะท้อนความรุนแรงด้วยการกดขี่เพศตรงข้าม โดยเฉพาะเพศหญิง ซึ่งในแง่ของโทษจากสื่อภาพยนตร์เอวี คือ การลดคุณค่าของมนุษย์ด้วยการสร้างทัศนคติต่อผู้คนที่มองว่าผู้หญิงเป็นสินค้าทางเพศก็เป็นได้

ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเศรษฐกิจในประเทศไทย ในข้อกฎหมายของประเทศไทยมีการกำหนดข้อกฎหมายที่บังคับใช้ให้ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาการนำเสนอกิจกรรมทางเพศและสื่อสิ่งลามกห้ามเผยแพร่ทั่วไปภายในราชอาณาจักรไทย ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นจึงถูกจำกัดในการเผยแพร่สื่อภายในประเทศไทย และส่งผลต่อการเปิดรับวัฒนธรรมด้านเพศของอุตสาหกรรมภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีใครใดสามารถแสวงผลประโยชน์ในลักษณะของการดำรงธุรกิจเกี่ยวกับสื่อสิ่งลามกในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะยังมีข้อจำกัดอยู่มากมาย ทั้งด้านกฎหมาย การยอมรับของผู้คนในสังคม และการเตรียมความพร้อมต่อการรับสื่อ ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นข้อต่อในการเปิดรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย ซึ่งอาจเป็นช่องทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจต่อประเทศไทยได้ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาความคิดต่อผู้คนในสังคมต่อการสร้างเนื้อหาของสื่อต่างๆ ได้อย่างหลากหลายมากขึ้น จึงเป็นข้อถกเถียงความถูกต้องกันอยู่ในสังคมไทย เพื่อรอ

การพัฒนาทางด้านความพร้อมต่อการเปิดรับสื่อที่กว้างขึ้นในสังคมไทยต่อไป

ดังนั้นแนวคิดของความนิยมในการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยจึงสอดคล้องต่อการอภิปรายผลถึงผู้คนในประเทศไทยที่ให้คุณสนใจแก่สื่อประเภทนี้จนสามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไป เนื่องด้วยองค์ประกอบการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจจึงส่งผลให้ความต้องการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยได้รับความนิยมมากขึ้นแต่ด้วยความขัดแย้งจากข้อบังคับทางกฎหมายจึงทำให้ผู้คนในประเทศไทยมีทัศนคติในเชิงลบต่อสื่อประเภทนี้ เพราะเกรงกลัวต่อภัยอันตรายจากการนำเสนอเรื่องราวความรุนแรงที่ถูกสร้างและเติมแต่งจากความเป็นจริงในสังคมลงไปในเรื่องของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น จึงก่อให้เกิดทัศนคติจากผู้คนใน ประเทศไทยหลากหลายมุมมอง เพราะฉะนั้นความนิยมในการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นของผู้คนในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดต่อการเปิดรับอย่างเสรี แต่ผู้คนต่างให้คุณสนใจต่อสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกัน ด้วยปัจจัยบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับใช้กลยุทธ์ทางการตลาด จึงเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาตลาดของภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย เพื่อความคุ้มค่าในการลงทุนต่อเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในประเทศไทย หากประเทศไทยมีการเปิดรับภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นอย่างเสรี แนวคิดของเรื่องนี้จึงจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.ความเป็นไปได้ในการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น (Adult Video) ในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่า บริบทของสังคมไทยไม่เหมาะแก่การเปิดรับสื่อของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นอย่างโจ่งแจ้ง เนื่องจากมีกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ขาดความพร้อมในการรับมือกับสื่อลามกในสังคมไทย ด้วยเหตุนี้แนวโน้มการเปิดรับสื่อของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นอย่างเสรีจึงมีโอกาสเป็นไปได้น้อย การปิดกั้นช่องทางต่างๆ แก่ผู้คนในสังคมอาจสร้างปัญหาในทางอ้อมต่อผู้คนในสังคมที่ขาดความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทั้งนี้แนวคิดเกี่ยวกับการรับมือต่อสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นสามารถเกิดขึ้นได้จริงในสังคมไทย โดยอาศัยการเตรียมความพร้อมของสถาบันและองค์กรต่างๆ ในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาการเปิดรับอย่างถูกวิธีในสังคมไทย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนิสา ใจชื่น (2559) ที่ได้วิเคราะห์กระบวนการนำเสนอของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น และปัจจัยที่ก่อให้เกิด ความสำเร็จของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นจนกลายเป็นที่นิยมของผู้คนในสังคมไทย เนื่องจากวงการ ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็น

อุตสาหกรรมที่มีนักแสดงเป็นชาวเอเชีย อีกทั้งการสร้างเนื้อหาภาพยนตร์ด้วยการกล้าเส้นความเป็นจริงในกรอบของสังคม เช่น การมีเพศสัมพันธ์กับคนในครอบครัว การถูกข่มขืน เป็นต้น รวมถึงประกอบกับการจัดแสงในฉากต่างจนสามารถเพิ่มอรรถรสแก่ผู้ชมได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เหตุผลที่ทำให้สื่อลามกสามารถดำรงอยู่บนช่องทางทั่วไปได้ เนื่องจากบนพื้นฐานของมนุษย์มีความต้องการทางด้านเพศอยู่ทุกวัน จึงส่งผลให้ภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นได้รับความนิยม แม้ว่าการนำเสนอจะ สร้างความขัดแย้งต่อศีลธรรมต่างๆ โดยเฉพาะแก่สังคมไทย

ดังนั้นแนวโน้มของความนิยมในการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยจึงสอดคล้องต่อการอภิปรายผลถึงผู้คนในประเทศไทยที่ให้คุณสนใจแก่สื่อประเภทนี้จนสามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไป เนื่องด้วยองค์ประกอบการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจจึงส่งผลให้ความต้องการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทยได้รับความนิยมมากขึ้นแต่ด้วยความขัดแย้งจากข้อบังคับทางกฎหมายจึงทำให้ผู้คนในประเทศไทยมีทัศนคติในเชิงลบต่อสื่อประเภทนี้ เพราะเกรงกลัวต่อภัยอันตรายจากการนำเสนอเรื่องราวความรุนแรงที่ถูกสร้างและเติมแต่งจากความเป็นจริงในสังคมลงไปในเรื่องของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่น จึงก่อให้เกิดทัศนคติจากผู้คนใน ประเทศไทยหลากหลายมุมมอง เพราะฉะนั้นความนิยมในการบริโภคสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นของผู้คนในสังคมไทยยังมีข้อจำกัดต่อการเปิดรับอย่างเสรี แต่ผู้คนต่างให้คุณสนใจต่อสื่อภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากเช่นเดียวกันและสอดคล้องกับการศึกษา Verhoeven (2022) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับข่าวสารของบุคคล หนึ่งในนั้นคือความต้องการ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งในกระบวนการเลือกของมนุษย์คือความต้องการ โดยสื่อมวลชน โดยจะมีส่วนในการปลุกฝังค่านิยมต่างๆ ต่อผู้รับสารในลักษณะที่เปิดรับเนื้อหาสื่อบันเทิง และการเปิดรับสื่อเชื่อมโยงกับค่านิยม แต่ความสัมพันธ์นั้นมิขนาดเล็ก มีหลักฐานว่าผู้คนเลือกสื่อตามค่านิยม ดังนั้นการเปิดรับสื่อจึงเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนด้วยคุณค่า นอกจากนี้ยังสามารถสะท้อนระหว่างการเปิดรับสื่อ เนื้อหาสื่อ และค่านิยม อีกทั้ง การเปิดรับข่าวสารและการสื่อสารเชื่อมโยงกับการเน้นที่คุณค่าการปลดปล่อยที่เพิ่มขึ้น (Welzel, 2013)

สำหรับแนวโน้มต่อความคาดหวังของสังคมต่อทิศทางของภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย พบว่า อิทธิพลของสื่อเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนทัศนคติของผู้คนในสังคม หากภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นสามารถสร้างคุณค่าบนพื้นที่ทางสังคม โดยให้

ผลประโยชน์แก่ภาพรวมทั้งในเชิงเศรษฐกิจ และบทบาทในการขับเคลื่อนแนวคิดของผู้คน จึงมีแนวโน้มที่สังคมไทยจะยอมรับการจัดจำหน่ายภาพยนตร์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สอดคล้องกับ จีรากร สุขพัฒน์ (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารการนำเข้าภาพยนตร์แอนิเมชันจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย : กรณีศึกษา บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน) กล่าวถึงระบบกระบวนการจัดจำหน่ายภาพยนตร์แอนิเมชันจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย โดยมีการบริหารงานต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานด้านลิขสิทธิ์ภาพยนตร์จากต่างประเทศภายในประเทศไทย มีฝ่ายการตลาดที่ให้ข้อมูลถึงการนำเข้าลิขสิทธิ์ภาพยนตร์อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีกระบวนการจากฝ่ายบริหารได้แก่ ฝ่ายต่างประเทศ, ฝ่ายจัดจำหน่าย ภาพยนตร์ และฝ่ายการตลาดเดินทางไปเพื่อเจรจาลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ตามตลาดและเทศกาลภาพยนตร์ต่างๆ เพื่อทำข้อตกลงทางธุรกิจก่อนนำมาจัดจำหน่ายภายในประเทศไทย ด้วยลักษณะของขั้นตอนการบริหารการจัดจำหน่ายภาพยนตร์มีแนวคิดที่น่าสนใจต่อแนวทางการจัดจำหน่ายภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นในประเทศไทย ทั้งระบบที่ต้องใช้ความสามารถจากบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม

ภาพยนตร์ และการศึกษาปัจจัยของผู้บริโภคก่อให้เกิดความนิยมต่อ

ภาพยนตร์นั้นๆภายในประเทศไทย แต่เนื่องด้วยภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นมีข้อจำกัดด้านกฎหมายในประเทศไทย จึงไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานใดที่สามารถครอบครองลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ประเภทสื่อลามกได้อย่างถูกต้อง

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านระบบการศึกษาสามารถนำข้อมูลจากความคิดเห็นของผลกระทบต่อ การเปิดรับภาพยนตร์เอวีญี่ปุ่นไปใช้ให้เกิดผลประโยชน์ด้านการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนเป็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องควบคู่กับภาพลักษณ์ทางด้านสื่อมวลชน

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีข้อมูลวิจัยในการสนับสนุนการสร้างจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ในเชิงการค้นคว้าวิจัยเรื่องการเตรียมรับมือกับปัญหาด้านลิขสิทธิ์

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กาญจนา บุตรจินดา และคณะ. (2565). ปัจจัยในการเลือกรับชมเนื้อหาและการเปิดรับสื่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเจนเนอเรชันแซตบนยูทูปในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 8(1), 40-49.
- [2] จีรากร สุขพัฒน์. (2560). *การบริหารการนำเข้าภาพยนตร์แอนิเมชันจากประเทศญี่ปุ่นในประเทศไทย กรณีศึกษา บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด (มหาชน)*. สารนิพนธ์นิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาพยนตร์ คณะดิจิทัลมีเดียและศิลปะภาพยนตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [3] ขวรินทร์ ศิลปสุวรรณ. (2558). *การเรียนรู้ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านสื่อการ์ตูนญี่ปุ่น*. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [4] บุชรินทร์ โทหงสา. (2556). *ทัศนคติและการเปิดรับของนักศึกษาไทยต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์เอวีของประเทศ ญี่ปุ่น (AV)*. วิทยานิพนธ์บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] สุนิสา ใจชื่น. (2559). *การวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จของภาพยนตร์เอวี (AV) ในประเทศญี่ปุ่นที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [6] Dimoulas, C., & Kalliris, G., & Veglis, A., (2014). Application of Mobile Cloud-Based Technologies in News Reporting: Current Trends and Future Perspectives. *Computer Science*, 338-365, Doi :10.4018/978-1-4666-4781-7.ch017.
- [7] Heung, W. W., & Hoi-yan Y. (2019). *The Japanese Adult Video Industry*. Routledge Culture, Society, Business in East Asia Series



- [8] Patrick W. Galbraith. (2021). 2: ‘For Japan Only?’ Crossing and Re-inscribing Boundaries in the Circulation of Adult Computer Games. In *Media Technologies for Work and Play in East Asia* (pp. 73-94). Bristol University Press.
- [9] Verhoeven, P. (2022). The Innovation of Values: Exploring the Role of News Media Exposure and Communication in Moral Progress in the Netherlands. *Mass Communication and Society*, 1 - 2 3. <https://doi.org/10.1080/15205436.2022.2070501>
- [10] Welzel, C. (2013). Evolution, empowerment, and emancipation: How societies ascend the utility ladder of freedoms. *World Values Research*, 6(1), 1–45.

## การพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหาร ในจังหวัดชุมพร

### DEVELOPING SERVICE MARKETING STRATEGIES TO CREATE PERCEIVED VALUE FOR SUCCESS, FOOD BUSINESS IN CHUMPHON PROVINCE

ธนกร จรูญนิมมาน<sup>1\*</sup>

THANAPORN CHAROONNIMMARN<sup>1\*</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ กลยุทธ์ทางการตลาดบริการ และการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร 2) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร และ 3) พัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ที่ใช้บริการร้านอาหารในจังหวัดชุมพร จำนวน 400 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 40 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้บริการ 1-3 ครั้งต่อเดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อพบปะเพื่อนฝูง/ครอบครัว ช่วงเวลาที่ใช้บริการเสาร์-อาทิตย์ ระยะเวลาที่ใช้บริการ 1-2 ชั่วโมง มีค่าใช้จ่าย 500-1,000 บาท และผู้มีส่วนร่วมในการใช้บริการ 3-4 คน ระดับกลยุทธ์การตลาดบริการ ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ระดับการรับรู้คุณค่าของธุรกิจ ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยกลยุทธ์การตลาดบริการมีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) กลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ประกอบด้วยส่วนประสมการตลาดเชิงบูรณาการ มี 7 กลยุทธ์ คือ (1) กลยุทธ์มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ (2) กลยุทธ์เพิ่มคุณค่าบริการ (3) กลยุทธ์สร้างแบรนด์ (4) กลยุทธ์ตอบสนองลูกค้า (5) กลยุทธ์สื่อสารการตลาด (6) กลยุทธ์สร้างความร่วมมือ (7) กลยุทธ์พัฒนาช่องทาง

**คำสำคัญ :** กลยุทธ์การตลาดบริการ ; การรับรู้คุณค่า ; ธุรกิจร้านอาหาร

<sup>1</sup> อาจารย์ คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น, Lecturer, Faculty of Business Administration and Public Administration, Western University.

\* Corresponding Author, Email: tanaporn.C1234@gmail.com

Received: Aug 25, 2022, Revised: May 7, 2023, Accepted: May 19, 2023



## ABSTRACT

The purposes were: 1) study service behavior, service marketing strategy and perceived value of food business in Chumphon province. 2) study of factors affecting the perceived value, food business in Chumphon province and 3) developing service marketing strategies to create perceived value for success, food business in Chumphon province. This is mixed methods research based on the quantitative research and qualitative research. The samples of the research are 400 consumers in Chumphon province, selected by multi-stage sampling method and 40 key informants of in-depth interview, selected by purposive sampling method. The instruments for collecting the data were questionnaires and structured interview. Statistical analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, multiple regression analysis and content analysis.

The results revealed that 1) the sample group 1-3 times usage, intended to meet friends/family, use services on weekends, most are approximately 1-2 hours at a time to the service, costs 500-1,000 baht and 3-4 people participating in the service. Service marketing strategy, Overall and in specific aspects was at the high level. Perceived value, Overall and in specific aspects was at the high level. 2) Service marketing strategy factors influencing perceived value of food business in Chumphon province with significance at the statistics level .001 3) Service marketing strategy to create perceived value for success, food business in Chumphon province; an integrate of a marketing mixed, found that there were 7 strategies, 1) Focused product, 2) Value-added service, 3) Branding, 4) Customer response, 5) Marketing communication, 6) Collaboration, and 7) Channel enhancement

**Keyword:** Service Marketing Strategy ; Perceived Value ; Food Business

## บทนำ

ปัจจุบันอาหารไทยเป็นที่รู้จักและยอมรับทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์ ความหลากหลายของอาหารและความคุ้มค่า จึงทำให้อาหารไทยเป็นหนึ่งในแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาเยือนประเทศไทย อาหารไทยจึงเป็นที่นิยมติดอันดับหนึ่งในสี่ของโลก รองจากอาหารอิตาเลียน ฝรั่งเศส และจีน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2562) สอดคล้องกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ภายใต้แนวทางการพัฒนาตามนโยบายประเทศไทย 4.0 รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งมีเป้าหมายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหาร รวมไปถึงการพัฒนากรรมวิธีการผลิตของภาคเกษตร โดยมุ่งเน้นประสบการณ์สัมผัสบรรยากาศและวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและอาหารเพื่อสุขภาพ

จังหวัดชุมพรเป็นพื้นที่ที่มีสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์จากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของจังหวัดที่โดดเด่นและมีศักยภาพ ส่งผลให้มีผู้เดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับอาหารในฐานะองค์ประกอบหลักของกิจกรรมการท่องเที่ยว จากสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (2558) พบว่า ร้านอาหารในกลุ่มท่องเที่ยวเขตชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ซึ่งมีจำนวนร้านอาหารขนาดกลางมากที่สุด และมีแนวโน้มการคงอยู่ต่ำ เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 อีกทั้งเริ่มประสบปัญหาในการดำเนินงานที่มีการแข่งขันสูง (ณปภา หอมหวาน ธนวันดี สิทธิไทย และอารี น้อยสำราญ, 2562) ธุรกิจร้านอาหารจึงจำเป็นต้องเร่งปรับตัวเพื่อความอยู่รอดด้วยการทำการตลาดบริการเชิงรุก สร้างการรับรู้คุณค่ากับลูกค้าโดยอาศัยเครื่องมือการตลาดบริการ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ให้ความสำคัญต่อลูกค้าแทนที่จะมองเพียงแต่ผู้ขายอย่างเช่นเดิม และใช้เพื่อสนองความต้องการของตลาดเป้าหมาย ที่ทำให้ผู้ประกอบการสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันได้ ภายใต้การผลิตสินค้าที่สามารถตอบสนองความต้องการได้ การคำนึงต้นทุนที่จะจ่าย ความสะดวกในการหาซื้อ การสื่อสารรายละเอียดที่ชัดเจน การดูแลเอาใจใส่ ความสะดวกสบาย และความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ (Koichi, 2009) ซึ่งผลสำเร็จจะวัดได้จากการรับรู้ถึงคุณค่าที่ลูกค้ารับรู้ (Perceived

Value) ภายหลังจากการใช้บริการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และส่วนที่เกี่ยวข้อง (ประโยชน์ที่ได้รับ) รวมถึงราคา เวลา ความพยายาม ความปลอดภัย และความสะดวกสบาย (สิ่งที่สูญเสียออกไป) โดยมีคุณภาพของบริการเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความแตกต่างและความได้เปรียบทางการแข่งขันระหว่างคู่แข่ง (Roig, Garcia, Tena & Monzonis, 2006) หากลูกค้ามีการรับรู้ถึงคุณค่าที่ดี ย่อมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาธุรกิจร้านอาหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาทิพย์ ทองศรี (2560) ที่พบว่า กลยุทธ์การตลาดบริการกับการรับรู้ของลูกค้า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้กลยุทธ์การตลาดบริการมีความสัมพันธ์กับปัจจัยความสำเร็จของธุรกิจ โดยมีความสัมพันธ์กันทิศทางบวกในระดับสูง ทั้งนี้ธุรกิจต่างต้องการที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จของธุรกิจที่ยั่งยืนควรเป็นธุรกิจที่สำเร็จมาจากการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการภายใน และการวัดมูลค่าการเติบโตของกิจการอย่างต่อเนื่อง (สุวิมล มธรรส, 2563) จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารจะเกิดขึ้นได้ จึงไม่ใช่เพียงแค่การให้บริการที่มีคุณภาพเท่านั้น แต่จำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์การตลาดบริการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และทำให้ลูกค้ารับรู้ถึงคุณค่าที่ได้รับ นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจในระยะยาว

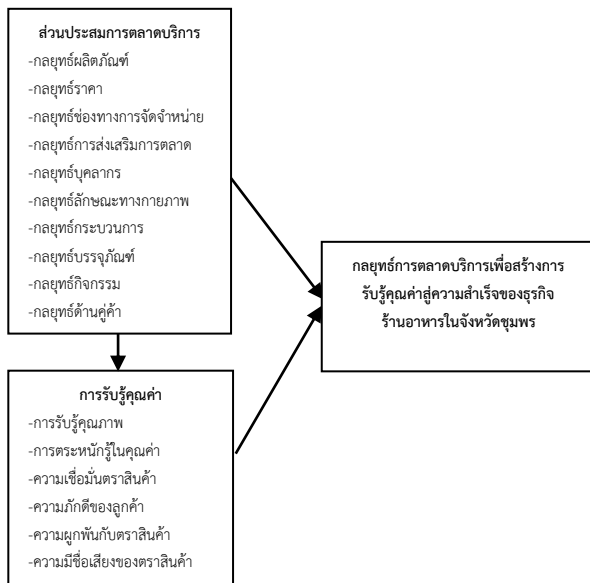
จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารของจังหวัดชุมพรจำเป็นต้องปรับตัวโดยเพิ่มความระมัดระวังในการบริหารจัดการ เพื่อรับมือและแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น พัฒนาศักยภาพธุรกิจร้านอาหารอย่างรอบด้าน เตรียมความพร้อมในการให้บริการ และให้เป็นที่จดจำในสิ่งที่เป็เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม และนำเอกลักษณ์ดังกล่าวมาใช้ในการดึงดูดความสนใจ และเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวให้มีจุดขายที่แตกต่างในการกระตุ้นการท่องเที่ยว การวิจัยเรื่องการพัฒนาการตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร จะเป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารให้เป็นไปทิศทางที่ดีขึ้น นำไปสู่ความเข้าใจถึงความต้องการของผู้บริโภค สามารถกำหนดกลยุทธ์ในด้านการตลาดที่เหมาะสม และสร้างตำแหน่งทางการตลาดอันโดดเด่นที่จะสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการกระจายรายได้ และการพัฒนาธุรกิจร้านอาหารได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต



### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการ กลยุทธ์ทางการตลาด บริการ และการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร
3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร

### กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### แนวคิดกลยุทธ์การตลาดบริการ

ธุรกิจบริการเป็นการนำเสนอบริการที่ไม่สามารถจับต้องได้ การบริการเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ผู้ให้บริการเสนอให้กับผู้รับบริการ ส่วนใหญ่จะเป็นการบริการที่เป็นกิจกรรมและต้องอาศัยประสิทธิภาพด้านเวลา เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจในสิ่งของหรือสินทรัพย์ที่ผู้ใช้ได้รับความเป็นเจ้าของ Lovelock & Wirtz (2012) ซึ่งธุรกิจต้องอาศัยองค์ประกอบทางการตลาดร่วมกับองค์ประกอบทางด้านกลยุทธ์อื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจใช้สินค้าหรือบริการ ในขณะที่ Kotler & Keller (2012) ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดเป็นตัวแปรทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายได้ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ (Bowie &

Buttle, 2011) ได้แก่ (1) ผลิตภัณฑ์ คือ สิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย (2) ราคา คือ จำนวนเงินที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้า (3) ช่องทางการจัดจำหน่าย คือ ช่องทางที่ลูกค้าสามารถเข้าถึงสินค้าได้ (4) การส่งเสริมการตลาด คือ เครื่องมือที่ธุรกิจใช้สื่อสารไปยังผู้บริโภค (5) บุคลากร คือ ผู้ที่มีส่วนในการส่งมอบสินค้าและบริการ (6) ลักษณะทางกายภาพ คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อบริการ (7) กระบวนการ คือ กิจกรรมการบริการที่มีการส่งมอบสินค้าและบริการ (8) บรรจุภัณฑ์ คือ สิ่งที่ใช้หุ้มห่อสินค้า (9) กิจกรรมคือ โปรแกรมที่ทำให้ลูกค้าซื้อสินค้าเพิ่มขึ้น (10) คู่ค้า คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ ดังนั้นธุรกิจจะต้องบูรณาการทุกองค์ประกอบอย่างเหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค การสร้างกำไรทางธุรกิจ และความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดบริการ

### แนวคิดการรับรู้คุณค่า

การรับรู้คุณค่าของผู้บริโภค เป็นกลยุทธ์สำคัญที่มีแนวคิดที่หลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะของธุรกิจที่ศึกษา (Patterson & Spreng, 1997) คุณค่าในสายตาของผู้บริโภค คือ การประเมินประโยชน์ใช้สอยและคุณภาพของสิ่งที่ได้รับกับต้นทุนที่ต้องสูญเสียไป (Hellier et al., 2003) ซึ่งเป็นความพยายามในการประเมินมูลค่าสุทธิที่ผู้บริโภคเห็นว่าได้รับตอบแทน เมื่อทำการเทียบเคียงกับสิ่งที่จะได้รับ อะไรคือสิ่งที่เสียไปในการแลกเปลี่ยน (Woodruff, 1997) คุณค่าที่ผู้บริโภครับรู้มีความสำคัญต่อการตลาด สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้บริโภคและนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งองค์ประกอบในการสร้างคุณค่าตราสินค้า มี 6 มิติ (Aaker, 2010) ได้แก่ (1) การตระหนักรู้ในตราสินค้า คือ ความสามารถของผู้บริโภคที่จะ รู้จักและจดจำชื่อในตราสินค้า (2) คุณภาพที่ถูกรับรู้ คือ ความรู้สึกของผู้บริโภคที่รับรู้ถึงคุณภาพโดยรวม (3) การเชื่อมโยงตราสินค้า คือ ทุกสิ่งๆ รวมตัวกันขึ้นเป็นตราสินค้า และทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสสัมผัสสิ่งต่าง ๆ นั้นได้ (4) ความภักดีต่อตราสินค้า คือ ความยึดมั่นที่ผู้บริโภคที่มีต่อตราสินค้า (5) ความเชื่อมั่นตราสินค้า คือ สิ่งที่ทำให้ตราสินค้าได้เปรียบเหนือคู่แข่ง และ (6) ความมีชื่อเสียงของตราสินค้า คือ ชื่อเสียงของตราสินค้าที่แสดงว่าสินค้านั้นดีและเชื่อถือได้

## สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการมีผลต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### 1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้บริการร้านอาหารในจังหวัดชุมพร จำนวน 282,312 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดชุมพร, 2562) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 คน และสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ด้วยวิธีการกำหนดโควตา (Quota Selection) เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ และสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และจะทำการแจกแบบสอบถามให้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ตามพื้นที่ที่กำหนดจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

#### 1.2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) ได้แก่ ผู้ประกอบการหรือตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้วิธีการจับฉลากเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งตามเขตการปกครองของจังหวัดชุมพร 8 อำเภอ โดยเลือกอำเภอพื้นที่ศึกษาร้อยละ 50 ใช้วิธีสุ่มจับฉลากจาก 8 อำเภอ ให้เหลือเพียง 4 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอเมืองชุมพร 2) อำเภอท่าแซะ 3) อำเภอปะทิว 4) อำเภอสวี และใช้วิธีการกำหนดโควตา (Quota Sampling) จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอให้มีสัดส่วนที่เท่ากัน อำเภอละ 10 ตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 40 ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกตัวอย่างผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารที่ประสบความสำเร็จ และมีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ซึ่งเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลเชิงลึกได้และได้รับการยอมรับจากสังคม การรับรางวัล หรือออกสื่อสัมภาษณ์ เป็นต้น

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านพฤติกรรมการใช้บริการ (3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ได้แก่ ผลลัพธ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร ลักษณะทางกายภาพ กระบวนการ บรรจุภัณฑ์ กิจกรรม คู่ค้า (4) ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าตราสินค้า ได้แก่ การรับรู้คุณภาพ การตระหนักรู้ในคุณค่า ความเชื่อมั่นตราสินค้า ความภักดีของลูกค้า ความผูกพันกับตราสินค้า ความมีชื่อเสียงของตราสินค้า ซึ่งส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยกำหนดหัวข้อการสัมภาษณ์ที่สอดคล้องกับแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

ทั้งนี้ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความถูกต้องของภาษา (Verbal Validity) โดยใช้เทคนิคการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แสดงว่าการวัดเนื้อหาตรงตามที่ต้องการ จากนั้นนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลอง (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha) ซึ่งได้ค่า  $\alpha$ -Coefficient ทั้งฉบับเท่ากับ .945 แสดงว่ามีความสอดคล้องของข้อมูล และเชื่อถือได้ตามหลักสถิติ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560) และนำผลมาปรับให้สมบูรณ์ก่อนการใช้จริง

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน คือ (1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) โดยการศึกษาตำราเรียน วิทยานิพนธ์ ภาคนิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของธุรกิจร้านอาหาร การบริหารธุรกิจ กลยุทธ์

การตลาดบริการ การรับรู้คุณค่าและความสำเร็จในการประกอบการธุรกิจ ในแหล่งคั่นคว่าของหน่วยงานและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศ และศึกษาข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (2) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ฉบับ และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านอาหารในจังหวัดชุมพร จำนวน 40 แห่ง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์สถิติ ดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำผลที่ได้จากสิ่งที่ค้นพบมาทำการตีความ ทำการสังเคราะห์ข้อมูล แยกประเด็นตามองค์ประกอบ และพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร

### สรุปการวิจัย

**วัตถุประสงค์ที่ 1** พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-25,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 พฤติกรรมการใช้บริการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้บริการร้านอาหาร 1-3 ครั้งต่อเดือน จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 วัตถุประสงค์ในการใช้บริการเพื่อพบปะเพื่อนฝูง/ครอบครัว จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 55.5 มีช่วงเวลาที่ใช้บริการวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จำนวน 195 คน คิด

เป็นร้อยละ 48.8 ระยะเวลาที่ใช้บริการ 1-2 ชั่วโมง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการ 500-1,000 บาท จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 49.0 และผู้มีส่วนร่วมในการใช้บริการ 3-4 คน จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5

ผลการวิเคราะห์ส่วนประสมทางการตลาดบริการของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.92$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.11$ ) รองลงมาได้แก่ ด้านช่องทางจัดจำหน่าย อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 4.10$ ) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.97$ ) ด้านบุคลากร ( $\bar{X} = 3.87$ ) ด้านลักษณะทางกายภาพ ( $\bar{X} = 3.85$ ) ด้านกระบวนการ ( $\bar{X} = 3.74$ ) ด้านราคา ( $\bar{X} = 3.68$ ) ด้านกิจกรรม ( $\bar{X} = 3.65$ ) ด้านบรรจุภัณฑ์ ( $\bar{X} = 3.62$ ) และด้านคู่ค้า ( $\bar{X} = 3.60$ ) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.89$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการรับรู้คุณภาพ ( $\bar{X} = 3.87$ ) ด้านความมีชื่อเสียงของตราสินค้า ( $\bar{X} = 3.84$ ) ด้านความเชื่อมั่นตราสินค้า ( $\bar{X} = 3.82$ ) ด้านการตระหนักรู้ในคุณค่า ( $\bar{X} = 3.80$ ) ความภักดีของลูกค้า ( $\bar{X} = 3.78$ ) และด้านความผูกพันกับตราสินค้า ( $\bar{X} = 3.76$ ) ตามลำดับ

**วัตถุประสงค์ที่ 2** การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร แสดงดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** แสดงการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ  
กลยุทธ์ทางการตลาดบริการกับการรับรู้คุณค่าของธุรกิจ  
ร้านอาหารในจังหวัดชุมพร

ตัวแปร	>	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10
Y	1.										
กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (X1)	.70 5* *	1.0 00									
กลยุทธ์ราคา (X2)	.69 8* *	.77 0* *	1.0 00								
กลยุทธ์ช่องทางการจัดจำหน่าย (X3)	.69 4* *	.76 2* *	.76 8* *	1.0 00							
กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (X4)	.69 0* *	.69 4* *	.67 1* *	.67 5* *	1.0 00						
กลยุทธ์บุคลากร (X5)	.55 6* *	.55 9* *	.56 4* *	.56 9* *	.57 5* *	1.0 00					
กลยุทธ์ลักษณะทางกายภาพ (X6)	.55 1* *	.55 6* *	.56 0* *	.56 2* *	.56 5* *	.57 4* *	1.0 00				
กลยุทธ์กระบวนการ (X7)	.54 8* *	.55 0* *	.55 9* *	.56 3* *	.56 7* *	.57 1* *	.57 2* *	1.0 00			
กลยุทธ์บรรจุภัณฑ์ (X8)	.54 0* *	.54 4* *	.54 7* *	.55 2* *	.55 9* *	.56 4* *	.56 9* *	.57 0* *	1.0 00		
กลยุทธ์กิจกรรม (X9)	.53 6* *	.53 9* *	.54 4* *	.54 9* *	.55 2* *	.55 6* *	.56 1* *	.56 6* *	.56 9* *	1.0 00	
กลยุทธ์ด้านลูกค้า (X10)	.50 0* *	.53 5* *	.53 9* *	.54 3* *	.54 8* *	.55 1* *	.55 5* *	.55 9* *	.56 1* *	.56 5* *	1. 00 0

\*\*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดบริการ กับการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ไม่เกิดค่า Multicollinearity คือ ความสัมพันธ์กันเองของตัวแปรอิสระในภาพรวม พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ( $p < .01$ ) โดยความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ทางการตลาดบริการ และการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .500 ถึง .705 โดยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดบริการที่เข้าสู่สมการ พบว่า จากการทดสอบความเป็น

อิสระกันของความคลาดเคลื่อน ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.498 ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.248 - 0.474 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.10 และค่า Variance Inflation Factor (VIF) อยู่ระหว่าง 2.110 - 4.038 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าไม่มีปัญหา Multicollinearity หรือไม่เกิดสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ แสดงดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่มีต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร

กลยุทธ์การตลาดบริการ	B	SE	$\beta$	t	Sig.	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.200	.063		3.169	.002		
ผลิตภัณฑ์ (X <sub>1</sub> )	.065	.017	.093	3.764	.000**	.318	3.144
ราคา (X <sub>2</sub> )	.148	.018	.221	8.231	.000**	.268	3.735
ช่องทางจัดจำหน่าย (X <sub>3</sub> )	.360	.018	.440	19.887	.000**	.394	2.537
การส่งเสริมการตลาด (X <sub>4</sub> )	.122	.021	.140	5.752	.000**	.324	3.085
บุคลากร (X <sub>5</sub> )	.051	.014	.078	3.651	.000**	.419	2.387
ลักษณะทางกายภาพ (X <sub>6</sub> )	.061	.017	.073	3.625	.000**	.474	2.110
กระบวนการ (X <sub>7</sub> )	.138	.019	.153	7.180	.000**	.423	2.362
บรรจุภัณฑ์ (X <sub>8</sub> )	.100	.019	.148	5.304	.000**	.248	4.038
กิจกรรม (X <sub>9</sub> )	-.014	.017	-.017	-8.23	.411	.441	2.266
ลูกค้า (X <sub>10</sub> )	.018	.017	.023	1.069	.286	.417	2.398

Adjust R Square = 0.926 , R = 0.963, R Square = 0.928, Durbin Watson = 1.498, F = 481.736

\*\*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 2 จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสู่สมการ พบว่า ตัวแปรกลยุทธ์ทางการตลาดบริการมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่า มีอำนาจทำนายประมาณร้อยละ 92.6 (Adjust R Square = 0.926) ซึ่งตัวแปรทำนาย 8 ตัวแปร คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ( $\beta = 0.093$ ) ด้านราคา ( $\beta = 0.221$ ) ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ( $\beta = 0.440$ ) ด้านการส่งเสริมการตลาด ( $\beta = 0.140$ ) ด้านบุคลากร ( $\beta = 0.078$ ) ด้านลักษณะทางกายภาพ ( $\beta = 0.073$ ) ด้านกระบวนการ ( $\beta = 0.153$ ) และด้านบรรจุภัณฑ์ ( $\beta = 0.148$ ) เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ จะสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 0.200 + 0.065 (X_1) + 0.148 (X_2) + 0.360 (X_3) + 0.122 (X_4) + 0.051 (X_5) + 0.061 (X_6) + 0.138 (X_7) + 0.100 (X_8)$$

หรือเขียนในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Zy = 0.093 (X_1) + 0.221 (X_2) + 0.440 (X_3) + 0.140 (X_4) + 0.078 (X_5) + 0.073 (X_6) + 0.153 (X_7) + 0.148 (X_8)$$

**วัตถุประสงค์ที่ 3** การพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือผู้ประกอบการหรือตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร โดยมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์การตลาดบริการว่าการทำการตลาดจะต้องทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจสูงสุด ซึ่งจะเกิดขึ้นจากกลยุทธ์การตลาดบริการที่ธุรกิจได้ดำเนินการ ธุรกิจจึงควรกำหนดกลยุทธ์การตลาดบริการเชิงบูรณาการ ต้องใช้เครื่องมือการตลาดแบบผสมผสานกัน (integrated marketing) โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับลูกค้า ผลิตภัณฑ์คู่แข่งที่บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันได้ ทั้งนี้กลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจ พบว่า มี 7 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ (Focused product) 2) กลยุทธ์เพิ่มคุณค่าบริการ (Value-added service) 3) กลยุทธ์สร้างแบรนด์ (Branding) (4) กลยุทธ์ตอบสนองลูกค้า (Customer response) 5) กลยุทธ์สื่อสารการตลาด (Marketing communication) 6) กลยุทธ์สร้างความร่วมมือ (Collaboration) 7) กลยุทธ์ผสมช่องทาง (Channel enhancement)

### อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยที่ค้นพบสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับกลยุทธ์ทางการตลาดบริการของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาระดับความสำคัญพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านช่องทางจัดจำหน่าย

ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ ด้านราคา ด้านกิจกรรม ด้านบรรจุภัณฑ์ และด้านลูกค้า ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญในด้านกลยุทธ์การตลาดบริการเนื่องจากลูกค้าทุกคนปรารถนาที่จะได้รับสิ่งที่คุ้มค่ากับตนเอง และต้องการสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง ธุรกิจจึงจำเป็นต้องนำเสนอกลยุทธ์การตลาดบริการ เพื่อสื่อสารและกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าและบริการ สอดคล้องกับแนวความคิดของ Kotler & Keller (2012) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาดใช้เป็นเครื่องมือเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดกลุ่มเป้าหมาย และแนวคิดของ Zeithaml & Bitner (2000) กล่าวว่า โดยทั่วไปการที่ธุรกิจบริการจะสามารถเอาชนะคู่แข่งและรักษาความเป็นเลิศในการให้บริการที่ประทับใจลูกค้าได้นั้นจะต้องอาศัยกิจกรรมด้านการตลาด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริญชัย ญ ระนอง และวุฒิสักดิ์ เจริญวงศ์มิตร (2561) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารขนาดเล็ก กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการทั้ง 7 ด้าน หากพิจารณารายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ระดับการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาระดับความสำคัญพบว่า ด้านการรับรู้คุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความมีชื่อเสียงของตราสินค้า ด้านความเชื่อมั่นตราสินค้า ด้านการตระหนักรู้ในคุณค่า ความภักดีของลูกค้า และด้านความผูกพันกับตราสินค้า ตามลำดับ แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นของผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญในการรับรู้คุณค่า กล่าวคือ เมื่อผู้บริโภคมีการรับรู้คุณค่าของธุรกิจก็จะมี ความพึงพอใจในธุรกิจร้านอาหาร ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริโภครับรู้ถึงคุณค่าที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงความคุ้มค่าที่ได้รับและระดับราคาที่ผู้บริโภคสามารถยอมรับได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kotler & Keller (2012) ที่กล่าวว่า ความแตกต่างระหว่างคุณค่าที่ลูกค้าได้รับจากผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่เกี่ยวข้องในการใช้ผลิตภัณฑ์นั้น ลูกค้าจะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้ารับรู้ว่ามีประโยชน์และคุ้มค่าต่อต้นทุนที่ลูกค้าเสียไป และแนวคิดของ Roig, Garcia, Tena & Monzonis (2006) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญพื้นฐานของคุณค่าการรับรู้ คือ คุณภาพของบริการ ซึ่งเป็น

สิ่งที่สร้างความแตกต่างอันก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน และเป็นสิ่งที่ยากต่อการลอกเลียนแบบของคู่แข่งได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพล ชูสนุก, เมขลา สังตระกูล, ฉวีวรรณ ชูสนุก และกิตติ เจริญพรพานิชกุล (2561) ที่ศึกษาอิทธิพลของคุณค่าที่รับรู้ต่อความไว้นื้อเชื่อใจ ความพึงพอใจ การบอกต่อ และการกลับมาซื้อซ้ำของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า คุณค่ารับรู้ด้านความคุ้มค่า คุณค่าที่รับรู้ด้านคุณภาพ คุณค่าที่รับรู้ด้านอารมณ์และความไว้นื้อเชื่อใจมีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยกลยุทธ์การตลาดบริการที่มีต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร พบว่า มีตัวแปร 8 ตัวแปร คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ และด้านบรรจุภัณฑ์ สามารถทำนายการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพรร่วมกัน ได้ร้อยละ 92.6 โดยจากผลการศึกษา พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ คุณภาพและรสชาติของอาหารมีมาตรฐาน สุขอนามัยของอาหารถูกต้องตามมาตรฐานทุกขั้นตอน ด้านราคา กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ ราคาเหมาะสมกับปริมาณสินค้า มีราคาพิเศษสำหรับลูกค้าที่เป็นสมาชิก ด้านช่องทางจัดจำหน่าย กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ สถานที่ตั้งร้านค้าเดินทางสะดวก มีช่องทางการจำหน่ายหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น ด้านการส่งเสริมการตลาด กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ มีการส่งเสริมการตลาดโดยจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่าง ๆ ด้านบุคลากร กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ พนักงานมีความกระตือรือร้น ใส่ใจในการบริการ พนักงานมีอัธยาศัยดีในการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ มีความสะอาดทั้งภายในและภายนอกบริเวณร้าน การตกแต่งร้านค้าอย่างมีเอกลักษณ์และโดดเด่น ด้านกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ การบริการในร้านที่แตกต่างกัน ไม่เหมือนใคร การปรุงอาหารด้วยมาตรฐานถูกหลักอนามัย และด้านบรรจุภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับ ภาชนะและบรรจุภัณฑ์มีเอกลักษณ์ สวยงาม ภาชนะและบรรจุภัณฑ์มีความทันสมัย และมีมาตรฐาน ทั้งนี้ธุรกิจจำเป็นต้องดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาด โดยบูรณาการองค์ประกอบในทุกมิติเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจซื้อได้เร็วขึ้น และช่วยให้การบริหารจัดการ ตัดสินใจที่เกี่ยวกับการกำหนดองค์ประกอบ

ของส่วนประสมสมทางการตลาดอย่างความเหมาะสมที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้อง Macdonald & Wilson (2016) ส่วนประสมทางการตลาด คือ การใช้เครื่องมือ กลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องกับกระบวนการทางข้อมูล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความสนใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Schiffan & Kanuk (2000) กล่าวว่า มนุษย์ส่วนใหญ่จะถูกโจมตีด้วยสิ่งกระตุ้นต่าง ๆ จากการทำการตลาดเพื่อกระตุ้นการรับรู้อยู่ตลอดเวลา มีสิ่งที่ย้อนเข้าสู่การรับรู้ของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสิ่งกระตุ้นจำนวนมากนั้นอาจก่อให้เกิดความสับสนหรือความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคได้ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาดังกล่าวมีความเป็นไปได้ว่าจะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากการรับรู้ไม่ได้มีหน้าที่เพียงการเปิดรับข้อมูลต่าง ๆ ทางความรู้สึกทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาทั้งหมดเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะการรับรู้จำเป็นต้องมีการกรองที่ผู้บริโภคมีการคัดเลือกกลั่นกรองเปิดรับเฉพาะสิ่งที่ต้องการเท่านั้น

3. การพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการเพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร โดยผลจากการศึกษาเชิงปริมาณเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่สะท้อนให้เห็นว่ากลยุทธ์การตลาดบริการเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารในจังหวัดชุมพร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการธุรกิจ ที่เห็นว่าธุรกิจควรจะใช้กลยุทธ์การตลาดบริการเชิงบูรณาการ โดยใช้เครื่องมือทางการตลาดอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าสู่ความสำเร็จ และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าในระยะยาว ดังนั้นในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนากลยุทธ์การตลาดบริการที่เหมาะสม จึงได้ข้อพบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ได้แก่

(1) กลยุทธ์มุ่งเน้นผลิตภัณฑ์ (Focused product) ธุรกิจจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจในความต้องการของผู้บริโภค การเรียนรู้ว่าผู้บริโภคต้องการสิ่งใด ทำให้ธุรกิจสร้างสรรค์รายการอาหารให้ตอบโจทย์ สามารถช่วยเพิ่มโอกาสในการเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจได้ อีกทั้งต้องรักษามาตรฐานโดยเน้นการคัดสรรวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ควบคุมคุณภาพของรสชาติอาหารและคุณค่าทางโภชนาการ รวมถึงสร้างสรรค์รายการอาหาร จัดตกแต่งอาหารแบบมีเอกลักษณ์ ออกแบบบรรจุภัณฑ์ใส่อาหารได้สวยงามและเหมาะสมกับอาหารแต่ละประเภท รวมถึงการควบคุมราคาที่เหมาะสมกับคุณค่าของอาหารที่มอบให้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Lovelock & Wirtz (2012) ความเข้าใจลูกค้า

เป็นความพยายามในการค้นหาและทำความเข้าใจกับความต้องการของลูกค้า รวมทั้งการให้ความสนใจตอบสนองความต้องการดังกล่าว ซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจต้องคิดกลยุทธ์ที่เหมาะสมและเข้าใจความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างตรงจุด

(2) กลยุทธ์เพิ่มคุณค่าบริการ (Value-added service) ธุรกิจต้องให้บริการที่มีคุณภาพแก่ผู้บริโภค ด้วยการให้บริการที่มีความเป็นมิตรและเอาใจใส่ในการบริการ รวมทั้งพัฒนาบุคลากรที่ให้บริการให้มีความรู้เรื่องอาหาร เพื่อแนะนำรายการอาหารหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ผู้บริโภคได้ รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ดี จัดตกแต่งสถานที่ให้มีความสวยงาม ความสะอาด และความปลอดภัย สอดคล้องกับการศึกษาของ Ismail et al, (2016) ที่พบว่า ความปลอดภัยต่อการบริโภคมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ใช้บริการ ส่งผลให้ผู้บริโภคมีความยินดีที่จะให้การสนับสนุนผลิตภัณฑ์และบริการของธุรกิจ และเป็นเหตุผลที่ลูกค้ากลับมาใช้บริการของร้านอาหาร นำไปสู่ความจงรักภักดี ความตั้งใจที่จะใช้บริการร้านอาหาร และกลับมาใช้บริการซ้ำอย่างต่อเนื่อง

(3) กลยุทธ์สร้างแบรนด์ (Branding) ธุรกิจต้องทำการตลาดผ่านการรีวิวออนไลน์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลและกระตุ้นความต้องการสำหรับลูกค้าใหม่ หรือการตลาดผ่านสื่อโซเชียลอาหาร เพื่อชักจูงหรือสร้างความต้องการให้กับผู้บริโภค และใช้เป็นช่องทางในการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับร้านอาหาร เพิ่มยอดขาย และเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Savilolo & Marazza (2013) ซึ่งกล่าวว่า ในการนำเสนอตราสินค้า เจ้าของตราสินค้าจำเป็นต้องเลือกใช้ช่องทาง ต่าง ๆ บูรณาการกันได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงรูปแบบการรับสื่อของผู้บริโภคเป็นองค์ประกอบสำคัญ และควรส่งเสริมให้เกิดการสื่อสาร 2 ทิศทาง ซึ่งหากเจ้าของตราสินค้าเข้าใจรูปแบบการบริโภคสื่อของผู้บริโภค จะยิ่งทำให้สามารถออกแบบการสื่อสารให้แทรกซึมเข้าไปในวิถีชีวิตของผู้บริโภคได้อย่างเป็นธรรมชาติ

(4) กลยุทธ์ตอบสนองลูกค้า (Customer response) ธุรกิจต้องใช้ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการช่วยสร้างประสบการณ์เฉพาะรายบุคคล ต้องตอบสนองผู้บริโภคแบบรวดเร็ว และสะดวกสบายทั้งในด้านการตอบสนองหน้าร้านและแบบออนไลน์ โดยใช้หลัก 4R ได้แก่ Recognize: สามารถจดจำผู้รับบริการได้ และเรียกชื่อหรือทักทายได้ถูกต้อง Recommend:

แนะนำสิ่งที่คิดว่าผู้รับบริการรายนั้นน่าจะชอบได้ Relevance: ให้ข้อเสนอที่เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการรายนั้นเท่านั้น และ Remember: สามารถจดจำรายละเอียดการซื้อ ความชอบของผู้รับบริการได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tran (2017) ที่พบว่าการแสดงโฆษณาแบบเฉพาะบุคคลใน Facebook สามารถลดความไม่เชื่อถือของโฆษณา เพิ่มทัศนคติที่ดีต่อโฆษณา และเพิ่มความไว้วางใจต่อโฆษณาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(5) กลยุทธ์สื่อสารการตลาด (Marketing communication) ธุรกิจต้องมีระบบจัดการร้านอาหารที่ดี รวมไปถึงต้องปรับตัวด้วยการสร้างความแตกต่างด้วยสิทธิพิเศษ เช่น การมอบประสบการณ์พิเศษในการรับประทานอาหาร หรือเมนูพิเศษในช่วงเทศกาล ที่รู้สึกคุ้มค่าคุ้มราคากับงบประมาณที่จ่ายไป การโปรโมตผ่านช่องทางต่าง ๆ และจัดตั้งพิเศษที่คุ้มค่าคุ้มราคาหรือมอบส่วนลดและจัดโปรโมชั่นสำหรับลูกค้า ซึ่งสถานการณ์ที่ควรจัดกิจกรรม ได้แก่ เทศกาลสำคัญ ๆ ส่วนลดสำหรับช่วงที่ร้านขายไม่ค่อยดี และจับคู่เมนูอาหาร เป็นต้น ก็ช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการใช้บริการ สามารถครองใจลูกค้าได้ทั้งลูกค้าเก่าหรือลูกค้าใหม่ สอดคล้องกับ ฉัญรัตน์ รัตนกุล (2558) ได้กล่าวว่า การสื่อสารการตลาดต้องใช้การจูงใจหลากหลายรูปแบบ เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์การส่งเสริมการขาย การตลาดทางตรง การขายโดยพนักงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อสื่อความหมาย ถ่ายทอดความคิดผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ โน้มน้าวและจูงใจผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ และการรับรู้จดจำ ชื่นชอบ และต้องซื้อสินค้าในที่สุด

(6) กลยุทธ์สร้างความร่วมมือ (Collaboration) ธุรกิจต้องสร้างความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ เพื่อผลประโยชน์ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งเรื่องการรักษา แลกเปลี่ยนต้นทุน เพื่อเพิ่มโอกาสลดต้นทุนสินค้า หรือเพิ่มความสามารถในการจัดหาผลิตภัณฑ์ เริ่มตั้งแต่การร่วมมือกับผู้ขายสินค้าหรือวัตถุดิบให้มาทำธุรกิจในลักษณะร่วมกัน จะทำให้เราสามารถลดต้นทุนสินค้าหรือวัตถุดิบนั้น ๆ ได้ทันที เพราะต่างฝ่ายจะได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการสร้างกำไรได้เพิ่มขึ้นด้วยกัน หรืออาจเป็นการร่วมมือกันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิตของเราให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือการลดของเสียให้น้อยลง ซึ่งก็ล้วนแต่จะนำมาซึ่งต้นทุนการผลิตที่ลดลงและสัดส่วนกำไรที่จะเพิ่มมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ นิศาชล รัตนมณี, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์ (2561) ที่กล่าวว่า

การประกอบธุรกิจโดยใช้พันธมิตรเชิงกลยุทธ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งของการพัฒนาองค์การที่สามารถตอบโจทย์ และพ่วงองค์การธุรกิจก้าวไปสู่ความสำเร็จและมุ่งสู่เป้าหมายทางธุรกิจได้รวดเร็วขึ้น โดยความสำเร็จดังกล่าวจะเกิดขึ้นกับองค์การสององค์การหรือมากกว่า และเกิดขึ้นได้ทั้งกับองค์การภาครัฐและองค์การภาคเอกชนที่มีข้อตกลงระหว่างกันในการร่วมลงทุน แบ่งปันทรัพยากร ฐานข้อมูล ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

(7) กลยุทธ์ผสมผสานช่องทาง (Channel enhancement) ธุรกิจต้องสร้างช่องทางทั้งแบบหน้าร้าน (offline) และออนไลน์ (online) เพื่ออำนวยความสะดวกสบายให้กับลูกค้า สามารถเข้าถึงร้านอาหารได้ง่ายขึ้น เพิ่มการค้นหาข้อมูลของลูกค้าครอบคลุมทุกขั้นตอนของ customer journey เปิดโอกาสให้ร้านอาหารช่วยเรียกลูกค้าใหม่ ๆ เข้ามาที่ร้านออนไลน์ และลูกค้าก็อาจจะไปทานในร้านในอนาคต รวมถึงจัดบริการอาหาร เดลิเวอรี่ที่ปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกร เรืองขำ, ยิวเรศ มาซอรี และกิตติกาญจน์ กาญจนะคุหะ (2564) ที่ศึกษากลยุทธ์การปรับตัวโดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ธุรกิจร้านอาหารริบส์แมน อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ทางร้านอาหารมีการส่งเสริมทางการตลาดให้กับลูกค้าที่ซื้อผลิตภัณฑ์หรือสินค้าผ่านระบบออนไลน์จากการชมไลฟ์สดที่พนักงานร้านอาหาร นำเสนอขายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของร้านอาหาร การส่งเสริมการขายของผู้ประกอบการ โดยจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือสินค้าและบริการที่ลูกค้าสามารถค้นหาได้อย่างสะดวก

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การรับรู้คุณค่าของธุรกิจร้านอาหารขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การตลาดบริการ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางการตลาดมีความจำเป็นอย่างมากในธุรกิจบริการ ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารควรกำหนดส่วนประสมทางการตลาดบริการแบบองค์รวมในทุกมิติ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้สินค้าและบริการที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งควรกำหนดมาจากมุมมองหรือความต้องการของผู้บริโภคในตลาดเป้าหมาย
2. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร สามารถใช้ผลการวิจัยด้านพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อจัดแผนกลยุทธ์ทางการตลาด

บริการ เพื่อให้ผู้ประกอบการร้านอาหารจัดทำกลยุทธ์ธุรกิจที่เหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ สามารถแข่งขันในตลาดได้ต่อไป

3. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร สามารถนำแนวทางการกลยุทธ์การตลาดบริการไปใช้ในการปฏิบัติ โดยมีการจัดทำแผนการตลาด เพื่อใช้ควบคุมการทำงานการตลาดให้มีประสิทธิภาพ ให้สร้างผลลัพธ์ได้จริงที่นำสู่ความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหาร

4. ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร นำผลการวิจัยในมิติต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้แบบผสมผสานในการพัฒนาการดำเนินธุรกิจร้านอาหาร เพื่อสร้างการรับรู้คุณค่าของผู้บริโภค สร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจให้แก่ลูกค้า นำมาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของธุรกิจ

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในอนาคตควรขยายขอบเขตไปยังตัวแปรอื่น ๆ เช่น ภาพลักษณ์ตราสินค้า และคุณภาพการให้บริการ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาธุรกิจให้สามารถสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันได้
2. ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย และในมุมมองของผู้บริโภคที่ใช้บริการ เพื่อนำผลที่ได้จากวิจัยมาใช้ในการเปรียบเทียบมุมมองของผู้บริโภคกับของมุมมองการให้บริการของผู้ประกอบการได้ดียิ่งขึ้น และปรับปรุงคุณภาพในภาพรวมให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเข้าถึงกลุ่มผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้กรอบแนวคิดนี้กับกลุ่มธุรกิจร้านอาหารประเภทอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจบริการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจร้านอาหาร เพื่อเป็นข้อมูลนำมาสู่การวางกลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารต่อไป



## เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2558). *ระบบคลังข้อมูลธุรกิจ กระทรวงพาณิชย์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/home/main.html>. [สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563].
- [2] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2562). *บทวิเคราะห์ธุรกิจ ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2562*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [https://www.dbd.go.th/download/document\\_file/Statistic/2562/T26/T26\\_2019.02.pdf](https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2562/T26/T26_2019.02.pdf). [สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2563].
- [3] กัลยา วานิชย์บัญชา. (2560). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- [4] กิตติกร เรืองขำ, ยิวเรศ มาชอริ และกิตติกาญจน์ กาญจนะคูหะ. (2564). กลยุทธ์การปรับตัวโดยใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดภายใต้สถานการณ์ Covid 19 ธุรกิจร้านอาหารริบส์แมน อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา. *วารสารศิลปศาสตร์และอุตสาหกรรมบริการ*, 4(2), 5-7.
- [5] จุฑาทิพย์ ทองศรี. (2560). *การให้ความสำคัญและการรับรู้กลยุทธ์การตลาดบริการโดยใช้กลยุทธ์ Q-MARK ของลูกค้าร้านเบเกอรี่คาเฟ่ในจังหวัดภูเก็ต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [6] ฌนภา หอมหวาน, ธนวันดี สิทธิไทย และอารี น้อยสำราญ. (2562). การพัฒนารูปแบบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารในกลุ่มท่องเที่ยว เขต Royal Coast (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ชุมพร ระนอง) เพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันในการเปิดเสรีการค้าอาเซียน. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยโดยลงกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 14(3), 70-82.
- [7] ธัญรัตน์ รัตนกุล. (2558). *การสื่อสารทางการตลาดและการรับรู้ภาพลักษณ์ตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อชุดชั้นในยี่ห้อวาโก้ของสตรีในเขตกรุงเทพมหานคร*. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [8] นิศาชล รัตนมณี, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และนลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2561). การพัฒนาองค์การโดยใช้พันธมิตรเชิงกลยุทธ์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(27), 176-186.
- [9] สำนักงานสถิติจังหวัดชุมพร. (2562). *รายงานสถิติจังหวัดชุมพร พ.ศ. 2562*. ชุมพร: ชุมพรการพิมพ์ 2.
- [10] สุวิมล มธูรส. (2563). *ปัจจัยความสำเร็จของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- [11] อริญชัย ฌ ระนอง และวุฒิสักดิ์ เจริญวงศ์มิตร. (2561). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารขนาดเล็ก กรณีศึกษาจังหวัดนนทบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 2(2), 74-78.
- [12] อัมพล ชูสนุก, เมขลา สังตระกูล, ฉวีวรรณ ชูสนุก และกิตติ เจริญพรพานิชกุล. (2561). อิทธิพลของคุณค่าที่รับรู้ต่อความไว้วางใจ เชื่อใจ ความพึงพอใจ การบอกต่อ และการกลับมาซื้อซ้ำ ของผู้บริโภคอาหารเพื่อสุขภาพในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารบริหารธุรกิจนิด้า*, 22(1), 96-113.
- [13] Aaker, D.A. (2010). *Building Strong Brands*. London: Simon & Schuster UK Ltd. Baek, Tae Hyun, Kim, Jooyoung, & Yu, Jay Hyunjae. (2010). The differential roles of brand credibility and brand prestige in consumer brand choice. *Psychology & Marketing*, 27(7), 662-678.
- [14] Bowie, D., & Buttle, F. (2011). *Hospitality marketing principles and practice*. (2nd ed.). London: Taylor & Francis Group.
- [15] Hellier, P. K., Geursen, G. M., Carr, R. A., & Rickard, J. A. (2003). Customer Repurchase Intention: A General Structural Equation Model. *European Journal of Marketing*, 37(11/12), 1762-1800.



- [16] Ismail, T.A.T., Muhammad, R., Yusoff, N.M., and Shariff, M.S.M. (2016). *The Myth and Reality of Hotel Brand and Food Quality: The Case of Hotel Restaurants in Malaysia*.
- [17] Koichi, S. (2009). *Advertising theory and strategies*. (6<sup>th</sup> ed.). Japanese: Souseisha Book Company.
- [18] Kotler, Philip & Keller, Kevin Lane., (2012). *Marketing Management*. (12th ed.). Edinburgh Gate: Pearson Education Limited.
- [19] Lovelock, C. & Wirtz, J. (2012). *Services marketing: people, technology, strategy*. (7th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- [20] Macdonald, M. & Wilson, H. (2016). *Marketing Plans: How to prepare them, how to profit from them*. (8th ed.). United States : John Wiley & Sons Inc.
- [21] Patterson, P. & Spreng, R. (1997). Modeling the relationship between perceived value, satisfaction and repurchase intentions in a business to business, service context. *International Journal of Service Industry Management*, 8(5), 414-434.
- [22] Roig, J. C. F., Garcia, J. S., Tena, M. A. M. & Monzonis, J. L. (2006). Customer Perceived Value in Banking Services. *International Journal of Bank Marketing*, 24(5), 266-283.
- [23] Saviolo, S., & Marazza, A. (2013). *Lifestyle brand: A guide to aspirational marketing*. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- [24] Schiffman & Kanuk. (2000). *Customer behavior – Psychology aspects*. New Jersey: Prentice-Hall.
- [25] Tran TP. (2017). Personalized ads on Facebook: an effective marketing tool for online marketers. *Journal of Retailing and Consumer Services*. 39(1), 230-242.
- [26] Woodruff, R. B. (1997). Customer value: the next source for competitive advantage. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 25(2), 139-153.
- [27] Yamane, Taro. (1973). *Statistics: an Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.
- [28] Zeithaml, Valarie A. & Bitner, Mary Jo. (2000). *Service Marketing: Integrating Customer Focus*

## วัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

### ORGANIZATIONAL CULTURE AND WORKING ENVIRONMENT AFFECTING QUALITY OF WORK LIFE OF PERSONNEL IN SAMUT SAKHON PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

เกรียงศักดิ์ แสงสว่าง<sup>1\*</sup>  
KRIENGSAK SANGSAWNG<sup>1\*</sup>

#### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน โดยใช้สูตรของเครจซ์และมอร์แกน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการวิเคราะห์ผลทางสถิติแบบ Multiple Hierarchy Regression Analysis ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 160 คน มีอายุ 31- 40 ปี จำนวน 131 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 186 คน มีรายได้ต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท จำนวน 123 คน มีระดับตำแหน่งงานเป็นข้าราชการประจำ จำนวน 114 คน และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี จำนวน 154 คน ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงาน โดยจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างสรุปว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ความสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่าวัฒนธรรมองค์การด้านวัฒนธรรมส่วนร่วม ( $r = .943$ ) สภาพแวดล้อมการทำงานด้านกายภาพ ( $r = .733^{**}$ ) โดยตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนาย ได้แก่ วัฒนธรรมองค์การ  $R^2 = 0.840$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.830$ ,  $Sr^2 = 3.340$ ,  $F = 23.52$ ,  $p < 0.001$  และสภาพแวดล้อมการทำงานองค์การ ( $R^2 = 0.807$ ,  $R^2_{adjusted} = 0.651$ ,  $F = 465.3$ ,  $p < 0.001$ ) ตามลำดับ

**คำสำคัญ :** วัฒนธรรมองค์การ ; สภาพแวดล้อมการทำงาน ; คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร ; องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

<sup>1</sup> อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์, Instructor of the Curriculum of Bachelor of Public Administration, Faculty of Business Administration and Public Administration.

\* Corresponding Author, Email: s.kriengsak09@gmail.com

Received: Nov 28, 2022, Revised: May 3, 2023, Accepted: May 6, 2023

## ABSTRACT

The purposes of this research aim to: 1) examine quality of work life of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization (PAO); 2) study the relationship between organizational culture and quality of work life of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization (PAO); and 3) find out the relationship between working environment and quality of work life of personnel in Samut Sakhon Provincial Administrative Organization (PAO). A quantitative research consists of 357 people using Krejcie and Morgan formula. An instrument is a questionnaire for collect data and the statistics analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and using Multiple Hierarchy Regression Analysis. The findings indicate that:

1. personal data of respondents; the most of them were 160 males, age between 31-40 years of 131 people, educational level of bachelor degree of 185 people, income per month between 20,001-25,000 baht of 123 people, government official of 114 people, and duration of work between 5-10 years of 154 people, respectively.

2. comparison of organizational culture and working environment that divide by personal data find that overall is no different, except gender, educational level and income per month are different at statistically significance level of .05.

3. relationship of organizational culture and working environment affecting quality of work life in participatory culture ( $r = .943$ ) and physical working environment ( $r = .733^{**}$ ) are related to quality of work life of personnel. The predictive variables include organizational culture  $R^2 = 0.840$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.830$ ,  $Sr^2 = 3.340$ ,  $F = 23.52$ ,  $p < 0.001$  and organizational working environment ( $R^2 = 0.807$ ,  $R^2_{adjusted} = 0.651$ ,  $F = 465.3$ ,  $p < 0.001$ ), respectively.

**Keywords:** Organizational Culture ; Working Environment ; Quality Of Work Life Of Personnel ; Samut Sakhon Provincial Administrative Organization (PAO)

## บทนำ

ในปัจจุบันสถานการณ์ทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ สภาพแวดล้อมของโลก โดยองค์การใดที่ต้องการประสบความสำเร็จสิ่งหนึ่งที่ต้องคำนึงก็คือต้องยึดองค์ประกอบ 6M's คือ คน เงินทุน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร วิธีการบริหารจัดการและการตลาด แต่เมื่อพิจารณาจากทั้ง 6 องค์ประกอบดังกล่าว องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดคือ “คน” นั่นเอง เนื่องจากคนถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดแม้องค์การใดจะมีเงิน มีเครื่องจักรที่ทันสมัยมีวิธีการที่รวดเร็วรวมถึงมีการบริหารจัดการที่ดีเพียงใด แต่หากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมกับงานก็อาจส่งผลในระยะยาวให้องค์การนั้นไม่ประสบความสำเร็จก็เป็นได้ (พีระพงษ์

วรภัทร์ธีระกุล, 2565) วัฒนธรรมไม่ได้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะการอยู่ร่วมกันในสังคมทั่วไปเท่านั้น แต่จะพบว่า ในองค์การต่างๆ มีปรากฏการณ์ในเรื่องดังกล่าวเช่นเดียวกัน ในมิติหนึ่งวัฒนธรรมมีประโยชน์ต่อการช่วยจัด ระเบียบและแก้ไขปัญหาพื้นฐานบางเรื่องของกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่งๆ ดังที่ (ชนะพัฒน์ วิริต, 2565) กล่าวว่า การศึกษาองค์การในมุมมองเชิงวัฒนธรรมว่าองค์การเป็นชุมชนเล็กๆ ซึ่งประกอบด้วยค่านิยม ความเชื่อธรรมเนียมและบรรทัดฐานที่ทำหน้าที่ยึดโยงสมาชิก องค์การเข้าด้วยกัน และจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นอย่างช้าๆ ดังนั้น การศึกษาองค์การในแง่มุมมองทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะ ช่วยเสริมแนวทางการศึกษาองค์การในอดีตให้มีมุมมองหลากหลาย และช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ในองค์การได้อย่างถ่องแท้มากยิ่งขึ้น (ศิริภาณี เมฆลอย, 2565) คุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีจะทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นสุขมีความพึงพอใจในการทำงาน

และมีการดำเนินชีวิตที่ดีและมีความสุข จึงส่งผลให้เกิดการทำงานที่มีสัมฤทธิ์ผลในการปฏิบัติงานสูง ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนในองค์กรต้องการและประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในองค์กรของตนเอง (โกวิท พวงงาม, 2558) ดังนั้นในทุกวันนี้จะเห็นได้ว่า องค์กรที่ประสบความสำเร็จและเจริญรุ่งเรืองหลายแห่งสิ่งสำคัญที่สุดคือ การมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและความชำนาญบุคลากรดังกล่าวเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กร เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในที่สุด (นิวัฒน์ รุ่งสร้อย, 2564)

จากสภาพปัญหาสถานการณ์ปัจจุบันในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จากการเปลี่ยนแปลงบริบทหรือสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งปัญหาภายในองค์กรและปัญหาภายนอกองค์กรที่มีความซับซ้อนซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายประการ เช่น ผู้บริหารและพนักงาน ขาดความรู้ความสามารถ การมีรายได้ไม่เพียงพอในการบริหารงานตลอดจนประชาชนขาดความเข้าใจ ขาดการมีส่วนร่วมตลอดจนการใช้ระบบอุปถัมภ์ในการสรรหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานเป็นต้น เพื่อให้ผู้มาใช้บริการเชื่อมั่นในคุณภาพการให้บริการ (พิรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์, 2563) ดังนั้นจากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะเป็นสิ่งสะท้อนถึงความรู้สึกของคนที่มีต่องานและผู้ร่วมงานถ้าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความเหมาะสมตอบสนองคนทำงานก็จะสามารถให้การทำงานได้อย่างปกติสุขมีประสิทธิภาพตรงกันข้ามหากสภาพแวดล้อมในที่ทำงานไม่เหมาะสมจะเป็นสิ่งบั่นทอนสุขภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เช่น ด้านรายได้และสวัสดิการ ด้านตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ด้านการบริหารองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านผู้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านการพิจารณาความดีความชอบการแต่งตั้งโยกย้ายและเลื่อนตำแหน่งงาน ด้านความภูมิใจและความสบายใจในการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาตามมา (พภัศสรณ์ วรรณฤทธิ์ ธิระกุล, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง “วัฒนธรรมองค์กรและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร” นำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการบริหารจัดการ

สภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้กับบุคลากรมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำงานในปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการดำเนินงานขององค์กรมีการนำหลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครเพื่อไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดสู่ความยั่งยืนต่อไป

### วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

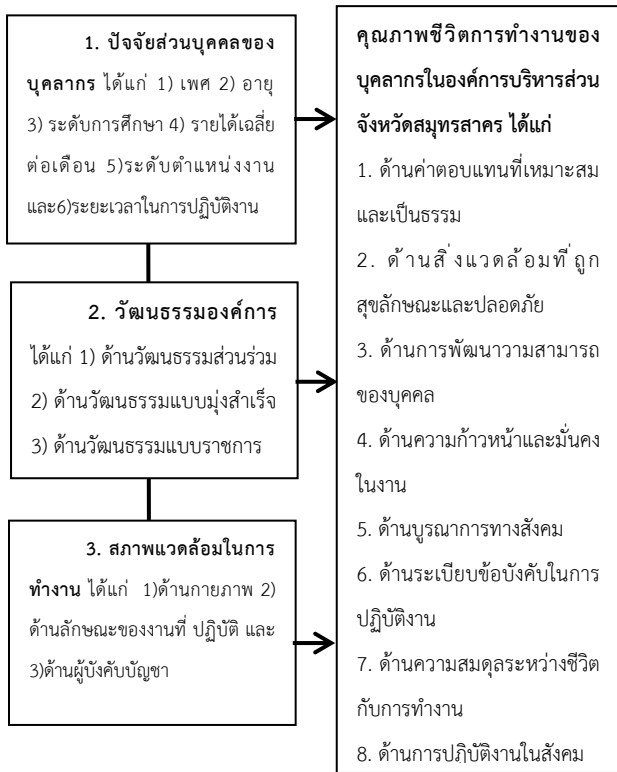
1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

### สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประเภทตำแหน่งงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
2. ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
3. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

### กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเขียนเป็นระบบได้ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดในการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

โดยสามารถนำเสนออธิบายตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นข้าราชการลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 357 คน คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยของเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด จำนวน 357 คน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้พัฒนาไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน โดยการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยการนำ แบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 30 ชุด ได้ค่า  $\alpha$  - Coefficient เท่ากับ 0.859 ซึ่งถือได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือตามหลักสถิติ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2560)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูล จำนวน 5 คน โดยผู้ช่วยเก็บข้อมูลทุกคนสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางเดียวกัน จากนั้นทำการชี้แจงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจถึงวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยติดตามขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 357 ฉบับแล้วนำไปดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลสำเร็จรูป ซึ่งมีสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ (2) สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าที่ (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) วิเคราะห์เชิงซ้อนด้วยวิธี Fisher's Least Significant Difference หรือ (LSD) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณตามลำดับ

### สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 357 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 มีอายุ 31- 40 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 37.80 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001-30,000 บาท จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80 มีระดับตำแหน่งงานเป็นข้าราชการประจำ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อ

คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปว่า

2.1) วัฒนธรรมองค์การในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ด้านวัฒนธรรมส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ( $\bar{X} = 3.80$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X} = 3.60$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และด้านวัฒนธรรมแบบราชการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.60$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากตามลำดับ

2.2) สภาพแวดล้อมการทำงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครพบว่า ด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ( $\bar{X} = 3.59$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ( $\bar{X} = 3.56$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และด้านผู้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยโดยรวมน้อยที่สุด ( $\bar{X} = 3.52$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากตามลำดับ

2.3) คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ( $\bar{X} = 4.10$ ) มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก รองลงมาด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ( $\bar{X} = 4.08$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านบูรณาการทางสังคม ( $\bar{X} = 4.06$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ( $\bar{X} = 4.02$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ( $\bar{X} = 3.98$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ( $\bar{X} = 3.87$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน ( $\bar{X} = 3.76$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครใช้สถิติทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และ

ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) ใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference หรือ (LSD) โดยนำเสนอตามตารางที่ 1 ดังนี้

**ตารางที่ 1** การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร

N = 357

วัฒนธรรมองค์การ	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	รายได้ต่อเดือน	ระดับตำแหน่งงาน	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
1. ด้านวัฒนธรรมส่วนร่วม	.100	.145	.086	.105	.124	.211
2. ด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ	.086	.145	.207	.131	.251	.010*
3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ	.025*	.106	.212	.158	.129	.031*
<b>สภาพแวดล้อมการทำงาน</b>						
1. ด้านกายภาพ	.280	.316	.313	.203	.193	.201
2. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	.066	.121	.321	.101	.101	.082
3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ	.031*	.126	.118	.203	.309	.012*
<b>คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร</b>						
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม	.226	.333	.027*	.015*	.120	.096
2. ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย	.005*	.202	.201	.200	.421	.116
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล	.219	.107	.304	.056	.092	.320
4. ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน	.020*	.135	.709	.118	.072	.104
5. ด้านบูรณาการทางสังคม	.107	.103	.104	.121	.099	.205
6. ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน	.110	.211	.079	.331	.302	.102
7. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	.220	.236	.085	.082	.228	.101

\*P<.05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานใน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปว่า 1) วัฒนธรรมองค์การในด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาในการปฏิบัติงานและด้านวัฒนธรรมแบบราชการมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศและระยะเวลาในการปฏิบัติงานยกเว้น ด้านวัฒนธรรมส่วนร่วม 2) สภาพแวดล้อมการทำงาน ในด้านวัฒนธรรมแบบราชการมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศและระยะเวลาในการปฏิบัติงานยกเว้น ด้านกายภาพ และด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ และ 3) คุณภาพชีวิตการทำงานในด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม บุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน ด้านความก้าวหน้าและมั่นคงในงานบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องเพศ และด้านการปฏิบัติงานในสังคมรายได้ต่อเดือน ยกเว้น ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายความสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยนำเสนอได้ในตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ดังนี้

**ตารางที่ 2.** ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายความสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร

โมเดลวิเคราะห์	วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร	สัมประสิทธิ์ถดถอย (Coefficient)		R <sup>2</sup>	R <sup>2</sup> <sub>adj</sub>	Sr <sup>2</sup>	R <sup>2</sup> Change
		B	β				
โมเดลที่ 1	1. ด้านวัฒนธรรมส่วนร่วม	0.740	0.700	0.780	0.780	0.270	0.680
	2. ด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ	0.250	0.240	0.830	0.830	0.260	0.050
	3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ	0.120	0.100	0.840	0.830	0.250	0.020

(R<sup>2</sup>= 0.840, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>=0.830, Sr<sup>2</sup>=3.340, F=23.52, p<0.001)

จากตารางที่ 2. ผลการวิเคราะห์พหุเชิงซ้อนพบว่าตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยศึกษาสามารถร่วมกันทำนายวัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (R<sup>2</sup>=0.84, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>=0.83, Sr<sup>2</sup>=3.34, F=23.52, p<0.001) ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนาย ได้แก่

1. ด้านวัฒนธรรมส่วนร่วม สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R<sup>2</sup>=0.78, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>=0.78; B =0.70, 95%CI=37.6-39.2, β=0.70, p<0.001)

2. ด้านวัฒนธรรมแบบมุ่งสำเร็จ สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R<sup>2</sup>=0.83, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>= 0.83, R<sup>2</sup>changed=0.04; B=-0.25, 95%CI=42.3-43.8, β=-0.24, p<0.001)

3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R<sup>2</sup>=0.84, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>=0.83, R<sup>2</sup>changed=0.01; B=0.12, 95%CI= 29.3-30.7, β=0.10, p<0.001)

**ตารางที่ 3** ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยวิเคราะห์อำนาจการทำนายความสัมพันธ์สภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร

โมเดลวิเคราะห์	สภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร	สัมประสิทธิ์ถดถอย (Coefficient)		R <sup>2</sup>	R <sup>2</sup> <sub>adj</sub>	Sr <sup>2</sup>	R <sup>2</sup> Change
		B	β				
โมเดลที่ 2	1. ด้านกายภาพ	0.404	0.462	0.735	0.540	4.332	0.540
	2. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	2.623	0.193	0.760	0.578	4.154	0.038
	3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ	0.520	0.293	0.771	0.594	4.081	0.016

(R<sup>2</sup>= 0.807, R<sup>2</sup><sub>adjusted</sub>= 0.651, F=465.3, p< 0.001)

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์พหุเชิงซ้อนพบว่าตัวแปรซึ่งเป็นปัจจัยศึกษาสามารถร่วมกันทำนายสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร (R<sup>2</sup>= 0.807, R<sup>2</sup><sub>adjusted</sub>= 0.651, F=465.3, p< 0.001) ตัวแปรที่เป็นปัจจัยทำนาย ได้แก่

1. ด้านกายภาพ สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R<sup>2</sup>= 0.735, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>=0.540, B =0.404, 95%CI= 0.325-0.487, β=0.462, p< 0.001)

2. ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด (R<sup>2</sup>= 0.760, R<sup>2</sup><sub>Adjusted</sub>= 0.578, R<sup>2</sup>changed=0.038; B =2.623, 95%CI= 1.653-3.594, β=0.193, p< 0.001)



3. ด้านวัฒนธรรมแบบราชการ สามารถทำนายโมเดลที่ดีที่สุด ( $R^2 = 0.771$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.594$ ,  $R^2_{changed} = 0.016$ ;  $B = 0.520$ ,  $95\%CI = 0.352-0.687$ ,  $\beta = 0.293$ ,  $p < 0.000$ )

### อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยประเด็นที่ 1 คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร โดยสรุปว่าวัฒนธรรมองค์การด้านวัฒนธรรมส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ( $\bar{X} = 3.80$ ) สภาพแวดล้อมในการทำงานในด้านกายภาพ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด ( $\bar{X} = 3.59$ ) มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร พบว่า ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ( $\bar{X} = 4.10$ ) มีค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงสุด มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อวัฒนธรรมองค์การและสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีระพงษ์ วรภัทร์ธีระกุล (2565) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารองค์การที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรต่อปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และวัฒนธรรมองค์การที่มีต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยสรุปว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามลำดับ พร้อมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิวัฒน์ รังสร้อย (2564) ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยประเด็นที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาครโดยสรุปว่า วัฒนธรรมองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ( $R^2 = 0.84$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.83$ ,  $Sr^2 = 3.34$ ,  $F = 23.52$ ,  $p < 0.001$ ) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัทธ์สรณ์ วรภัทร์ธีระกุล (2564) ศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการองค์การในด้านลักษณะของหน่วยงาน และคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การ โดยมีค่า ( $R^2 = 0.84$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.83$ ,  $Sr^2 = 3.34$ ,  $F = 23.52$ ,  $p < 0.001$ ) อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศิริมาณี เมฆลอย (2565) ศึกษาวิจัยการบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในองค์การคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์ ผลการพบว่า การบริหารจัดการองค์การในด้านลักษณะของหน่วยงาน ( $r = .943$ ) และคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ( $r = .856$ ) มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ( $R^2 = 0.84$ ,  $R^2_{Adjusted} = 0.83$ ,  $Sr^2 = 5.34$ ,  $F = 28.52$ ,  $p < 0.001$ ) พร้อมทั้ง ผลงานวิจัยของ

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรภายใต้การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยสรุปว่า สภาพแวดล้อมการทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ( $R^2 = 0.807$ ,  $R^2_{adjusted} = 0.651$ ,  $F = 465.3$ ,  $p < 0.001$ ) โดยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพีระพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์ (2563) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยในภาพรวมมีความสำคัญต่อการบริหารตามหลักการบริหาร การจัดการของ McKinsey 7-S Framework ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนะพัฒน์ วิริต (2565) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ของผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานส่งผลต่อความเป็นไปได้ของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 78 และสอดคล้องกับการศึกษาของโดยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนวัฒน์ วิเศษสมบัติ และ ฐิติมา ไชยยะกุล พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรมีต่อประสิทธิภาพการทำงาน

ของพนักงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรชัย สิงห์ฤกษ์ และ วิโรจน์ เจริญลักษณ์. (2560). พบว่า การบริหารองค์การมีผลต่อ แรงจูงใจในการปฏิบัติงานทั้งการสนับสนุนจากองค์การและ ความก้าวหน้าในงานอาชีพตามลำดับ

เรียนรู้ การฝึกอบรมและฝึกทักษะเน้น จะทำให้บุคลากรทำงาน กับองค์กรได้อย่างมีความสุข และอยู่ร่วมกันได้ในระยะยาวขึ้น

3) ความยุติธรรมนั้นเป็นรากฐานที่ดีให้กับองค์กรที่จะ สร้างความเท่าเทียมที่เหมาะสมให้กับการทำงานและพฤติกรรม ของบุคลากรได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ต้องมีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ นำกระบวนการ วิธีการหรือแนวทางการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับการมีส่วนร่วม สร้างความสุข และความพึง พอใจในการทำงานของบุคลากร เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้ อย่างเต็มใจ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการ พัฒนาองค์กรไปสู่ผลสำเร็จและยั่งยืนต่อไป
2. ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรอยู่ เสมอ เช่น การถ่ายทอดและสอนงานจากหัวหน้า มีกระบวนการ

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรจะศึกษาในเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูล เชิงลึกของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีประสิทธิภาพใน การทำนายในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งการกำหนดตัวแปรใหม่ๆ มา ใช้ในการทำวิจัยอยู่เสมอเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงต่อไป
- 2) ควรเปลี่ยนเครื่องมือหรือเทคนิคในการวิจัย เพราะ อาจจะทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัย ในครั้งนี้ ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับความสามารถและกำหนด ทางเลือกใหม่ ที่จะผลักดันการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ นำไปสู่ ความสำเร็จในอนาคตต่อไป

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา วานิชย์บัญชา.(2560). *การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Window* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- [2] โกวิททย์ พวงงาม. (2558). *ประชาธิปไตยทางการคลังไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- [3] ธนวัฒน์ วิเศษสมบัติ และ จูติมา ไชยะกุล. (2561). ผลกระทบของแรงจูงใจ ความพึงพอใจ และความผูกพันต่อองค์กร ที่มีต่อ ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการอุตสาหกรรมยานยนต์ ของเขตนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด 1 จังหวัดระยอง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 4(3), 14-26.
- [4] ธนะพัฒน์ วิริต. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จการดำเนินธุรกิจ(SMEs) จากสภาวะการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ของ ผู้ประกอบการในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 458-473.
- [5] นิวัฒน์ รังสร้อย. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. *วารสาร วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(2), 288-301.
- [6] พภัสสรณ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 8(2), 15-31.
- [7] พีรพงศ์ กนกเลิศวงศ์ และธนสุวิทย์ ทับหิรัญรักษ์. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด นนทบุรี. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 5(1), 109-121.
- [8] พีระพงษ์ วรภัทร์ธีระกุล. (2565). การบริหารองค์การที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการกิจการ กระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(3), 809-822.



- [9] วรชัย สิงห์ฤกษ์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์.(2560). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานผ่านความผูกพันต่อองค์กรของลูกจ้างสำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. *วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(2), 203-210.
- [10] ศิราณี เมฆลอย. (2565). การบริหารจัดการองค์การที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในองค์กรคลังสินค้า กระทรวงพาณิชย์. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 6(2), 323-336.

## การบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัด นนทบุรี

### MARKETING MANAGEMENT INFLUENCING DECISION MAKING PROCESS OF HOME PURCHASING IN NONTHABURI PROVINCE

วนิชญดา วาจิรัมย์<sup>1\*</sup>, กฤติยา อิศวเรศตระกูล<sup>2</sup> และ ณัฐวิวัฒน์ ภควันฉัตร<sup>3</sup>

WANICHYADA WAJIRUM<sup>1\*</sup>, KITIYA ISSAVARESTAGUL<sup>2</sup> and NATTHAWAT PAKAWANCHAT<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการทางการตลาด และระดับการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน กับกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และ 2) ผลการทดสอบปัจจัยการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีตัวแปร 5 ด้าน คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ( $\beta = .188$ ) ด้านลักษณะทางกายภาพ ( $\beta = .183$ ) ด้านผลิตภัณฑ์ ( $\beta = .169$ ) ด้านกระบวนการ ( $\beta = .126$ ) และด้านบุคลากร ( $\beta = .124$ ) มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 56.5

**คำสำคัญ :** การบริหารจัดการทางการตลาด ; กระบวนการตัดสินใจ ; บ้านที่อยู่อาศัย

<sup>1-3</sup> นักวิจัยอิสระด้านวิชาการ, Independent Researchers.

\* Corresponding Author, E-mail: wanich.wa1@gmail.com

Received: Nov 30, 2022, Revised: May 17, 2023, Accepted: May 19, 2023

## ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study marketing management and the decision making process of home purchasing in Nonthaburi province. 2) Comparison of marketing management features that affect the decision making process for buying a residential house in Nonthaburi Classified by gender, age, education level, occupation, average monthly income, and 3) to study marketing management factors affecting the decision making process for home purchasing in Nonthaburi province. The samples consisted of 400 participants who were local people living in Nonthaburi province by Simple random sampling. A questionnaire with reliability of .976 was used as the tool for data collection. Statistics used for data analysis were percentage, frequency, Mean and standard deviation. The hypotheses were tested by an independent sample t-test, One-Way ANOVA and multiple regression analysis.

The results of the research revealed that 1) The comparison results showed that demographic factor such as occupation, age, and average income per month and the decision to purchase home in Nonthaburi province is different with statistical significance 0.01, and 2) the results of marketing management factors affecting to purchase home in Nonthaburi province is different with statistical significance 0.01 with 5 variables: distribution channels (Beta = .188), Physical presentation (Beta = .183), product (Beta = .169), process (Beta = .126) and personal (Beta = .124) have forecasting of 56.5%.

**Keywords:** Marketing Management ; Decision Making Process ; Residential House

## บทนำ

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการพัฒนาเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ การพัฒนาธุรกิจจึงมีส่วนสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เป็นหนึ่งในภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย โดยมีมูลค่าการซื้อขายหมุนเวียนในระบบไม่ต่ำกว่า 2.2 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็น 45% ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทย และเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงในการรับผลกระทบจากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจถดถอย ซึ่งเป็นหนึ่งในวัฏจักรทางเศรษฐกิจ “ภาวะเศรษฐกิจถดถอย” คือภาวะที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง อำนาจการซื้อของประชาชนลดลงส่งผลให้ผู้ประกอบการทั้งหลายเริ่มลดการผลิตลงเนื่องจากขาดทุน ส่งผลสืบเนื่องให้มีการเลิกจ้างงาน มีการใช้ทรัพยากรลดลง ซึ่งมักเกิดหลังจากที่เศรษฐกิจเกิดการขยายตัวสูงสุด ที่ผลักดันให้ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ความสามารถในการแข่งขันลดลง และตามมาด้วยปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน

การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด จนอาจเข้าสู่ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ (Economic Crisis) นักเศรษฐศาสตร์และนักวิชาการหลายฝ่ายได้ร่วมกันศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และพบว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจนั้นแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศและในแต่ละช่วงเวลา กรณีวิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อปี 2540 เป็นกรณีของ “ภาวะฟองสบู่แตก” หรือภาวะตลาดที่มีการซื้อขายที่อยู่อาศัยกันมากผิดปกติ ทำให้ราคาซื้อขายปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทั่งถึงจุดที่สูงเกินกว่าพื้นฐานความเป็นจริง และเมื่อถึงจุดหนึ่งราคาที่สูงเกินไปอย่างผิดปกติได้กลับตกลงหรือปรับลดลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทั้งนี้ราคาที่สูงเกินจริงนั้น

ส่วนใหญ่มีกมาจากการซื้อขายเพื่อการเก็งกำไร (Speculation) ที่ไม่ใช่ซื้อเพื่อการบริโภค และวิกฤตการณ์เศรษฐกิจจากภาวะฟองสบู่แตกในครั้งนี้มีสาเหตุเริ่มต้นจาก “ภาคอสังหาริมทรัพย์” ที่ได้ส่งผลไปสู่การเกิดวิกฤตการณ์อสังหาริมทรัพย์ (Real Estate Crisis) ก่อนจะส่งผลต่อเนื่องไปยังวิกฤตการณ์ธนาคาร (Banking Crisis) วิกฤตการณ์ทางการเงิน (Currency and Financial Crisis) และในที่สุดก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในที่สุด ธุรกิจมากมายในประเทศไทย

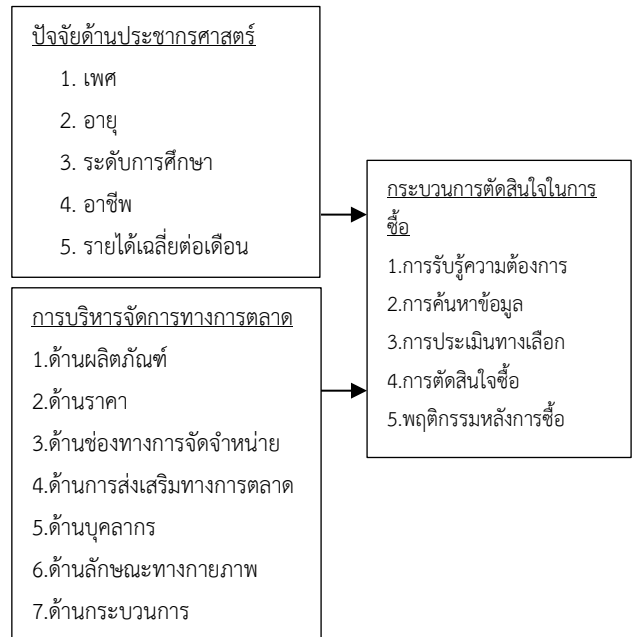
ประสบภาวะขาดทุน ส่งผลให้สถาบันการเงิน รวมถึงหนี้ต่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอยู่ในอัตราที่สูงโดยไม่มีความสามารถชำระคืนได้ตามกำหนด

ปัจจุบันธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทบ้านที่อยู่อาศัยนั้นเป็นที่น่าสนใจของทั้งผู้ประกอบการและผู้ซื้อ โดยเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดนนทบุรี ผู้ซื้อมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยนั้นมีทั้งการซื้อเพื่อที่อยู่อาศัยและเพื่อลงทุน ซึ่งกระบวนการในการตัดสินใจซื้อนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบอยู่หลายด้าน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ในสถานการณ์เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมปัจจุบัน รวมถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามาช่วยในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษากระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี และการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทราบถึงความต้องการของผู้ซื้อในปัจจุบัน และนำไปพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การให้บริการ รวมถึงการทำการตลาดและเพื่อผู้ซื้อเข้าใจในกระบวนการคิดก่อนที่จะตัดสินใจซื้อ

### วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการทางการตลาด และระดับการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี

### กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวนประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,101,743 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการทางการตลาด (7P's) ได้แก่ (1) ด้านผลิตภัณฑ์ (2) ด้านราคา (3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด (5) ด้านบุคลากร (6) ด้านลักษณะทางกายภาพ (7) ด้านกระบวนการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการกระบวนการตัดสินใจในการซื้อ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การรับรู้ความต้องการ (2) การค้นหาข้อมูล (3) การประเมินทางเลือก (4) การตัดสินใจ

ข้อ (5) พฤติกรรมหลังการซื้อ โดยคำถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ 1-5 ตามวิธีของ ลีเคิร์ท (Five-Point Likert Scales) โดยเครื่องมือดังกล่าวได้รับการพิจารณาแก้ไขและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ( $IOC > .60$ ) และนำไปทดลองใช้เครื่องมือวิจัย (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .976 สอดคล้องกับกฎของครอนบาค (Cronbach, 1977) ที่เสนอว่าเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .70 ขึ้นไป ถือว่ามีความน่าเชื่อถือสามารถนำแบบทดสอบไปใช้ได้

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล โดยใช้การเก็บข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ จะเป็นการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารหนังสือ ตำราทางวิชาการต่าง ๆ สถิติ หรือทะเบียนของหน่วยงาน แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยทำการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ และปัจจัยส่วนประสมการตลาด (7Ps) ผลจากงานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์ ทั้งในและต่างประเทศ 3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

### สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, F-test และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

## สรุปผลการวิจัย

**วัตถุประสงค์ที่ 1** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 79.20 มีช่วงอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 55.25 อายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.75 อายุ 20-30 ปี ร้อยละ 14.0 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 74.25 สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 24.25 สถานภาพโสด ร้อยละ 68.75 สมรส ร้อยละ 28.50 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 54.75 พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ ร้อย ละ 24.75 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 33.50 ช่วง 30,001 – 40,000 บาท ร้อยละ 31.75

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก ( $\bar{X} = 3.98$ ) เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านราคา ( $\bar{X} = 4.35$ ) ด้านกระบวนการ ( $\bar{X} = 4.26$ ) ด้านผลิตภัณฑ์ ( $\bar{X} = 4.12$ ) ด้านบุคลากร ( $\bar{X} = 3.90$ ) ด้านลักษณะทางกายภาพ ( $\bar{X} = 3.86$ ) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ( $\bar{X} = 3.72$ ) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ( $\bar{X} = 3.66$ ) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก ( $\bar{X} = 3.65$ ) เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการตัดสินใจ ( $\bar{X} = 3.80$ ) ด้านการประเมิน ( $\bar{X} = 3.74$ ) ด้านการค้นหา ( $\bar{X} = 3.69$ ) ด้านการรับรู้ ( $\bar{X} = 3.56$ ) และด้านพฤติกรรมหลังซื้อ ( $\bar{X} = 3.47$ ) ตามลำดับ

**วัตถุประสงค์ที่ 2** เปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน



**ตารางที่ 1** ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่ในอาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี	คุณลักษณะส่วนบุคคล				
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ด้านการรับรู้ปัญหา	0.527	4.046**	2.24	4.583**	1.154
ด้านการค้นหาข้อมูล	0.069	0.740	0.794	4.306**	1.162
ด้านการประเมินทางเลือก	0.795	9.104**	0.765	5.587**	4.653**
ด้านการตัดสินใจซื้อ	0.176	12.745**	0.471	7.212**	1.542
ด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ	0.673	4.517**	0.782	5.701**	2.546

\*\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Sig < .01)

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ได้รับผลมาจากความแตกต่างของอาชีพ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ทั้งนี้ยังพบว่าลักษณะส่วนบุคคล เพศ และระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี น้อยที่สุด

**วัตถุประสงค์ที่ 3** การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี

**ตารางที่ 2** ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่ในอาศัยในจังหวัดนนทบุรี

การบริหารจัดการทางการตลาด	B	S.E	Beta	t	p	Tolerance	VIF
(Constant)	0.463	.062		5.847	0.000		
1.ด้านผลิตภัณฑ์	0.280	0.022	0.169	3.897**	0.000	0.900	1.096
2.ด้านราคา	0.036	0.024	0.086	1.936	0.052	0.806	1.221
3.ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.700	0.020	0.188	4.242**	0.000	0.842	1.184
4.ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.024	0.022	0.080	1.618	0.109	0.846	1.200
5.ด้านบุคลากร	0.044	0.024	0.124	0.288**	0.000	0.824	1.208
6.ด้านลักษณะทางกายภาพ	0.470	0.022	0.183	3.043**	0.002	0.820	1.261
7.ด้านกระบวนการ	0.060	0.021	0.126	3.012**	0.003	0.831	1.136

N=400, R<sup>2</sup> =.596, R<sup>2</sup> adj =.565, F=23.672, Sig=.000

\*\*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวและตัวแปรตาม (ตารางที่ 2) ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบความแปรปรวน VIF (Variance Inflation Factor) มีค่าระหว่าง 1.099-1.234 ค่ามีไม่เกิน 10 จึงไม่เกิดปัญหา Collinearity และพิจารณาจากค่าการยอมรับได้ซึ่งค่า Tolerance มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ถ้าค่า Tolerance เข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรเป็นอิสระจากกัน แต่ถ้าค่า Tolerance เข้าใกล้ 0 แสดงว่า เกิดปัญหา Collinearity ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าอยู่ระหว่าง .810-.910 ค่าเข้าใกล้ 1 ถือว่าดีและไม่มีปัญหา Collinearity (Cohen & Cohen, 1983)

จากตารางที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ของการบริหารจัดการทางการตลาด กับกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่ในอาศัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่า จากการวิเคราะห์ค่าถดถอยพหุคูณโดยวิธีการ Enter ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ (R<sup>2</sup>) มีค่าเท่ากับ 0.565 (p < 0.001) ซึ่งสรุปได้ว่ามีตัวแปร 5 ด้าน คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ( $\beta = 0.188$ ) ด้านลักษณะทางกายภาพ ( $\beta = 0.183$ ) ด้านผลิตภัณฑ์ ( $\beta = 0.169$ ) ด้านกระบวนการ ( $\beta = 0.126$ ) และด้านบุคลากร ( $\beta = 0.124$ ) มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 56.5 สามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

$$\hat{Y} = 0.463 + 0.700 (\text{ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย}) + 0.470 (\text{ด้านลักษณะทางกายภาพ}) + 0.280 (\text{ด้านผลิตภัณฑ์}) + 0.060 (\text{ด้านกระบวนการ}) + 0.044 (\text{ด้านบุคลากร})$$

### อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่ในอาศัยในจังหวัดนนทบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการทางการตลาดที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งอาจเป็นเพราะในการตัดสินใจซื้อบ้านที่อยู่อาศัยนั้น ผู้ซื้อจะต้องพิจารณาปัจจัยหลายด้านประกอบกันทั้งรูปแบบของโครงการ ราคา ทำเลที่ตั้งต้องตรงกับความต้องการ รวมถึงสิทธิพิเศษที่ผู้ขายเสนอ เพราะการตัดสินใจซื้อบ้านเป็นการลงทุนที่มีมูลค่าค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ซื้อจึงให้ความสำคัญกับตัวแปรทางการตลาดในระดับมาก เพื่อการตัดสินใจอย่างเหมาะสม เกิดความ



คุ่มค่าในการลงทุนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีช สหเมธาพันธ์ และนลินี เหมาะประสิทธิ์ (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ผลการศึกษาพบว่า ส่วนประสมทางการตลาด (4Ps) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราธิป แนวคำติ และคณะ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐม ที่พบว่า ระดับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านราคา มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านบุคคล และด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ตามลำดับ และจากผลการศึกษา ระดับการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับความเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมิน ด้านการค้นหา ด้านการรับรู้ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพฤติกรรมหลังซื้ออยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตระหนัก ถึงปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย จึงทำให้มีความต้องการซื้อบ้านที่อยู่อาศัย โดยในการตัดสินใจต้องเลือกสิ่งตรงกับความ ต้องการของตนเองมากที่สุด ซึ่งต้องประเมินข้อดีข้อด้อยของแต่ละโครงการ เปรียบเทียบข้อมูลโครงการบ้านที่อยู่ในตลาดต่างๆ ก่อนการตัดสินใจ และอาศัยการค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากสื่อโฆษณา พนักงานขาย แผ่นโปสเตอร์ ณ จุดขาย เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพคุณ เลียงประสิทธิ์ (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในอำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประเมินผลทางเลือกก่อนการซื้อ รองลงมาคือ การรับรู้ถึงความต้องการ และน้อยที่สุดคือ ค้นหาข้อมูล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นราธิป แนวคำติ และคณะ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐม ที่พบว่า ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อบ้าน

จัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐมจังหวัดนครปฐม โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านการค้นหาข้อมูลมีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ ปัญหา ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านการประเมินทางเลือกมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. จากผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะการบริหารจัดการทางการตลาดที่ ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้รับผลมาจากความแตกต่างของอาชีพ มากที่สุด รองลงมาคือ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพมั่นคง อายุที่สูง จะมีการแสวงหาและซื้อบ้านที่อยู่อาศัยที่มีความสะดวกสบายทั้งระบบสาธารณูปโภคและระบบ คมนาคม ขนาดพื้นที่ที่ของที่อยู่อาศัยใหญ่หรือมากกว่า เพื่อสร้างรากฐานความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเอง อีกทั้งบุคคลที่มีระดับรายได้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ซึ่งผู้ที่มีรายได้มากก็ย่อมสามารถเลือกซื้อสินค้าและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนได้มาก ในทางกลับกันบุคคลที่มีรายได้น้อย ก็สามารถซื้อสินค้าและบริการได้เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นราธิป แนวคำติ และคณะ (2563) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐม ซึ่งพบว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีชญารณณ์ เพ็โร (2559) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรรแตกต่างกันไม่ทุกด้าน โดยรายได้และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านจัดสรร แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดระดับการตัดสินใจของผู้บริโภค เนื่องจากบ้านเป็นทรัพย์สินที่มีราคาสูงและเปลี่ยนมือได้ไม่ถ่วงนัก ผู้ที่ต้องการซื้อจึงให้ความสำคัญและต้องคำนวณเรื่องการชำระเงิน

3. ปัจจัยการบริหารจัดการทางการตลาด ที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรการบริหารจัดการทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ และส่งผลต่อตัวแปรตาม การตัดสินใจ

ในการซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการ และด้านบุคลากร

**ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย** ผลการศึกษาพบว่า สถานที่มีความสะดวกต่อการไปใช้บริการ มีสำนักงานขายที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ มีช่องทางการติดต่อที่สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีช่องทางการติดต่อผ่านทางโซเชียลมีเดีย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการติดต่อ ทำการขายโดยผ่านนายหน้า/พนักงานขาย และการเดินทางมายังโครงการมีแผนที่ชัดเจน สะดวก และง่ายต่อการเข้าถึง ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี อาจเป็นเพราะการซื้อบ้านที่มีราคาสูง มีขนาดพื้นที่ใช้งานเพื่ออยู่อาศัย ผู้บริโภคจึงต้องมีความเชื่อมั่นทั้งในส่วนของสำนักงานขาย และตัวของพนักงานขาย รวมถึงมีช่องทางการติดต่อที่สะดวกทั้งออนไลน์และออฟไลน์ทุกวันและเวลา เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญากร เฟโร (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรของ ผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่า ช่องทางการจัดจำหน่าย คือ กระบวนการที่จะส่งมอบสินค้าหรือบริการจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภคขั้นสุดท้าย โดยต้องพิจารณาถึงสถานที่ตั้ง (Location) ของผู้ให้บริการ เพื่อการเข้าถึงสินค้าหรือบริการนั้น ๆ กำหนดขึ้นมา เพื่อให้มีการนำส่งสินค้าหรือบริการยังกลุ่มลูกค้าได้อย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นการส่งมอบบริการ

**ด้านลักษณะทางกายภาพ** ผลการศึกษาพบว่า มีแบบบ้านตัวอย่างให้เลือกชมอย่างเหมาะสม การใช้วัสดุในการก่อสร้างที่มีคุณภาพ ระบบสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้าประปา ระบบการจัดเก็บขยะ ระบบการระบายน้ำมีอยู่อย่างเหมาะสม และการติดตั้งกล่องวงจรปิดตามจุดต่างๆ ภายในโครงการมีความเหมาะสม เพียงพอ ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี อาจเป็นเพราะในการเลือกที่อยู่อาศัยของคนโดยส่วนใหญ่จะพิจารณาจากทำเลที่ตั้ง ลักษณะการออกแบบที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกภายในโครงการ และความปลอดภัย โดยสิ่งเหล่านี้ถือเป็นตัวช่วยให้คนที่กำลังจะตัดสินใจซื้อบ้านที่อยู่อาศัยได้พิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ก่อนการซื้อได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศรีจันทน์ (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการซื้อสังหาริมทรัพย์ของคนกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา บริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน) พบว่า สถานที่ตั้งของโครงการอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน

และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ส่งผลต่อความต้องการซื้อสังหาริมทรัพย์ของบริษัท แสนสิริ จำกัด (มหาชน) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญใจ ช่างหลา (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวราคามากกว่า 5 ล้านบาทของผู้บริโภค ที่มีผู้สูงอายุในครอบครัว ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า เป็นทำเลที่ตั้งโครงการที่อยู่อาศัย ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับที่ตั้งโครงการ โดยทำเลที่ตั้งที่ดี คือ ใกล้แหล่งชุมชน มีสาธารณูปโภคครบ เส้นทางคมนาคมและการเข้าถึงโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับที่ตั้งต้องเดินทางไปทำงานสะดวก ที่ตั้งต้องสามารถเข้าถึงได้ง่าย

**ด้านผลิตภัณฑ์** ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบด้านสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์ สวยงาม โดดเด่น และทันสมัย วัสดุที่มีคุณภาพดี ได้มาตรฐาน แบบโครงสร้างและการก่อสร้างได้มาตรฐานตามหลักวิศวกรรม ขนาดบ้าน จำนวนห้องนอน จำนวนห้องน้ำและพื้นที่ใช้สอย กว้างขวาง เหมาะสม และมีที่จอดรถเพียงพอและสะดวกสบาย อาจเป็นเพราะว่าลักษณะการออกแบบที่อยู่อาศัยก็มีผลกำหนดต่อการเลือกซื้อที่อยู่อาศัย เนื่องจากผู้ซื้อบ้านส่วนใหญ่ในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับดีไซน์ของที่อยู่อาศัยมากกว่าพื้นที่ใช้สอยภายใน เพราะภาพลักษณ์นั้นสามารถสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่อาศัย รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมรสนิยมของผู้อยู่อาศัยด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรวัดส์ บุญหยง (2563) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรในระดับมาก เกี่ยวกับขนาดที่เหมาะสมของแบบบ้านมีความสำคัญต่อการเลือกซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภค โดยคำนึงถึงขนาดของบ้านที่พอเหมาะกับจำนวนบุคคลในครอบครัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภักดิ์ อภิชาติวณิชกุล (2559) ที่พบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับรูปแบบตัวบ้าน ระบบสาธารณูปโภคภายในโครงการ ความปลอดภัย การคมนาคม ราคาและระบบการชำระเงินที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง

**ด้านกระบวนการ** ผลการศึกษาพบว่า มีการบริการติดต่อสินเชื่อในการซื้อที่ชัดเจนและรวดเร็ว มีการเสนอการให้กู้เงินจากแหล่งเงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีระบบการรับประกันผลงานและบ้านให้ผู้บริโภค และมีการบริการหลังการขายที่ดี อาจเป็นเพราะว่าผู้ซื้อต้องการได้รับการบริการที่ดี โดยเฉพาะเรื่องกระบวนการติดต่อสื่อสาร และขั้นตอนในการติดต่อขอสินเชื่อจากธนาคารที่สะดวกและรวดเร็ว รวมถึงขั้นตอนในการติดต่อซื้อ

ขายบ้านที่อยู่อาศัยที่ชัดเจนและประทับใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญจน์พัฒน์ ไร่สูงเนิน (2559) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ห้องชุด) ของบริษัทเอ็ม บี เค การ์รันตี จำกัด ของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย พบว่า รูปแบบ ผลิตภัณฑ์ อัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม สถานที่ พนักงาน การส่งเสริมการตลาด และลักษณะทางด้าน ภายนอก ภาระบริการ ต่างกันอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวิษณุ ศิริทัฬห (2561) ที่ศึกษาการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาด ด้าน ภาระบริการ และด้านกายภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**ด้านบุคลากร** ผลการศึกษาพบว่า การดูแลเอาใจใส่ของพนักงานทั้งก่อนและหลังซื้อ ความสุภาพของพนักงาน มีพนักงานขายให้คำแนะนำ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ ความเชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา ความสะอาดและการแต่งกาย อาจเป็นเพราะว่า พนักงานมีส่วนช่วยในการตัดสินใจของผู้ซื้อได้มาก หากพนักงานมีการติดต่อสื่อสารและใส่ใจลูกค้าเสมอ เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมพร้อมคำแนะนำที่ดี ก็จะสร้างความประทับใจให้ลูกค้าได้ และสามารถนำไปปิดการขายได้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญวิษณุ ศิริทัฬห (2561) ที่ศึกษาการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากร มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในพื้นที่เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ พนักงานมีความเอาใจใส่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์ (2552) ที่ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมืองสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านบุคลากรอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

## ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยที่นำไปใช้

1. ด้านประชากรศาสตร์ จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ โดยรวมไม่แตกต่างกันมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการสามารถทราบถึงกลุ่มหลักที่ให้ความ

สนใจในการซื้อคอนโดมิเนียม และกลุ่มที่ให้ความสนใจน้อย จึงสามารถนำไปปรับปรุงตามเป้าหมายของโครงการที่วางไว้ในการตอบโจทย์ผู้ซื้อ และเพื่อให้สอดคล้องกับทำเลที่ตั้ง สถานที่ และรูปแบบ รวมถึงราคาของโครงการ

ด้านการบริหารจัดการทางการตลาด (7P's) จากผลการศึกษาจะพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านมีเกณฑ์อยู่ในช่วงเห็นด้วยมากถึงเห็นด้วยมากที่สุด ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในปัจจุบันประชากรที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี มีการเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้ก่อนทำการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียม ไม่ได้มองในด้านราคาและสถานที่เพียงอย่างเดียว โดยผลจากการวิจัยที่ได้มาพบว่าด้านภาระบริการมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ตามมาด้วยด้านราคาและด้านบุคลากร ซึ่งจะเห็นว่าปัจจุบันผู้ซื้อ มีมุมมองในด้านภาระบริการ และการให้บริการมากขึ้น และไม่ต้องการให้มีภาระบริการที่วุ่นวายและเข้าใจยาก รวมถึงมีความต้องการให้พนักงานขายมีความสามารถในการให้ข้อมูลได้อย่างละเอียดถูกต้อง ครบถ้วน ในด้านราคาและด้านผลิตภัณฑ์ ก็ยังคงอยู่ในช่วงเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งเป็นในส่วนของราคาและทำเล รวมถึงรูปแบบและสิ่งต่างๆที่ทางโครงการเตรียมไว้ให้ในห้องพักและส่วนกลาง อีกด้านที่อยู่ในช่วงที่เห็นด้วยมากที่สุดคือด้านลักษณะทางกายภาพ การมีสำนักงานขาย ห้องตัวอย่าง และตัวอย่างโมเดลรูปตึก การแต่งกายและการให้บริการของพนักงานขาย ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านสถานที่การจัดจำหน่ายอยู่ในช่วงเห็นด้วยมาก ซึ่งอาจมาจากปัจจุบันมีการแข่งขันในตลาดคอนโดมิเนียมสูง ทำให้มีการแข่งขันในด้านโปรโมชั่น และการเข้าถึงข้อมูลของผู้ซื้อได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมา เพื่อเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการวางแผน หรือเป็นข้อมูลอ้างอิงของผู้ประกอบการหรือนักการตลาด เพื่อสามารถเข้าใจความต้องการของผู้ซื้อมากขึ้น และใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางของผู้ประกอบการต่อไป

### ข้อเสนอแนะเพื่องานวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาโดยเจาะจงเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น ในช่วงอายุ และรายได้ ช่วงระดับราคา และที่ตั้งของคอนโดมิเนียม และในด้านการบริการหลังการขาย การรับประกันของโครงการที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กนกวรรณ ศรีจันทล้ำ. (2557). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการซื้อสิ่งของหัตถ์พรมของคนกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา บริษัท แสนลรี จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [2] กัญจน์พัฒน์ ไธสงเนิน. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์สินค้าเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ห้องชุด) ของบริษัท เอ็ม บี เค การ์ันตี จำกัด ของชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต*, 6(2), 482-495.
- [3] ขวัญใจ ช่างหลา. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวราคามากกว่า 5 ล้านบาท ของผู้บริโภคที่มีผู้สูงอายุในครอบครัวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] ไชยพงศ์ เอกจิตรพันธ์. (2552). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้สูงในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] รัช สหเมธาพัฒน์ และนลินี เหมาะะประสิทธิ์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสิ่งของหัตถ์พรมประเภทที่อยู่อาศัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [6] รัชวิชัย ศรีทัพ. (2561). การตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวของผู้บริโภคในเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต*, 14(1), 143-163.
- [7] นพคุณ เลียงประสิทธิ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านเดี่ยวในอำเภอละงู จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [8] นราธิป แนวคำดี และคณะ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรในเขตจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 7(1), 120-134.
- [9] ปรีชญารณณ์ เพ็โร. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ภายใต้การปล่อยสินเชื่อบ้านของสถาบันการเงิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [10] ธนภัฏ อภิชาตวณิชกุล. (2559). ปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อบ้านจัดสรรของผู้บริโภคในเขตตำบลบางเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [11] สรวีสต์ บุญหยง. (2563). การศึกษาปัจจัยการเลือกซื้อบ้านจัดสรรของบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2563, จาก <https://conference.thaince.org/index.php/ncce25/article/view/556>
- [12] สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2564). รายงานการสำรวจประชากรในประเทศไทย พ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2564, จาก: <http://service.nso.go.th/>
- [13] Cohen, Jacob and Cohen, Patricia. (1983). *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences*. Second Edition. U.S.A. : La Wrence Erlbaum Associates. Publishers.
- [14] Cronbach, W. G. (1977). *Sampling Techniques*. (3<sup>rd</sup> ed.) New York: Wiley. Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

## ปัญหาการเยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน

### PROBLEMS OF REMEDIES AND COMPENSATION FOR AN OCCUPATIONAL ACCIDENT

ณรรฐพล สมอุดม<sup>1\*</sup>, ปริมาภรณ์ วีระพันธ์<sup>2</sup> และ ภิชญา จงอุดมการณ์<sup>3</sup>

NATTAPON SOMUDOM<sup>1\*</sup>, PARAMAPORN WEERAPHAN<sup>2</sup> and PEACHAYA JONGUDOMKARN<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องปัญหาการเยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการเยียวยาและค่าเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรม เนื่องจากปัจจุบันค่าเสียหายจากการประสบอันตรายจากการทำงานตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำละเมิด ความร้ายแรงของอาการบาดเจ็บ และผลกระทบที่ลูกจ้างหรือทายาทของลูกจ้างจะได้รับ ตลอดจนสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพของลูกจ้าง

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญ คือ การใช้สิทธิฟ้องเรียกร้องค่าเสียหายและการกำหนดค่าเสียหายอันเกิดจากมูลละเมิดในศาลแรงงานตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 ยังไม่ชัดเจนทำให้ยังเกิดข้อต่อสู้ในประเด็นเขตอำนาจของศาลแรงงานส่งผลให้ลูกจ้างใช้สิทธิทางศาลน้อย ตลอดจนการกำหนดค่าเสียหายในคดีศาลต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาให้ครอบคลุมทุกด้านซึ่งเป็นหลักเกณฑ์กว้าง ๆ ไม่มีความชัดเจน และสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนด

จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 9 กำหนดแนวทางการตีความให้การเรียกค่าเสียหายของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานไม่ว่าจะอยู่ในสัญญาจ้างแรงงานหรือสัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดไปแล้วอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาสังคมคดีของศาลแรงงาน มาตรา 48 และมาตรา 52 กำหนดค่าเสียหายในส่วนค่าขาดไร้อุปการะ และค่าเสียหายเพื่อการเสียความสามารถประกอบการทำงาน เป็นค่าเสียหายพื้นฐานให้แก่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานหากข้อเท็จจริงเข้าองค์ประกอบของข้อกฎหมาย และกำหนดค่าเสียหายทางจิตใจให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำละเมิด อาการบาดเจ็บ และผลกระทบที่ลูกจ้างหรือทายาทของลูกจ้างจะได้รับ ตลอดจนเป็นการป้องปรามให้นายจ้างผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบ และสร้างการรับรู้ให้แก่คนในสังคมตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานอย่างถูกต้อง

**คำสำคัญ :** การเยียวยา ; ชดเชย ; ความเสียหาย ; การประสบอันตราย

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขานิติศาสตร์ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย, Master of law Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University Nong Khai Campus.

<sup>2-3</sup> อาจารย์ประจำสาขานิติศาสตร์ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย, Lecturer, Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University Nong Khai Campus.

\* Corresponding Author, Email: nattapon\_joe29@hotmail.com

## ABSTRACT

Research article on the problem of remedies and compensation for damages in case of employees experiencing harm from work has a purpose to study methods of remedies and compensation to employees suffering from work-related harm to be appropriate and fair. The current damages from occupational hazards under the Occupational Safety, Health and Work Environment Act B.E. 2554 are inconsistent with the seriousness of the violations, the severity of the injury and the consequences that employees or employee's heirs are entitled. Moreover, the benefits provided under the Workmen's Compensation Act B.E. 2537 are insufficient for employees to live.

The study reveals that the major problem is that the right to sue for damages and the determination of damages arising from infringement data in the labor court under the Labor Court Establishment and Labor Court Procedure Act, B.E. 2522 in terms of jurisdiction of the labor court is unclear, it results in few employees exercising their judicial rights, as well as the determination of damages in court cases which must cover all aspects. Besides, benefits for employees who suffer from work hazards under the Workmen's Compensation Act 1994 are lower than the minimum standards set by the International Labor Organization.

Therefore, there are some suggestions for solving the problems. By virtue of Section 9 of the Act on Establishment of Labor Court and Labor Court Procedure, B.E. 2522, the law imposes the guideline of construction that the cases concerning remedies and compensation for damages whether labor contracts enforce is under the jurisdiction of the Labor Court to adjudicate the cases. And Section 52 imposes damages for the lack of support and damages for loss of ability to operate as basic damages to employees who suffer occupational hazards if the facts are consistent with the elements of the law, and also impose psychological damages in accordance with the severity of the violation, injury and the impact that the employee or the employee's heirs will receive. This will deter employers from non-compliance with the law and create awareness for people in society to comply with the workplace health and safety law.

**Keywords:** Remedies ; Compensation ; Occupational ; Accident

### บทนำ

จากข้อมูลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO พบว่า จำนวนการประสบอันตรายจากการทำงานรวมทั่วโลก มี 270 ล้านคน/ปี ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตจากการทำงานทั่วโลกสูงถึง 2 ล้านคน/ปี และเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน 160 ล้านคน/ปี ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจในแต่ละปี เป็นจำนวน 1,250,000 ล้านดอลลาร์ นอกจากนี้ค่าเสียหายทางเศรษฐกิจแล้ว ลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานเหล่านั้น ยังได้รับผลกระทบหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น ถูกเลิกจ้างเนื่องจากความสามารถในการทำงานลดลง รายได้ของครอบครัวลดลง (ข้อมูลใน

สหรัฐอเมริกาพบว่า คนที่บาดเจ็บจนความสามารถลดลง จะมีรายได้ลดลงร้อยละ 4) หรือสูญเสียจำนวนวันทำงาน (ข้อมูลในสหภาพยุโรปสูญเสียจำนวนวันทำงานในแต่ละปีสูงถึง 150 ล้านวันทำงาน) แต่อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างเหล่านั้นย่อมได้รับการคุ้มครองดูแล ตามสิทธิที่ ILO กำหนดให้ประเทศสมาชิกถือปฏิบัติ ตามอนุสัญญาฉบับที่ 102 ค.ศ.1952 (พ.ศ.2495) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการประกันความมั่นคงทางสังคม หรือประกันสังคม โดยมีประเทศที่เป็นสมาชิกหลายประเทศที่ได้ให้สัตยาบันแล้วไม่ว่าจะเป็น ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน เบลเยียม ออสเตรเลีย หรือแม้แต่ญี่ปุ่น แต่สำหรับประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน

ในประเทศไทย โดยปกติแล้วภายหลังจากลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการที่ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กายหรือผลกระทบต่อจิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากการทำงานหรือป้องกันรักษาประโยชน์ให้แก่นายจ้างหรือตามคำสั่งของนายจ้าง (มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537) จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเงินทดแทน ซึ่งเป็นเงินที่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิได้รับ ประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานได้ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะ ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพ ค่าทดแทนกรณีตายหรือสูญหาย และค่าทำศพ (มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537) โดยถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นต่ำตามกฎหมายที่ลูกจ้างจะได้รับ โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับการชื้อประกันภัย ซึ่งนายจ้างเป็นผู้ส่งเงินสมทบเข้ากองทุนตามกฎหมายและให้รัฐเป็นผู้เยียวยาความเสียหายหากลูกจ้างต้องได้รับอันตรายจากการทำงานเพื่อลดความเสี่ยงและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเยียวยาลูกจ้างผู้เสียหายของนายจ้างเอง อย่างไรก็ตามสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ที่ลูกจ้างผู้เสียหายได้รับนี้ หากเทียบกับอัตราค่าครองชีพของประเทศไทยในปัจจุบันย่อมไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวซึ่งมีความยากลำบากในการดำรงชีพมากกว่าคนปกติทั่วไป และหากเทียบกับสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ หรือประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศสิงคโปร์ ก็ยังได้รับสิทธิประโยชน์น้อยกว่ามาก หรือแม้แต่สิทธิประโยชน์ตามหลักสากลของ ILO ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิทธิขั้นต่ำที่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานสมควรได้รับ ตามอนุสัญญาฉบับที่ 102 ค.ศ.1952 ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ประโยชน์ทดแทนเกี่ยวกับการประกันอันตราย หรือเจ็บป่วยอันมิใช่เนื่องจากการทำงาน
- 2) ประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร
- 3) ประโยชน์ทดแทนกรณีพิการและทุพพลภาพ
- 4) ประโยชน์ทดแทนกรณีตาย
- 5) ประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์บุตร
- 6) ประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ
- 7) ประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน
- 8) ประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์ครอบครัว
- 9) ประโยชน์ทดแทนการดำรงชีวิตและสงเคราะห์ผู้อยู่ในอุปการะ

โดยลูกจ้างที่ประสบอันตรายในประเทศไทย ก็ยังไม่ได้รับสิทธิ ดังที่กล่าวมาครบถ้วน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะมีการกำหนดช่องทางการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ในเรื่องเงินสงเคราะห์บุตร โดยถือเอาว่าเป็นประโยชน์ทดแทนกรณีสงเคราะห์ครอบครัว และเงินทดแทนกรณีเสียชีวิตซึ่งตกทอดแก่ทายาทของลูกจ้าง โดยถือเอาว่าเป็นประโยชน์ทดแทนการดำรงชีวิตและสงเคราะห์การดำรงชีพผู้อยู่ในอุปการะตามกฎหมายประกันสังคมแล้ว

อย่างไรก็ตาม นอกจากสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเงินทดแทนแล้ว ลูกจ้างผู้เสียหายยังสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากมูลละเมิดอันเกิดจากการประสบอันตรายจากการทำงาน ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (5) โดยให้ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี หรือมีคำสั่งในคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากการฟ้องพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน และให้รวมถึงมูลละเมิดระหว่างลูกจ้างกับลูกจ้างที่เกิดจากการทำงานในการที่จ้าง ซึ่งการพิจารณาคดีละเมิดของศาลแรงงานมีความเป็นอิสระมากกว่าการพิจารณาคดีละเมิดของศาลแพ่งทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการพิจารณาคดีในศาลแรงงานใช้ระบบไต่สวน ศาลสามารถแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมมาพิจารณาเองได้ นอกจากนี้ศาลแรงงานยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาค่าสินไหมทดแทนได้เกินค่าของคู่ความ โดยคำนึงถึงสภาพการทำงานภาวะค่าครองชีพ ความเดือดร้อนระดับของค่าจ้าง หรือสิทธิและประโยชน์อื่นใดของลูกจ้างที่ทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน รวมทั้งฐานะแห่งกิจการของนายจ้างตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป

ถึงแม้กระบวนการพิจารณาคดีละเมิดเพื่อกำหนดค่าเสียหายของศาลแรงงานจะมีจุดเด่นมากกว่าการพิจารณาคดีละเมิดในศาลแพ่งทั่วไปก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากปริมาณคำพิพากษาในคดีแรงงานของศาลชั้นต้น และคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีแรงงาน ที่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายจากการประสบอันตรายจากการทำงาน หรือละเมิด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 - พ.ศ. 2564 พบว่ามีเพียง 31 คดี ซึ่งน้อยมาก เมื่อเทียบกับจำนวนคดีอาญาที่นายจ้างจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงกระทำความผิดตามกฎหมายความปลอดภัยจนเป็นเหตุทำให้ลูกจ้างได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต ซึ่งสาเหตุอาจจะมาจากการเข้าถึงพยานหลักฐานของลูกจ้างมีน้อยและมีข้อจำกัดมากกว่านายจ้างซึ่งเป็นเจ้าของสถานที่ทำงาน เครื่องมือ เครื่องจักร หรือเอกสารต่าง ๆ นอกจากนี้

นายจ้างและลูกจ้างผู้เสียหายมักจะใช้กลไกการไกล่เกลี่ย ค่าเสียหายนอกศาล เพื่อลดระยะเวลาในการเรียกร้องสิทธิ ตลอดจนไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดอัตราค่าเสียหายที่ชัดเจน ทำให้จำนวนค่าเสียหายที่ลูกจ้างผู้ประสบอันตรายจากการทำงาน จะได้รับไม่สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำผิด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางการกำหนด ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหายตามกฎหมายพิเศษอื่นในประเทศไทย ถือว่าค่าเสียหายจากการประสบอันตรายจากการทำงานจะได้รับการ เยียวยาที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับความร้ายแรงที่ผู้เสียหายได้รับ

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับค่าทดแทน และการชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจาก การทำงานของประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหากฎหมายการเยียวยาความเสียหาย และชดเชยกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
3. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการเยียวยาความเสียหาย และชดเชยกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขกฎหมายการเยียวยาความเสียหายและชดเชยกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทนพ.ศ. 2537 และกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับ สิทธิประโยชน์และปัญหาการเยียวยาและชดเชยความเสียหาย กรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ตามกฎหมายของ ประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหากฎหมายการเยียวยา ความเสียหายและชดเชยกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจาก การทำงาน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการกำหนดสิทธิประโยชน์ และการเยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบ อันตรายจากการทำงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

### วิธีการดำเนินการวิจัย

ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิด ทฤษฎี กฎหมายของประเทศไทย กฎหมายระหว่างประเทศ เช่น อนุสัญญา หรือพิธีสารขององค์การ แรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO (International Labour Organization) กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศ อังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี ในประเด็นสิทธิประโยชน์ ปัญหาการเยียวยาและชดเชย ความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน และ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมี แนวทางในศึกษา ดังนี้

1. ที่มาของกฎหมาย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. เปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายของต่างประเทศ ให้เป็นแนวในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ และทำให้เกิดความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเป็นฐาน คิดสำหรับการวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการแก้ไข ปัญหาต่อไป
3. ความสำคัญต่อบทบาทของกฎหมายต่อสังคม เศรษฐกิจ และประโยชน์ต่อประชาชนในสังคมโดยรวม
4. ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศไทย กับกฎหมายของประเทศอังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศ สิงคโปร์ ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ และการกำหนดค่าเสียหาย ให้แก่ผู้เสียหายที่ประสบอันตรายจากการทำงาน โดยแบ่ง ออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการ เยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตราย เนื่องจากการทำงาน

ประเด็นที่ 2 ปัญหาการเยียวยาและชดเชย ความเสียหาย กรณีลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน

ประเด็นที่ 3 กฎหมายที่กำหนดสิทธิประโยชน์และ การเยียวยาผู้เสียหายที่ได้รับอันตรายจากการทำงานของ ต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และ ประเทศสิงคโปร์

ประเด็นที่ 4 วิเคราะห์แนวทางแก้ไข ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม กฎหมาย ในส่วนเกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์เพื่อการเยียวยาและ ชดเชยความเสียหายให้แก่ลูกจ้างที่ ประสบอันตรายจาก การทำงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

ประเด็นที่ 5 สรุปและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา



## แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

### 1. แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการทำงานตามกฎหมายแรงงานในประเทศไทย

เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 ออกบังคับใช้และในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยเงินทดแทนซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าลูกจ้างต้องประสบอันตรายถึงบาดเจ็บ ทุพพลภาพหรือตาย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง หรือเจ็บป่วยด้วยโรคซึ่งเกิดขึ้นตามลักษณะหรือสภาพของงาน หรือโรคซึ่งเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกับการทำงานให้นายจ้าง หรือถึงแก่ความตายด้วยโรคดังกล่าว นายจ้างต้องรับผิดชอบจ่ายค่าทดแทน

ต่อมาเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2501 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 19 ขึ้นมาให้ยกเลิกพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 แต่ในประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 19 ก็ยังคงหลักการให้ลูกจ้างได้รับเงินทดแทนจากนายจ้างในกรณีที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง หรือเป็นโรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากการทำงาน

ในปี พ.ศ. 2515 ประเทศไทยได้ประกาศใช้ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 กำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนเงินทดแทนในกรมแรงงาน มีหน้าที่เก็บเงินสมทบจากนายจ้างและสถานประกอบการเพื่อนำมาจ่ายเป็นค่าทดแทนแก่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2537 แยกเงินทดแทนและกองทุนเงินทดแทนจากกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานออกมาเป็นกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทนโดยเฉพาะ ซึ่งในมาตรา 26 วรรค 2 กำหนดให้กองทุนเงินทดแทนตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 103 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2515 เป็นกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย โดยหน้าที่ของนายจ้างที่ต้องรับผิดชอบต่อสุขภาพของลูกจ้าง จากแนวคิดของ Duty of Care ในระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งกำหนดเป็นหน้าที่โดยปริยายที่นายจ้างต้องดำเนินการให้ลูกจ้างมีความปลอดภัยในการทำงาน (feeling safe at work) รวมทั้งป้องกันไม่ให้ลูกจ้างได้รับอันตรายแก่กาย (prevention of injury) รวมทั้งหยุดยั้งการล่วงเกิน (stopping harassment) และให้คำแนะนำเกี่ยวกับสุขภาพแก่ลูกจ้าง หน้าที่นี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ในส่วนของกฎหมายเงินทดแทนกำหนดให้นายจ้างต้อง

รับผิดชอบต่อลูกจ้างโดยตรง โดยไม่ต้องพิสูจน์ความผิดของนายจ้าง (Strict liability)

### 2. การกำหนดค่าเสียหายตามกฎหมายแรงงานในประเทศไทย

การที่ลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงานหรือเจ็บป่วยจากการทำงาน กรณีลักษณะเช่นนี้ กฎหมายได้กำหนดให้มี “กองทุนเงินทดแทน” ขึ้นในสำนักงานประกันสังคมเพื่อจ่ายเงินทดแทนให้กับลูกจ้างแทนนายจ้าง เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน กองทุนเงินทดแทนจะจ่ายเงินและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทำศพ ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้เกินสามวัน ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะ ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพและค่าทดแทนกรณีตายหรือสูญหายให้แก่ลูกจ้างหรือผู้มีสิทธิ์แทนนายจ้าง

หากพิจารณาจากความหมายและที่มาของกองทุนเงินทดแทนจะพบว่า กองทุนเงินทดแทน คือ กองทุนที่จ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้างแทนนายจ้าง เมื่อลูกจ้างประสบอันตรายถึงบาดเจ็บ ถึงแก่ความตาย หรือสูญหาย เนื่องจากการทำงานให้นายจ้าง โดยไม่คำนึงถึงวัน เวลาและสถานที่ แต่จะพิจารณาจากสาเหตุที่ทำให้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย โดยนายจ้างมีหน้าที่จ่ายเงินเข้ากองทุนเงินทดแทนแต่เพียงฝ่ายเดียว จะเรียกเก็บจากนายจ้างเป็นรายปี โดยประเมินจากจำนวนเงินที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างทั้งปีรวมกัน (คนละไม่เกิน 240,000 บาทต่อปี) คูณกับอัตราเงินสมทบของประเภทกิจการระหว่างอัตรา 0.2 - 1.0 เปอร์เซ็นต์ (สูงสุดไม่เกินคนละ 2,400 บาท/ปี) โดยนายจ้างแต่ละประเภทจะจ่ายในอัตราเงินสมทบหลักที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการเสี่ยงภัยตามรหัสประเภทกิจการของนายจ้างนั้น โดยสิทธิดังกล่าวจะเกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่เข้าทำงานให้นายจ้างตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- (1) ค่ารักษาพยาบาล
- (2) ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน
- (3) ค่าทำศพ
- (4) ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานติดต่อกันได้เกินสามวัน
- (5) ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะ
- (6) ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพ
- (7) ค่าทดแทนกรณีตายหรือสูญหาย

ทั้งนี้ นอกจากสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวมา พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 มาตรา 7 ยังกำหนดสิทธิ

ให้แก่ลูกจ้างเพิ่มเติมโดยไม่ตัดสิทธิหรือประโยชน์ในการเรียกร้องค่าเสียหายของลูกจ้างตามกฎหมายอื่น โดยส่วนใหญ่สิทธิดังกล่าวจะเป็นเงินค่าเสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นค่าเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย และเสรีภาพ หรือค่าเสียหายอันเกิดจากมูลละเมิด

### 3. แนวคิดในการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้ในประเทศไทย

“ค่าเสียหายเชิงลงโทษ” (Punitive Damages) หรือ “ค่าเสียหายเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง” (Exemplary Damages) คือค่าเสียหายทางแพ่งที่ถูกกำหนดขึ้นเพิ่มเติมจากค่าเสียหายที่แท้จริงที่ผู้ถูกระทำละเมิดได้รับมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิดให้เกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำละเมิดเช่นนั้นอีก รวมถึงป้องปรามบุคคลอื่นให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำละเมิดในลักษณะนั้นในอนาคต การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษจะมุ่งพิจารณาถึงพฤติการณ์อันชั่วร้ายของผู้กระทำละเมิดมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ค่าเสียหายเชิงลงโทษนี้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) โดยประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกที่นำมาบัญญัติไว้ในกฎหมาย และเป็นที่ยอมรับในประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) ในเวลาต่อมา โดยมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

- 1) เป็นค่าเสียหายที่กำหนดขึ้นเพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิดป้องปรามไม่ให้ผู้กระทำละเมิดกระทำการนั้นซ้ำ และป้องปรามไม่ให้บุคคลอื่นกระทำการเช่นนั้นในอนาคต
- 2) เป็นค่าเสียหายที่ฝ่ายผู้ถูกระทำละเมิดไม่ต้องพิสูจน์ถึงจำนวนความเสียหายในส่วนนี้เป็นดุลพินิจของศาลที่กำหนดได้เองตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำละเมิด ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำละเมิด และความเสียหายที่ผู้ถูกระทำละเมิดได้รับ
- 3) เป็นค่าเสียหายที่กำหนดเพิ่มเติมขึ้นนอกเหนือจากค่าเสียหายที่แท้จริง ซึ่งศาลอาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษนี้เพียงอย่างเดียวได้แม้ไม่ปรากฏค่าเสียหายที่แท้จริง
- 4) ศาลจะกำหนดให้เฉพาะกรณีของการกระทำละเมิดที่มีพฤติการณ์รุนแรงซึ่งมีลักษณะของการกระทำเช่นเดียวกันกับคดีอาญา เช่น มีการใช้กำลังทำร้าย ข่มขู่ หลอกลวง ใช้กล้อฉล ซึ่งมุ่งหมายให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อจิตใจของผู้ถูกระทำละเมิดหรือทำให้เกิดความอับอาย ถูกดูหมิ่น เป็นต้น

ค่าเสียหายประเภทนี้ถือได้ว่าเป็นค่าเสียหายประเภทใหม่โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดไว้เป็น

การเฉพาะ และไม่ได้เกิดขึ้นจากมูลละเมิดเพียงอย่างเดียว ซึ่งการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในประเทศไทยเริ่มต้นจากแนวคิดที่เห็นว่า หลักการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของไทยนั้นยังไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิดในสังคมที่นับทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทั้งพฤติการณ์ของผู้คนในสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป การลงโทษผู้กระทำความผิดในแบบเดิมไม่ก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด รัฐจึงจำเป็นต้องหาแนวทางการป้องกันการกระทำความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความร้ายแรงของพฤติการณ์ ทำให้ประเทศไทยเริ่มนำเอาหลักการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย Common Law มาใช้ในประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำละเมิดให้เกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำละเมิดเช่นนั้นอีก รวมถึงป้องปรามบุคคลอื่นให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำละเมิดในลักษณะนั้นในอนาคต การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษจะมุ่งพิจารณาถึงพฤติการณ์อันชั่วร้ายของผู้กระทำละเมิดมากกว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

ทั้งนี้ ในช่วงแรกการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้ยังไม่ได้ได้รับการยอมรับมากนักเนื่องจากประเทศไทยใช้ระบบประมวลกฎหมายซึ่งยอมรับหลักการที่ว่าผู้กระทำละเมิดควรต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายไม่เกินจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงตามที่ถูกผู้กระทำละเมิดได้รับเท่านั้น ซึ่งแม้หลักการเช่นนี้จะสร้างความเป็นธรรมให้กับคู่กรณีทั้งสองฝ่าย แต่ในบางกรณีก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้กระทำละเมิดที่จงใจกระทำละเมิดโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายและไม่สนใจผลกระทบบทที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลอื่นหลายจำไม่กล้ากระทำละเมิดอีกได้ เนื่องจากค่าเสียหายที่ต้องรับผิดชอบมีจำนวนเล็กน้อยเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ผู้กระทำละเมิดจะได้รับ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ในระบอบกฎหมายไทยมากขึ้นในเรื่องที่มีความสำคัญหรือกระทบต่อสิทธิของประชาชนอย่างร้ายแรงโดยบัญญัติไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560

ศาลจึงสามารถกำหนดจำนวนค่าเสียหายเพิ่มเติมได้หากการกระทำของจำเลยเป็นการกระทำที่เลวร้าย ด้วยเหตุนี้

จึงอาจกล่าวได้ว่าทางปฏิบัติในคดีละเมิด ศาลก็ได้กำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในความผิดต่อเอกชนด้วยเพียงแต่ไม่ได้มีการกล่าวอย่างชัดแจ้งว่านำแนวความคิดเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษจากต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นประเทศอังกฤษซึ่งเป็นประเทศแรกที่นำค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ตามกฎหมายจารีตประเพณี หรือประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดแนวความคิด หลักการในการนำเอาค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้บังคับกฎหมายอย่างเด็ดขาด ป้องปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดให้เกิดความเข็ดหลาบ

### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า การเยียวยาลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานของประเทศไทย มีแนวคิดเริ่มต้นจากพระราชบัญญัติแรงงาน พ.ศ. 2499 และพัฒนาเรื่อยมาจนถึงพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 โดยสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ หรือ ILO ได้นำเอาอนุสัญญาฉบับที่ 102 ค.ศ.1952 (พ.ศ.2495) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการประกันความมั่นคงทางสังคม หรือประกันสังคม มาเทียบเคียง แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่ดำเนินการให้สัตยาบัน จึงไม่ได้นำเอามาบังคับใช้เป็นกฎหมาย แต่ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ของลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานได้ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะ ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพ ค่าทดแทนกรณีตายหรือสูญหาย และค่าทำศพ ยังน้อยกว่าสิทธิประโยชน์ที่ ILO กำหนด และจำนวนเงินที่ได้ก็ไม่สอดคล้องกับพฤติการณ์และความร้ายแรงที่ลูกจ้างได้รับ โดยเมื่อศึกษาสิทธิประโยชน์อื่น ๆ อันเกิดจากมูลละเมิดอันเนื่องมาจากนายจ้างฝ่าฝืนพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ก็ไม่พบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดค่าเสียหายให้แก่ลูกจ้างไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งจะต้องอาศัยการเรียกร้องสิทธิต่อศาลแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (5) อย่างไรก็ตามตัวบทกฎหมายดังกล่าวยังมีประเด็นปัญหาที่เป็นข้อต่อสู้ของนายจ้างเรื่องการตีความตัวบทกฎหมายที่ยังไม่มีความชัดเจน จึงทำให้ลูกจ้างที่มีข้อจำกัดทางสังคมและรายได้ที่น้อยกว่านายจ้าง

นำคดีขึ้นสู่ศาลน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนความผิดตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 นอกจากนี้ ในคดีที่ลูกจ้างเรียกค่าเสียหายเพิ่มเติมนอกจากสิทธิตามกฎหมายเงินทดแทนต่อศาลดังกล่าวตัวอย่างตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5185 - 5221/2553 พบว่า จากคำฟ้องของลูกจ้างผู้เสียหายในคดีที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องค่าเสียหายอันเนื่องมาจากนายจ้างกระทำละเมิดจนทำให้ลูกจ้างเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายจากการทำงานจะขอเรียกค่าเสียหายเพิ่มเติมนอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายเงินทดแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ว่าจะเป็นค่าเสียหายแก่ชีวิต ตามมาตรา 443 ค่าเสียหายต่อร่างกายหรืออนามัย ตามมาตรา 444 และค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดตามมาตรา 420 แต่ศาลพิพากษาให้จำเลยจ่ายค่าเสียหายเพียงส่วนเท่านั้น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับค่าเสียหายที่โจทก์ได้ยื่นขอต่อศาล แม้องค์ประกอบจะเข้าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายก็ตาม แต่จากจำนวนค่าเสียหายนั้น ศาลไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการกำหนดค่าเสียหายไว้เลย จึงทำให้ไม่สามารถระบุได้ว่าหากเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายจากการทำงานแล้ว ลูกจ้างผู้เสียหายสมควรจะได้รับค่าเสียหายเท่าไรหรืออย่างไรจึงจะเกิดความเป็นธรรม จึงนำมาสู่การศึกษาเปรียบเทียบสิทธิประโยชน์และค่าเสียหายตามกฎหมายของต่างประเทศ ดังนี้

**1. ประเทศสหรัฐอเมริกา** ที่ใช้ระบบศาลเดี่ยว ในการพิจารณาคดีความเสียหายอันเกิดจากมูลละเมิดซึ่งลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงานของ โดยประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบกล่าวหา จึงทำให้การรับฟังพยานหลักฐานของศาลมีความพิเศษ กล่าวคือ สหรัฐอเมริกาใช้ระบบลูกขุนในการรับฟังพยานหลักฐานและการลงความเห็นโดยเอกฉันท์ของคณะลูกขุนเพื่อตัดสินคดี โดยในขั้นตอนการพิจารณาคดีผู้พิพากษาเพียงแต่พิจารณาและให้คำแนะนำแก่คณะลูกขุนในข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพิจารณาว่า พยานหลักฐานใดรับฟังได้ หรือรับฟังไม่ได้ นอกเหนือจากนี้ผู้พิพากษายังมีหน้าที่พิจารณาเพียงว่าข้อเท็จจริงใด สมควรเข้าสู่การรับรู้ของคณะลูกขุนหรือไม่ โดยเมื่อลูกขุนได้ร่วมกันพิจารณา (Jury Deliberation) และมีคำพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดแล้ว (Verdict) คณะลูกขุนจะร่วมกันพิจารณาโทษที่จะลงแก่จำเลย หากไม่สามารถหาข้อยุติเป็นเอกฉันท์ได้คณะลูกขุนชุดใหม่จะถูกคัดเลือกเข้ามาทำหน้าที่เฉพาะแต่ส่วน

การกำหนดโทษให้แก่จำเลย การพิจารณานี้ร่วมไปถึงการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดด้วย

สำหรับแนวทางการกำหนดค่าเสียหายในคดีละเมิดของประเทศสหรัฐอเมริกา จะพบว่ามีการกำหนดสิทธิเรียกร้องจากการกระทำละเมิดไว้หลายประการ เช่น แนวคิดในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่คู่สมรส “Lord campbell’s Act 1864” ซึ่งเป็นกฎหมายของประเทศอังกฤษโดยในสหรัฐอเมริกาจะมีค่าเสียหายกรณีทำละเมิดให้ผู้เสียหายไว้ 2 ประเภท คือค่าเสียหายในเชิงชดเชย และค่าเสียหายเชิงลงโทษ ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยซึ่งกำหนดไว้จากการการคำนวณค่าเสียหายเป็นเงินได้หรือไม่ได้

**2. ประเทศอังกฤษ** ศาลอังกฤษดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในระบบกล่าวหา เช่นเดียวกับการพิจารณาค่าเสียหายจากการประสบอันตรายจากการทำงานของสหรัฐอเมริกา คำตัดสินของศาลอยู่ภายใต้คำพิพากษา โดยมีคณะลูกขุนเสนอความเห็นจากการรับฟังพยานหลักฐาน และศาลจะพิจารณาข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ ความจากคณะลูกขุน ว่ามีที่มาหรือเป็นไปอย่างไร คำพิพากษาจะมาจากพิจารณาข้อเท็จจริงที่ได้ความ ทำให้คำพิพากษาของศาลอังกฤษไม่แตกต่างจากคำพิพากษาเดิมในเรื่องเดียวกันที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจของศาลตามระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) อันเป็นเอกลักษณ์ของประเทศอังกฤษ

สำหรับการกำหนดค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดนั้น ได้กำหนดแนวคิดไว้หลายประเด็น เช่น ในเรื่องความเสียหายต่อจิตใจกรณีมีการทำละเมิดจนถึงแก่ความตายไว้คือ “Fatal Accidents Act 1976” ซึ่งมีสาระสำคัญที่แตกต่างจากกฎหมายไทย คือ การยอมรับค่าสินไหมชดเชยเพื่อบรรเทาความโศกเศร้าเสียใจของคนใกล้ชิดผู้ตาย (Bereavement Damage) อันได้แก่ คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะแต่อย่างไรก็ตาม การจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนแก่ชีวิตที่สูญเสียไปนี้ให้แก่โจทก์ ย่อมมีผลประโยชน์และมีผลกระทบต่อโจทก์อยู่บ้างไม่มากนักน้อยอังกฤษจึงเห็นว่าการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแก่ชีวิตที่เสียไปย่อมสมเหตุสมผล ทั้งนี้ แม้ประเทศอังกฤษจะใช้ระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งการพิจารณาคดีจะประกอบด้วยความเห็นของคณะลูกขุนแต่หากเป็นการพิจารณาค่าสินไหมชดเชยความเสียหายจาก การเสียชีวิตนั้นจะถูกตัดสินโดยอำนาจของศาลผ่านการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมชดเชยเท่านั้น โดยในอังกฤษจะมี ค่าเสียหายกรณีทำละเมิด

ให้ผู้เสียหายไว้ 2 ประเภท คือค่าเสียหายที่คำนวณเป็นเงินได้ และค่าเสียหายที่คำนวณเป็นเงินไม่ได้ เช่นเดียวกับประเทศไทย

**3. ประเทศสิงคโปร์** ใช้กระบวนการยุติธรรมในระบบศาลเดี่ยว โดยในการพิจารณาคดีละเมิดอันเกิดจากการประสบอันตรายจากการทำงาน จะใช้ระบบกล่าวหาโดยมีผู้พิพากษาในการพิจารณาพยานหลักฐานเพียงคนเดียว ทั้งนี้ ในการพิพากษา ค่าเสียหายอันเกิดจากการประสบอันตรายจากการทำงาน ศาลสิงคโปร์จะไม่กำหนดค่าเสียหายไว้ในคำพิพากษา โดยผู้พิพากษาอาจจะตัดสินในคำพิพากษาถึงประเด็นว่าใครต้องเป็นผู้รับผิดชอบ แต่ยังไม่ได้กำหนดค่าเสียหายอย่างแน่นอนในคำพิพากษาที่จะให้ฝ่ายแพคดีชำระแก่ฝ่ายที่ชนะคดี ในกรณีเช่นนี้ จำนวนเงินที่ฝ่ายแพคดีจะต้องชำระจะได้รับการประเมินโดยศาลในกระบวนการพิจารณาที่เรียกว่า “การประเมินค่าเสียหาย” โดยจะต้องมีการได้สวนพยานหลักฐานจากคู่ความหรือพยานที่เกี่ยวข้อง เช่น โจทก์ที่ได้รับความเสียหายหรือผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ เป็นต้น

## อธิปราชผลการวิจัย

จากการอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศตามอนุสัญญาลดับที่ 102 ค.ศ.1952 (พ.ศ.2495) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการประกันความมั่นคงทางสังคม หรือประกันสังคม สิทธิประโยชน์ของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 และแนวทางการกำหนดค่าเสียหายในคดีแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 สามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. ประเด็นสิทธิประโยชน์ของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งกำหนดเงินทดแทนไว้ ตามมาตรา 20 อันประกอบด้วย ค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน ค่าทดแทนกรณีไม่สามารถทำงานได้ ค่าทดแทนกรณีสูญเสียอวัยวะ ค่าทดแทนกรณีทุพพลภาพ ค่าทดแทนกรณีตายหรือสูญหาย และค่าทำศพ แม้สิทธิประโยชน์ดังกล่าวจะไม่ครบถ้วนตามอนุสัญญาลดับที่ 102 ค.ศ.1952 (พ.ศ.2495) ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการประกันความมั่นคงทางสังคม หรือประกันสังคม ของ ILO ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิทธิพื้นฐานขั้นต่ำที่แรงงานในกลุ่มประเทศสมาชิกจะสมควรได้รับ แต่การศึกษาพบว่า สิทธิประโยชน์ที่ยังไม่ครบถ้วนตามอนุสัญญาลดับดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ทดแทนกรณี

สงเคราะห์ครอบครัว และประโยชน์ทดแทนการดำรงชีวิตและ สงเคราะห์การดำรงชีพผู้อยู่ในอุปการะอยู่ในกฎหมายอื่น ประเทศไทยมีการกำหนดช่องทางการเรียกร้องสิทธิประโยชน์ในเรื่องเงินสงเคราะห์บุตร โดยถือเอาว่าเป็นประโยชน์ทดแทนกรณี สงเคราะห์ครอบครัว และเงินทดแทนกรณีเสียชีวิตซึ่งตกทอดแก่ ทายาทของลูกจ้าง โดยถือเอาว่าเป็นประโยชน์ทดแทนการ ดำรงชีวิตและสงเคราะห์การดำรงชีพผู้อยู่ในอุปการะตามกฎหมาย ประกันสังคมแล้ว จึงยังไม่ได้ให้สัตยาบัน และไม่ได้กำหนดไว้เป็น กฎหมายเฉพาะ แต่สิทธิดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงกรณีลูกจ้าง ประสบอันตรายจากการทำงาน

2. ประเด็นสภาพปัญหากฎหมายการเยียวยาความเสียหาย และชดเชยกรณีลูกจ้างลูกจ้างประสบอันตรายจากการทำงาน ตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. 2537 ซึ่งนอกจากสิทธิ ประโยชน์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 20 แล้ว ลูกจ้างผู้เสียหาย ยังสามารถเรียกร้องสิทธิอันเกิดจากมูลละเมิดตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ได้เพิ่มเติมอีกด้วย แต่ทั้งนี้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาล แร่งงานและวิธีพิจารณาคดีแร่งงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (5) ยังมีประเด็นข้อโต้แย้งในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายว่า สิทธิ อันเกิดจากการสัญญาจ้างแร่งงานนั้น หมายถึง สิทธิที่เกิด ในระหว่างสัญญาจ้างแร่งงานเท่านั้น หรือครอบคลุมไปถึงภายหลัง จากสัญญาจ้างแร่งงานสิ้นสุดลงเพราะความตายของคู่สัญญาด้วย ด้วยประเด็นปัญหานี้ ข้อเท็จจริงพบว่า จำนวนคดีที่ลูกจ้างผู้เสียหาย นำขึ้นสู่ศาลมีปริมาณที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนคดีที่ นายจ้างฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีว อนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 อันเป็น ต้นเหตุแห่งมูลละเมิด ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักการวินิจฉัยคดี แร่งงาน อันประกอบด้วย หลักการประหยัด สะดวก รวดเร็ว และ เทียงธรรม ซึ่งปรากฏตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง ศาลแร่งงานและวิธีพิจารณาคดีแร่งงานในหมายเหตุของกฎหมาย ดังกล่าว จึงควรใช้อำนาจของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแร่งงานและวิธีพิจารณาคดีแร่งงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 9 กำหนดแนวทางการตีความปัญหาการเรียก ค่าเสียหายของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานไม่ว่าจะอยู่ใน สัญญาจ้างแร่งงานหรือสัญญาจ้างแร่งงานสิ้นสุดไปแล้วให้อยู่ใน อำนาจการพิจารณาพิพากษาสั่งคดีของศาลแร่งงาน

3. ประเด็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไข ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนของการกำหนดสิทธิประโยชน์และการ

เยียวยาและชดเชยความเสียหายกรณีลูกจ้างประสบอันตรายจากการ ทำงานอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เนื่องจากค่าเสียหายดังกล่าวยังไม่ มีกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน มีเพียงพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล แร่งงานและวิธีพิจารณาคดีแร่งงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 48 และมาตรา 52 กำหนดแนวทางไว้อย่างกว้าง ๆ และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับ กฎหมายฉบับอื่น ๆ ของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติ ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 หรือ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560 กำหนดแนวทางการเรียกร้อง ค่าเสียหายเชิงลงโทษไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวคิดใน การพิพากษาสั่งคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแร่งงานและวิธี พิจารณาคดีแร่งงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 48 หลักการเพื่อความเป็น ธรรมแก่คู่ความ โดยต้องพิจารณาให้รอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพการ ทำงาน ภาวะค่าครองชีพ ความเดือดร้อนของลูกจ้าง ระดับค่าจ้าง หรือสิทธิหรือประโยชน์อื่นใดของลูกจ้างที่ทำงานในกิจการประเภท เดียวกัน ฐานะแห่งกิจการของนายจ้าง และสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมโดยทั่วไป ศาลแร่งงานจึงสามารถอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติดังกล่าว สั่งค่าเสียหายเชิงลงโทษได้โดยไม่ต้องแก้ไข เพิ่มเติมตัวบทกฎหมาย แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจน ได้ศึกษา เปรียบเทียบไปยังแนวทางการกำหนดค่าเสียหายให้แก่ลูกจ้างที่ ประสบอันตรายจากการทำงานในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศ อังกฤษ และประเทศสิงคโปร์ พบว่า มีการนำค่าเสียหายทางจิตใจ มากำหนดเป็นค่าเสียหายเพิ่มเติมให้แก่ลูกจ้าง และเมื่อพิจารณา ตามข้อเท็จจริงและผลกระทบที่ลูกจ้างได้รับ เทียบเคียงกับแนว ค่าพิพากษาศาลอุทธรณ์ชั้นอุทธรณ์พิเศษที่ 218/2564 จึงควรรนำเอา ค่าเสียหายทางจิตใจ มากำหนดเป็นค่าเสียหายเพิ่มเติมให้แก่ ลูกจ้าง โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแร่งงานและ วิธีพิจารณาคดีแร่งงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 48 และมาตรา 52 กำหนดให้ค่าขาดไร้อุปการะ และค่าเสียหายเพื่อการเสีย ความสามารถประกอบการงาน ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 443 และมาตรา 444 เป็นเกณฑ์พื้นฐาน ที่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานในประเทศไทย จะได้รับหากข้อเท็จจริงเข้าองค์ประกอบของข้อกฎหมาย เพื่อให้

สอดคล้องกับสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนด

องค์ประกอบของข้อกฎหมาย เพื่อตอบกับอำนวยการประเทศได้ว่า หากลูกจ้างของประเทศไทยประสบอันตรายจากการทำงานย่อมได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่องค์การแรงงานระหว่างประเทศกำหนด

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาศัยอำนาจของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 9 กำหนดแนวทางการตีความปัญหาการเรียกค่าเสียหายของลูกจ้างที่ประสบอันตรายจากการทำงานไม่ว่าจะอยู่ในสัญญาจ้างแรงงานหรือสัญญาจ้างแรงงานสิ้นสุดไปแล้ว ให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาสิ่งคดีของศาลแรงงาน เพื่อให้คดีลักษณะนี้ในอนาคตหมดปัญหาการตีความข้อกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 8 (5)

2. กำหนดแนวทางในการพิจารณาสิ่งคดีของศาลแรงงาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 48 และมาตรา 52 ไว้เป็นแนวปฏิบัติภายในของศาลแรงงาน โดยให้ศาลพิจารณาค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ค่าขาดไร้อุปการะ และค่าเสียหายเพื่อการเสียความสามารถ ประกอบการทำงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 443 และมาตรา 444 เป็นเกณฑ์พื้นฐานที่ลูกจ้างซึ่งประสบอันตรายจากการทำงานในประเทศไทยจะได้รับหากข้อเท็จจริงเข้า

- ค่าเสียหายทางจิตใจตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 446 เพื่อให้สอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำละเมิด ความร้ายแรงของอาการบาดเจ็บ และผลกระทบที่ลูกจ้างหรือทายาทของลูกจ้างจะได้รับ ตลอดจนเป็นการป้องปรามให้นายจ้างหรืออนุบุคคลผู้กระทำความผิดเกิดความเข็ดหลาบ และเป็นสร้างการรับรู้ให้แก่คนในสังคม โดยทั่วไปให้ตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานอย่างถูกต้อง

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ยังมีเนื้อหาที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมไม่ว่าจะเป็นการนำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษและหลักค่าเสียหายทางจิตใจ ที่ต้องรอความเหมาะสมของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาความรุนแรงในการกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากในปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางนำมาปรับใช้โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ในการกำหนดค่าเสียหายให้แก่ลูกจ้างซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจนฝ่าฝืนกฎหมายของนายจ้างไว้เป็นการเฉพาะอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับกฎหมายพิเศษฉบับอื่น ๆ ของประเทศไทย

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กนก จุลมนต์. [ม.ป.ป.]. *ระบบศาลและกระบวนการพิจารณาคดีแพ่งของประเทศสิงคโปร์*. สำนักการต่างประเทศ ศาลยุติธรรม.
- [2] กองทุนประกันสังคม สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน. (2559). ค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://capr.tsu.ac.th/UserFiles/>
- [3] ธนวัชร กิติโกมลสุข. [ม.ป.ป.]. *การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษในกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [4] ชีระ ศรีธรรมรักษ์. [ม.ป.ป.]. *มุมมองและข้อสังเกตเกี่ยวกับการให้สัตยาบันอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ของประเทศไทยว่าด้วยความมั่นคงทางสังคม*. คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [5] เนติบัณฑิตสภา. [ม.ป.ป.]. *บรรยายเนติ ครั้งที่ 7 “กฎหมายเงินทดแทน”*. ค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2565, จาก [https://www.thethaibar.or.th/thaibarweb/files/Data\\_web/downloads\\_doc/term1/isara/isara7.pdf/](https://www.thethaibar.or.th/thaibarweb/files/Data_web/downloads_doc/term1/isara/isara7.pdf/)

- [6] บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2537). *ระบบการควบคุมฝ่ายปกครองในประเทศไทยอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- [7] ปริญญาวัน ชมเสวก. (2550). *ค่าเสียหายเชิงลงโทษในคดีละเมิด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [8] รังสรรค์ กุลาเลิศ, สราวุธ ศิริภานุรักษ์, ไกรยง ทิววรรณศักดิ์, ชาติชาย เหลืองอ่อน และ นฤกร จันทร์ภักษ์. (2561, กันยายน). *หลักการห้ามเลือกปฏิบัติและการให้ความคุ้มครองสุขภาพและความปลอดภัยในการจ้างงาน : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายการจ้างงานของประเทศไทยและกฎหมายแรงงานไทย*. สำนักการต่างประเทศ: ศาลยุติธรรม.
- [9] ศรันยา สีมา. (2561, มีนาคม). *“ค่าเสียหายเชิงลงโทษ”*. รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- [10] ศาลฎีกา. [ม.ป.ป.]. *ระบบสืบค้นคำพิพากษา คำสั่ง คำร้อง และคำวินิจฉัยศาลฎีกา*. ค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2565, จาก <http://deka.supremecourt.or.th/>
- [11] สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. (2562). *คดีแรงงาน แนวความคิดในการอธิบายความหมายปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาพร้อมคำพิพากษาศาลฎีกา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- [12] สราวุธ สุธรรมมาสา. (2563, พฤษภาคม). *“การสูญเสียจากการประสบอันตรายจากการทำงาน”*. สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน (ส.อ.ป.). ค้นเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://www.ohswa.or.th/17563109/accident-loss>
- [13] ส่วนระบบงานคอมพิวเตอร์ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ศาลยุติธรรม. (2561, ตุลาคม). *ค้นคำพิพากษาของศาลชั้นต้น*. ค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://decision.coj.go.th/decision/>
- [14] อังคณา เตชะโกเมนทร์. (2551, มกราคม). *ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ*. กลุ่มงานมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ สำนักพัฒนามาตรฐานแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- [15] Darcey Herett. (2018). *A Critical Review of Bereavement Damages in England and Wales*. Retrieved May 16, 2018, from <https://www.aber.ac.uk/en/media/departmental/lawampcriminology/researchpages/pdf/publications/auslcj2015/A-Critical-Review-of-BereavementDamages-in-England-and-Wales.pdf>.
- [16] Stuart M. Speiser and Stuart S. Malawer. (1976). *American Tragedy: Damages for Mental Anguish of Bereaved Relatives in Wrongful Death*. *Tulane Law Review*, 51(1). Retrieved September 13, 2017, from [https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/tulr51&div=10&g\\_sent=1&casa\\_token=&collection=journals#](https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/tulr51&div=10&g_sent=1&casa_token=&collection=journals#)

## การศึกษาแนวทงสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดสกลนคร

### A STUDY OF GUIDLINE OF SELF – DEVELOPMENT COMPETENCE OF PRIVATE SCHOOL’S TEACHERS UNDER SAKONNAKHON PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

สิริพร อินทรธรรม<sup>1\*</sup>, วิทร วิภาหัส<sup>2</sup> และ ประหยัด ฤชากุล<sup>3</sup>

SIRIPORN INTARATHAM<sup>1\*</sup>, VITHORN VIPHAHUS<sup>2</sup> and PRAYAD RUECHAKUL<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร 2) เพื่อสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 140 คน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 คน โรงเรียนขนาดกลาง 43 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 2) แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทาง 3) การสนทนาแบบกลุ่ม (Focus group discussion) และ 4) แบบบันทึกการประชุม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมากดังนี้ 1) ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ 2) ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ 3) ด้านการสำรวจ และประเมินตนเองของครู 4) ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ตามลำดับ และผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน ทั้ง 4 ด้านดังกล่าวโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง ลำดับที่ 2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ลำดับที่ 3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ

3. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยใช้หลักการแนวทางพัฒนาสมรรถนะ 70:20:10

3.1 รูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนาจากการลงมือทำ เช่นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ การมอบหมายงาน (Job Assignment) การประชุมปฏิบัติการ การดูงานนอกสถานที่ การหมุนเวียนภาระงานในองค์กร การติดตามเรียนรู้งานของผู้บริหาร

3.2 รูปแบบการเรียนรู้จากบุคคลอื่น คือ การใช้การโค้ช (Coaching) Peer-learning หรือเพื่อนช่วยเพื่อน การศึกษาดูงานจาก

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

<sup>2</sup> รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Associate Professor, Faculty of Education, Santapol College.

<sup>3</sup> อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College.

\* Corresponding Author, Email: Inging.intaratham@gmail.com

Received: Feb 25, 2023, Revised: May 24, 2023, Accepted: May 31, 2023





บุคคลอื่น

3.3 รูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนาจากการฝึกอบรม ทั้งรูปแบบ Classroom training และ E – learning การประชุมสัมมนา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

**คำสำคัญ :** แนวทางการพัฒนา ; สมรรถนะการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน

## ABSTRACT

The research is intended to 1) study self- development competence of private school’s teacher under Sakonnakhon provincial education office. 2) To guideline of self-development competence of private school’s teacher under Sakonnakhon provincial education office. The sample of this research consisted of 140 School administrators and teachers in private school divided into small school:6 samples, medium school: 43 samples, large school: 91 samples. The instruments used were questionnaire, guideline assessment form, focus group discussion and note taking form. The statistics for analyses of data include the mean, standard deviation and priority needs index (PNI) and content analysis.

The results were as follows 1. The current situations of guideline of self-development competence of private school’s teacher under Sakonnakhon Provincial Education Office showed that it was in ‘much’ level in overall. Considering each aspect found that all aspects were in ‘much’ level by ordering from most to least: investigative learning, gaining new academic knowledge, constructivism and innovation for professional organization development, survey and self-assessment, exchange ideas and networking respectively. However, the desirable situations of guideline self-development competence of private school’s teacher showed that it was in ‘very much’ level in overall of 4 aspects above.

2. Competence of private school’s teacher revealed that the priority need index was descending order: survey and self-assessment, gaining new academic knowledge, constructivism and innovation for professional organization development.

3. Guideline of self-development competence of private school’s teacher found that there was 70:20:10 learning model as follows:

3.1) learning model: field trip, job assignment, learning from administrator’s job, seminar, etc.

3.2) learning model: visiting inside and outside school, coffee council and mini focus group, etc. 3.3)

learning model: training, self- directing or self-learning, etc.

**Keyword:** Guideline of Self-development ; Competence of Private School Teachers

## บทนำ

ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของโลก ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมด้านเศรษฐกิจ การเมืองการ

ปกครอง และสิ่งที่ปรากฏให้เห็นชัดก็คือการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นั้นหมายถึงจะอย่างไรให้สามารถพัฒนาประเทศของตนเอง ให้มีคุณภาพมีความเป็นสากล ในทุก ๆ ด้านโดยเฉพาะด้านการศึกษา

เพราะการจัดการศึกษาในยุคนี้จะมีความเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก ความซับซ้อนของสังคมมีมากขึ้นตามลำดับ องค์ความรู้ และความรู้ใหม่ ๆ ที่ผลิตขึ้นมาหรือบางครั้งก็เป็นการนำเอาความรู้เก่ามาผลิตซ้ำบนพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างไรก็ตามการนำมาผลิตซ้ำก็ถือเป็นการต่อยอดเพื่อทำให้เกิดการพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยี ยุคที่เทคโนโลยี และการสื่อสารมีอิทธิพลอย่างมาก โลกมีการแข่งขันกันแบบไม่เห็นหน้า รูปแบบการทำงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเกิดการแข่งขันด้านประสิทธิภาพของประชากรระหว่างประเทศและการช่วงชิงก็ได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการแย่งชิงที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและเงินทุนไปแข่งขันช่วงชิงทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการผลิตเทคโนโลยี และนวัตกรรมจึงได้มีการเปรียบเทียบแข่งขันสติปัญญาของประชากรแต่ละประเทศผ่านการสอบข้อสอบมาตรฐานของเยาวชนวัยเรียนระดับต่าง ๆ เช่น การสอบโอลิมปิกวิชาการ การสอบ PISA การสอบ TIMSS เป็นต้นความรู้ความสามารถหรือสมรรถนะของเยาวชนเหล่านั้นล้วนเกิดจากสมรรถนะของครู และบุคลากรทางการศึกษานั้นหมายความว่า สมรรถนะของเยาวชนเป็นเครื่องชี้อนาคตของประเทศนั้น ๆ ในเวทีโลกนั่นเอง บทบาทของครูยุคใหม่จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่พัฒนาเยาวชนเพื่อให้สามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุขภายใต้บริบทของตนเอง แต่ในยุคนี้แม้เราจะไม่ต้องการแข่งขันกับใครแต่เราก็จะถูกจับแข่งขันโดยอัตโนมัติเพราะฉะนั้นครูจึงต้องมีมุมมองแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่เพียงพอที่จะเทียบเคียงกับประเทศต่าง ๆ (OECD : 2562)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องมีครูเป็นบุคลากรหลักในการพัฒนาคุณภาพให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายในฐานะที่เป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และต้องเป็นผู้พัฒนาอย่างรอบด้านตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 8 (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2548 : 17 ; รายงานการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเบญจลักษ์. 2561 : 1-3) แนวทางการปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาให้ครูเป็นมืออาชีพโดยศึกษาวิเคราะห์ระบบต่าง ๆ ของสถานศึกษาว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไรรวมทั้งระบบการเรียนการสอนการวัดและการประเมินผล การวิเคราะห์ครูผู้สอนในด้านความสามารถ ความถนัดความสนใจ ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับพิจารณาสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาศักยภาพของครูให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2561 : เว็บไซต์) การปฏิรูประบบสังคมของครูไทยให้เป็นครูคุณภาพ ครูรุ่นใหม่ และมีความเป็นครูมืออาชีพ คือ การให้ครูมีใบประกอบวิชาชีพ เป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครู ให้มีมาตรฐานเช่นวิชาชีพอื่น ครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง จากแนวทาง ดังกล่าวเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่ง คนดี มีจิตใจใฝ่พัฒนาเยาวชน สามารถเข้าสู่วิชาชีพครูด้วยความมั่นใจ ซึ่งจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาตื่นตัวในการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นครูมืออาชีพ คนเป็นครูนั้นต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความประพฤติที่ดี มีเจตคติที่ดี เหมาะสมที่จะเป็นครูอย่างแท้จริง มีองค์ความรู้ และมาตรฐานวิชาชีพครู เมื่อปฏิบัติในวิชาชีพแล้ว จะต้องมีการกำหนดให้พัฒนาตนเอง เพื่อเลื่อนมาตรฐานวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายรัฐธรรมนูญมาตรา 81 ความว่า “มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยใน ศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ”

ปัญหาความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2556 : 135-136) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพและปัญหาด้านครูพบว่า ครูผู้สอนไม่ได้จบการศึกษาในวิชาเอกที่สอนโดยตรง ครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากภาระงานสอน ครูมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ครูต้องสอนหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูใช้เวลาให้การทำผลงานวิชาการมากทำให้สนใจการสอนน้อยลง ครูสอนโดยไม่มีสื่อการสอน ครูให้ความสำคัญกับกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักมากกว่ากลุ่มสาระรอง เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง ครูขาดขวัญและกำลังใจการทำงาน ครูขาดการนิเทศ ติดตามประเมินผลการ

พัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาอบรมครูไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู 2) สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า การจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่เน้นการบรรยายและยังใช้สื่อวีดิทัศน์ในการสอนน้อย ครูส่วนใหญ่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ตามแผน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ได้ฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องเชื่อมโยงกับชีวิตจริง จำนวนนักเรียนที่มากเกินไปทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ การจัดชั้นเรียนแบบเรียนร่วมเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนรู้และควบคุมชั้นเรียนได้ยาก 3) สภาพและปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ครูขาดทักษะในการผลิตสื่อและพัฒนาสื่อ สื่อการสอนที่ได้รับจากส่วนกลางไม่ตรงกับเนื้อหาและความต้องการของครู สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับผู้เรียน 4) สภาพและปัญหาด้านการวัดและการประเมินผลการเรียน พบว่า ครูใช้วิธีการวัดและการประเมินผลไม่เหมาะสมครูขาดทักษะในการสร้างและหาเครื่องมือวัดและประเมินผลปัญหาต่าง ๆ ในภาพรวมของประเทศที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลกระทบต่อการศึกษาของภาคเอกชนอย่างมาก เนื่องจากอาชีพครูของภาครัฐมีความมั่นคงกว่าเอกชน ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านครูและมีใบประกอบวิชาชีพครูจึงเลือกสอบบรรจุเป็นครูของภาครัฐ นอกจากนั้นครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเอกชนยังมีการลาออกไปสอบบรรจุเป็นครูของภาครัฐเสมอ จึงทำให้โรงเรียนเอกชนมีปัญหาขาดแคลนครู บางครั้งครูที่มาสมัครไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ขาดทักษะและความชำนาญด้านการสอน แต่โรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องรับเพื่อทดแทนครูที่ลาออกไป และมีความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรและแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนมีการแข่งขันกันมากขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชน ปัญหาซึ่งเกิดจากความแตกต่างของสภาพการทำงานที่คาดหวังกับสภาพการทำงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สามารถแก้ไขด้วยการพัฒนาบุคลากร ซึ่งผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการหาแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการในการพัฒนาของครู เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนครู ดำเนินการส่งเสริมให้ครูมีความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น โดยการส่งไปอบรม สัมมนา ดูงาน ศึกษาต่อ โดยหาวิธีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูสนใจต่อการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอส่งเสริมให้ครูเข้ามามีส่วนร่วม

ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีการประชุม เป้าหมายในการเป็นครู โดยส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาตามความต้องการ ซึ่งแตกต่างไปตามลักษณะวิชาชีพ และ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน ที่ต้องพัฒนา จัดงบประมาณให้กับครูไปพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สร้างสรรผลงานออกมาได้ รวมทั้งมีสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจและการให้ขวัญกำลังใจของผู้บริหารทุกระดับ

ทางสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจะต้องหาวิธีการเข้ามาแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การเตรียมความพร้อมของครู อุปกรณ์ และสื่อที่ทันสมัยมาช่วยในการเรียนการสอน เป็นต้น ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวไปข้างต้น โรงเรียนเอกชนมีความจำเป็นต้องรับครูเข้ามาเพื่อทดแทนครูที่ลาออก จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสมรรถนะครูที่เข้ามาใหม่ให้มีทักษะด้านการจัดการเรียนการสอนและจะต้องมีความพร้อมที่จะใช้ศักยภาพ ความสามารถในการที่จะขับเคลื่อนนำโรงเรียนเอกชนไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามที่มุ่งหวังให้สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสมรรถนะ ( Competency ) ที่มีบทบาทและถูกนำมาใช้ในหน่วยงานการศึกษาอย่างมากในปัจจุบัน การกำหนดสมรรถนะจะต้องให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของหน่วยงานกำหนดให้สอดคล้องรองรับกับหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล (ฉัตรชัย ดวงแก้ว. 2561 : 101 ; วิลาพัฒน์ อรุณบุญลลชาติ : 2561) ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 45) ระบุว่าสมรรถนะเป็นมาตรฐานและเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสมรรถนะจะเป็นตัวบ่งบอกว่า ถ้าเราต้องการจัดการเรียนการสอน การบริหาร หรือการนิเทศ การศึกษาให้ประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามเป้าหมาย จะต้องใช้บุคคลที่มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะด้านใดบ้าง เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะความสามารถในด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารและครูในสถานศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเกี่ยวพันโดยตรงกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

ด้วยผู้วิจัยเป็นครูในโรงเรียนเอกชนในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ที่ครูยังขาดสมรรถนะเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาที่มีสถานศึกษาหลายขนาด ความพร้อมเครื่องมือ สื่อสารเทคโนโลยีที่มีอยู่แหล่งการเรียนรู้ของขอบเขต

หน่วยงาน และครูยังไม่ได้การพัฒนาตนเองที่หลากหลาย ประกอบกับครูยุคปัจจุบันที่กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของ ยุคดิจิทัลและยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ครูผู้ที่เป็น บุคลากรทางการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนใจใน การพัฒนาตนเองให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ และคุณภาพที่ผู้เรียน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเอง

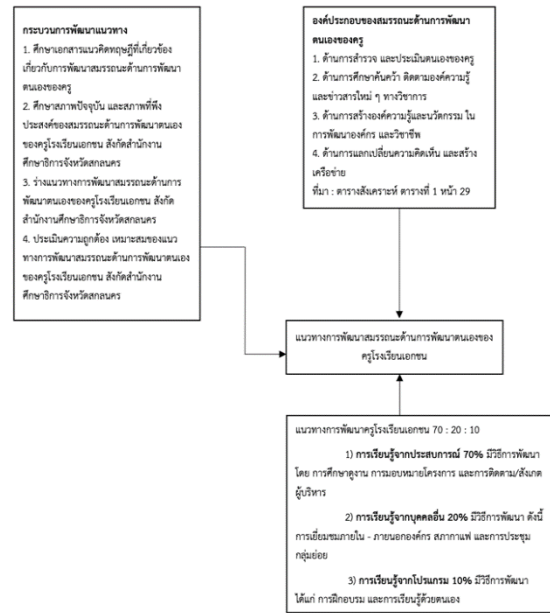
การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทาง สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนเอกชน ให้เกิด ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติที่ดีในด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผล ต่อการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะครูด้าน การพัฒนาตนเอง เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่

พึงประสงค์ และวิธีการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการ พัฒนาตนเองโดยศึกษาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร และ ครู เพื่อสร้างแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร

### กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ของวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร จำนวน 700 คน รวมทั้งสิ้น 727 คนจากโรงเรียน เอกชนที่เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยการสุ่ม แบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 36) โดยใช้จำนวนผู้บริหาร และครูเป็นหน่วยกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ ง่าย (Sample random) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 คน โดย แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 6 คน โรงเรียนขนาดกลาง 43 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 91 คน
3. ผู้ให้ข้อมูลหรือทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนา ตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สกลนคร จำนวน 5 คน

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนครประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการสำรวจ และประเมินตนเองของครู ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ด้านการสร้าองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการสร้างเครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยจำแนกข้อคำถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert Scale) กำหนดค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน จำนวน 27 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามออนไลน์ Google form แล้วส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร ตอบแบบสอบถามให้ผู้วิจัย

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับตอบ นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน

2. ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์ เพื่อขออนัดหมายวันและเวลาในการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

3. ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ร่วมมือ เค้าโครงการวิทยานิพนธ์ และแนวคิดและประเด็นข้อคำถามสำคัญในการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเตรียมตัวในการร่วมปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

4. ดำเนินการสนทนากลุ่มตามวันและเวลาที่นัดหมาย

5. จัดเก็บข้อมูลด้วยวิธีการจดบันทึก ใช้เครื่องบันทึกเสียง และกล้องถ่ายภาพ Digital วิดีโอถ่ายบันทึกภาพขณะดำเนินการปฏิบัติการสนทนากลุ่ม

## การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตอนที่ 1 วิเคราะห์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

2. ตอนที่ 2 วิเคราะห์ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation, S.D.)

3. นำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น (Priority need of index) (PNI<sub>modified</sub>) คำนวณโดยใช้สูตร (สุวิมล ว่องวานิช, 2548)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายถึง ค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

## สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย รองลงมา คือ ด้านการศึกษาค้นคว้า

ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ และด้านที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

1.1 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูได้เป็นสมาชิก และเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ด้วยความ

สมัครใจ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือการทำงานขององค์กรวิชาชีพ

1.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพปัจจุบันสูงสุด คือ ครูได้มีการเข้าร่วมสัมมนากับองค์กรต่าง ๆ รองลงมา คือ ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ

1.3 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ครูมีการแก้ไขปรับปรุงตนเองจากการสำรวจ รองลงมา คือ ครูมีการสำรวจ และประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูทราบข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง

1.4 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูมีการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

2. สภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายด้านโดยด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย รองลงมา คือ ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ส่วนด้านที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ด้านการสร้างองค์

ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

2.1 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ รองลงมา คือ ครูได้เป็นสมาชิก และเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ด้วยความสมัครใจ และข้อที่มีสภาพปัจจุบันต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือการทำงานขององค์กรวิชาชีพ

2.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามองค์ความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีการเข้าร่วมสัมมนากับองค์กรต่าง ๆ รองลงมา ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ

2.3 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูได้มีการแก้ไขปรับปรุงตนเองจากการสำรวจ ให้ดีขึ้น รองลงมา คือ ครูมีการสอบถามคุณสมบัติของตนเองที่ควรปรับปรุง และพัฒนาจากผู้อื่น และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการสำรวจและประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง

2.4 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด คือ ครูมีการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม รองลงมา คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ และข้อที่มีสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการความคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง

3.ลำดับความต้องการจำเป็นของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้าง

เครือข่าย เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยสุดจะพบว่า

3.1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูทราบข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง รองลงมา คือ ครูให้บุคคลากรในสถานศึกษา ประเมินตนเองเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่บกพร่องของตนเอง และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการสำรวจ และประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของตนเอง

3.2 ด้านการศึกษาค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ รองลงมา คือ ครูมีการติดตามข่าวสารทางด้านวิชาการใหม่ ๆ และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ

3.3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการทดลองใช้นวัตกรรมก่อนนำไปใช้ปฏิบัติจริง รองลงมา คือ ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีการเผยแพร่นวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ

3.4 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ รองลงมา คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กรวิชาชีพ และข้อที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ครูมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการประชุมอบรม สัมมนาขององค์กรวิชาชีพ

4. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร โดยใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะ 70:20:10

70 หมายถึง การเรียนรู้และพัฒนาจากการลงมือทำ เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หรือการมอบหมายงาน

(Job Assignment) เป็นวิธีการใช้พัฒนาครูที่มุ่งเน้นการกระจายงานในหน้าที่และความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้ครูสอบถามข้อสงสัยในงาน กระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้มีการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

20 หมายถึง การให้ครูเรียนรู้จากบุคคลอื่น หรือ การเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งจะเป็นวิธีที่เน้นความสำคัญระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์มากกว่ากับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์น้อย โดยผู้ที่มีประสบการณ์สูงจะทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำสอนงาน และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้กับผู้ที่มีประสบการณ์น้อย และจะทำให้ได้ทราบถึงข้อบกพร่องและแนวทางในการแก้ไข

10 หมายถึง การเรียนรู้ และพัฒนาจากการฝึกอบรม ทั้งรูปแบบ Class room training และ E-Learning การสัมมนา และการให้ทุนการศึกษา โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมา ผู้เข้าร่วมจะได้ทราบความคิดเห็นของผู้อื่น และเพิ่มพูนความรู้ที่สามารถนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง

## อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการการศึกษาสภาพปัจจุบัน ของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=4.01$ ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร มีความใส่ใจในการพัฒนาตนเองภายใต้ระบบการศึกษาที่มีความเปลี่ยนแปลงตามยุทธศาสตร์ของชาติ และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}=4.59$ ) แต่อย่างไรก็ตาม แต่ในแต่ละด้านก็ยังมีรายข้อที่ครูยังมีความต้องการในการพัฒนาอยู่ เช่น ความต้องการในการแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ความต้องการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ความต้องการในการกำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรม ความต้องการในการเข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ พุ่มเล็ก (2550 : 5) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 และเขต 2 โดยผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 1 และเขต 2 โดยภาพรวมแล้ว พบว่า มีความต้องการอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ใน ระดับมาก ทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรู้ รองลงมา ได้แก่ทักษะ และด้านเจตคติ ตามลำดับ และสอดคล้องกับ ปวีณา ลำพวย (2551 :

3) ได้ศึกษาความต้องการของครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยผลการวิจัย พบว่าความต้องการพัฒนาตนเองของครู ด้านการเรียนการสอน และด้านรูปแบบในการพัฒนาตนเองมีความต้องการใน ระดับมาก ส่วนด้านระยะเวลาในการพัฒนาตนเองมีความต้องการในระดับปานกลาง ในทุกรูปแบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ดวงแก้ว (2561 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 42 ตัวชี้วัด ผลการตรวจสอบยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูด้านการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การเสริมสร้างการเรียนรู้ตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง และโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ของแนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร สามารถนำมาอภิปรายโดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยได้ดังนี้

2.1 ด้านการสำรวจ และประเมินตนเอง พบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด สามอันดับแรก คือ ครูทราบข้อบกพร่องของตนเอง และทราบแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงตนเอง ครูให้บุคลากรในสถานศึกษา ประเมินตนเองเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่บกพร่องของตนเอง และครูมีเครื่องมือในการสำรวจตัวเอง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พจน์ เพชรบุรณิน (2528 : 13) กล่าวว่า การที่เราจะทราบว่าตนเองมี คุณสมบัติอย่างไรก็ควรจะได้ทำการสำรวจตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติที่ดีหรือไม่ อย่างไรบ้าง เพื่อจะได้หาทางแก้ไขหรือพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น การสำรวจตัวเองทำได้หลายวิธี เช่น การให้บุคคลใกล้ชิดสำรวจ การสำรวจด้วยตัวเอง การใช้แบบสำรวจ เป็นต้น

2.2 ด้านการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ พบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็น

สูงสุดสามอันดับแรก คือ ครูมีการพัฒนาตนเองตามความรู้ทางวิชาการ ครูมีการติดตามข่าวสารทางด้านวิชาการใหม่ ๆ และครูมีการศึกษาดูงาน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553 : 30) กล่าวถึงการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ดังนี้ 1) การศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ และวิชาชีพ 2) การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรวิชาชีพ 3) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่าย ประกอบด้วย รายการพฤติกรรมที่สำคัญ ดังนี้ 1) ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่นในการแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การค้นคว้าด้วยตัวเอง 2) รวบรวม สังเคราะห์ ความรู้จักเป็นหมวดหมู่ และปรับปรุงให้ทันสมัย 3) สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน 5) ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทาง วิชาชีพแก่ผู้อื่น 6) มีการขยายผลโดยสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553) กล่าวถึงการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทางวิชาการ ดังนี้ 1) การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา 2) การศึกษาดูงาน 3) การค้นคว้าด้วยตัวเอง 4) การติดตามข่าวสารด้านวิชาการทางหนังสือพิมพ์ หนังสือราย สัปดาห์ วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ต่าง ๆ

2.3 ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ พบว่าข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดสามอันดับแรก คือ ครูมีการทดลองใช้นวัตกรรมก่อนนำไปใช้ปฏิบัติจริง ครูมีการสร้างต้นแบบนวัตกรรมโดยอาศัยกระบวนการคิดระดับสูงก่อนนำไปปฏิบัติจริง และครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบรายการพฤติกรรมของการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ ดังนี้ 1) รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่และปรับปรุงให้ ทันสมัย 2) สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ

2.4 ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย พบว่ามีข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดสามอันดับ



แรก คือ ครูมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในการสร้างองค์ความรู้ ครูมีส่วนร่วมเป็นกรรมการอนุกรรมการ หรือคณะทำงานขององค์กรวิชาชีพ และครูได้มีการศึกษาเอกสาร ตำรา และสื่อต่าง ๆ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2544) ได้กำหนดองค์ประกอบตัวชี้วัดด้านการพัฒนาตนเองของครูในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ดังนี้ 1) การค้นหาความรู้แลกเปลี่ยนกับผู้อื่นอยู่เสมอ 2) การพบปะกับผู้ทรงคุณวุฒิอยู่เสมอ 3) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

วิชาการ ด้านการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาตามลำดับการวิจัย

2. แนวทางสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสกลนคร เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสม ดังนั้นสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชน หรือนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัยพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชนที่มีความจำเป็นสูงสุดประกอบไปด้วยด้านการสำรวจ และการประเมินตนเองของครู ด้านการศึกษา ค้นคว้า ติดตามความรู้ และข่าวสารใหม่ ๆ ทาง

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำแนวทางไปต่อยอดโดยพัฒนาบุคลากรให้เกิดผลอย่างจริงจังด้วยวิธีการ 70 : 20 : 10
2. ควรนำไปพัฒนาต่อเป็นรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนเอกชน เพื่อเป็นประโยชน์กับครูและบุคลากรโรงเรียนเอกชน และองค์กรอื่น ๆ

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). “ครู” มืออาชีพ..อาชีพ “ครู” คนละเรื่องเดียวกัน. สืบค้นเมื่อ 12 กรกฎาคม 2565. จาก (<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=8152&Key=hotnews>)
- [2] ฉัตรชัย ดวงแก้ว. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการพัฒนาตนเองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคพื้นดิน เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา, 62(1), 101.
- [3] บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่5. กรุงเทพมหานคร. : สุวีริยาสาส์น.
- [4] ปวีณา ลำพวย. (2554). ความต้องการของครูในการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาศาสตร์ ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [5] พจน์ เพชรบุรณิน. (2528). การพัฒนาตนเอง. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการส่งเสริมงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- [6] วิลาพัฒน์ อรุณบุญลชาติ. 2561. การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูประถมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู. กรุงเทพมหานคร : ม.ท.ป.
- [8] OECD. (2019). PISA 2018 Results (Volume) : What Students Know and Can do, PISA, OECD Publishing, Paris, ([https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-i\\_5f07c754-en](https://www.oecd-ilibrary.org/education/pisa-2018-results-volume-i_5f07c754-en))

# การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหาร สถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid – 19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี

## THE CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTED TO ADMINISTRATIVE EFFECTIVENESS DURING THE COVID - 19 SITUATION IN PRIVATE SCHOOLS UNDER UDONTHANI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

จุฑามาศ การเกษ<sup>1\*</sup>, วรพล คล่องเชิงศรี<sup>2</sup> และ ทิพย์วรรณ พงษ์บุปผา<sup>3</sup>

JUTHAMAT KARAKET<sup>1\*</sup>, WORAPON KHONGCHERNGSON<sup>2</sup> and THIPYAWAN PHANGBUPPHA<sup>3</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา และ 4) ศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซซี่และมอร์แกน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 53 คน ครูผู้สอน จำนวน 264 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 317 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test (Independent sample) F - test (One - way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น

ผลการวิจัยพบว่า 1) จัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือด้านการหลีกเลี่ยง รองลงมาคือด้านการประนีประนอม และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือ 2) ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) มีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น (Stepwise multiple regression analysis) ของจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

<sup>2,3</sup> อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College.

\* Corresponding Author, Email: juthamat.karaket@gmail.com

ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการร่วมมือ ด้านการยอมให้ ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .87 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .76 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพของสถานศึกษาได้ร้อยละ 76 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .16

**คำสำคัญ :** การจัดการความขัดแย้ง ; ผู้บริหารสถานศึกษา ; ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ; สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

## ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) investigate conflict management of school administrators during the Covid-19 situation of private schools under Udonthani Provincial Education Office, 2) study administrative effectiveness 3) study the relationship between conflict management of school administrators and administrative effectiveness and 4) examine conflict management of school administrators affected to administrative effectiveness during the Covid-19 situation. The research samples were 53 administrators and 264 teachers, totally 317 samples which were obtained by Stratified random sampling. The instrument used for collecting the data was a questionnaire with a five-rating scale, the reliability as 0.87. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t - test (Independent sample), F - test (One - way ANOVA), Pearson's product moment correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

**Keywords:** The Conflict Management ; School Administrators ; School Effectiveness ; Covid-19 Situation

## บทนำ

ปัจจุบันที่มีก้าวหน้าอย่างไม่หยุดเป็นยุคไร้พรมแดนมีการไหลเวียนอย่างเสรีภาพและไร้ขีดจำกัดของความรู้ แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพังได้ ต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความไม่เข้าใจในการสื่อสาร ความเห็นที่ไม่ตรงกันก็อาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ ความขัดแย้งเป็น สภาวะการณ์ที่บุคคลมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทำให้เกิดความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจเป็นการขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มบุคคลซึ่งอาจทำให้เกิดการต่อต้านและเป็นปรปักษ์ต่อกัน (เย็นจิตร ทิพมาต, 2560 : 10) หรือถ้าในโรงเรียนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะเป็น ระหว่างครูกับผู้บริหาร และครูกับครูด้วยกันเอง มีการแบ่งกลุ่มกันเกิดช่องว่างระหว่างวัยครูที่มีอายุ และประสบการณ์ต่างกันจะไม่สามารถร่วมงานกันได้อย่างราบรื่น การแก้ปัญหาที่ส่วนใหญ่แบ่งงาน ให้เป็นกลุ่ม ๆ

ครูมีการถกเถียงกัน บางครั้งหาข้อสรุปไม่ได้ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ไม่ว่าจะมีความขัดแย้งภายในตัวบุคคล ความขัดแย้งระหว่างบุคคลความขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือความขัดแย้งในองค์กรก็ตาม แต่มันไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ที่คนเราจะสามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ เพราะเราจำเป็นต้องใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมเมื่อเราไม่สามารถหลบหนีความขัดแย้งได้ จึงมีความจำเป็นต้องการเรียนรู้ให้เข้าใจและใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้มีเพียงผลเสียเท่านั้นความขัดแย้งทำให้เกิดการตื่นตัว มีความกระตือรือร้น เพื่อแสวงหาข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีอีกด้วย ดังนั้นมนุษย์จึงไม่ควรจะกลัวเรื่องของความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นมากจนเกินไป เพราะอาจจะทำให้เกิดความกังวลใจ (อัฐพล ธนวงค์, 2560 : 34)

เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แพร่ระบาดอย่างรุนแรงทั่วโลกตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของทุกประเทศ

สำหรับสถานศึกษาในประเทศไทยทั้งภาครัฐและเอกชนไม่สามารถเปิดการเรียนการสอนได้ตามปกติและต้องปรับรูปแบบการเรียนการสอน โดยกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดแนวนโยบายจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์วิกฤตโควิด-19 ด้วยแนวคิด “การเรียนรู้ นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ผ่านระบบการเรียนการสอนทางไกล การสอนออนไลน์และรูปแบบผสมผสานต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2564 : คำนำ) ในส่วนผลกระทบของสถานการณ์โควิด-19 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีทั้งผลกระทบทางบวกและทางลบ ส่วนหนึ่งของผลกระทบทางบวก พบว่า มีการปรับเปลี่ยนแผนและเป้าหมายในการจัดการศึกษา ปรับ วิธีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสถานศึกษาบางแห่ง/บางสังกัดได้รับงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษามากขึ้น สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับงบประมาณสนับสนุนการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตและพัฒนาสื่อไอที มีการปรับลดขนาดห้องเรียน และ มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทำให้การจัดการเรียนรู้ น่าสนใจยิ่งขึ้น และมีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ใหม่ ๆ มากขึ้น ผลกระทบทางบวกต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูพบว่า ผู้บริหารพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และทักษะการบริหารสถานศึกษารูปแบบต่าง ๆ ผู้บริหารและครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ครูเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น ครูเปลี่ยนวิธีสอนวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสม

การบริหารความขัดแย้งมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ความขัดแย้งมีทั้งผลดีและผลเสียต่อองค์กรในทางที่ดีนั้น ความขัดแย้งจะเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงองค์กร ระดับความขัดแย้งที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความเจริญก้าวหน้าแก่องค์กร แต่ถ้าไม่มีความขัดแย้งหรือน้อยเกินไปก็จะส่งผลให้องค์กรเสื่อมลง และหากระดับความขัดแย้งมีมากเกินไปก็จะส่งผลให้เกิดความแตกแยกและเกิด

ปัญหาแก่องค์กรได้ผู้บริหารจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารความขัดแย้งเพื่อที่จะพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (จิราลักษณ์ วงษ์แก้ว, 2562 : 32)

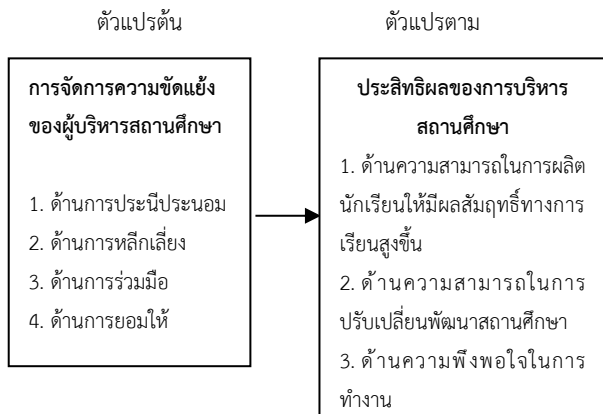
สถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ซึ่งผู้บริหารมีความสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นอย่างมากเพราะการบริหารงานย่อมมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาโดยตรง การที่บุคคลต้องมาทำงานร่วมกันทำให้สามารถเกิดความขัดแย้งได้ตลอดเวลา เมื่อเกิดความขัดแย้งในองค์กรใดจะมีผลกระทบต่อองค์กรทั้งนั้นในทางสร้างสรรค์และทางทำลาย ผู้บริหารต้องรู้จักเลือกวิธีการจัดการความขัดแย้งที่เหมาะสมและเกิดความเสมอภาคต่อทุกฝ่ายเพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข (วนิดา เนาวนิตย์, 2563 : 51)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารในหน่วยงานสถานศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (Covid-19)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)
4. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

## กรอบแนวคิดของการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

2. มีปัจจัย การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างน้อยหนึ่งด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1782 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 300 คน และครูผู้สอน จำนวน 1482 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2565 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317

คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 53 คน ครูผู้สอน จำนวน 264 คน

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานีเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.87 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากวิทยาลัยสันตพล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 317 ฉบับ ส่งให้แก่สถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

## การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตาม เกณฑ์ของ พิมเมนเทล (Pimentel, J. L. 2010 : 109-112)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของการบริหาร ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตาม เกณฑ์ของ พิมเมนเทล (Pimentel, J. L. 2010 : 109-112)

5. การวิเคราะห์การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน การหาค่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

### สรุปผลการวิจัย

**ตารางที่ 1** การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

การจัดการความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการประนีประนอม	4.23	0.33	มากที่สุด
2. ด้านการหลีกเลี่ยง	4.24	0.51	มากที่สุด
3. ด้านการร่วมมือ	4.18	0.55	มาก
4. ด้านการยอมให้	4.20	0.55	มาก
รวม	4.21	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโค โรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.21$ ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยด้านที่มีการปฏิบัติ สูงสุด คือด้านการหลีกเลี่ยง ( $\bar{X} = 4.24$ ) รองลงมาคือด้านการ ประนีประนอม ( $\bar{X} = 4.23$ ) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด ด้าน การร่วมมือ ( $\bar{X} = 4.18$ )

**ตารางที่ 2** ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ประสิทธิภาพของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	4.29	0.38	มากที่สุด
2. ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา สถานศึกษา	4.24	0.55	มากที่สุด
3. ด้านความพึงพอใจในการทำงาน	4.35	0.25	มากที่สุด
รวม	4.30	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดอุดรธานีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.30$ ) เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือด้าน ความพึงพอใจในการทำงาน ( $\bar{X} = 4.35$ ) รองลงมาคือด้าน ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น ( $\bar{X} = 4.29$ ) และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือด้าน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.24$ )

**ตารางที่ 3** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน

การจัดการความ ขัดแย้งของผู้บริหาร X	ด้าน ความสามารถ ในการผลิต นักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน สูงขึ้น $Y_1$	ด้าน ความสามารถ ในการ ปรับเปลี่ยน พัฒนา สถานศึกษา $Y_2$	ด้านความพึง พอใจในการ ทำงาน $Y_3$	ประสิทธิผล ของ สถานศึกษา $Y_4$
ด้านการ ประนีประนอม $X_1$	.46**	.47**	.21**	.50**
ด้านการหลีกเลี่ยง $X_2$	.67**	.79**	.33**	.80**
ด้านการร่วมมือ $X_3$	.74**	.80**	.30**	.83**
ด้านการยอมให้ $X_4$	.75**	.28**	.28**	.82**
การจัดการความ ขัดแย้งของผู้บริหาร X	.76**	.83**	.83**	.86**

\*\*  $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหาร สถานศึกษาความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของ สถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง

( $r_{xy} = .86$ ) โดยการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารด้านการร่วมมือ (X3) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสูงสุด ( $r_{x1y} = .83$ ) รองลงมาคือ ด้านการยอมให้ (X4) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ( $r_{x2y} = .82$ ) ส่วนการจัดการความขัดแย้งด้านการประนีประนอม (X<sub>1</sub>) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาต่ำสุด ( $r_{x3y} = .50$ )

**ตารางที่ 4** การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน

การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา	b	SE <sub>b</sub>	$\beta$	t	P-value
ด้านการหลีกเลี่ยง X2	.12	.04	.19	3.17	.002
ด้านการร่วมมือ X3	.21	.04	.35	5.63	.000
ด้านการยอมให้ X4	.23	.03	.39	7.71	.000
ค่าคงที่ (Constant)	1.99	.08		25.78	.000

R = .87 R<sup>2</sup> = .76 a = 1.99 SE<sub>est</sub> = .16 Adjusted R<sup>2</sup> = 0.75 F = 322.20\*\*

\*\* p ≤ .01

จากตารางที่ 4 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการหลีกเลี่ยง (X<sub>2</sub>) ด้านการร่วมมือ (X<sub>3</sub>) ด้านการยอมให้ (X<sub>4</sub>) ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์คือ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .87 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .76 และสามารถรวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 76 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .16

### อภิปรายผลการวิจัย

1. การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด และมีการปรับปรุงเทคนิคการบริหารตลอดเวลาเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) สถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงและต้องฟื้นฟูในภายหลังเพื่อกลับให้มาอยู่ในสภาวะปกติ โดยผู้บริหารได้มีการวางแผนกลยุทธ์ โดยกำหนดทิศทางในการบริหารให้ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่ต้องให้ตรงตามมาตรการกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทั้งภายในและภายนอก เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางในการบริหารสถานศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มอทท์ (Mott, 1972 : 373; cited in Hoy & Miskel, 2008 : 305) กล่าวว่า ลักษณะของประสิทธิผลของสถานศึกษาสามารถแบ่งออก เป็น 4 ด้านคือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ บัวขาว (2560 :176) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (=4.13) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก มีประสิทธิผลในการบริหารงานสูงที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีระบบการ

จัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิผลมุ่งแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคให้หมดสิ้น มีการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะ จะเฮิง (2558:72) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี พบว่า มีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการร่วมมือ ด้านการยอมให้ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์คือ ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .87 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .76 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 76 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .16 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้านคือ ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการร่วมมือ ด้านการยอมให้ เมื่ออยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ภายในสถานศึกษามีการร่วมมือร่วมใจเป็นหลักประชาติปีโดยต้องประสานความร่วมมือในการจัดการความขัดแย้งสอดคล้องกับ โธมัสและคิลแมนน์ (Thomas and Kilmann, 1978 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2543 : 104-105) กล่าวว่า การให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่มุ่งจะให้เกิดความพอใจทั้งแก่ตนเองและบุคคลอื่น การร่วมมือ เป็นพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมลักษณะนี้เป็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาที่มุ่งจะให้เกิดการชนะ-ชนะ ทั้งสองฝ่ายเข้าทำนองที่ว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการตั้งแต่การวางแผนตั้งการรับมือกับในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) การร่วมมือกันในการปฏิบัติงานระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน จะนำมาซึ่งผลจากการจัดการความ

ขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้านส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวกร คัชมาตย์ (2562 : 165 )ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความขัดแย้งระหว่างบุคคลและความขัดแย้งภายในองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตตำบลท่าพล จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าความขัดแย้ง ระหว่างบุคคล และความขัดแย้งภายในองค์การมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยให้ความเห็นว่า ฝ่าย บริหารองค์กรจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารความขัดแย้งเพื่อทำให้การทำงานในองค์การเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีที่สุด

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือด้านการหลีกเลี่ยง รองลงมาคือ ด้านการประนีประนอม และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการร่วมมือ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนควรนำผลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร วางแผน ในการจัดการความขัดแย้ง

2. จากการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้งนี้แนวทางในการทำงานในทุก ๆ ด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสามารถนำผลดังกล่าวไปเป็นแนวทางให้บุคลากรได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์แนวทางในการทำงานในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นระบบ

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1 งานวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมด้วยแบบสอบถามหรือการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณในอนาคตต่อไปควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพวิธีการสัมภาษณ์ ควบคู่กับแบบสอบถาม ซึ่งจะช่วยทำให้การวิจัยเกิดจากฐานข้อมูลเชิงประจักษ์มีความชัดเจนและครอบคลุมมากขึ้น



2 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมไปยังสายอาชีพ  
อื่นๆทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนเพื่อให้เข้าใจถึง ความขัดแย้ง  
ภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานทั้งภาครัฐ  
และเอกชน

### เอกสารอ้างอิง

- [1] ช้ชากร คัชมาตย์. (2562). ความขัดแย้งระหว่างบุคคลและความขัดแย้งภายในองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การปฏิบัติงานของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตตำบลท่าพล จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- [2] แทนลัดดา ปัฐพี. (2559). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- [3] ประภาทิพย์ ผาสุข. (2551). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลำพูน เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [4] ปิยะ จะเฮียง. (2558). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- [5] มาเดียง มะทอง. (2556). การจัดการความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [6] เย็นจิตร ทิพมาตร. (2560). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน ประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- [7] เยาวเรศ บัวขาว. (2560). ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- [8] วนิตา เนาวนิตย์. (2563). การจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [9] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- [10] เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2540). ความขัดแย้ง: การบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี.
- [11] อัฐพล ณะวงศ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- [12] อัฒนศักดิ์ สิทธิ. (2561). องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.



- [13] Cash, C., M. (1991). *Conflict management climate and procedures in selected public elementary school in South Carolina*. Dissertation Abstract International
- [14] Krejcie, R.V., & Morgan, D.W., (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.
- [15] Mott, P. E. (1972). *The Characteristic of Effective Organization*. New York : Harper and Row. Pimentel, J. L. (2010).
- [16] Pimentel, J. L. (2010). A note on the usage of Likert Scaling for research data analysis. *USM R&D Journal*, 18(2), 109-112.
- [17] Thomas- Killmann (1987). *Conflict Mode Instrument*. New York: Xicom

## ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี

### THE SERVANT LEADERSHIP OF PRIVATE SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTED TO PRIVATE SCHOOL CULTURE UNDER UDONTHANI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

กิริติ การเกษ<sup>1\*</sup> และ รong ปัญสังกา<sup>2</sup>

KEERATI KARAKET<sup>1\*</sup> and RONG PUNSUNGKA<sup>2</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน 4) ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 317 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และค่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุด คือ ด้านการฟัง รองลงมาคือ ด้านการเห็นอกเห็นใจ ส่วนด้านที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ 2) วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนสูงสุด คือ ด้านการยอมรับ รองลงมาได้แก่ ด้านความมีคุณภาพ ส่วนด้านที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนต่ำสุด ด้านเป้าหมายของโรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ( $r_{xy} = .878$ ) 4) ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการฟัง ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ และด้านดูแลรักษา มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรเกณฑ์ คือ วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน เท่ากับ .89 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .78 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 78 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$Y = 1.70 + .29X_5 + .14X_4 + .11X_3 + .08X_1$$

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

<sup>2</sup> อาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

\* Corresponding Author. Email: Keerati.karaket@gmail.com

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำแบบไฟบริการที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$Z = .45Z_5 + .23Z_4 + .17Z_3 + .11Z_1$$

**คำสำคัญ :** ภาวะผู้นำแบบไฟบริการ ; วัฒนธรรมโรงเรียน ; โรงเรียนเอกชน

## ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) to study servant leadership of private school administrators, 2) to study private school culture, 3) to study the relationship between servant leadership of private school administrators and the private school culture and 4) to examine servant leadership of private school administrators affected to the private school culture. The samples of this research were 317 school administrators and teachers which were obtained by Stratified sampling and simple random sampling. The instrument used was a questionnaire with a five-rating scale and the reliability as 0.91. Data analysis used frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The research findings were as follow :1) Servant leadership of private school administrators under Udonthani Provincial Education Office was in 'much' level in overall and individual aspect. Listening was in the highest level, followed by empathy. However, persuasion and trust were in the lowest level. 2) Private school culture was in 'much' level in overall and individual aspect. Acceptance was in the highest level, followed by quality. But school target was in the lowest level. 3) The relationship between servant leadership of the private school administrators and private school culture pointed that there was a high positive relation ( $r_{xy} = .878$ ), it is statistically significant at .01 level. 4) Servant leadership of the private school administrators affected to private school culture consisted of 4 aspects: listening, persuasion and trust, looking forward and vision, taking care which had affected to criterion variables as private school culture, the value of multiple correlation as .89, the value of regression coefficient as .78. It could predict school effectiveness in 78 percent, the level of significance is .01 as shown:

The Prediction Equation Unstandardized Score as shown:

$$Y = 1.70 + .29X_5 + .14X_4 + .11X_3 + .08X_1$$

The Prediction Equation Standardized Score as shown:

$$Z = .45Z_5 + .23Z_4 + .17Z_3 + .11Z_1$$

**Keywords:** Servant Leadership; School Culture; Private School

## บทนำ

กระแสของโลกแห่งการพัฒนาและแข่งขันที่เหนือกว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็ว กระทบต่อด้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี โครงสร้างองค์กร และกลยุทธ์ ดังนั้นการบริหารสู่ความสำเร็จจึงเกิดความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ

ทัศน์ด้านผู้นำ จากผู้นำที่เป็นแนวคิดเดิมที่เคยมีประสิทธิผลในอดีต มาสู่ผู้นำที่ใช้ศิลปะและความสามารถที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในการบริหารงาน คือ การชี้แนะ การสั่งการและการช่วยเหลือให้กลุ่มคนสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จจนได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ความเคารพนับถือ ความร่วมมือและความมั่นใจ จากผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถโน้มน้าวใจบุคคลอื่นให้ปฏิบัติภารกิจให้บรรลุตามเป้าหมาย และประสบผลสำเร็จอย่างมี

ประสิทธิภาพ (พุทธพงษ์ หล้าคำ, 2560 : 10) สอดคล้องกับแนวคิดของกรีนลีฟ (Greenleaf, 1997 ; อ้างถึงใน คมธนู คุชรประเสริฐ, 2562 : 31) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ เป็นความรู้สึกที่ต้องการจะให้บริการหรือตอบสนองความต้องการของผู้อื่นก่อน เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าตนเอง มีหัวใจของการบริการ ซึ่งสามารถนำคุณลักษณะของภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่มีคุณภาพ

โรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษา ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ซึ่งบุคคลเหล่านี้เมื่อมาอยู่รวมกัน จึงทำให้เกิดค่านิยม และความเชื่อของสมาชิกในองค์กรรวมถึง พฤติกรรมที่มีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นบรรทัดฐานของกลุ่มที่คาดหวังให้สมาชิกปฏิบัติตาม และเป็นสิ่งที่ทำให้องค์กรหนึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ (ลักขณา ธาณี , 2560 : 23) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni, 1988 : 103) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมโรงเรียนเป็นตัวกำหนดสัญลักษณ์ กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมพิธีการ และเรื่องราวเล่าสู่กันมา มีจุดเน้นถึงค่านิยม และความเชื่อที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกขององค์กร ทำให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจว่าทำอะไร และทำได้อย่างไร ซึ่งทุกโรงเรียนต่างมีวัฒนธรรมเฉพาะโรงเรียนของตน ผู้บริหารจึงควรพิจารณาให้ลึกซึ้งว่า วัฒนธรรมใดบ้างที่เป็นอุปสรรคและวัฒนธรรมใดบ้างที่ช่วยส่งเสริมการบริหารงาน อันเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนงานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมแข็งแกร่ง ผู้บริหารที่มีความรู้และมีความเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองเป็นอย่างดี วัฒนธรรมโรงเรียนจึงเป็นตัวช่วยให้บุคลากรเข้าใจลักษณะการทำงานและการเลือกแนวทางที่ถูกต้อง ในการแก้ไขปัญหา และปฏิบัติงานร่วมกัน

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น และการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการที่จะสามารถช่วยพัฒนา และประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาให้ร่วมกันจัดการศึกษาและบริหารงานในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อีกทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป อันจะก่อให้เกิดการ

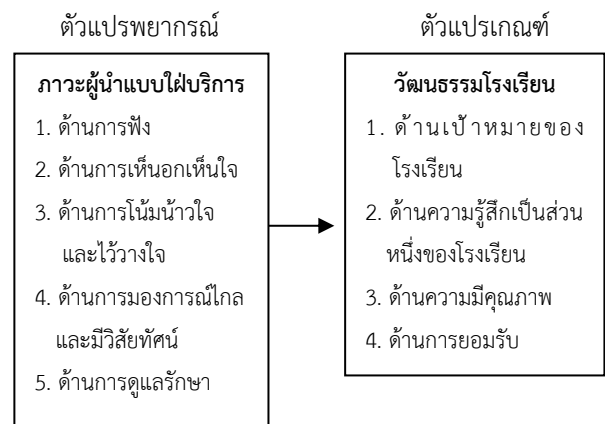
พัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานอื่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของจังหวัดอุดรธานี และประเทศไทยต่อไป

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน

### กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และแนวคิด แล้วทำการสังเคราะห์ตัวแปรจนได้เป็นกรอบแนวคิด ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี
2. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,782 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2564 โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ยืนยง ไทยใจดี, 2565 : 112) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่ม แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

โดยแบบสอบถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.99 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากวิทยาลัยสันตพล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 317 ฉบับ ส่งให้แก่สถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้จำนวน 317 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

## การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยคำนวณค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
6. การวิเคราะห์ ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยคำนวณค่า การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

## สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุดคือ ด้านการฟัง รองลงมาคือ ด้านการเห็นอกเห็นใจ ส่วนด้านที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการฟัง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุดคือ ผู้บริหารแสดงถึงทักษะในการสื่อสาร โดยสามารถจับใจความผ่านการฟัง หรือการอ่านได้อย่างถูกต้อง ตรงตามทีผู้ส่งสารต้องการได้ รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้ฟังที่ดี มีความอดทนต่อการฟัง ไม่พูดแทรก หรือไม่ขัดจังหวะเมื่อผู้อื่นกำลังพูดอยู่ ส่วนข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ผู้บริหารยินดีรับฟัง

ความคิดเห็น คำแนะนำ และคำวิพากษ์วิจารณ์จากบุคลากรทุกระดับ

1.2 ด้านการเห็นอกเห็นใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุด คือ ผู้บริหารเห็นอกเห็นใจ เข้าใจถึงความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น รองลงมาคือ ผู้บริหารให้ขวัญกำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจแก่บุคลากรทุกคน ด้วยการให้ความห่วงใย ความเชื่อมั่น และการสร้างมโนภาพเชิงบวก ส่วนข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ผู้บริหารแสดงออกถึงความรักที่แท้จริงต่อบุคลากรทุกคน

1.3 ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดกว้างที่จะได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากบุคลากร และสามารถรักษาความลับของคนในโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารเน้นการทำงานเป็นทีมขึ้นในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ผู้บริหารพยายามให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้อื่น มากกว่าบังคับให้เห็นตามตนเอง

1.4 ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุด คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีทัศนะ มีความคิดกว้าง มองไกล และกำหนดเป้าหมายที่เป็นไปได้ที่ความต้องการให้เกิดขึ้น ส่วนข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีความต้องการให้บุคลากรทุกคน เข้าใจ รับผิดชอบ และยึดมั่นในวิสัยทัศน์ร่วมกัน

1.5 ด้านการดูแลรักษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการสูงสุดคือ ผู้บริหารจะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หาผลประโยชน์ส่วนตน รองลงมาคือ ผู้บริหารปกป้องรักษาเป้าหมาย และผลประโยชน์ของส่วนรวมอย่างบริสุทธิ์ใจ ส่วนข้อที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการต่ำสุดคือ ผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี โดยการกระตุ้นให้บุคลากรทำในสิ่งที่สนใจร่วมกัน

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการฟัง	4.28	0.52	มาก	1
2. ด้านการเห็นอกเห็นใจ	4.22	0.57	มาก	3
3. ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ	4.15	0.58	มาก	5
4. ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์	4.17	0.61	มาก	4
5. ด้านการดูแลรักษา	4.23	0.57	มาก	2
<b>รวม</b>	<b>4.21</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>	

2. วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายด้าน โดยด้านที่มีวัฒนธรรมโรงเรียน คือ ด้านการยอมรับ รองลงมาได้แก่ด้านความมีคุณภาพ ส่วนด้านที่มีวัฒนธรรมโรงเรียน ด้านเป้าหมายของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านเป้าหมายของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนสูงสุดคือ บุคลากรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานหรือโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีแนวทางในการประเมินผลการปฏิบัติงานจากผลการปฏิบัติงานที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนต่ำสุดคือ บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และนโยบายของโรงเรียน

2.2 ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวม และรายข้อ โดยข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนสูงสุดคือ บุคลากรมีความภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของโรงเรียน รองลงมาคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนต่ำสุดคือ บุคลากรแสดงการชมเชย และชื่นชมซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจ เมื่อเพื่อนร่วมงาน ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย

2.3 ด้านความมีคุณภาพ มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ที่สุด 1 ข้อ คือ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติงานด้วยเจตคติที่ดี เอาใจใส่ และมุ่งมั่นเพื่อให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีมีคุณภาพ ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนรองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนต่ำสุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวเพื่อระดับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน (กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี)

2.4 ด้านการยอมรับ มีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ ผู้บริหารให้การยอมรับ ยกย่องชมเชยในผลงานและความสำเร็จของบุคลากร ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนรองลงมาคือ ผู้บริหารร่วมรับผิดชอบ และให้คำแนะนำเมื่อบุคลากรปฏิบัติงานผิดพลาด ส่วนข้อที่มีวัฒนธรรมโรงเรียนต่ำสุดคือ บุคลากรยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวม และรายด้าน

วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านเป้าหมายของโรงเรียน	4.21	0.58	มาก	4
2. ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	4.27	0.59	มาก	3
3. ด้านความมีคุณภาพ	4.33	0.36	มาก	2
4. ด้านการยอมรับ	4.34	0.30	มาก	1
<b>รวม</b>	<b>4.30</b>	<b>0.37</b>	<b>มาก</b>	

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง ( $r_{xy} = .878$ ) โดยคู่ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่มีความสัมพันธ์กับ วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนสูงสุด คือ ด้านการดูแลรักษามีความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับสูงกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน รองลงมาคือ ด้านการมองการณ์ไกลและมี

วิสัยทัศน์มีความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับสูงกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ส่วนภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการด้านการฟังมีความสัมพันธ์ในทางบวก ระดับสูงกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนต่ำที่สุด ดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน	ด้านเป้าหมายของโรงเรียน $Y_1$	ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน $Y_2$	ด้านความมีคุณภาพ $Y_3$	ด้านการยอมรับ $Y_4$	วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน $Y$
ด้านการฟัง $X_1$	0.717**	0.722**	0.55**	0.098	0.729**
ด้านการเห็นอกเห็นใจ $X_2$	0.786**	0.762**	0.581**	0.116*	0.785**
ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ $X_3$	0.806**	0.772**	0.582**	0.110	0.796**
ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ $X_4$	0.860**	0.776**	0.562**	0.140*	0.819**
ด้านการดูแลรักษา $X_5$	0.883**	0.821**	0.605**	0.125*	0.855**
ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของโรงเรียนเอกชน $X$	0.894**	0.847**	0.635**	0.130*	0.878**

\*\*  $p \leq .01$  \*  $p \leq .05$

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งผลกระทบระหว่างภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน เมื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาจากทั้งหมด 5 ด้าน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน 4 ด้านคือ ด้านการฟัง ( $X_1$ ) ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ ( $X_3$ ) ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ ( $X_4$ ) และด้านการดูแลรักษา ( $X_5$ ) มีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณกับตัวแปรเกณฑ์ คือ วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน เท่ากับ .89 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .78 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 78 อย่าง



มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .17 ดังตารางที่ 4 โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำแบบไฟบริการที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$Y = 1.70 + .29X_5 + .14X_4 + .11X_3 + .08X_1$$

สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำแบบไฟบริการที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนในรูปคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$Z = .45Z_5 + .23Z_4 + .17Z_3 + .11Z_1$$

**ตารางที่ 4** การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) ของภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน จำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน	b	SE <sub>b</sub>	β	t	P-value
ด้านการดูแลรักษา X <sub>5</sub>	0.29	0.04	0.45	8.20**	0.00
ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ X <sub>4</sub>	0.14	0.03	0.23	4.35**	0.00
ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ X <sub>3</sub>	0.11	0.03	0.17	3.24**	0.00
ด้านการฟัง X <sub>1</sub>	0.08	0.03	0.11	2.52**	0.01
ค่าคงที่ (Constant)	1.70	0.83		20.41**	0.00

R = .89 R<sup>2</sup> = .78 a = 1.70 SE<sub>est</sub> = 0.17 Adjusted R<sup>2</sup> = 0.78 F = 281.84\*\*

\*\* p ≤ .01

### อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนได้มีการให้การสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ตามความต้องการของบุคลากร โดยมีการให้คำแนะนำ และให้คำปรึกษา ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร อำนวยความสะดวก ตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สเปียร์ (Spears, 2002 : 4) ที่ได้เสนอไว้ว่า ผู้นำแบบไฟบริการจะต้องมองหาวิธีการที่จะเพิ่มพูนความสามารถ ความฝัน ความหวังของบุคลากรด้วยการสร้างมโนทัศน์ และสามารถมองปัญหาขององค์กรในปัจจุบัน เพื่อ

นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมธนู ครอบประเสริฐ (2562 : 99) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในเครือข่ายเขตมริอา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน เป็นตัวบ่งบอกถึงแนวปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งมีรากฐานมาจากประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม มีลักษณะเฉพาะ ที่แต่ละโรงเรียนให้ความสำคัญและยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารงานในโรงเรียน ทำให้ครูผู้สอนรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน มีการยกย่องให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความประพฤติดี ซื่อสัตย์ และมีคุณธรรม สามารถปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ดังที่ ธร สุนทรายุทธ (2551 : 505) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมมีอิทธิพลอย่างมากในการบริหารงานโรงเรียนอย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่ทำให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ รวมทั้งเป็นเทคนิควิธีที่จะปฏิบัติงานในโรงเรียน 2) เป็นกฎเกณฑ์หรือเป็นระเบียบของการกระทำหรือการปฏิบัติงานของบุคคล และ 3) ชี้นำทิศทางตามที่กำหนดในเป้าหมาย ซึ่งจะแปลความหมายให้แต่ละคนทำสิ่งใด ๆ ตามค่านิยมของตน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักขณา ธาณี (2560 : 71) ที่ได้ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนเทศบาล 7 สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า วัฒนธรรมโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่าภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูง (r<sub>xy</sub> = .878) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนแต่ละโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ค่านิยม ความเชื่อ ประเพณี ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เป็นของตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกเรียกว่าวัฒนธรรมโรงเรียน โดยที่ผู้บริหารซึ่งทำหน้าที่ผู้นำการบริหารของโรงเรียน มีส่วนสำคัญในการวางหลักคิด ค่านิยม แนวทางปฏิบัติงาน และการกระทำอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องต่อการส่งเสริมและ

วางรากฐานวัฒนธรรมโรงเรียนของตนเองทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการ จะเป็นผู้บริหารที่เข้าใจความต้องการของบุคลากร รับฟังข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถสร้างความน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจ เป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญประกร พันธุ์พล (2562 : 97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนที่สอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารกับวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง

4. จากการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนพบว่าตัวแปรพยากรณ์ คือ ภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน 4 ด้านคือ ด้านการฟัง ( $X_1$ ) ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ ( $X_2$ ) ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ ( $X_3$ ) และด้านการดูแลรักษา ( $X_4$ ) ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์คือ วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .89 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโดยรวมเท่ากับ .78 และสามารถร่วมกันพยากรณ์วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนได้ร้อยละ 78 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันการบริหารสถานศึกษานั้นไม่ได้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น แต่การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนั้น จะต้องมีการทำงานที่ร่วมมือกันในการช่วยกันบริหารจัดการในฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้นำอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติงาน สนับสนุนทรัพยากร คอยเป็นที่ปรึกษา และคอยควบคุมบริหารจัดการในภาพรวม และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรัชญานันท์ ไชยหล่อ (2562 : 118) ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำแบบใฝ่บริการส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 73.9 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 ด้านการฟัง เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารได้แสดงถึงทักษะในการฟัง โดยสามารถจับใจความผ่านการฟังได้อย่างถูกต้อง ตรงตามที่ต้องการได้ นอกจากนี้ผู้บริหารยังยินดีรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำ จากบุคลากรทุกระดับ และผู้บริหารมีวิจารณญาณในการรับฟังข้อมูลข่าวสาร อย่างรอบคอบ แล้วนำข้อมูลที่รับฟังมานั้นมาสังเคราะห์ และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรีนลิป (Greenleaf, 2002 : 21 - 61) กล่าวว่า ผู้นำแบบใฝ่บริการต้องตั้งใจพัฒนาทักษะแห่งการฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ ผู้นำแบบใฝ่บริการสามารถกำหนดเอกลักษณ์ (Identity) และเจตจำนง (Will) ของกลุ่มได้ พวกเขาฟังคนอื่นอย่างตั้งใจ ฟังทั้งเสียงที่ออกมาหรือสิ่งที่อยู่ภายในใจ การฟังที่ดี ทำให้ผู้นำสามารถได้ยินเสียงภายใน (Inner voice) ทำให้พวกเขาเข้าใจผู้อื่นว่าเขากำลังจะสื่ออะไร ทั้งทางร่างกายความคิดและจิตใจ การฟังเป็นความสามารถที่จะเจียบตัวเอง และฟังด้วยใจเปิดกว้าง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดหรือทัศนคติใหม่ ๆ การฟังเช่นนี้เป็นกุญแจสำคัญที่ไขไปสู่ความเข้าใจในสิ่งซึ่งอาจเป็นประโยชน์ที่แฝงอยู่ในคุณลักษณะผู้นำ

4.2 ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ตั้งใจไว้ มากกว่าเอาความคิดเห็นของผู้บริหารเป็นใหญ่ โดยผู้บริหารสามารถสร้างการทำงานเป็นทีมขึ้นในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยความเชื่อมั่นในศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคลากร และส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดนนิส และโบคาร์เนีย (Dennis & Bocamea, 2005 : 602 - 604) ที่กล่าวว่า ความไว้วางใจ (Trust) คือความเชื่อมั่นในการฟังพาของผู้ตามในความซื่อสัตย์ สุจริต และความสามารถในการทำงานสิ่งเหล่านี้ จะสร้างความไว้วางใจระหว่างบุคคลและองค์กร และนำไปสู่ความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ ผู้นำมีความเปิดกว้างที่จะได้รับข้อมูลจากคนอื่น ให้ความไว้วางใจในความมุ่งมั่นของผู้ตามที่มีต่อองค์กร สามารถรักษาความลับของคนในองค์กร

4.3 ด้านการมองการณ์ไกลและมีวิสัยทัศน์ เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีทัศนะ มีความคิดกว้าง มองไกล และกำหนดเป้าหมายที่เป็นไปได้เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกันกำหนด และสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนรับผิดชอบ และยึดมั่นในวิสัยทัศน์

วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน นอกจากนี้ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างกลยุทธ์ต่างให้กับโรงเรียนและผลักดันให้เกิดการวางแผนเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลที่วางไว้ ผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกและภายในหรือ SWOT Analysis ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัสเซล และสโตน (Russell & Stone, 2002 : 33 - 39) ได้กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นทักษะของภาวะผู้นำในรูปแบบทางความคิด และจินตภาพเฉพาะของอนาคต ซึ่งในทฤษฎีภาวะผู้นำแบบไฟบริการของกรีนลีฟ (Greenleaf) วิสัยทัศน์ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของการมองการณ์ไกล (Foresight) และการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) โดยระบุว่าภาวะผู้นำแบบไฟบริการจำเป็นต้องมีประสาทสัมผัสที่สามารถคาดคะเนในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ให้สามารถเกิดขึ้นได้ ดังนั้น บทบาทของผู้นำภาวะผู้นำแบบไฟบริการคือการสร้างกลยุทธ์ของวิสัยทัศน์ ให้กับองค์กร

4.4 ด้านการดูแลรักษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่หาผลประโยชน์ส่วนตน แต่ปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารมีความเต็มใจในการอุทิศตนเพื่อดูแลและรับผิดชอบบุคลากรอย่างจริงจัง มีการสร้างแรงบันดาลใจให้ขวัญกำลังใจ กระตุ้นให้บุคลากรทำในสิ่งที่สนใจร่วมกัน ส่งผลให้บุคลากรยินดีที่จะปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แวน เดียร์เอนด์ และนุยเทน (Van Dierendonck & Nuijten, 2011 : 251 - 252) กล่าวว่า การดูแลรักษา (Stewardship) เป็นความเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อองค์กร และให้บริการ แทนการควบคุม และไม่หาผลประโยชน์ใส่ตนเอง ทำตัวเป็นแบบอย่าง โดยการกระตุ้นให้คนอื่นทำในสิ่งที่สนใจร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ยาวไกล นอกจากนี้ การดูแลรักษาจะต้องเน้นความรับผิดชอบต่อสังคมในการทำงาน มีความซื่อสัตย์และเน้นการทำงานร่วมกัน สร้างความรู้สึกให้ผู้อื่นตระหนักถึงภาระจำเป็นที่ต้องทำร่วมกัน โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ของตน

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนพบว่า ด้านการโน้มน้าวใจและไว้วางใจมีค่าต่ำสุด ผู้บริหารควร

ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการสร้างความไว้วางใจระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ราบรื่น สามัคคี และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่า ด้านเป้าหมายของโรงเรียนมีค่าต่ำสุด ผู้บริหารสร้างควรสร้างแนวทางสนับสนุนส่งเสริม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย การวางแผนปฏิบัติงานประจำปี และยึดถือค่านิยมที่ดีต่อโรงเรียนร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่สัมพันธ์วัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่า ด้านการฟัง มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนต่ำที่สุด ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็น คำแนะนำ หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากบุคลากร เพื่อสร้างค่านิยมที่ว่า ผู้บริหารเป็นผู้เปิดกว้างต่อความคิดเห็นของทุกฝ่าย และสร้างให้การรับฟังเป็นวัฒนธรรมที่ดีในโรงเรียน เมื่อบุคลากรยอมรับในประเด็นนี้ จึงทำให้ด้านการฟังสัมพันธ์กับวัฒนธรรมโรงเรียนมากขึ้น

4. ภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชน พบว่า ด้านการดูแลรักษา ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนเอกชนสูงที่สุด ผู้บริหารควรส่งเสริมต่อยอด และพัฒนาให้การรับรู้ของบุคลากรด้านการดูแลรักษา ให้เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศหรือ Best practice ของการบริหารงานโรงเรียน

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารในโรงเรียนที่มีความหลากหลายด้านวัฒนธรรม

## เอกสารอ้างอิง

- [1] คมธนู ควระประเสริฐ. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำใ้บริการของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนในเครือเซนต์มารีอา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [2] ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- [3] บุญประภกร พันธุ์พล. (2562). ภาวะผู้นำแบบใ้บริการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- [4] ปรัชญานันท์ ไชยหล่อ. (2562). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- [5] พุทธพงศ์ หลีกคำ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการ ทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [6] ยืนยง ไทยใจดี. (2565). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. อุดรธานี. วิทยาลัยสันตพล.
- [7] ลักขณา ธาณี. (2560). วัฒนธรรมโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 สังกัดเทศบาลนครแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [8] Dennis, R. S. & Bocarnea, M. (2005). Development of the servant leadership assessment instrument. *Leadership & Organization Development Journal*, 26(8), 600 - 615.
- [9] Greenleaf, R. K. (2002). *Servant Leadership : A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New Jersey : Paulist Press.
- [10] Russell, R. F., & Stone, A. G. (2002). A review of servant leadership attributes: Developing a practical model. *Leadership & Organization Development Journal*, 23, 145 - 157.
- [11] Sergiovanni, T. J. (1988). *Supervision Human Perspectives 4<sup>th</sup>ed*. Baston : McGraw - Hill.
- [12] Spears, L.C. (2002). Servant leadership: Quest for caring leadership. Reflections on Robert K. Greenleaf and servant-leadership. *Leadership & Organization Development Journal*, 17(7), 33 - 35.
- [13] Van Dierendonck, D., & Nuijten, l. (2011). The servant leadership Survey: Development and Validation of a Multidimensional Measure. *Journal of Business and Psychology*, 26, 249 - 267.

## การศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

### A STUDY OF SCHOOL ADMINISTRATORS FACCTORS TO PERSONEL TECHNOLOGY DEVELOPMENT UNDER UDONTHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

นิลาวัน ผ่ามม่วง<sup>1\*</sup>, วรพล คล่องเชิงคร<sup>2</sup> และ ทิพย์วรรณ แผงบุปผา<sup>3</sup>

NILAWAN PHAOMUANG<sup>1\*</sup>, WORAPON KLONGCHERNGSON<sup>2</sup> and THIPYAWAN PHANGBUPPHA<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี 3) สสำรวจ และระบุงค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี 4) ยืนยันองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในโมเดลอิสระจำนวน 400 คน ด้วยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.996 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความสอดคล้องกลมกลืนของข้อมูล ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment correlation Coefficient) และสร้างโมเดลองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีองค์ประกอบ ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ 2) รูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี พบว่ามีองค์ประกอบ (ตัวแปรแฝง) 5 องค์ประกอบ และตัวแปรสังเกต 19 ตัวแปร 3) ผลการสำรวจและระบุงค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี พบว่า สามารถระบุงค์ประกอบได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการสื่อสาร ด้านความร่วมมือ ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การด้านเทคโนโลยี 4) ผลการยืนยันองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี พบว่า โมเดลองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-Square = 287.38 p = 0.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 0.93 ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 0.91 และค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณค่าความคลาดเคลื่อนในพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.049

**คำสำคัญ :** องค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา ; รูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Master Student, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Santapol College.

<sup>2-3</sup> อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College.

\* Corresponding Author, Email: Nilawan.phaomung2012@gmail.com

Received: Feb 27, 2023, Revised: May 5, 2023, Accepted: May 19, 2023

## ABSTRACT

The objectives of this study were to 1) study the factors of school administrators, 2) study the technology personnel development model, 3) survey and identify the factors of school administrators for technology personnel development and 4) to examine confirmatory factor analysis of school administrators for technology personnel development under Udonthani Primary Educational Service Area Office 3. The 400 school administrators, teachers and educational personnel were obtained by criteria of identifying of samples in LISREL model, and obtained by Multi-Stage Sampling and simple randomization. The tool used for collection was a 5 level-rating scale questionnaire with a reliability as 0.996. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, Pearson's Product Moment correlation Coefficient.

The research findings were as follows: 1) the results of the study of the factors of school administrators had 5 factors 2) The results of the study of the technology personnel development model had 5 factors and 19 observed variables, 3) The results of the survey and identify the factors of school administrators for technology personnel development found that there were 5 factors which were prioritized in weight value of factors as follows: vision, communication, cooperation, innovation and creating technology organizational culture, and 4) Confirmatory factor analysis of school administrators revealed that factor model of school administrators corresponded to empirical data, the value of Chi-Square as 287.38 p as 0.00, harmony index (GFI) as 0.93, adjusted concordance index (AGFI) as 0.91 and the value of root mean squared of the approximate tolerance in parameters (RMSEA) as 0.049.

**Keywords:** School Administrators Factors ; Technology Personnel Development Model

### บทนำ

การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความพร้อม สามารถนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างแท้จริงนั้น ครูจะต้องมีสมรรถนะหลายประการด้วยกัน ประการแรก ควรมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศพื้นฐาน สามารถใช้คอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์สารสนเทศพื้นฐานในการปฏิบัติงาน จัดเก็บ สำรอง รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และสามารถต่อคอมพิวเตอร์เข้ากับอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องพิมพ์ หน่วยเก็บข้อมูลสำรองได้ ประการที่สอง ควรมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน สามารถบูรณาการเทคโนโลยีสื่อสารสารสนเทศกับกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศทางการเรียนที่สนับสนุนการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด ประการที่สาม ควรมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ข้อมูล

สารสนเทศอย่างมีจริยธรรม ไม่ละเมิดผลงานของผู้อื่น และ ประการที่สี่ ควรมีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง และสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครองและชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน (เกษฎา ชวนะไพศาล, 2563 : 3)

ดังนั้น เพื่อให้ครูมีการพัฒนาสมรรถนะที่ควรจะมีและพร้อมเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครูในทุกระดับจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการวางแผนแนวทางในการพัฒนาครูอย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจจำแนกตามกลุ่มผู้เกี่ยวข้องได้เป็น 3 แนวทาง แนวทางแรก คือ แนวทางสำหรับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในระดับนโยบาย กลุ่มนี้ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในการนำ

เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนให้กับครูผู้สอนอย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ทั้งนี้นอกจากการจัดอบรมแล้วอาจใช้กลไกที่เข้มข้นขึ้น เช่น การกำหนดให้ครูทุกคนต้องสอบภาคความรู้และภาคปฏิบัติทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยกำหนดให้เป็นหนึ่งในเงื่อนไขในการต่ออายุใบประกอบวิชาชีพ เพื่อเป็นการกระตุ้นครูให้พัฒนาตนเองในเรื่องนี้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ควรส่งเสริมเรื่องจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับครูผู้สอน ให้มีความรู้ในการนำสื่อต่างๆ ไปใช้อย่างถูกต้องไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิทางปัญญาของผู้อื่น รวมทั้งควรส่งเสริมให้รู้เท่าทันสื่อข้อมูลต่างๆ สามารถกลั่นกรองความจริงที่เป็นสาระสำคัญมาถ่ายทอดให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางที่สอง คือ แนวทางสำหรับสถานศึกษา สถานศึกษาต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้บ่อยขึ้น ทั้งในชีวิตประจำวันและในการจัดการเรียนการสอน โดยอาจพัฒนาให้มีระบบการส่งคะแนน ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบติดต่อกับสื่อออนไลน์ในช่องทางต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐานให้กับครู นอกจากนี้ควรมีการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียน เพื่อทำหน้าที่คอยให้คำปรึกษา ในเรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตและนวัตกรรมทางการศึกษาต่างๆ ให้กับครูและผู้ที่สนใจ แนวทางที่สาม คือ แนวทางสำหรับครูผู้สอน ครูควรพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงโลกภายนอกสู่ชั้นเรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะอื่น ๆ ที่สำคัญในยุคนี้ โดยใช้สื่อเทคโนโลยีในการกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนให้พร้อมเปิดรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่น่าสนใจมากกว่ากรอบเนื้อหาที่กำหนดไว้ในบทเรียน (ภักดีลา ธนบุรณินิพัทธ์, 2563 : ออนไลน์)

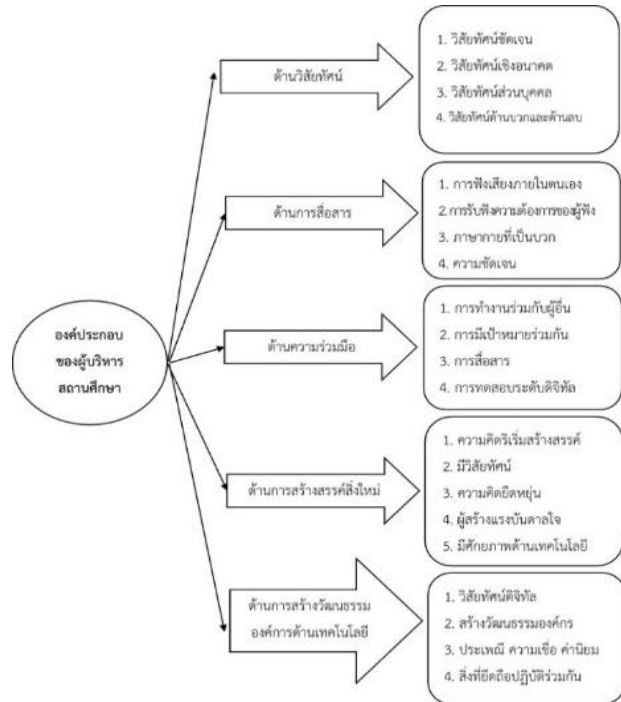
### วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี
3. เพื่อสำรวจ และระบุองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี
4. เพื่อยืนยันองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

### สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีที่ทำการศึกษาคัดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. องค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีมีความเกี่ยวข้องกัน

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,089 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 789 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2,300 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 400 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

เกณฑ์การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในโมเดลลิสเรล (LISREL Model) ของ แฮร์และคณะ (Hair Jr. et.al, 2010: 44-63)

3. ผู้วิจัยกำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่างค่า 0.92 – 1.0 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .996 (โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านวิสัยทัศน์
2. ด้านการสื่อสาร
3. ด้านความร่วมมือ
4. ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่
5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การด้านเทคโนโลยี

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยสันตพล ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งให้แก่ สถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ )
  - 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
  - 1.3 ค่าความสอดคล้องกลมกลืนของข้อมูล (KMO and Bartlett's test)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
  - 2.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC)
  - 2.2 ค่าความเชื่อมั่น

### สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างเพื่อทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะแจกแจงของตัวแปร โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโมเดล โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ด้วยโปรแกรม SPSS เพื่อนำมาวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISREL Model)



2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่หนึ่ง เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกต

2.3 วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรสังเกต

สำหรับค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ (ศุภมาส อังศุโชติ. 2551 : 21-27)

1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic :  $\chi^2$ ) ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ไม่ควรมีนัยสำคัญ

2. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness – of Fit Index : GFI) มีค่ามากกว่า 0.90

3. ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness – of Fit Index : AGFI) ค่าดัชนี AGFI มีค่ามากกว่า 0.90

4. ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index : CFI) มีค่ามากกว่า 0.95

5. ค่าไค – สแควร์สหพันธ์ (Chi-Square Statistic :  $\chi^2 / df$ ) เป็นค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่มืองศาอิสระไม่เท่ากัน โดยมีค่าไค – สแควร์สหพันธ์ไม่เกิน 2

6. ค่าดัชนีรากของค่าของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Squared Residual : Standardized RMR) เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดล 2 เฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลชุดเดียว ค่า RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่า RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณค่าความคลาดเคลื่อนในประมาณพารามิเตอร์ (Root Mean Square of Error approximation : RMSEA) ค่า RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่า RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

8. CN (Critical N) เป็นดัชนีที่แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะยอมรับดัชนีแสดงสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลได้ และ CN ควรมีค่ามากกว่า 200

9. ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน มี 3 ตัว คือ RMR , Standardized Residual และ Standardized RMR ดังนี้ (Diamantopoulos และ Sigauw , 2000 : 88)

RMR (Root mean square residual) เป็นค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนระหว่าง  $S - \Sigma$  ค่าที่น้อยแสดงถึงโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่ค่า RMR ขึ้นอยู่กับหน่วยของการวัดของตัวแปร เมื่อตัวแปร มีสเกลการวัดที่ต่างกันมาก ตัวแปรบางตัวที่มีสเกลการวัดกว้างจะทำให้ค่าเฉลี่ยของ Residual ปิดเบือนไป ทำให้ค่าที่ได้ผิดไปด้วย ดังนั้นจึงอาจไปพิจารณาร่วมกับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standardized Residual) ซึ่งเป็นค่าของความคลาดเคลื่อนหารด้วยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Estimated standard error) ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานไม่เป็นควรมีค่ามากกว่า 2.58 (Diamantopoulos และ Sigauw , 2000 : 87)

ค่า Standardized RMR เป็นค่าสรุปของ Standardized Residual ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงจะสรุปได้ว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Diamantopoulos และ Sigauw , 2000 : 87)

## สรุปผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.15 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร ตัวแปรที่มีค่ามากที่สุดคือ วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล 1.16 รองลงมาวิสัยทัศน์ชัดเจน 1.00 วิสัยทัศน์เชิงอนาคต 0.85 และวิสัยทัศน์ด้านบวกและด้านลบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำสุดเท่ากับ 0.65

2. ด้านการสื่อสาร พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.13 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ตัวแปรที่มีค่ามากที่สุด คือ ภาษากายที่เป็นบวก 1.33 รองลงมา รับฟังความต้องการของผู้ฟัง 1.19 และการฟังเสียงภายในตนเองมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุดเท่ากับ 1.00

3. ด้านความร่วมมือ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.19 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร ตัวแปรที่มีค่ามากที่สุด คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น 1.00 รองลงมา การสื่อสาร 0.85 และการมีเป้าหมายร่วมกันมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.51

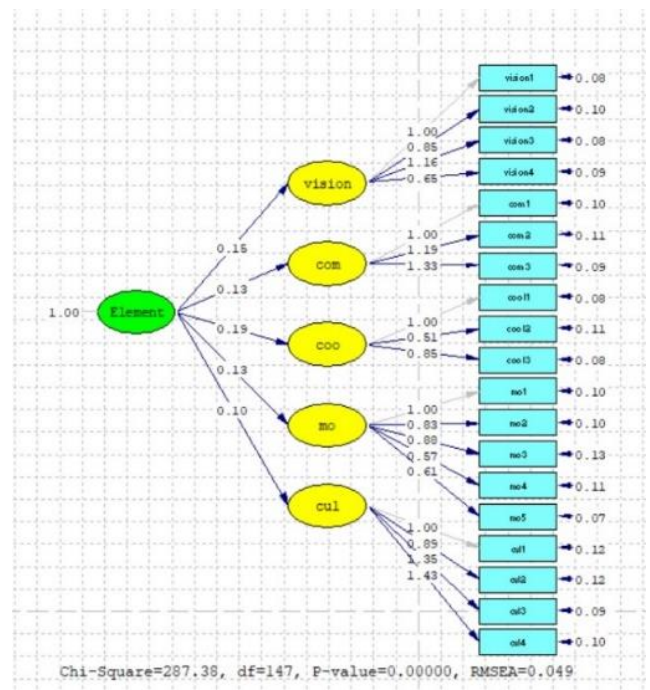
4. ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.13 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว

แปร ตัวแปรที่มีค่ามากที่สุด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 1.00 รองลงมา ความคิดยืดหยุ่น 0.88 มีวิสัยทัศน์ 0.83 มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี 0.61 และผู้สร้างแรงบันดาลใจมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.57

5. ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยี พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.10 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 4 ตัวแปร ตัวแปรที่มีค่ามากที่สุด สิ่งที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน 1.43 รองลงมา ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม 1.35 วิสัยทัศน์ดิจิทัล 1.00 และสร้างวัฒนธรรมองค์กรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบต่ำที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.89

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองพบว่า เมื่อทำการประมวลผลองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรทั้งหมด (ตัวแปรสังเกต 21 ตัวแปร) พบว่า มีตัวแปรบางตัวที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการตั้งค่า Automatic Model Modification เมื่อผลออกมา ทำให้ Program Lisrel ตัดตัวแปรนั้นออกไป 2 ตัวแปร คงเหลือตัวแปรสังเกต 19 ตัวแปร ดังนี้ (1) ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ วิสัยทัศน์ชัดเจน วิสัยทัศน์เชิงอนาคต วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล และ วิสัยทัศน์ด้านบวกและด้านลบ (2) ด้านการสื่อสาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร การฟังเสียงภายในตนเอง รับฟังความต้องการของผู้ฟัง ภาษากายที่เป็นบวก และความชัดเจนตัวแปรที่ถูกตัดออกคือ ความชัดเจน ทำให้ด้านการสื่อสาร เหลือตัวแปรสังเกตเพียง 3 ตัวแปร (3) ด้านความร่วมมือ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสาร และการทดสอบระดับดิจิทัล ตัวแปรที่ถูกตัดออกคือ การทดสอบระดับดิจิทัล ทำให้ด้านความร่วมมือ เหลือตัวแปรสังเกตเพียง 3 ตัวแปร (4) ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ ความคิดยืดหยุ่น ผู้สร้างแรงบันดาลใจ และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยี (5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ วิสัยทัศน์ดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมองค์กร ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันตามลำดับ พิจารณาจากค่าสถิติไค - สแควร์ (Chi - Square) มีค่าเท่ากับ 287.38 ค่า df เท่ากับ 147 โดยมีค่า P - value เท่ากับ 0.00000 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือต้องมากกว่า 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.95 และ 0.93 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ต้องมีค่ามากกว่า 0.90 ขึ้นไป

ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากที่สองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.049 ซึ่งระดับการยอมรับคือ น้อยกว่า 0.05



ภาพที่ 2 ผลการศึกษาโมเดลองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

จากภาพที่ 2 แสดงว่า ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี พบว่า ข้อมูลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจาก Chi - Square มีค่าเท่ากับ 122.51 ค่า df มีค่าเท่ากับ 147 ค่า p มีค่าเท่ากับ 0.00000 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI มีค่า 0.93และค่าดัชนีปรับแก้แล้ว AGFI มีค่า 0.91 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากที่สองเฉลี่ย RMSEA เท่ากับ 0.049 ซึ่งระดับการยอมรับคือน้อยกว่า .05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปได้ว่า เมื่อทำการประมวลผลองค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรทั้งหมด (ตัวแปรสังเกต 21 ตัวแปร) พบว่า มีตัวแปรบางตัวที่ไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการตั้งค่า Automatic Model Modification เมื่อผลออกมา ทำให้ Program ตัดตัวแปรนั้นออกไป 2 ตัวแปร ถ้าผู้วิจัยต้องการให้การวิเคราะห์องค์ประกอบมีคุณภาพที่ดี ควรตัดตัวแปร 2 ตัวนี้ทิ้งไป ทำให้คงเหลือตัวแปรสังเกตเพียง 19 ตัวแปร ดังนี้ (1) ด้านวิสัยทัศน์ ประกอบด้วย

ตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ วิสัยทัศน์ชัดเจน วิสัยทัศน์เชิงอนาคต วิสัยทัศน์ส่วนบุคคล และ วิสัยทัศน์ด้านบวกและด้านลบ (2) ด้านการสื่อสาร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัวแปร การฟังเสียงภายในตนเอง รับฟังความต้องการของผู้ฟัง ภาษากายที่เป็นบวก และความชัดเจน ตัวแปรที่ถูกตัดออกคือ ความชัดเจน ทำให้ด้านการสื่อสาร เหลือตัวแปรสังเกตเพียง 3 ตัวแปร (3) ด้านความร่วมมือ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสาร และการทดสอบระดับดิจิทัล ตัวแปรที่ถูกตัดออกคือ การทดสอบระดับดิจิทัล ทำให้ด้านความร่วมมือ เหลือตัวแปรสังเกตเพียง 3 ตัวแปร (4) ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ ความคิดยืดหยุ่น ผู้สร้างแรงบันดาลใจ และมีศักยภาพด้านเทคโนโลยี (5) ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยตัวแปรสังเกต 4 ตัว คือ วิสัยทัศน์ดิจิทัล สร้างวัฒนธรรมองค์กร ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และสิ่งที่ยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ตามลำดับ

### อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มี 5 ด้านที่สอดคล้อง และสมควรนำมาอภิปราย คือ ด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านการสื่อสาร ด้านความร่วมมือ ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยี ตามลำดับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

2. การศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี เมื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่เหมาะสมขององค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี สามารถลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.15 ด้านการสื่อสาร พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.19 ด้านความร่วมมือ พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.19 ด้านการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.13 และด้านสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้านเทคโนโลยี พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.10 ถือได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีความสำคัญต่อองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

3. การสำรวจ และระบุองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์การศึกษาองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน มีค่าเป็นบวกตั้งแต่ 0.51 – 1.43 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การยืนยันองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า มี 5 องค์ประกอบหลัก 31 ตัวแปร ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ด้านวิสัยทัศน์และการพัฒนาตนเอง องค์ประกอบที่ 3 ด้านบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 4 ด้านความรู้และความสามารถในการบริหาร องค์ประกอบที่ 5 ด้านความรับผิดชอบ สอดคล้องกับอิทธิพล มีแสงเพชร (2560 : 35) ที่กล่าวว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะการบริหาร ทักษะวิสัยทัศน์ และทักษะการจัดการ และสอดคล้องกับ สุภัญญา แซ่มซ้อย (2561 : 85) อีกทั้งองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล คือแนวทางการนำเทคโนโลยีมากับผู้บริหารยุคดิจิทัลที่สำคัญ ๆ มาเป็นเครื่องมือสำหรับนักบริหาร ดังนี้ 1) การสื่อสาร 2) การประชาสัมพันธ์ 3) การสร้างภาพลักษณ์ Branding 4) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ 5) การปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อม

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการยืนยันว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน เป็นองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี และผู้วิจัยได้เรียงลำดับองค์ประกอบ ตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกต ตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เขียนเป็นรูปแบบขององค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ซึ่งองค์ประกอบและรูปแบบดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของหน่วยงานการศึกษา การฝึกอบรม ได้ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำองค์ประกอบที่ผ่านการวิเคราะห์ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิติไปใช้ในการฝึกอบรมเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และใช้เป็นแบบประเมินองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี

2. ครอบงำองค์ประกอบที่ผ่านการวิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน และคุณภาพของครู

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ครอบงำองค์ประกอบที่วิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม

4. สถานศึกษา ครอบงำองค์ประกอบที่วิเคราะห์ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปสร้างเกณฑ์ การประเมินหรือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารงานและการวางแผนเชิงกลยุทธ์

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพให้ผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์โดยการนำองค์ประกอบไปใช้ในการประเมินองค์ประกอบของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. ครอบงำองค์ประกอบนี้ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้ตัวองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมต่อการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุม

#### เอกสารอ้างอิง

- [1] เจษฎา ชวนะไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [2] ภันชลา ธนบุรณินิพัทธ์. (2563). *สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของครูไทยในศตวรรษที่ 21*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2563 จาก <https://researchcafe.org/communications-technology-competencies-for-thai-teachers-in-the-21st-century>.
- [3] ศุภมาส วิสัยนาม. (2560). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [4] สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ. : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] อธิภัทร มีแสงเพชร. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ยุคไทยแลนด์ 4.0 สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานศึกษาธิการภาค 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [6] Hair Jr. et.al. (2010). *Multivariate Data Analysis*. 7<sup>th</sup> Edition, Pearson New York : Pearson Education.

## การพัฒนาแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร

### DEVELOPING A HUMAN RESOURCE MANAGEMENT MODEL OF THE ENGLISH PROGRAM: PRIVATE SCHOOLS IN BANGKOK

ปาจรีย์ นาคะประทีป<sup>1\*</sup>, สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์<sup>2</sup> และ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์<sup>3</sup>  
PARJAREE NAKAPRATIP<sup>1\*</sup>, SUPAPORN TUNGDMARNERSAWAD<sup>2</sup> and CHEERAPAN BHULBHAT<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และ 2) พัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method Research) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน จำนวน 365 คน สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรได้กลุ่มตัวอย่าง 195 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการใช้แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่น เท่ากับ .9583 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร 1.1) ความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นต่อสภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 1.2) ความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการวางแผนและสรรหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นต่อสภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับ ด้านการวางแผนและสรรหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 1.3) ความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการบริหารการปฏิบัติงานและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นต่อสภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับ ด้านการบริหารการปฏิบัติงานและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 1.4) ความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นต่อสภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับ ด้านการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) รูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การวางแผนและสรรหา การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนา และการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ โดยผลการประเมินรูปแบบดังกล่าว ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ นักวิชาการพบว่ารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และสามารถนำไปปฏิบัติได้

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Doctoral Student, Doctor of Education Program in Educational Leadership, Graduate School, Suan Dusit University.

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะกรรมการควบคุม หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Assistant Professor, Dr., Advisor Committee, Doctor of Education Program in Educational Leadership, Graduate School, Suan Dusit University.

<sup>3</sup> รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Associate Professor, Dr., Advisor Committee, Doctor of Education Program in Educational Leadership, Graduate School, Suan Dusit University.

\* Corresponding Author, Email: Parjareenakapratip@gmail.com

คำสำคัญ : การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ; การพัฒนารูปแบบการบริหาร ; English Program

## ABSTRACT

This research aims to 1) study the level of opinions on the present and desirable conditions of human resource management and 2) the development of a Human Resource Management Model for the English Program: Private Schools in Bangkok, using Mix Method Research. The population was 365 private school English Program administrators randomly sampled according to the proportion of the population and randomly. The sample group was 195 people. The tools used in the research was questionnaire. The confidence value was .9583. The statistics used were mean, standard deviation, and qualitative research; key informants include English Program project managers and private schools. The interview form was used, and the data were analysed by content analysis.

The research findings were as follows: 1) Human Resource Management for the English Program, Private School in Bangkok 1.1) Opinions on the current state of human resource management practices, generally, were at a much. Human overall, it was at a much. 1.2) Opinions on the current state of practice regarding Overall planning and recruitment were much. Overall planning and recruitment were very much and 1.3) The current state of practice regarding the overall management, operation, and development was at a much. The management, operation, and overall development were very much. 1.4) Current state of practice regarding overall human resource maintenance was at a much. The overall human resource maintenance was very much. 2) The human resource management model of the English Program: Private School in Bangkok consists of planning and recruiting. Operations Management and Development and maintaining human resources by the results of the evaluation of such model Assessed by experts in human resource management, scholars found that all components of the human resource management model were resource management, scholars found that all components of the human resource management model were appropriate at the very much and practicality.

**Keywords:** Human Resource Management ; Management Style Development ; English Program

## บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้ มีทักษะ ความรู้และความชำนาญในการใช้ภาษาอังกฤษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ (มติกาญจน์ จิตกระโชติ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2562, หน้า 181-191) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ คือ นักเรียน (สุรรัตน์ เอี่ยมกุล, 2542, หน้า 2) ภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตของคนไทยในด้านการศึกษา (Omebe, 2014, หน้า 9) พ่อแม่ ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญของการใช้

ภาษาอังกฤษในสถานศึกษา ทำให้ปัจจุบันมีการเปิดโรงเรียนแบบ English Program ทำให้การโรงเรียนให้ความสำคัญการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นภารกิจหลักในการบริหารงานในโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะทุกงานที่มีคุณภาพต้องใช้ความรู้ ความสามารถจากครู บุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน (นัยนา ทรัพย์ โรจน์ และเอกชัย กี่สุขพันธ์, 2557, หน้า 693) ซึ่งวิธีสำหรับการ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรในโรงเรียนให้เกิดคุณภาพได้นั้นต้องอาศัย วิธีการต่างๆในการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยมีการอบรมให้ ความรู้ด้านการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ให้กับผู้บริหาร การ บริหารระบบการคัดเลือกครู การคัดเลือกและการสรรหาครูไทย และครูชาวต่างชาติ (มติกาญจน์ จิตกระโชติ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2562, หน้า 187)

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้ผู้บริหารด้านทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนต้องมีปรับเปลี่ยน พัฒนาศักยภาพของตนเอง เพื่อให้มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ได้สอดคล้องกับแนวทางการเปลี่ยนแปลงและเกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนด (อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์, 2562, หน้า 26-34) และส่งต่อการพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ภายในโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง นั่นคือ ครู และบุคลากรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ทำให้การบริหารทรัพยากรมนุษย์สามารถดำเนินงานต่างๆภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุการณ์ดังกล่าวในฐานะผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของครูไทยและครูชาวต่างชาติ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการจัดทรัพยากรมนุษย์ในโรงเรียนที่มีการพัฒนาผู้เรียนด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่า การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์สำหรับครูไทยและครูชาวต่างชาติในโรงเรียนยังพบว่ามีปัญหา หลักสูตรสองภาษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามสำเนียงของเจ้าของภาษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 1-2) การจัดให้ครูไทยสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ การคัดเลือกบุคลากรยังขาดความหลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, หน้า 32) การคัดเลือก การบรรจุบุคลากรที่เข้าทำงานไม่ตรงคุณสมบัติที่กำหนด คือชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษาขาดความรู้ด้านวิชาการ (มติกาญจน์ จิตกระโชติ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์, 2562, หน้า 95) การธำรงรักษาบุคลากรให้มีขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ (เอกอนงค์ ศรีสาอาง และปิยะนุช เงินคล้าย, 2559, หน้า 163) ที่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่หรือลาออก คือ สวัสดิการและผลประโยชน์เกี่ยวกันต่างๆ สภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก คุณภาพชีวิต การทำงานเป็นอิทธิพลอันดับแรกที่สามารถดึงดูดให้บุคลากรปฏิบัติงานหรือเป็นแรงผลักดันให้ตัดสินใจลาออก การผลักดันให้เด็กมีพื้นฐานภาษาอังกฤษที่ดีตามความคาดหวังผู้ปกครองและสังคมของโรงเรียนแบบ English Program มีมากขึ้น ทั้งการได้มาของครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน การธำรงรักษาบุคลากรไว้ในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 76)

ว่าการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นกุญแจสำคัญของการรักษาบุคลากรภายในองค์กร ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จแบบยั่งยืน ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจะต้องพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้มีระบบมากขึ้น

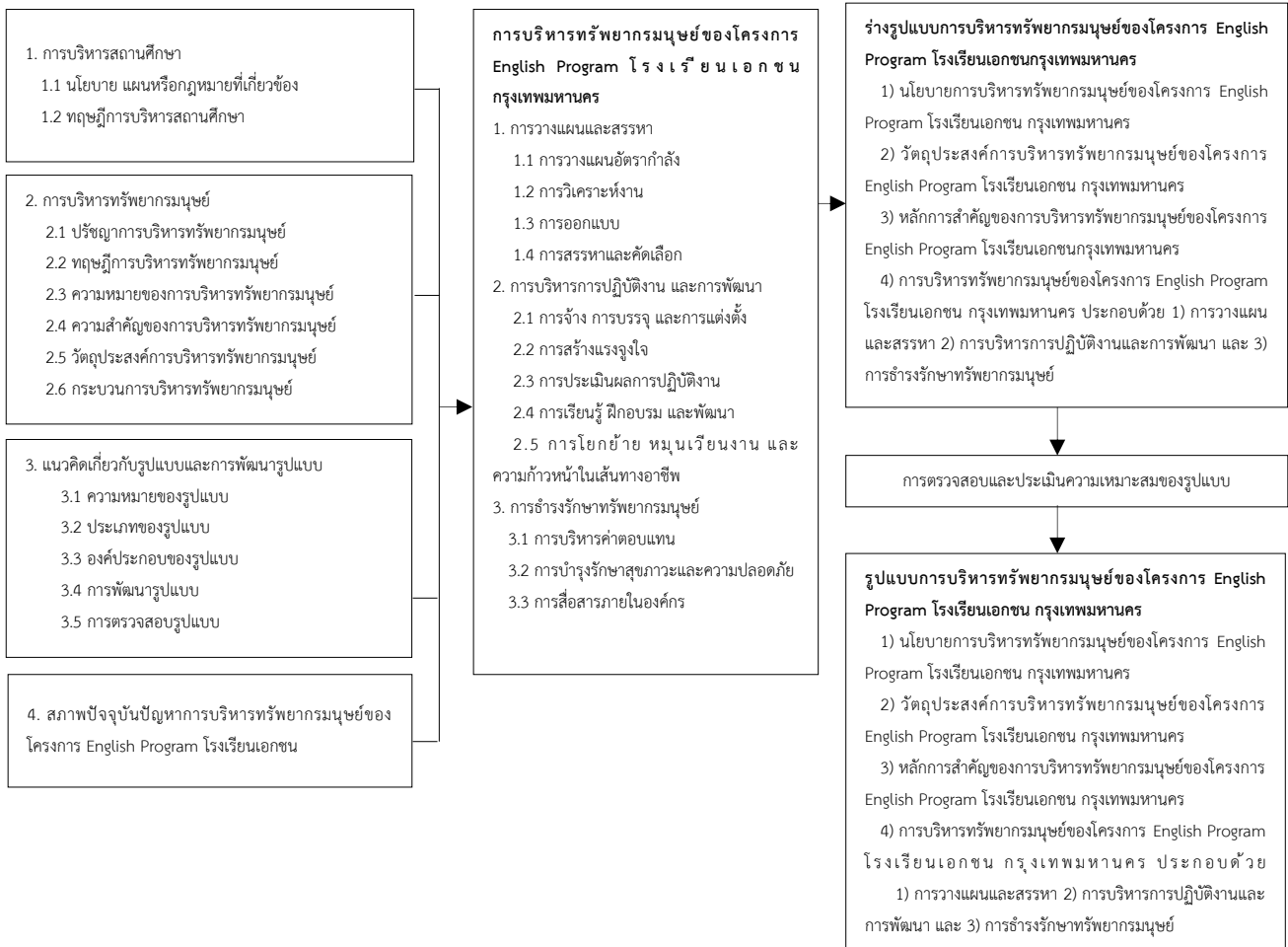
จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นความสำคัญของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะทำให้องค์กรด้านการศึกษาเกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างมคุณภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาการพัฒนาารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานคร

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาาระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร
2. พัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร

### กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการการบริหารสถานศึกษา การบริหารโครงการ English Program แนวคิด ทฤษฎี หลักการการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ แนวคิดรูปแบบ และทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร คือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียน ทั้งหมด 73 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 365 คน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2558, หน้า 1-2)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียน ทั้งหมด 39 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวม 195 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดตามสัดส่วนประชากรตามการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1973)

### การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณมาใช้ในการตั้งประเด็นคำถามการสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน จำนวน 5 ท่าน โดยการกำหนดเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ 1) การกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร และ 2) กำหนดเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ดังนี้ 1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และ 2) การเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติเพื่อทำการตรวจสอบ



เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการหาค่าความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC : Index of item objective congruence)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ มาใช้ในการตั้งประเด็นคำถามการสัมภาษณ์ และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

#### 1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิตไปแสดงต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

1.3 นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับทำการบันทึกข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

#### 2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิตไปแสดงต่อผู้บริหารกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ และนัดหมายเวลาสถานที่ในการสัมภาษณ์

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการนัดหมายวัน เวลาเพื่อดำเนินการส่งแบบสัมภาษณ์ และการโทรศัพท์สัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

2.3 ในการสัมภาษณ์ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บันทึกเสียงและรูปภาพไว้พร้อมทั้งจดบันทึกข้อมูลที่สำคัญไว้

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และ ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน

กรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

### สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

#### 1.1) สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ตามรายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในภาพรวม

สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.08, S.D. = .463) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.28, S.D. = .562) รองลงมาคือ การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.08, S.D. = .566) และสุดท้าย คือ การวางแผนและสรรหาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.88, S.D. = .393)

สภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.47, S.D. = .455) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53, S.D. = .517) รองลงมาคือ การวางแผนและสรรหาอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.50, S.D. = .461) และสุดท้าย คือ การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.37, S.D. = .549)

#### 1.2) สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ด้านการวางแผนและการสรรหา

สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการวางแผนและสรรหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.88, S.D. = .393) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.35, S.D. = .581) รองลงมาคือ

การวางแผนอัตรากำลัง ( $\bar{X}$  = 4.24, S.D. = .525) การวิเคราะห์งาน ( $\bar{X}$  = 4.20, S.D. = .624) การออกแบบงาน ( $\bar{X}$  = 4.18, S.D. = .563) การสรรหาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.16, S.D. = .542) และสุดท้าย คือ การสรรหาและการคัดเลือกอยู่ในระดับปานกลาง ( $\bar{X}$  = 2.14, S.D. = .291)

สภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับ ด้านการวางแผนและสรรหาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.50, S.D. = .461) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การคัดเลือกอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.56, S.D. = .593) รองลงมาคือ การวางแผนอัตรากำลังอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.55, S.D. = .487) การสรรหาและการคัดเลือกอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53, S.D. = .537) การออกแบบงานอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.50, S.D. = .538) และและสุดท้าย คือ การวิเคราะห์งานอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.48, S.D. = .532)

### 1.3) สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ด้านการบริหารการปฏิบัติงานและพัฒนา

สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการบริหารการปฏิบัติงานและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.08, S.D. = .565) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจ้าง การบรรจุ และการแต่งตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53, S.D. = .486) รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.10, S.D. = .674) การสร้างแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.01, S.D. = .789) การโยกย้าย หมุนเวียนงาน และความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.92, S.D. = .794) และสุดท้าย คือ การเรียนรู้ ฝึกอบรมและพัฒนาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.86, S.D. = .694)

สภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการบริหารการปฏิบัติงานและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.37, S.D. = .549) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจ้าง การบรรจุและการแต่งตั้งอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.56, S.D. = .775) รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน ( $\bar{X}$  = 4.43, S.D. = .595) การสร้างแรงจูงใจ ( $\bar{X}$  = 4.39, S.D. = .707) การโยกย้าย หมุนเวียนงาน และ

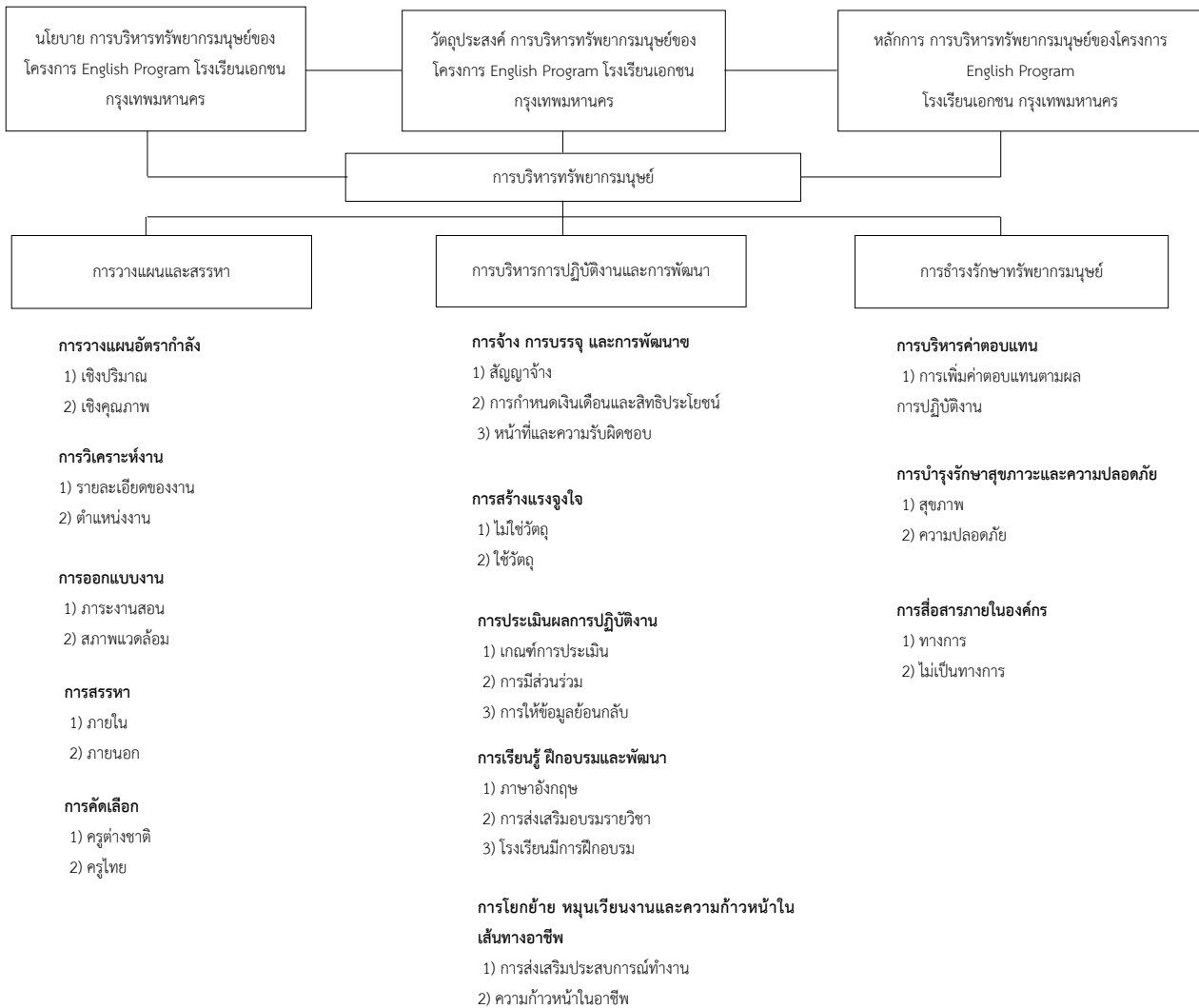
ความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.26, S.D. = .679) และสุดท้ายคือ การเรียนรู้ ฝึกอบรม และพัฒนาอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.25, S.D. = .622)

### 1.4) สภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ด้านการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.28, S.D. = .562) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสื่อสารภายในองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.50, S.D. = .538) รองลงมาคือ การบำรุงรักษาสุขภาพ และความปลอดภัย ( $\bar{X}$  = 4.28, S.D. = .704) และสุดท้ายคือ การบริหารค่าตอบแทนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.04, S.D. = .741)

สภาพพึงประสงค์ของการควรปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.53, S.D. = .517) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสื่อสารภายในองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.70, S.D. = .501) รองลงมาคือ การบำรุงรักษาสุขภาพและความปลอดภัย ( $\bar{X}$  = 4.56, S.D. = .586) และสุดท้ายคือ การบริหารค่าตอบแทนอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 4.35, S.D. = .656)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ รูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยการนำข้อมูลจากการประเมินความเหมาะสมและความสามารถนำไปปฏิบัติได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์มาพิจารณาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบที่สมบูรณ์ ซึ่งภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมและความสามารถนำไปปฏิบัติได้มากที่สุด ( $\bar{X}$  = 4.86, S.D. = .099)



ภาพที่ 2 รูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชนกรุงเทพมหานคร

**นโยบาย** นโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program ประกอบด้วย 2 ดังนี้

1) การกำหนดแนวทางและหลักการในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารครูอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำกับดูแลครูเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาโครงการ English Program ของโรงเรียนเอกชน

2) การพัฒนาครูมืออาชีพด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยขอความร่วมมือจากสถาบันภาษาต่างประเทศและชาวไทยมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษเข้ามาสอนในโครงการ English Program

**วัตถุประสงค์** เพื่อบริหารทรัพยากรมนุษย์โครงการ English Program ของโรงเรียนเอกชนให้บรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายที่กำหนดไว้

**หลักการสำคัญ** การบริหารทรัพยากรมนุษย์โครงการ English Program โรงเรียนเอกชน ที่ประกอบด้วย การวางแผนและสรรหา การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนา และการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

**1. การวางแผนและสรรหา ได้แก่**

**1.1 การวางแผนอัตรากำลัง**

**1) เชิงปริมาณ**

1.1.1) โรงเรียนวางแผนทรัพยากรครูบุคลากรที่เกี่ยวข้องล่วงหน้า 2 ปี และใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการด้วยการคุ้มครองการทำงานของครูใหญ่และ

ครูโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2542 เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของครูโรงเรียนเอกชนและเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่การเรียนการสอนของนักเรียน

1.2) โรงเรียนกำหนดจำนวนครู จำนวนห้องเรียน คาบเรียนแต่ละวิชา

#### 2) เชิงคุณภาพ

2.1) โรงเรียนให้ความสำคัญกับคุณภาพของครูไทย ครูต่างชาติโดยใช้หลักเกณฑ์ของมาตรฐานวิชาชีพครู จรรยาบรรณวิชาชีพครู

2.2) โรงเรียนวางแผนการส่งเสริมการเรียนเสริมพิเศษภาษาอังกฤษสำหรับครูไทย

2.3) โรงเรียนแจ้งการจัดการเรียนรู้ระดับการศึกษาปฐมวัยให้ครูต่างชาติทราบเกี่ยวกับการคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาไทย ความพร้อม ความสนใจ

### 1.2 การวิเคราะห์งาน

1) รายละเอียดของงาน โดยโรงเรียนจะรวบรวมงานและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญของโรงเรียนที่ครูปฏิบัติเพื่อนำมาวิเคราะห์งาน

2) ตำแหน่งงาน โรงเรียนมีการระบุรายละเอียดของงาน ขอบเขตการทำงาน ทักษะที่จำเป็น ความรู้ความสามารถของครู บุคลิกภาพ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำงาน

### 1.3 การออกแบบงาน

1) ภาระงานสอน โรงเรียนจะมีการพิจารณาภาระงานที่ครูต้องรับผิดชอบและเหมาะสมกับครูเพื่อให้ครูทำงานได้อย่างเต็มความสามารถ

2) สภาพแวดล้อม โรงเรียนออกแบบงานของครูให้สอดคล้องกับพัฒนาการนักเรียน สถานการณ์ต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม

### 1.4 การสรรหา

โรงเรียนมีการจัดทำรายละเอียดต่างๆก่อนการสรรหาประกอบด้วย คำบรรยายลักษณะงาน ตำแหน่งงาน จำนวนคาบสอน เงินเดือน เวลาเข้า-ออกในการทำงาน สวัสดิการ ซึ่งวิธีการสรรหามี 2 วิธี คือ 1) การสรรหาภายใน จากการพิจารณาผลการปฏิบัติงาน ผลงานของครู ความถนัด การแนะนำจากครูภายในโรงเรียน การสัมภาษณ์ และการทดลองปฏิบัติงานตำแหน่งใหม่และ 2) การสรรหาภายนอก จากการบอกต่อ การสมัครด้วยตนเอง การแนะนำ

### 1.5 การคัดเลือก

1) ครูต่างชาติ โรงเรียนมีการคัดเลือกครูต่างชาติจากเอกสารการเข้าเมือง ใบสมัครงาน มีประสบการณ์การทำงาน ความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวิชาที่เป็นเจ้าของภาษาหรือใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา

2) ครูไทย โรงเรียนมีการคัดเลือกครูไทยจากใบสมัครงาน ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถด้านภาษาอังกฤษในการใช้ภาษาสื่อสารกับครูต่างชาติในห้องเรียน

## 2. การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนา

### 2.1 การจ้าง การบรรจุ และการพัฒนา

#### 1) สัญญาจ้าง

1.1 ครูต่างชาติ โรงเรียนมีการจัดทำสัญญาจ้างก่อนการเริ่มทำงาน รวมถึงครูต่างชาติโรงเรียนจะมีหน่วยงานในการดำเนินการจัดทำหนังสือจ้างครูต่างชาติตามระเบียบอย่างถูกต้อง และดำเนินงานขอใบประกอบวิชาชีพครูให้ครูชาวต่างชาติ แบบผ่อนผันจำนวน 2 ปี

1.2 ครูไทย โรงเรียนมีการจัดทำสัญญาจ้างก่อนการเริ่มทำงาน

2) การกำหนดเงินเดือนและสิทธิประโยชน์ โรงเรียนมีการแจ้งอัตราเงินเดือน สิทธิประโยชน์ต่างๆให้กับครูทราบ

### 2.2 การสร้างแรงจูงใจ

#### 1) ไม่ใช่วัตถุ

โรงเรียนสร้างแรงจูงใจให้กับครูด้วยการสร้างความเติบโตในหน้าที่การทำงาน การชมเชย การเปิดโอกาสให้ครูไทยสอนพิเศษเป็นภาษาอังกฤษตลอดรายวิชา

#### 2) ใช้วัตถุ

โรงเรียนสร้างแรงจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น รางวัลของขวัญ เงินพิเศษ เงินโบนัส ให้กับครูที่มีคะแนนภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน และหรือสามารถจัดการเรียนการสอนได้

#### 3) บรรยากาศ

3.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน (Facilities) โรงเรียนควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆให้กับครูไทยและครูต่างชาติ เช่น ห้องเรียน (Classroom) ห้องอาหาร (Canteen) สระว่ายน้ำ (Swimming Pool) เป็นต้น

3.2 วัฒนธรรมองค์กร (Culture of organization) โรงเรียนแต่งตั้งครูที่เลี้ยงชาวไทย ดูแลครูไทยและ

ครูพี่เลี้ยงต่างชาติดูแลครูต่างชาติ เพื่อช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนการสอน และความรับผิดชอบต่างๆ

### 2.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

1) เกณฑ์การประเมิน ผลการปฏิบัติงานให้ครูทราบก่อนล่วงหน้า รวมถึงการให้คะแนนพิเศษในด้านความสามารถด้านการสอน ความสามารถพิเศษ และเกณฑ์การประเมินภาษาอังกฤษของครูไทยในโครงการจะต้องมีการประเมินด้านการใช้ภาษา

2) การมีส่วนร่วม ครูมีส่วนร่วมในการสร้างเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกันและการให้คะแนนการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองก่อนการส่งมอบให้หัวหน้างาน หรือผู้บริหาร

3) การให้ข้อมูลย้อนกลับ การแจ้งผลการประเมินผลการปฏิบัติงานให้ครูทราบจุดเด่น จุดด้อยที่ควรปรับปรุงเป็นรายบุคคลเพื่อการพัฒนาตนเอง

### 2.4 การเรียนรู้ ฝึกอบรมและพัฒนา

1) ภาษาอังกฤษ โรงเรียนมีการอบรมให้ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ โดยครูชาวต่างชาติภายในโรงเรียน

2) การส่งเสริมอบรมในรายวิชา แนวคิดต่างๆที่ทันสมัย เทคโนโลยีโปรแกรมต่างๆที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการสอน

3) โรงเรียนมีการฝึกอบรม พัฒนาครูชาวต่างชาติในโครงการ English Program ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่โรงเรียนกำหนดไว้อย่างไร เช่น หลักสูตรการศึกษาของประเทศไทย ภาษาและวัฒนธรรมตามความเหมาะสมของเวลาแต่ไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง อย่างน้อยใน 1 ปีการศึกษา

4) การปฏิบัติงาน โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานในหลายๆด้านด้วยวิธีการสอนในระดับชั้นที่แตกต่างกัน การแลกเปลี่ยนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน

### 2.5 การโยกย้าย หมุนเวียนงานและความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพ

1) การส่งเสริมประสบการณ์ทำงาน โรงเรียนมีการบริหารครูให้หมุนเวียนการทำงานในตำแหน่งอื่นๆ

2) ความก้าวหน้าในอาชีพ โรงเรียนมีการพิจารณาให้ครูมีตำแหน่งการทำงานในระดับที่สูงขึ้นจากการประเมินของผู้บริหาร ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานในองค์กร

### 3. การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

#### 3.1 การบริหารค่าตอบแทน

1) การเพิ่มค่าตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน  
1.1 ด้านภาษาอังกฤษ โรงเรียนเพิ่มค่าตอบแทนให้กับครูที่มีคะแนนสอบ TOFEL, TOEIC ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เป็นค่าความสามารถ

#### 2) สวัสดิการ

โรงเรียนมีการจัดสวัสดิการให้กับครูต่างชาติ ครูไทย ได้แก่ เงินโบนัส สวัสดิการ วันลา การปรับค่าตอบแทนในแต่ละปีการศึกษา

#### 3.2 การบำรุงรักษาสุขภาพและความปลอดภัย

##### 1) สุขภาพ

โรงเรียนดำเนินการจัดห้องพยาบาล พร้อมการจ้างพยาบาลประจำโรงเรียนในเวลาราชการเพื่อดูแลครูบุคลากร

##### 2) ความปลอดภัย

โรงเรียนสร้างความปลอดภัยด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ลูกศรการเดินขึ้น ลงบันได การเว้นระยะห่าง ทางหนีไฟและแผนผังอาคาร

#### 3.3 การสื่อสารภายในองค์กร

##### 1) การสื่อสารแบบทางการ

1.1 การสื่อสารแบบออนไลน์ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานต่างๆระหว่างผู้บริหาร ครูต่างชาติ ครูไทยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการประชุมผ่านการออนไลน์

1.2 การสื่อสารแบบไม่ออนไลน์ โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานต่างๆระหว่างผู้บริหาร ครูต่างชาติ ครูไทยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการเช่นซีอรับทราบการแจ้งวาระการประชุม

##### 2) การสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ

โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูไทย ครูต่างชาติ สามารถพูดคุยปรึกษาเรื่องการทำงานร่วมกันสามารถปรึกษากับหัวหน้าสายชั้นได้โดยไม่ต้องนัดหมาย

### อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานครในภาพรวมมีการ

ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งในสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามรายด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสำคัญกับการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 76) ว่าการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นกุญแจสำคัญของการรักษาบุคลากรภายในองค์กร ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จแบบยั่งยืนและเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

## 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

### 1. การวางแผนและการสรรหา

#### 1.1 การวางแผนอัตรากำลัง

โรงเรียนมีการกำหนดอัตรากำลังปริมาณและคุณสมบัติของครูไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ นพ ศรีบุญนาท (2546, หน้า 16) ที่ว่า การจัดปริมาณ ประเภท ระดับของทักษะของบุคคลให้เหมาะสมกับงานในระยะเวลาที่เหมาะสมจะทำให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนด

#### 1.2 การวิเคราะห์งาน

โรงเรียนมีการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบงานหรือกิจกรรมของครู ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2562, หน้า 140) ที่ว่าการวิเคราะห์งานเป็นการเก็บรวบรวมงานและกิจกรรมที่ทำอยู่ของบุคลากรในตำแหน่งต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์งานให้เหมาะสม

#### 1.3 การออกแบบงาน

โรงเรียนออกแบบงานของครูให้สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ระดับการศึกษาปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เตชะ เดชะวัฒนไพศาล (2559, หน้า 37-38) ที่ว่า การออกแบบงานเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยบ่งชี้ถึงลักษณะ

ทรัพยากรบุคคลที่องค์กรต้องการเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบงานได้อย่างเหมาะสม

#### 1.4 การสรรหาและการคัดเลือก

โรงเรียนมีกระบวนการสรรหาและการคัดเลือกครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่เป็นระบบ และประกาศอย่างเป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับ จิระพงศ์ เรืองกุน (2562, หน้า 65) ที่ว่า การสรรหาและการคัดเลือกเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรเนื่องจากเป็นภารกิจที่จะทำให้องค์กรได้ผู้ที่มีความสามารถเข้าทำงาน

#### 1.5 การสรรหา

โรงเรียนใช้วิธีการสรรหาครูจากบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น การสมัครด้วยตนเอง การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ การใช้บริษัทจัดหางาน ซึ่งสอดคล้องกับ จิระพงศ์ เรืองกุน (2562, หน้า 84) ที่ว่า การสรรหาภายนอกได้แก่ การโฆษณา การเดินเข้ามาสมัครด้วยตนเอง การจัดงานนัดพบแรงงาน การแนะนำ

#### 1.6 การคัดเลือก

โรงเรียนมีการตรวจสอบวุฒิการศึกษา วิช่า และประวัติอาชญากรรมของชาวต่างชาติก่อนการคัดเลือก ซึ่งสอดคล้องกับ การจ้างครูชาวต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่า หลักการจ้างครูชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการสอนในสถานศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการจ้างครูชาวต่างประเทศ ในเรื่องของคุณสมบัติของครูชาวต่างชาติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และการตรวจลงหนังสือเดินทาง (วีซ่า) ก่อนการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง

## 2. การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนา

### 2.1 การจ้าง การบรรจุ และการแต่งตั้ง

โรงเรียนมีการจัดทำ Work Permit ให้ครูชาวต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2558, หน้า 5-9) ที่กล่าวว่า ก่อนการจ้าง การบรรจุ และการแต่งตั้ง ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติทั่วไป การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ และลักษณะต้องห้ามเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน

### 2.2 การสร้างแรงจูงใจ

โรงเรียนสร้างแรงจูงใจภายในให้กับครูด้วย สิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น คำชมเชย ซึ่งสอดคล้องกับ เดชา เดชะ วัฒนไพศาล (2559, หน้า 150-151) ที่ว่า การสร้างแรงจูงใจ สำหรับบุคคลมาทำงาน ผู้บริหารมีหน้าที่ต้องดำรงรักษา บุคลากรให้อยู่กับองค์กรนานที่สุด ซึ่งจะต้องอาศัยสิ่งจูงใจที่สำคัญ เช่น สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาส

### 2.3 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

โรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับเดชา สุภาวดี ขุนทองจันทร์ (2559, หน้า 100) ที่ว่า การประเมินอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดประสิทธิภาพของการทำงานของทรัพยากรมนุษย์ใน องค์กร

### 2.4 การเรียนรู้ ฝึกอบรมและพัฒนา

โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูเข้าอบรมเพื่อเพิ่มพูน ความรู้อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Raymond (2019, p. 162) ที่ว่า การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ที่มาจากสภาพแวดล้อม จากการฝึกอบรม ซึ่งเมื่อ เรียนรู้จะเกิดการสื่อสาร ทักษะทางปัญญา

2.5 การโยกย้าย หมุนเวียนงาน และความก้าวหน้า ในเส้นทางอาชีพโรงเรียนมอบหมายหน้าที่และความ รับผิดชอบงานต่างๆในโรงเรียนให้ครูชาวต่างชาติ นอกเหนือจากการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ โชติชวัล พูกิจ กาญจน์ (2559, หน้า 36) ที่ว่า การสลับสับเปลี่ยนหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งงาน ซึ่งส่งผลให้พนักงาน มีความสัมพันธ์ในการประสานงานที่ดีขึ้น

## 3. การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

### 3.1 การบริหารค่าตอบแทน

โรงเรียนมีการธำรงรักษาให้กับครูไทยและครู ชาวต่างชาติที่มีผลในการปฏิบัติงานที่ดีในรูปแบบตัวเงิน ได้แก่ เงินเดือน โบนัส ซึ่งสอดคล้องกับ เดชา เดชะ วัฒนไพศาล (2559, หน้า 213-214) ที่ว่า การจ่ายค่าตอบแทนเพื่อ กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

### 3.2 การบำรุงรักษาสุขภาพ และความปลอดภัย

โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการและสถานที่ต่างๆ ให้ครูและนักเรียนได้ใช้ ประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม ซึ่งสอดคล้องกับ เดชา เดชะ วัฒนไพศาล (2559, หน้า 164) ที่ว่า องค์กรที่มีสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานที่ดี คือ องค์กรที่มี สภาพแวดล้อมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกาย และจิตใจของบุคลากร มี

### 3.3 การสื่อสารภายในองค์กร

โรงเรียนมีการกำหนดแผนการปฏิบัติงาน ประจำปี ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบและทุกคนที่ปฏิบัติงาน รับทราบก่อนการปฏิบัติงานในแต่ละปีการศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับ ขนิษฐา จิตแสง (2563, หน้า 21) ที่ว่า การ สื่อสารระหว่างบุคคลอย่างน้อย 2 คนหรือมากกว่า โดยบุคคล 3 ฝ่ายจะถ่ายทอดความคิดและความรู้สึกต่อกันผ่านวัจ นภาษาและอวัจนภาษา

## 2) รูปแบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร

### 1) นโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของ โครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1.1) การกำหนดแนวทางและหลักการ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การบริหารครูอย่างมี ประสิทธิภาพ รวมถึงการกำกับดูแลครูเพื่อการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับ ปฐมวัย ถึงระดับมัธยมศึกษาโครงการ English Program ของ โรงเรียนเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า จ) ที่ว่า การ เรียนภาษาอังกฤษภาคบังคับ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ความสำเร็จของนโยบายอย่างชัดเจน

1.2) การพัฒนาครูมีอาชีพด้านการ สอนภาษาอังกฤษโดยขอความร่วมมือจากสถาบัน ภาษาต่างประเทศและชาวไทยมีความสามารถด้าน ภาษาอังกฤษเข้ามาสอนในโครงการ English Program ซึ่ง

สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ฉ) ที่ว่า การเปิดโอกาสให้ ครูชาวไทยในโครงการ English Program ที่มีความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษเข้ามาสอนได้มากขึ้น ด้วยการไม่กำหนด เพดานของครู การเปิดเสรีให้คนไทยที่เก่งภาษาอังกฤษมา สอนโดยได้รับเงินเดือนเทียบเท่าชาวต่างชาติ

## 2) วัตถุประสงค์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์

โครงการ English Program ของโรงเรียนเอกชนให้บรรลุ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายที่กำหนดไว้ ซึ่ง สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560, หน้า ฉ) ที่ว่า การสนับสนุน โครงการพัฒนาครู/อาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษและครู/ อาจารย์ที่สอนรายวิชาอื่น เช่น คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ให้มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีขึ้น การยกระดับสถานภาพและ ค่าตอบแทนครู/อาจารย์ที่สามารถสอนรายวิชาต่างๆเป็น ภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพ

## 3) หลักการ การบริหารทรัพยากรมนุษย์

โครงการ English Program โรงเรียนเอกชน ที่ประกอบด้วย การวางแผนและสรรหา การบริหารการปฏิบัติงานและการ พัฒนา และการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

### 3.1 การวางแผนและสรรหา โดยรวม

อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ จตุรงค์ นภากาศ (2562, หน้า 73) ที่ว่า การวางแผนและสรรหาถือเป็นจุดเริ่มต้นของ การที่องค์กรจะดำเนินการชักชวนหรือเชิญให้บุคคลที่มี ศักยภาพเข้ามาปฏิบัติงานกับองค์กรหรือบริษัท เพื่อ ความสำเร็จขององค์กรในระยะยาวต่อไป

### 3.2 การบริหารการปฏิบัติงานและ

**พัฒนา** โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (2558, หน้า 5-9) ที่ว่า การควบคุม การดำเนินการปฏิบัติงานของทรัพยากรมนุษย์อย่างมี ประสิทธิภาพและเป็นระบบเพื่อปรับปรุงทรัพยากรมนุษย์ ด้วยวิธีการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ทักษะ ทิศนคติ ความสามารถของครู

### 3.3 การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ จิระพงศ์ เรืองกุน

(2562, หน้า 131) ที่ว่า การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์เป็น กฎหมายสำคัญของรักษาบุคลากรภายในองค์กร ควรให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมในการ ทำงาน การสร้างบรรยากาศให้บุคลากรมีโอกาสในการ สื่อสารกับหัวหน้างานโดยตรง

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โครงการ English Program โรงเรียนเอกชน กรุงเทพมหานครให้มีความเป็นอาชีพด้านการ สอนภาษาอังกฤษโดยขอความร่วมมือจากสถาบัน ภาษาต่างประเทศและสถาบันอุดมศึกษาไทยที่มีความเข้มแข็ง ด้านการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองและเปิดโอกาสให้ครู ชาวไทยมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษเข้ามาสอนในโครงการ English Program ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ มีความสำคัญต่อ ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนจึงควรกำหนดนโยบาย การ บริหารค่าตอบแทนและสวัสดิการที่สร้างแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงาน รวมถึงนโยบายการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยใน การปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

2. การวางแผนและสรรหา มีความจำเป็นต่อการดึงดูด บุคลากรที่มีศักยภาพเข้ามาปฏิบัติงานในโรงเรียนเพื่อพัฒนา โรงเรียนให้เป็นที่ประจักษ์ โดยเริ่มจากการวางแผนบุคลากรใน เชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ ให้มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์งาน การออกแบบงาน เพื่อนำไปสู่การสรรหาบุคลากรจากภายใน ภายนอกให้ตรงกับคุณสมบัติพื้นฐานที่โรงเรียนกำหนด รวมถึง ความสามารถพิเศษในด้านภาษาอังกฤษ

3. การบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนา เป็นการให้ ความสำคัญในเรื่องของกระบวนการบริหารและพัฒนาบุคลากรที่ ต้องแสดงให้เห็นบุคลากรสามารถตัดสินใจทำงานในระยะยาว กับ โรงเรียน โดยเริ่มจากการทำสัญญาจ้าง การกำหนดเงินเดือน หน้าที่ความรับผิดชอบ และสิทธิประโยชน์ต่างๆเพื่อเป็นการสร้าง แรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการใช้วัตถุ ไม่ใช่วัตถุ และการสร้าง บรรยากาศต่างๆในโรงเรียน



## ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

## 2. การศึกษารูปแบบการดำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

1. การศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โครงการ English Program สำหรับครูชาวไทยโครงการ English Program เพื่อให้มีความสามารถด้านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐาน

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือฝึกอบรมวิทยากร การปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. มปท.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอขยายโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (English Program : EP)*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [3] ขนิษฐา จิตแสง. (2563). *การสื่อสารระหว่างบุคคลจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์.
- [5] จิระพงศ์ เรืองกุน. (2562). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: เนชั่นโฮมีย์ 1954.
- [6] โชติชวัล พุกิจกาญจน์. (2559). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.
- [7] เตชา เตชะวัฒนไพศาล. (2559). *การจัดการทรัพยากรบุคคล พื้นฐานแนวคิดเพื่อการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] นพ ศรีบุญนาค. (2546). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สุตรไพศาล.
- [9] นัยนา ทรัพย์โรจน์ และเอกชัย กี่สุขพันธ์. (2557). การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. *วารสารวิชาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 9(3), 693-705.
- [10] มติกาญจน์ จิตกระโชติ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2562). การบริหารสถานศึกษาเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษ. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 5(1), 178-188.
- [11] มติกาญจน์ จิตกระโชติ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนแบบโครงการภาษาอังกฤษเพื่อความเป็นเลิศ. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 5(2), 181-191.
- [12] มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2558). *ข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*. กรุงเทพฯ.
- [13] สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: วีพรินท์.
- [14] สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2558). *โครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ (English Program : EP)*. กรุงเทพฯ.
- [15] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- [16] สุภาวดี ขุนทองจันทร์. (2559). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: วี พรินท์.
- [17] สุรวิรัตน์ เอี่ยมกุล. (2542). *การศึกษากระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพฯ. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์*
- [18] อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์. (2562). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ยุคใหม่: บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 9(2), 26-34.
- [19] เอกอนงค์ ศรีสำอาง และปิยะนุช เงินคล้าย. (2559). การดำรงรักษาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ. *บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 12(3), 153-170.
- [20] Omebe, A. Chinyere. (2014). HUMAN RESOURCE MANAGEMENT IN EDUCATION: ISSUES AND CHALLENGES. *British Journal of Education*, 2(7), pp. 26-31.



- [21] Raymond, A. Noe, et al. (2019). *Human Resource Management Gaining a Competitive Advantage*. (11th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- [22] Yamanee, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3th ed.). New York: Harper and Row Publications.

## การพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียน สาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

### THE DEVELOPMENT OF CREATIVE MUSICAL TALES FOR ENCOURAGE EXECUTIVE FUNCTIONS OF YOUNG CHILDREN AT LA-OR-UTHIT DEMONSTRATION SCHOOL SUPHANBURI CAMPUS

เกษร ขวัญมา<sup>1\*</sup>, รัถยา เชื้อกลาง<sup>2</sup>, ชนม์ธิดา ยาแก้ว<sup>3</sup> และ กัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง<sup>4</sup>

KESORN KHWUNMA<sup>1\*</sup>, RATTAYA CHUARKLANG<sup>2</sup>, CHONTIDA YAKAEW<sup>3</sup> and KANYARAT CHUKLEING<sup>4</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย 3) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย ชาย-หญิง ระดับชั้นอนุบาล 3 อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บผลการทดลอง คือ แบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) และแบบสังเกตพฤติกรรม ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที วิเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้จากการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) เท่ากับ 89.12 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) เท่ากับ 92.51 ซึ่งสรุปได้ว่าชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ทดลองในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยจำนวน 9 ทักษะ เฉลี่ยรวมก่อนการทดลองเท่ากับ 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 และเฉลี่ยรวมหลังการทดลองเท่ากับ 4.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 และ 3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีผลการประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ทุกคน โดยมีค่า t-test เท่ากับ 4.24 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ ; ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ; เด็กปฐมวัย

<sup>1-4</sup> อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, Lecturer, Faculty of Education, Suan Dusit University.

\* Corresponding Author, Email: kesorn.edu@gmail.com

Received: Mar 3, 2023, Revised: May 10, 2023, Accepted: May 19, 2023

## ABSTRACT

The objectives of this research were 1) The develop a set of creative musical tales for encourage executive functions of young children. 2) The study the effect of using a creative musical tales set to encourage executive functions of young children. 3) The compare the results of developing encourage executive functions of young children before and after using the creative musical tales set. The sample consisted of young children, boys and girls at kindergarten 3 levels, aged 5-6 years, who were studying in the first semester of the academic year 2021 at La-or-Uthit demonstration school suphanburi campus. It was obtained by random sampling (cluster random sampling) using a lottery method. There are two types of instruments used in this research as follows: The instrument used in the experiment was a set of creative musical tales for young children. And the tools used to collect the experimental results were the executive functions skills form and the behavioral observation form. The experiment was conducted for 8 weeks, twice a week for 20 minutes each time. Analyze the findings obtained by determining the efficiency of the process (E1) and the efficiency of the results (E2). The statistics used in the data analysis were: Basic statistics such as mean, standard deviation, and t-test.

The results of this research revealed that 1) The develop a set of creative musical tales for encourage executive functions of young children the process efficiency (E1) was 89.12 and the efficiency of the result (E2) was 92.51, It can be concluded that the creative musical tales activity set for encourage executive functions of young children that the researcher created can be used for experimentation in this research effectively. 2) The effect of using a creative musical tales set to encourage executive functions of young children have an average score of 9 skills. The total mean before the experiment was 4.04 the standard deviation is 0.18 and the total mean after the experiment was 4.78 the standard deviation is 0.11 and 3) The compare the results of developing encourage executive functions of young children before and after using the creative musical tales set have an overall average score and has the results of assessing executive functions for a successful life after the experiment was higher than before the experiment in all creative musical tales set. With a t-test equal to 4.24, the difference was statistically significant at the .05 level.

**Keywords:** Creative Musical Tales ; Executive Functions ; Young Children

### บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – พ.ศ.2579 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มศักยภาพ (Quality) ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะของบุคคลอย่างเต็มศักยภาพและความสามารถของบุคคลพึงมี ภายใต้ระบบเศรษฐกิจสังคมฐานความรู้ สังคมแห่งปัญญา และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อ

ต่อการเรียนรู้ ที่ประชาชนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักสามัคคี ร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง คือเด็กปฐมวัยมีพัฒนาสมวัยและมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ศูนย์เด็กเล็ก/สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมและมีกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัยและสมรรถนะ

ของเด็กปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – พ.ศ.2579, 2560) ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัยมีโอกาสนในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เด็กปฐมวัยพัฒนาตามความพร้อมและความสามารถให้เต็มความสามารถ มีความรู้ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับพัฒนาการสมอง หากสมองได้รับการกระตุ้นและพัฒนาอย่างถูกวิธีในช่วงจังหวะเวลาที่เหมาะสมจะทำให้พัฒนาการทุกด้าน เป็นรากฐานของชีวิตอันมั่นคง เด็กปฐมวัยจึงควรได้รับการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function = EF) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มทักษะ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ได้แก่ 1) ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) 2) การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) 3) การยืดหยุ่นความคิด (Shifting) กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ 4) การใส่ใจจดจ่อ (Attention) 5) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 6) การติดตามประเมินตนเอง (Self - Monitoring) กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มทักษะปฏิบัติ ได้แก่ 7) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) 8) การวางแผนและการดำเนินงาน (Planning and Organizing) 9) การมุ่งเป้าหมาย (Gold - Directed Persistence) ดังนั้นทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Function = EF) จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากช่วยให้เด็กปฐมวัยมีความจำดี มีสมาธิจดจ่อสามารถทำงานต่อเนื่องได้จนเสร็จ รู้จักวิเคราะห์ วางแผนงานเป็นระบบลงมือทำงานได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ นอกจากนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อสถานการณ์เปลี่ยน จนสามารถพัฒนาไปสู่การคิดนอกกรอบได้ สามารถประเมินความสามารถและผลงานของตนเอง นำจุดบกพร่องมาปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้น รู้จักการแก้ปัญหาและการควบคุมตนเอง ตลอดจนการรู้จักยับยั้งควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสม เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถคาดการณ์ผลการกระทำและเลือกว่าต้องทำอะไรจึงจะประสบความสำเร็จในการเรียน ทบทวนสิ่งที่ทำผิดไปแล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป (สุภาวดี หาญเมธี, 2559)

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions = EF) นั้นมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เป็นเครื่องมือที่จะทำให้เด็กปฐมวัยมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ในทางวิทยาศาสตร์นั้นได้เชื่อมโยงให้เห็นระหว่างสมองเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี กับการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions = EF) พบว่าสมองของเด็กปฐมวัยอายุ 3 - 6 ปี เป็นสมองที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้ด้วยเทคนิคที่หลากหลาย ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM) ระดับการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง (Active Learning) เป็นการบูรณาการสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (Science) เทคโนโลยี (Technology) วิศวกรรม (Engineering) คณิตศาสตร์ (Mathematics) กระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM) สิ่งที่สำคัญคือการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบูรณาการ โดยเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาทั้ง 4 วิชากับชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมต้องมีความท้าทายความคิดของเด็กปฐมวัย และเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้สืบค้นและนำเสนอผลงาน และการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง ซึ่งใช้การเชื่อมโยง 4 ศาสตร์ดังกล่าวในกระบวนการจัดการเรียนรู้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557)

การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ หรือการคิดเชิงบริหารสมอง Executive Function (EF) เป็นกิจกรรมที่ต้องกระตุ้นให้เด็กได้สื่อสารหรือแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การวาดภาพ การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน เป็นต้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและสถาบัน RLG, 2561) โดยเฉพาะกิจกรรมการเล่านิทานเป็นสิ่งที่เด็กปฐมวัยชื่นชอบ สร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน การจัดกิจกรรมในรูปแบบการเล่านิทานช่วยให้เด็กพัฒนากระบวนการคิดเพราะเด็กวัยนี้เริ่มมีความคิดคำนึงถึงจินตนาการมากขึ้น เด็กชอบเรื่องนางฟ้า เทวดา นิทาน นิยามต่าง ๆ มีความสนใจอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของสัตว์ ต้นไม้ สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิต สิ่งแวดล้อม ชอบหนังสือที่มีรูปภาพ (รุ่งฤดี ภูมศรี, 2549, น. 19) อีกทั้งยังสามารถเป็นสื่อกลางในการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้ ทั้งยังช่วยพัฒนา

ความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กได้อย่างดี ในขณะที่เล่านิทาน ครูอาจใช้วิธีการกระตุ้นให้เด็กคิดและแสดงความคิดเห็น (วาโร เฟิงส์วีสต์, 2542, น. 64) นิทานเป็นกิจกรรมที่สื่อสารการเรียนรู้เรื่องราวผ่านภาพ ซึ่งเป็นการใช้ภาษาเพื่อเล่าเรื่อง มีเพียงประโยคสั้น ๆ แต่เป็นการให้เด็กได้ใช้ทักษะความจำเพื่อใช้งาน เมื่อเด็กได้ดูภาพ สัญลักษณ์ หรือหุ่นนิทานจะจดจำเพื่อไปติดตามในหน้าต่อ ๆ ไป เกิดการใส่ใจจดจ่อในแต่ละเรื่องราว มีการเชื่อมโยงเนื้อเรื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงตอนจบ การฝึกทักษะจดจ่อใส่ใจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยยืดช่วงสมาธิของเด็กให้ยาวขึ้นและที่สำคัญคือ การให้เด็กได้ฝึกความจำเพื่อใช้งานเด็กจะจัดระบบและเก็บข้อมูลไว้ในระบบของสมอง เพื่อนำกลับมาใช้อีกครั้ง เช่น เมื่อครูเล่านิทานจบ เด็กสามารถเล่าเรื่องราวในนิทานที่ฟังตั้งแต่ต้นจนจบได้ ซึ่งนิทานเพลงสร้างสรรค์เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการดึงดูดความสนใจของเด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัย เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้สื่อสาร และแสดงออกความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้

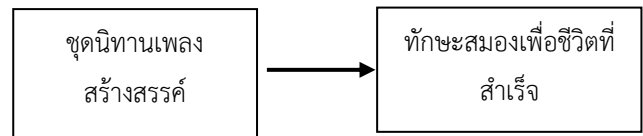
จากรายงานสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ระหว่างปีการศึกษา 2561-2563 ซึ่งผลการดำเนินงานด้านคุณภาพของเด็ก พบว่าเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับร้อยละ 77 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ เมื่อเทียบกับเด็กชั้นอนุบาล 1 และเด็กชั้นอนุบาล 2 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งจากการตรวจสอบตัวชี้วัดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดประสบการณ์ พบว่าเด็กอนุบาล 3 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินด้านสติปัญญาเหมาะสมตามวัย มีทักษะการคิดพื้นฐานและแสวงหาความรู้ได้ดี มีทักษะทางภาษาและการสื่อสารได้สมวัย แต่ยังมีผลการประเมินต่ำกว่าด้านอื่น ๆ จึงควรได้รับการจัดประสบการณ์ที่มีการพัฒนาทักษะทางด้านสติปัญญามากขึ้น ประกอบกับหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ภาคเรียนที่ 1 ระดับชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ใน Theme สูโลกกว้าง Subtheme ปราดเปรื่องเรื่องภาษา เน้นเรื่องภาษาในชีวิตประจำวัน และธรรมชาติภาษาพาเพลิน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยและพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ ที่จะใช้ในการส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการ

พัฒนาเด็กปฐมวัยให้สมวัย และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์

### กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### สมมติฐานการวิจัย

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ระดับชั้นอนุบาล 3 อายุ 5 - 6 ปี จำนวน 2 ห้องที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศวิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 39 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ระดับชั้นอนุบาล 3 อายุ 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 21 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยจับสลากมา 1 ห้อง จากทั้งหมด 2 ห้อง ซึ่งผลการจับสลากพบว่าได้ห้องเรียนอนุบาล 3 ห้องที่ 1 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 21 คน

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.1) มีผลการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เฉลี่ยรวม 4.33 แปลผลเป็นมีความเหมาะสมมาก

1.2) มีประสิทธิภาพ ( $E_1/E_2$ ) เท่ากับ 89.12/92.51

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) มีค่าความสอดคล้องในภาพรวม เท่ากับ 0.91 แปลผลเป็นใช้ได้ทุกรายการ

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการทดลอง เพื่อศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวัดก่อน – หลังการทดลอง (Nonequivalent Control Group Design) มีขั้นตอนดังนี้

1) ประชุมวางแผนผู้ช่วยนักวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย

2) ประเมินก่อนการทดลอง (Pre-test) คณะผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) ไปทดสอบกับเด็กปฐมวัย ห้องอนุบาล 3/1 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ สุพรรณบุรี

3) นำคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pre-test) ไปวิเคราะห์

4) นำชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยกิจกรรมนิทานเพลง 4 เรื่อง ไปทดลองกับเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ระดับชั้นอนุบาล 3 อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 21 คน โดยใช้เวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 20 นาที ระหว่างเวลา 10.00 – 10.20 น.

5) เมื่อดำเนินการทดลองเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) ของกลุ่มตัวอย่าง หลังการทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบประเมินชุดเดิม

6) นำแบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) ก่อนและหลังการทดลองมาตรวจให้คะแนน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

## การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการวิจัยที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในการทดลอง ดังนี้

1. หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการทำค่าเฉลี่ย หาประสิทธิภาพของกระบวนการ ( $E_1$ ) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ( $E_2$ )

2. ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย โดยการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. เปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) โดยหาค่าที (t-test)

## สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยและแบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยมีกิจกรรมนิทานเพลง 4 เรื่อง ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ รวมจำนวน 16 กิจกรรม และแบบประเมินทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) โดยนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ ความสอดคล้องของเนื้อหา วัตถุประสงค์ของกิจกรรม และการประเมินผล โดยใช้แบบประเมินคุณภาพ ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งสามารถสรุปรายงานผลการพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย จากการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญได้ตามตาราง ดังต่อไปนี้

**ตารางที่ 1** แสดงรายการนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะ  
สมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

ลำดับ	นิทานเพลง สร้างสรรค์	เป้าหมายพัฒนาทักษะ (Executive Functions)
1	เรื่องสิงโต กับจิ้งจอก	- ความจำเพื่อใช้งาน - การยั้งคิดไตร่ตรอง - การยืดหยุ่นความคิด - การจดจ่อใส่ใจ - การควบคุมอารมณ์ - การติดตามประเมินตนเอง
2	เรื่องลูกหมู สามตัว	- ความจำเพื่อใช้งาน - การยั้งคิดไตร่ตรอง - การยืดหยุ่นความคิด - การจดจ่อใส่ใจ - การควบคุมอารมณ์ - การติดตามประเมินตนเอง
3	เรื่องหัว ผักกาดยักษ์	- ความจำเพื่อใช้งาน - การยั้งคิดไตร่ตรอง - การริเริ่มและลงมือทำ - การวางแผนจัดระบบดำเนินการ - การมุ่งเป้าหมาย
4	เรื่องลิงเกอร์	- ความจำเพื่อใช้งาน - การจดจ่อใส่ใจ - การริเริ่มและลงมือทำ - การวางแผนจัดระบบดำเนินการ - การมุ่งเป้าหมาย

จากตารางที่ 1 แสดงรายการนิทานเพลงสร้างสรรค์  
ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย จำนวน 4  
เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องที่ 1 ชื่อเรื่องนิทานเพลงสิงโตกับจิ้งจอก  
ส่งเสริมทักษะความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่น  
ความคิด การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตาม  
ประเมินตนเอง นิทานเรื่องที่ 2 ชื่อเรื่องนิทานเพลงลูกหมูสามตัว  
ส่งเสริมทักษะความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่น  
ความคิด การจดจ่อใส่ใจ การควบคุมอารมณ์ และการติดตาม  
ประเมินตนเอง นิทานเรื่องที่ 3 ชื่อเรื่องนิทานเพลงหัวผักกาด  
ยักษ์ ส่งเสริมทักษะความจำเพื่อใช้งาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การ  
ริเริ่มและลงมือทำ การวางแผนจัดระบบดำเนินการ และการมุ่ง

เป้าหมาย นิทานเรื่องที่ 4 ชื่อเรื่องนิทานเพลงลิงเกอร์ ส่งเสริม  
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน การจดจ่อใส่ใจ การริเริ่มและลงมือทำ  
การวางแผนจัดระบบดำเนินการ และการมุ่งเป้าหมาย

**ตารางที่ 2** แสดงผลการประเมินคุณภาพ ชุดกิจกรรมนิทานเพลง  
สร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย  
จากผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

รายการประเมิน	เฉลี่ย รวม	แปลผล
ด้านที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบ ของกิจกรรมนิทานเพลง สร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย	4.44	เหมาะสมมาก
ด้านที่ 2 องค์ประกอบของ กิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่ สำเร็จของเด็กปฐมวัย	4.54	เหมาะสมมาก ที่สุด
ด้านที่ 3 การเรียบเรียงและการใช้ ภาษาในกิจกรรมนิทานเพลง สร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย	4	เหมาะสมมาก
<b>ผลประเมินคุณภาพ เฉลี่ยรวม</b>	<b>4.33</b>	<b>เหมาะสมมาก</b>

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินคุณภาพชุดกิจกรรม  
นิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของ  
เด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมแบ่งออกเป็น 3 ด้านตาม  
รายการประเมิน ด้านที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบของกิจกรรม  
นิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของ  
เด็กปฐมวัย ผลประเมินระดับคุณภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 ด้าน  
ที่ 2 องค์ประกอบของกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริม  
ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ผลประเมินระดับ  
คุณภาพเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.54 และด้านที่ 3 การเรียบเรียงและ  
การใช้ภาษาในกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะ  
สมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ผลประเมินระดับคุณภาพ  
เฉลี่ยรวมเท่ากับ 4 สรุปผลคุณภาพชุดกิจกรรมนิทานเพลง  
สร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย  
รวมทั้ง 3 ด้าน มีความเหมาะสมมาก





**ตารางที่ 3** แสดงผลประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรมนิทานเพลง  
สร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย  
จากการหาคุณภาพ (try out)

ประสิทธิภาพ ชุดกิจกรรม	คะแนนทักษะสมองเพื่อชีวิต ที่สำเร็จ			E1	E2
	ก่อน	ระหว่าง	หลัง		
	135	330	135		
คะแนนรวม	878	2647	1124	89.12	92.51
ค่าเฉลี่ย	97.56	294.11	124.89		

จากตารางที่ 3 แสดงผลประสิทธิภาพชุดกิจกรรมนิทาน  
เพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็ก  
ปฐมวัย จากการ try out ทดลองกับเด็ก จำนวน 9 คน ที่ไม่ใช่  
กลุ่มตัวอย่าง แสดงคะแนนรวมก่อนเรียนเท่ากับ 878 และ  
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 97.56 ระหว่างเรียนคะแนนรวมเท่ากับ 2647  
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 294.11 หลังเรียนคะแนนรวมเท่ากับ 1124  
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 124.89 โดยประสิทธิภาพ ( $E_1/E_2$ ) พบว่ามีค่า  
ประสิทธิภาพของกระบวนการ ( $E_1$ ) เท่ากับ 89.12 และ  
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ( $E_2$ ) เท่ากับ 92.51

2. ผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมอง  
เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย

**ตารางที่ 4** ค่าเฉลี่ยและร้อยละของผลการใช้ชุดนิทาน  
เพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็ก  
ปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองรายด้านตามกลุ่มทักษะ (n=21)

ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่ สำเร็จ (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย	ก่อนการ ทดลอง		หลังการ ทดลอง	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<b>ทักษะพื้นฐาน</b>				
1. ความจำเพื่อใช้งาน	4.33	1.00	4.92	0.44
2. การยั้งคิดไตร่ตรอง	3.90	0.90	4.73	0.75
3. การยืดหยุ่นความคิด	4.25	0.83	4.65	0.69
<b>ทักษะกำกับตนเอง</b>				
4. การใส่ใจจดจ่อ	4.33	1.00	4.89	0.48
5. การควบคุมอารมณ์	4.16	0.81	4.92	0.44
6. การติดตามประเมิน ตนเอง	3.84	0.93	4.60	0.75
<b>ทักษะปฏิบัติ</b>				
7. การริเริ่มและลงมือทำ	4.00	0.84	4.92	0.44
8. การวางแผนและการ ดำเนินงาน	3.89	0.86	4.89	0.48
9. การมุ่งเป้าหมาย	3.67	0.95	4.52	0.68

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยของทักษะ  
สมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ของเด็กปฐมวัยทั้ง 9 ด้าน หลังการ  
ทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์  
ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยในทุกด้าน

3 การเปรียบเทียบผลการส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่  
สำเร็จของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดนิทานเพลง  
สร้างสรรค์

**ตารางที่ 5** เปรียบเทียบผลการใช้ชุดนิทานเพลง  
สร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย  
ก่อนและหลังการทดลองโดยรวม

รายการประเมิน	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	21	4.04	0.18	4.24
หลังการทดลอง	21	4.78	0.11	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยผ่านการจัดกิจกรรมชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมก่อนการทดลองเท่ากับ 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 และค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมหลังการทดลองเท่ากับ 4.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ โดยมีค่า t-test เท่ากับ 4.24 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ได้รับการประเมินในภาพรวม มีความเหมาะสมมากทั้งด้านการจัดกิจกรรมนิทานที่เหมาะสมให้กับเด็กปฐมวัย และการส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กได้ดี ซึ่งผู้วิจัยสามารถอภิปราย แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) การหาประสิทธิภาพของชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย 2) ผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย และ 3) ผลการเปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย การพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทดลองใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ถือเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจ นำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี และมีคุณภาพ มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ( $E_1$ ) เท่ากับ 89.12 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ( $E_2$ ) เท่ากับ 92.51 สอดคล้องกับอัสระซอนบุรี และคณะ (2553) ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมนิทานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ชุดกิจกรรมนิทาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพรวมเท่ากับ 83.24/85.32 และอรอนงค์ หมักพิมล (2563) การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการ เรียนรู้ โดยใช้นิทานเป็นสื่อ เพื่อส่งเสริม

คุณธรรมจริยธรรม การอยู่ร่วมกัน ของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกะแตแจะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้นิทานเป็นสื่อ เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพ  $E_1/ E_2$  เท่ากับ 90.49/89.58 ซึ่งเป็นไปตามพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีของ Bruner ที่กล่าวว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ นั่นคือ การกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้เรียนรู้ ซึ่งความสนใจที่เกิดขึ้นนี้เป็นตัวกระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้สำคัญยิ่งกว่าเป้าหมายของการเลื่อนขั้นหรือเพื่อชนะการแข่งขัน การกระตุ้นความสนใจ ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังอย่างยิ่ง ในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมถึงทฤษฎีของ Vygotsky ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กจะเพิ่มขึ้นถึงขั้นสูงสุดได้ ก็ต่อเมื่อเด็กได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิดที่มีวุฒิภาวะสูงกว่า หรือที่มีความสามารถมากกว่า ด้วยกระบวนการที่เหมาะสมตามสถานการณ์ สอดคล้องกับ จีระพันธ์ พูลพัฒน์ (2561) กล่าวถึงกระบวนการที่ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเด็กได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิด โดยสนทนากับเพื่อน หรือ การตอบคำถามของครู และในขณะที่คนใดคนหนึ่งพูด เพื่อนๆ ก็จะได้ฟังไปพร้อมๆ กันด้วย เช่นเดียวกันกับกิจกรรมนิทาน กระบวนการคิดโดยใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ สอดคล้องกับ สันหพัฒน์ อรุณชาติ (2542: น.40-44) ที่กล่าวไว้ว่า การเล่านิทานมีทั้งคุณค่าและความจำเป็นต่อการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สำคัญและใช้มากในการเรียนการสอนระดับปฐมวัย ดังนั้นหากมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานอย่างมีขั้นตอนแล้วย่อมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ช่วยส่งเสริมความคิด จินตนาการและการใช้ภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี แนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม การเล่านิทานสำหรับนักเรียนอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม (การวางแผน) ขั้นปฏิบัติการเล่านิทาน และขั้นกิจกรรมต่อเนื่องจากการเล่านิทาน ร่วมกันเลือกทำกิจกรรมต่อเนื่องจาก การเล่านิทานสัก 1 - 2 อย่างต่อครั้ง ผู้เล่านิทานเมื่อเลือกเรื่องของนิทานให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟังและพอใจกับเนื้อเรื่องแล้ว ผู้เล่าจะต้องนำนิทานที่จะเล่ามาจัดเตรียมให้พร้อมก่อนจะดำเนินการเล่า ผู้เล่าจะต้องอ่านทบทวนเรื่องราวที่ผู้เล่าเลือกมา ให้เกิดความคุ้นเคย เข้าใจ และรู้จักเรื่องที่เลือกมาได้เป็นอย่างดี เพื่อจะได้เกิดความราบรื่นตลอดขณะดำเนินการเล่า ขั้นตอนการเล่า

ผู้เล่าจะต้องพิจารณาในการนำเสนอการขึ้นต้นเรื่อง การเล่าเรื่อง ต่อเนื่องจนถึงกลางเรื่อง และการจบเรื่องให้ชัดเจน และน่าสนใจ ตามลักษณะเฉพาะของผู้เล่า สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่า ผู้เล่า จะต้องเตรียม และทดลองใช้ให้เกิดความชำนาญ และจัดระบบ การใช้ตามลำดับก่อนหลัง กิจกรรมประกอบการเล่านิทาน ผู้เล่า จะต้องเตรียมให้พร้อมและจะต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เช่น การ ร้องเพลงซ้ำ ๆ และง่าย คำพูดซ้ำ ๆ และง่าย การร้องขอให้ผู้ฟัง มาช่วยร่วมแสดงหรือทำกิจกรรมด้วยขณะดำเนินการเล่า และ สถานที่เล่า ผู้เล่าจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมให้พอดีกับ กลุ่มผู้ฟังเพราะผู้เล่าจะต้องจัดเตรียมสื่อให้พอเหมาะกับการ มองเห็น และการฟังของผู้เล่า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริม ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ตามลำดับขั้นตอน และใช้เทคนิคการนำเสนอในในรูปแบบของเพลง โดยมี ทำนองและจังหวะง่าย ๆ ให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดคล้องกับ พลอยสีเทา (2560) กล่าวถึง นิทานเพลง ไว้ว่า เป็นอีกหนึ่งรูปแบบของการเล่านิทาน ที่มีความสนุกสนาน มีลักษณะเป็นคำคล้องจอง เมื่อนำมาเล่าจะกลายเป็นนิทานเพลง ที่ฟังแล้วแสนจะเพลิดเพลิน มีความสุข นิทานเพลงเหมาะสำหรับเด็ก ๆ ที่ชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ชอบที่จะฟังนิทานแบบ คำคล้องจอง ประโยชน์ของนิทานเพลงนอกจากจะเป็นนิทานที่ สามารถให้ข้อคิดได้แล้ว เสน่ห์และจุดเด่นของนิทานเพลงก็คือ ความไพเราะ เมื่อนำมาเล่าให้ความเพลิดเพลินเป็นที่สุด นิทานเพลงส่วนมากจะถูกเล่าในโรงเรียนอนุบาล ก่อนนอนในช่วง บ่าย นักเรียนอนุบาลจะได้มีเวลานอนพักผ่อน การเปิดนิทาน เพลง หรือการเล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟังก่อนนอน นอกจากจะช่วยให้เด็ก ๆ ผ่อนคลายแล้วยังจะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสมองที่ ดีให้กับเด็ก ๆ ด้วย โดยมีความสอดคล้องตามหลักแนวคิดในเรื่อง ของการใช้สื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ อ้างถึงใน พัทรี ผลโยธิน (2552) สื่อการสอนช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้น ในความคิดของผู้เรียน ในการพัฒนาการเรียนรู้และช่วยความทรง จำอย่างถาวร พัฒนาความคิด ช่วยเพิ่มทักษะ ในการอ่านและ เสริมความเข้าใจในความหมายของคำใหม่ ๆ อัญชลี ไสยวรรณ (2550) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิด แสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเสนอแนะว่าครูควรวางแผนการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอนให้ดีทุกขั้นตอน ต้องคาดเดา ความคิดของเด็กไว้ล่วงหน้าเพื่อจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้อัน สอดคล้องกับความคิด ใช้คำถามกระตุ้นการคิด จัดเตรียมสื่อการ

สอนให้พร้อม เด็กสามารถหยิบใช้ได้สะดวก เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้แสดงออกในการสอนทุกครั้ง การทำงานเด็กต้องเกิดความ เข้าใจเรื่องที่กำลังเรียนรู้ เช่น ต้องการรู้อะไร ต้องการแสวงหา ความรู้อย่างไร ต้องเก็บข้อมูลอย่างไร ผูกให้เด็กรู้จักการ รอคอย ยืดหยุ่นเวลาตามความเหมาะสม

2. ผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการ ทดลองใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่ สำเร็จของเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า มีผลการพัฒนา ทักษะสมองสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดีขึ้น โดยพิจารณาจากการ ประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยซึ่งสามารถ อภิปรายได้ ดังนี้

ผลการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมอง เพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง ทั้ง 9 ด้าน คือ ทักษะความจำเพื่อนำไปใช้ก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.92 ทักษะการยังคิดไตร่ตรองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 ทักษะการยืดหยุ่น ความคิดก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และหลังการ ทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ทักษะการจดจ่อใส่ใจก่อนการ ทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.89 ทักษะการควบคุมอารมณ์ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.16 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 ทักษะ การติดตามประเมินตนเองก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 ทักษะการริเริ่ม และ ลงมือทำก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และหลังการ ทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 ทักษะการวางแผนจัดระบบ ดำเนินการก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และหลังการ ทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 ทักษะการมุ่งเป้าหมายก่อนการ ทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.52 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าจาก การทดลองใช้ชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ส่งเสริมทักษะ สมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย หลังการทดลองสูงกว่าก่อน การทดลอง สอดคล้องกับกุลยา ตันตติลาชีวะ (2547) เชื่อว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพต้องทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ใหม่อย่างมี ความสุข เกิดองค์ความรู้จากกิจกรรมและสื่อที่ครูออกแบบมา ประกอบการหาคำตอบอย่างมีความหมาย คณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ (2543) เสนอว่าความเครียดขัดขวาง การคิด และการเรียนรู้ เด็กที่เกิดความเครียดจะมีประสบการณ์ที่ไม่ดี เช่น เด็กได้รับประสบการณ์ ที่กระทบกระเทือนจิตใจทำให้เกิด ความหวาดกลัว เครียด บรรยากาศการเรียนรู้ไม่มีความสุข คับข้องใจ ครูอารมณ์เสีย ขณะที่เด็กเกิดความเครียดร่างกายจะ สร้างฮอร์โมนคอร์ติซอล (Cortisol) จะทำลายสมองส่วนคอร์เทกซ์ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิด และสมองส่วนฮิปโปแคมปัส ทำหน้าที่เกี่ยวกับอารมณ์และความจำ ส่งผลให้ขาดความสามารถ ในการเรียนรู้ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542) พัฒนารูปแบบพหุ ปัญหาเพื่อการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพและความถนัด ของผู้เรียน 9 ด้าน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมครุมีบทบาทในการ จัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมพหุปัญญา โดยผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ได้มี โอกาสคิด แก้ปัญหา และค้นคว้าด้วยตนเอง พัฒนา สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย และใช้แหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญา ท้องถิ่นมากขึ้น เสงวน ช้อนบุญ (2554) ศึกษาการพัฒนาแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบ MATH - 3C เพื่อพัฒนาทักษะ พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย เสนอกระบวนการจัดการ เรียนการสอน ครุมีบทบาทหน้าที่กระตุ้นความสนใจของเด็กให้ เกิดความต้องการในการเรียนรู้ ตรวจสอบความรู้ และ ประสบการณ์เดิมของเด็ก เพื่อเตรียมพร้อมที่จะทำกิจกรรม ใช้ คำถามกระตุ้นให้เด็กตัดสินใจเพื่อเลือกหรือทำกิจกรรมตามที่ สนใจและต้องการโดยอิสระ จัดเตรียมสื่อ วัสดุให้พร้อมใช้งาน และเพียงพอต่อจำนวนเด็ก อำนวยความสะดวกและให้ความ ช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ ศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่จังหวัดภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แหล่งเรียนรู้และชนิดของสื่อที่ เลือกใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการ ทางสติปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนใหญ่คือแหล่งเรียนรู้จาก ธรรมชาติ หลักการในการเลือกสื่อมาใช้ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้คือต้องมีความปลอดภัย

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของ เด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ จากผลการวิจัยจะ เห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็ก ปฐมวัย โดยผ่านการจัดกิจกรรมชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ มีค่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมก่อนการทดลองเท่ากับ 4.04 ค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐานเท่ากับ 0.18 และค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมหลังการ ทดลองเท่ากับ 4.78 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัย โดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมชุด นิทานเพลงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ อรอนงค์ หมักพิมล (2563) วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยใช้นิทานเป็นสื่อ เพื่อส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรม การอยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กบ้านกะแตแจะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถ ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมการ อยู่ร่วมกันของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้ ชุดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตาม แนวคิดของ จุฬินทิพา นพคุณ (2561) ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่ สำเร็จ หรือ Executive Functions (EF) เป็นทักษะสำคัญที่ควร ปลูกฝังให้กับเด็กปฐมวัยตั้งแต่ 3 – 6 ปี ผ่านการจัดประสบการณ์ ที่หลากหลาย และมีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำ ด้วย ตนเอง หากเด็กมีทักษะสมอง EF ที่ดี เด็กจะมีความจำที่ดี มีสมาธิ มีความมุ่งมั่นพากเพียร เข้าใจอารมณ์ตนเองและผู้อื่น ทำให้มี ภูมิคุ้มกันที่ดีและสามารถดำรงตนอยู่ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข การสอนแบบมอนเตสซอรี ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงผ่านอุปกรณ์ ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้โดยมี “มือ” เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ทำให้เด็กเกิดทักษะต่าง ๆ และมีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ จากลักษณะของหลักสูตร การสอนแบบมอนเตสซอรี กระบวนการสอนแบบ มอนเตสซอรีที่ ให้อิสระกับเด็ก การเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่าน อุปกรณ์ มอนเตสซอรี และสภาพแวดล้อมการสอนแบบมอนเตสซอรีช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะสมอง EF ได้ครบทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทักษะพื้นฐาน กลุ่มทักษะกำกับตนเอง และกลุ่มทักษะ ปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยทักษะสมอง EF 9 ด้าน ได้แก่ ด้านการ จำเพื่อใช้งาน ด้านการยั้งคิด ไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการจดจ่อใส่ใจ ด้านการควบคุมอารมณ์ ด้านการติดตาม ประเมินผล ด้านการริเริ่มและลงมือทำ ด้านการวางแผน จัดระบบดำเนินการ และด้านการมุ่งเป้าหมาย

จากการศึกษาผลการวิจัย แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการพัฒนาสื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สอนที่สอดคล้องกับความสนใจของเด็กจะสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี สำหรับการจัดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ จึงสามารถส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ทั้ง 9 ด้าน คือ 1) ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) 2) การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) 3) การยืดหยุ่นความคิด (Shifting) กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ 4) การใส่ใจจดจ่อ (Attention) 5) การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 6) การติดตามประเมินตนเอง (Self-Monitoring) กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มทักษะปฏิบัติ ได้แก่ 7) การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating) 8) การวางแผนและการดำเนินงาน (Planning and Organizing) 9) การมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence)

โดยการใช้ชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ในการวิจัยครั้งนี้ ถือว่าเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้และเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ให้มีความสุขสนุกสนาน มีลักษณะเป็นคำคล้องจอง เมื่อนำมาเล่าจะกลายเป็นนิทานเพลงที่ฟังแล้วเพลิดเพลินเกิดความสุข เด็กปฐมวัยมีความสุขชอบฟังนิทานแบบคำคล้องจอง ซึ่งประโยชน์ของนิทานเพลงนอกจากจะเป็นนิทานที่สามารถให้ข้อคิดได้แล้ว จุดเด่นของนิทานเพลงก็คือความไพเราะ เมื่อเปิดนิทานเพลง หรือเล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟังนอกจากจะช่วยให้ผ่อนคลายแล้วยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสมองที่ดีให้กับเด็กด้วย

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. จากผลการทดลองทำให้ทราบว่า ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนาจากการใช้ชุดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสามารถนำเทคนิค หลักการที่นักวิจัยสร้างขึ้นไปใช้ในการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) ทั้ง 9 ด้านให้กับเด็กปฐมวัยกลุ่มอื่นได้

2. สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมนิทานเพลงสร้างสรรค์ ด้วยการนำการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) อย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

3. ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมศิลปะ กิจกรรมประกอบอาหาร และการเล่านิทานในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (EF) สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ควรมีการศึกษผลการส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ (Executive Functions) โดยการใช้ชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ กับกลุ่มเป้าหมายช่วงวัยอื่น

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ศุภสภาลาดพร้าว.
- [2] ดุษฎี อุปการ และอรปรียา ญาณะชัย. (2561). การเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้หลักการใด “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน” หรือ “การคิดเชิงบริหาร”. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 11(1), 1635-1651.
- [3] นवलจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2560). *การพัฒนาและหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [4] ปริณานันท์ พรหมสุขกุล. (2561). ดนตรีกับทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 11(2), 1175-1179.
- [5] สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสถาบัน RLG. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EXECUTIVE FUNCTIONS สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: รักลูกกรุ๊ปจำกัด.



- [6] สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2558). *EF ภูมิคุ้มกันชีวิตและป้องกันยาเสพติด คู่มือสำหรับครูอนุบาล*. กรุงเทพมหานคร: รักลูกบุ๊ค.
- [7] สุภาวดี หาญเมธี. (2559). *พัฒนาทักษะสมอง EF ด้วยการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รักลูก บุ๊คส์.
- [8] Diamond. (2013) *Executive functions*. Retrieved on April 14, 2018 from [http://www.devco neuro.com/Publications/ Executive functions2013.pdf](http://www.devco neuro.com/Publications/Executive%20functions2013.pdf).
- [9] Preda Ulita, A. (2016). Improving children’s executive functioning by learning to play a musical instrument. *Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series VIII, 9(58), No 2, 85 – 90.*

## การสร้างและออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอกจังหวัดเพชรบูรณ์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคณิตศาสตร์

### THE CREATION AND DESIGN OF PHA KIT YOK DOK PATTERN IN PHETCHABUN PROVINCE USING MATHEMATICS PROGRAM

ทิวาพร ขันพนิช<sup>1</sup>, อภิวัดน์ คำภีระ<sup>2</sup>, ชัยณรงค์ ขันพนิช<sup>3</sup> และ สุพรรณษา น้อยนคร<sup>4\*</sup>

TIWABHORN KHANPANUK<sup>1</sup>, ABHIWAT KAMBHEERA<sup>2</sup>, CHAINARONG KHUNPANUK<sup>3</sup> and SUPANSA NOINAKORN<sup>4\*</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและการออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอก จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรม The Geometer's Sketchpad : GSP 2) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบลวดลาย ผ้าขิดยกดอก ด้วยโปรแกรม GSP และ 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้าโฮงหูกยกขิด หมู่ 5 บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 17 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาการคำนวณ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา MATH503 เรขาคณิตแบบยุคลิด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญ 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายผ้า และการใช้โปรแกรม GSP 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มทอผ้าโฮงหูกยกขิดที่มีต่อวิธีการทอผ้าขิดที่ทอด้วยลักษณะการขมที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในการออกแบบและมีความเหมาะสมในนำไปทอเป็นลวดลายผ้าอยู่ในระดับมาก ทั้ง 2 ลาย แต่เมื่อพิจารณาแล้ว ลายที่ 2 มีองค์ประกอบของลายผ้าตรงตามทฤษฎีการออกแบบ และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย มากกว่าลายที่ 1 2) สมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกขิด” มีความพึงพอใจและความคิดเห็นเกี่ยวกับลวดลายที่เกิดจากการทอผ้าขิดยกดอกที่แตกต่างกัน 4 ลักษณะ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ลักษณะ คือ การทอแบบ ขม 2 ขม 3 ขม 1 และ ขม 4 ตามลำดับ และ 3) ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ในด้านความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก และรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูง 2 รายการแรก คือ ความสามารถในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ออกแบบลวดลายผ้าขิดยกดอก และ มีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ ส่วนด้านคุณภาพของการอบรม อยู่ในระดับมาก โดยมีรายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ วิทยาการมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ และในระดับมากรองลงมา เป็น ความพร้อมของสื่อนักปฏิบัติการ และสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้หลังจากได้รับการอบรม ตามลำดับ

**คำสำคัญ :** ลายผ้าขิดยกดอก ; โปรแกรม GSP ; เพชรบูรณ์

<sup>1</sup> รองศาสตราจารย์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, Associate Professor, Faculty of Science and Technology, Phetchabun Rajabhat University.

<sup>2,4</sup> อาจารย์, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, Lecturer, Faculty of Science and Technology, Phetchabun Rajabhat University.

<sup>3</sup> รองศาสตราจารย์ ดร., คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, Associate Professor DR., Faculty of Science and Technology, Phetchabun Rajabhat University.

\* Corresponding Author, Email: supansa.noi@pcru.ac.th

## ABSTRACT

The purpose of this study is to 1) study and design Khit Yok Dok pattern in Phetchabun Province using Geometer's Sketchpad program : GSP 2) study the satisfaction towards the design of Khit Yok Dok fabric using GSP program and 3) transfer the knowledge of Khit Yok Dok fabric design using GSP program. Yok Kid" Village No. 5, Ban Wang Rong, Huai Rai Sub-district, Lom Sak District, Phetchabun Province, totaling 17 people and first-year students in Mathematics and Computational Science. There were 11 students enrolled in MATH503 Euclidean Geometry, Semester 1, Academic Year 2022, and 3 expert, a totaling 31 people The tools used were 1) a questionnaire for fabric pattern specialists. and using the GSP program. 2) a questionnaire on the satisfaction of the subjects towards the method of weaving Khit weaving with 4 different styles of weaving; with the design of the Khit Yok Dok fabric pattern with the GSP program

The findings are as follows: 1) the Experts were satisfied with the design and suitability for weaving into fabric patterns at a high level for both patterns. Considering the satisfaction of each design, the second pattern has elements of the fabric pattern according to the design theory and consistent with Thai identity more than pattern 1. 2) As a whole, the members of "Hong Huok Yok Kit were highly satisfied with the pattern designs developed by weaving Khit Yok Dok which are 4 different styles; namely, weaving patterns: type 2, type 3, type 1. and type 4, respectively. And 3) As a whole, the trainees reveal that the transmission of the knowledge toward the designed of Pha Kit Yok Dok Pattern by GSP program is worthwhile. They are satisfied with all items of the outreach program. The first 2 satisfactory items are the trainees are able to use the GSP program for designing of Pha Kit Yok Dok Pattern and Confidence in applying the knowledge gained. In terms of training quality, as a whole, is at the highest satisfactory. The items at the highest level were those who had techniques for transferring knowledge and at the highest level, followed by the availability of audio-visual equipment and the ability to apply the knowledge gained after training, respectively.

**Keywords :** Pha Kit Yok Dok Pattern ; The Geometer's Sketchpad ; Phetchabun

### บทนำ

การทอผ้า หรือ “การทอ” (Weaving) ถือเป็นศิลปะและหัตถกรรมหรืองานฝีมืออย่างหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นกรรมวิธีการผลิตผืนผ้าโดยใช้เส้นด้ายพุ่งและเส้นด้ายยืนมาขัดประสานกันจนได้เป็นผืนผ้า ทั้งนี้ ต้องมีเครื่องมือในการทอเรียกว่า ทูก หรือกี่ (ในภาษาไทยถิ่นอีสาน มักเรียกการทอผ้าว่า “ตำทูก”) ซึ่งกิจกรรมการทอผ้านั้น นอกจากเป็นขั้นตอนการผลิตเครื่องนุ่งห่มหนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์แล้ว ยังถือเป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์ด้วย เนื่องจากมีการให้สีสันและลวดลายต่าง ๆ ในผืนผ้า ปัจจุบันแม้จะมีการใช้เครื่องจักรสำหรับ

ทอผ้า ใช้คอมพิวเตอร์สำหรับการควบคุมการผลิตและออกแบบลายผ้า แต่การทอผ้าด้วยมือก็ยังเป็นศิลปะที่ได้รับการยกย่องและชื่นชมเสมอมา (สิทธิชัย สมานชาติ, 2553)

การทอผ้าในจังหวัดเพชรบูรณ์มีความโดดเด่นในเรื่องเชื้อชาติมีการผสมผสานกับคนในภูมิภาคใกล้เคียงจนเกิดเอกลักษณ์ของตนเอง การทอผ้าของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการทอด้วยกี่กระตุกวัดที่ใช้ในการทอ ได้แก่ ผ้าย ไหม และด้ายสำเร็จรูป (ด้ายโทเร) ลักษณะของผ้าที่พบเป็นการทอด้วยการมัดหมี่ และการทอยกดอกหรือภาษาท้องถิ่นเรียกว่า “การเก็บขิด” ลวดลายบนผืนผ้าที่พบมีทั้งลวดลายดั้งเดิม และลายประยุกต์



ซึ่งลวดลายส่วนใหญ่นำมาทำ เป็นผ้าซิ่น ผ้าฝืน ผ้าขาวม้า และ ผ้าหน้าหมอน (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวชิราวุธราชธานีสวรรค์, 2551)

อำเภอหล่มสักเป็นอีกหนึ่งอำเภอที่มีกลุ่มทอผ้า ที่กระจายอยู่หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มทอผ้าไทหล่มบ้านหวาย กลุ่มทอผ้าฝ้ายบ้านตัว กลุ่มทอผ้าที่กระตุกบ้านวังร่อง เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าหมัก ผ้าราชวัตร และผ้ามัดหมี่ (อัญชลี ธรรมะวิสิทธิ์กุล, 2552) ซึ่งจากการลงพื้นที่บริการวิชาการของ ผู้วิจัยได้พบกับกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกชิต” ซึ่งเป็นกลุ่มทอผ้าที่มี ลักษณะการทอผ้าแบบการชิตยกดอกมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดเพชรบูรณ์มีความโดดเด่นด้าน ศิลปวัฒนธรรมมาตั้งแต่อดีต ผ้าชิตยกดอกของจังหวัดเพชรบูรณ์ จึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ทรงคุณค่า แต่ความรู้ในการทอผ้าชิต ยกดอกเป็นภูมิปัญญาที่รกรกเฉพาะครอบครัวไม่ถ่ายทอดไป บุคคลทั่วไป ผู้ที่สามารถทอผ้าชิตยกดอกเพชรบูรณ์ในปัจจุบันจึง ลดน้อยลง ประกอบกับปัจจุบันผ้าที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม มีขายทั่วไปในท้องตลาด และมีราคาถูก ทำให้เกิดความซบเซา ในการผลิตและใช้ผ้าพื้นบ้าน ผู้วิจัยได้เล็งเห็นคุณค่าของ ผ้าชิตยกดอกให้คงอยู่ มีความทันสมัย เป็นที่ต้องการของบุคคล ทั่วไป จึงได้ทำความร่วมมือกับกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกชิต” เพื่อ ศึกษาและสร้างลายผ้าที่มีอยู่เดิม ด้วยโปรแกรม The Geometer’s Sketchpad : GSP นำไปสู่การออกแบบลาย ผ้าใหม่ให้ตรงตามต้องการของบุคคล ทั่วไปและช่างทอผ้า เพื่อช่วยให้ชุมชนได้พัฒนาลายผ้าชิตยกดอกให้มีความหลากหลาย โดยนำความรู้ทางคณิตศาสตร์และ เทคโนโลยีไปช่วยในการสร้าง และออกแบบลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ซึ่งเป็น โปรแกรมสำเร็จรูปทางคณิตศาสตร์ ที่มีประสิทธิภาพในการสร้าง รูปและลวดลายต่าง ๆ โดยใช้ฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์กับ เครื่องมือที่มีอยู่ในโปรแกรม ประกอบ กับโปรแกรม GSP มีเมนูที่ช่วยในการสร้างรูป อาทิ เมนูการแปลง เมนูการสร้าง บริเวณภายใน เมนูการวัด สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการ สร้างลวดลาย การกำหนดสีเส้นของลวดลายและการกำหนด ขนาดของลวดลายได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ โปรแกรม GSP มีเมนูแสดงกริด หรือแสดงระบบพิกัดที่สามารถเชื่อมโยงกับการ ทำผังลายสำหรับการทอผ้า โดยสามารถลดระยะเวลาในการแกะ ลาย และสามารถจัดเก็บลายผ้าในรูปแบบไฟล์ทอริกซ์เพื่อ ป้องกันการสูญหายได้ ทำให้การทอผ้าชิตยกดอกมีความสะดวก มากขึ้น

ด้วยความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ จะจัดทำวิจัย เรื่องการสร้างและออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอก จังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคณิตศาสตร์ เพื่อให้เห็น ความสัมพันธ์ของลายผ้าชิตยกดอกจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการใช้ ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ โปรแกรมประยุกต์ และเป็นการ อนุรักษ์ลายผ้าชิตยกดอกของจังหวัดเพชรบูรณ์

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อการศึกษาและการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอก จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรม The Geometer’s Sketchpad: GSP
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบลวดลาย ผ้าชิตยกดอก ด้วยโปรแกรม The Geometer’s Sketchpad: GSP โปรแกรม GSP
3. เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายผ้า ชิตยกดอก ด้วยโปรแกรม The Geometer’s Sketchpad: GSP เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบลวดลายผ้าแก่กลุ่มทอผ้า “โฮงหูก ยกชิต”

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มทอผ้าชิต หรือ ผ้าชิตยกดอก ในเขตอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 120 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่
  - 2.1) สมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกชิต” หมู่ 5 บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 17 คน
  - 2.2) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาคณิตศาสตร์และวิทยาการ คำนวณที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา MATH503 เรขาคณิตยูคลิด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 11 คน
  - 2.3) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มี ประสบการณ์ทางด้านลวดลายผ้าและมีการทอผ้ามากกว่า 5 ปี ขึ้นไป และ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์ มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์สอนใน ระดับอุดมศึกษา 3 ปีขึ้นไป

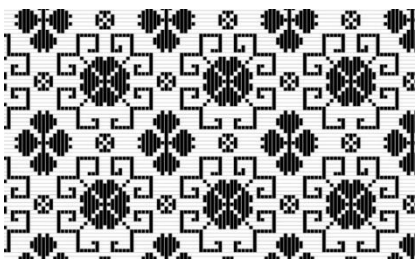
### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายผ้า และ การใช้โปรแกรม GSP
2. แบบสอบถามความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มทอผ้าโฮง หุกยกชิตที่มีต่อวิธีการทอผ้าชิต ที่ทอด้วยลักษณะการขมที่ แตกต่างกัน 4 รูปแบบ
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบ ลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GS

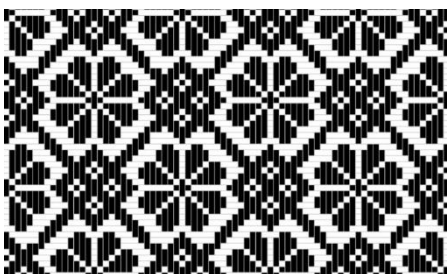
### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ออกแบบลวดลายจากการออกแบบ ด้วยโปรแกรม GSP มีขั้นตอน ดังนี้
  - 1.1. ศึกษาลวดลายผ้าชิตยกดอกของกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.2. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม GSP รุ่น 5.00 และการออกแบบลวดลายผ้าชิต ยกดอก
  - 1.3 สร้างออกแบบลายผ้าชิต
    - 1.3.1 ออกแบบลายผ้าชิต โดยอาศัยหลักการแปลง เรขาคณิตและทฤษฎีการออกแบบ ได้แก่ ทฤษฎีเส้นแย้ง ทฤษฎีเส้นเฉลี่ย ทฤษฎีการทำซ้ำ ทฤษฎีจังหวะ ทฤษฎีสัดส่วน ทฤษฎีดุลยภาพ ทฤษฎีการเน้น ทฤษฎีเอกภาพ เป็นต้น ซึ่ง สามารถออกแบบลวดลายได้ 2 ลาย ดังนี้

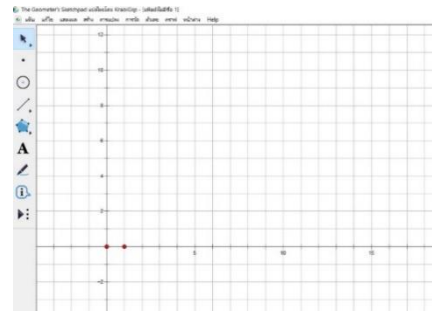


ภาพที่ 1 ลวดลายที่ออกแบบโดยใช้โปรแกรม GSP ลายที่ 1



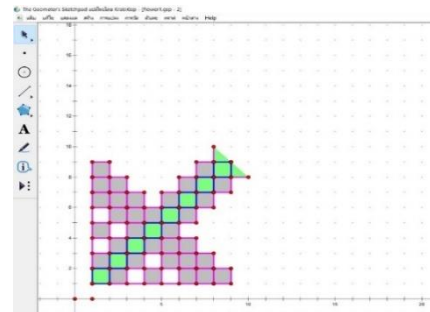
ภาพที่ 2 ลวดลายที่ออกแบบโดยใช้โปรแกรม GSP ลายที่ 2

- 1.3.2 นำแบบลวดลายที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านลายผ้า ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการใช้โปรแกรม GSP และประธานกลุ่มทอ ผ้า “โฮงหุกยกดอก” ตรวจสอบลักษณะของแบบลวดลายและ การวางแบบลวดลาย ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ และ คัดเลือกจำนวน 1 ลาย คือลายที่ 2 ซึ่งมีวิธีการสร้างลวดลายด้วยโปรแกรม GSP ดังนี้
  - ขั้นที่ 1 สร้างแกนพิกัด X และแกนพิกัด Y แบ่งออกเป็น 4 จตุภาค (Quadrant) จากนั้นสร้างตารางบนแกนพิกัด X และ แกนพิกัด Y ดังรูป



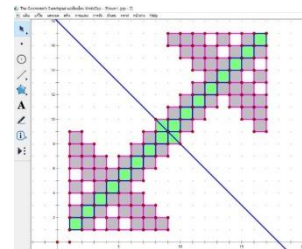
ภาพที่ 3 สร้างตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสบนแกนพิกัด X และแกน พิกัด Y

- ขั้นที่ 2 ทำรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยเครื่องมือเขียนรูปหลาย เหลี่ยมดังรูป



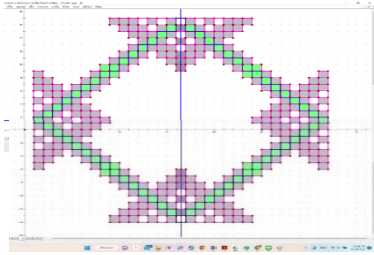
ภาพที่ 4 สร้างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยเครื่องมือเขียนรูปหลาย เหลี่ยม

- ขั้นที่ 3 สร้างกราฟ  $f(x) = -x + 18$  และ ใช้กราฟที่สร้าง ได้เป็นเส้นสะท้อน ทำการสะท้อนรูปที่สร้างได้ จากขั้นที่ 2 ด้วย เครื่องมือการแปลง จะได้ดังรูป



ภาพที่ 5 ทำการสะท้อนรูป ด้วยกราฟ  $f(x) = -x + 18$

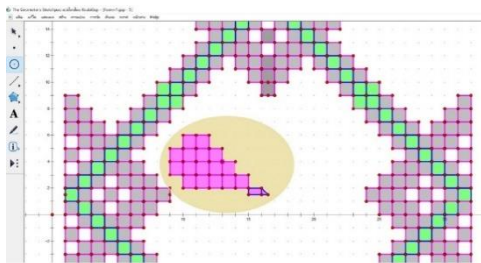
**ขั้นที่ 4** สร้างกราฟ  $f(x) = 1.5$  และ  $f(y) = 16.5$  และใช้กราฟที่สร้างได้เป็นเส้นสะท้อน ทำ



**ภาพ 6** ทำการสะท้อนรูป ด้วยกราฟ  $f(x) = 1.5$  และ  $f(y) = 16.5$

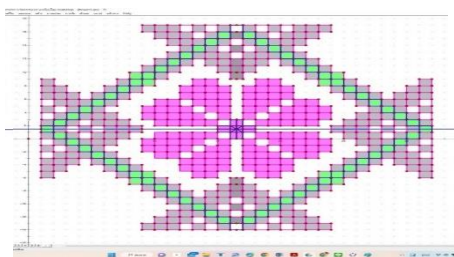
**ขั้นที่ 5** ทำรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยเครื่องมือเขียนรูปหลายเหลี่ยม ให้มีลักษณะคล้ายกลีบดอกไม้ ดังรูป

การสะท้อนรูปที่สร้างได้ จากขั้นที่ 3 ด้วยเครื่องมือการแปลง จะได้ดังรูป



**ภาพที่ 7** สร้างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้วยเครื่องมือเขียนรูปหลายเหลี่ยม ให้มีลักษณะคล้ายกลีบดอกไม้

**ขั้นที่ 6** สร้างกราฟ  $f(x) = -x + 18$ ,  $f(x) = 1.5$  และ  $f(y) = 16.5$  พร้อมกำหนดให้เป็นเส้นสะท้อน ทำการสะท้อนรูปที่สร้างได้ จากขั้นที่ 5 ด้วยเครื่องมือการแปลง จะได้ดังรูป



**ภาพที่ 8** ทำการสะท้อนรูปด้วยกราฟ  $f(x) = -x + 18$ ,  $f(x) = 1.5$  และ  $f(y) = 16.5$

จากนั้นการทอผ้าชิตยดอกที่ออกแบบด้วยโปรแกรม GSP

ผ้าทอตัวอย่างผ้าชิตด้วยลวดลายที่คัดเลือกไว้ ด้วยลักษณะการข่มที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ คือ ข่ม 1, ข่ม 2, ข่ม 3 และข่ม 4 ตามลำดับ



**ภาพที่ 9** ตัวอย่างผ้าชิตที่ทอด้วยลักษณะการข่มที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ คือ ข่ม 1, ข่ม 2, ข่ม 3 และข่ม 4 ตามลำดับ

2. นำแบบสอบถามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแบบลวดลายที่ออกแบบด้วยโปรแกรม GSP ซึ่งมีลักษณะการทอที่แตกต่างกัน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การถ่ายทอดองค์ความรู้ ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายผ้าชิตยดอกด้วยโปรแกรม GSP ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคำนวณ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเรขาคณิตแบบยุคลิด พร้อมทั้งสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายผ้าชิตยดอกด้วยโปรแกรม GSP

### การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

### สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัยนั้น สามารถสรุปผลแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ผลการศึกษาและการออกแบบลวดลายผ้าชิตยดอกจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยโปรแกรม GSP โดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ

ผู้วิจัยได้ข้อมูลเกี่ยวกับการทอผ้าชิตยดอก ของกลุ่มทอผ้า “โสมทุกยกชิต” หมู่ 5 บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จากประธานกลุ่มทอผ้า “โสมทุกยกชิต” เกี่ยวกับลายผ้าชิตและวิธีการทอผ้าชิตของกลุ่ม ดังนี้

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่ 5 บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสนัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความนิยมในการใช้ผ้าชิตใน

3 ลักษณะ คือ ใช้เป็นผ้าตื่นขึ้น และหัวขึ้น ใช้เป็นผ้าปูที่นอนของพระสงฆ์ หรือเรียกว่า ผ้ารองบ่อน สำหรับลวดลายที่นิยมใช้กันเป็นลายขนาดเล็ก สำหรับการทำผ้าชนิดนั้น นิยมใช้การทอแบบการคัดไม้ขีดโดยไม่มีการเก็บตะกอ ทั้งนี้ด้วยความเชื่อและการสั่งสอนสืบต่อกันมาว่า คนไหนที่ทอผ้าด้วยการเก็บตะกอไว้ นั้นเป็นคนเกียจคร้าน หนักไม่เอาเบาไม่สู้ ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบลวดลายผ้าชนิดขึ้นมาใหม่โดยใช้โปรแกรม GSP และกระบวนการทำซ้ำทางคณิตศาสตร์ เพื่อให้กลุ่มทอผ้า “โสมทูกยกขีด” ได้นำไปใช้จำนวน 2 ลาย

### 1.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่

**1 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายผ้า และการใช้โปรแกรม GSP** ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านลวดลายผ้าและการใช้โปรแกรม GSP เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมในการสร้างลวดลาย และความเป็นไปได้ในการทอลวดลายดังกล่าว โดยได้ทำการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และได้ทำการสรุปตามประเด็น ดังนี้

#### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ

**ตารางที่ 1** แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	3	100.00
หญิง	0	0.00
<b>รวม</b>	<b>3</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย มีจำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 100

**ตารางที่ 2** แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	1	33.33
26 - 30 ปี	0	0.00
31 - 35 ปี	1	33.33
ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป	1	33.34
<b>รวม</b>	<b>3</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 อายุ 31-35 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.34 และ มีอายุ ตั้งแต่ 36 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.34

**ตารางที่ 3** แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	33.33
ปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาโท	2	66.67
ปริญญาเอก	0	0.00
<b>รวม</b>	<b>3</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 66.67 และรองมามีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

**ตารางที่ 4** แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพส่วนตัว	1	33.33
รับราชการ	2	66.67
รัฐวิสาหกิจ	0	0.00
<b>รวม</b>	<b>3</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมามีอาชีพประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน 1 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 ตามลำดับ

## ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อลวดลายที่ผู้วิจัยออกแบบ จำนวน 2 ลาย

รายการ	ผู้เชี่ยวชาญ		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D	
<b>1. ลวดลายที่ 1</b>			
-องค์ประกอบของลายผ้าตรงตามทฤษฎีการออกแบบ	3.67	0.44	มาก
- ลวดลายผ้ามีองค์ประกอบที่สวยงาม	3.33	0.44	ปานกลาง
- ลวดลายผ้าสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย	2.67	0.44	ปานกลาง
-ลวดลายผ้าสามารถนำไปทอได้	4.00	0.67	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.53</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>
<b>2. ลวดลายที่ 2</b>	<b>4.47</b>	<b>0.44</b>	<b>มาก</b>
-องค์ประกอบของลายผ้าตรงตามทฤษฎีการออกแบบ	4.67	0.44	มากที่สุด
- ลวดลายผ้ามีองค์ประกอบที่สวยงาม	4.33	0.44	มาก
- ลวดลายผ้าสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย	4.67	0.44	มากที่สุด
-ลวดลายผ้าสามารถนำไปทอได้	4.33	0.44	มาก
-ลวดลายผ้าสามารถนำไปพัฒนาเป็นสินค้าได้	4.33	0.44	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.47</b>	<b>0.44</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 5 สามารถสรุปผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ เป็นดังนี้

**ลวดลายที่ 1** ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในการออกแบบและมีความเหมาะสม ในนำไปทอเป็นลวดลายผ้าอยู่ในระดับมาก มีความค่าเฉลี่ย 3.53 (0.53) โดยที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าลายที่ 1 สามารถนำไปทอได้จริง และสามารถพัฒนาเป็นสินค้าได้ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.00 (0.67) แต่ลวดลายสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทยอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.67 (0.44)

ในขณะที่ **ลวดลายที่ 2** ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในการออกแบบและมีความเหมาะสมในนำไปทอเป็นลวดลายผ้าอยู่ในระดับมาก มีความค่าเฉลี่ย 4.40 (0.36) โดยที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าลายที่ 2 มีองค์ประกอบของลายผ้าตรงตามทฤษฎีการ

ออกแบบ และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.67 (0.44) และมีองค์ประกอบที่สวยงาม สามารถนำไปทอได้ สามารถนำไปพัฒนาเป็นสินค้าได้ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.33 (0.44)

ผลการศึกษาและการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรม GSP โดยใช้แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบลวดลายที่ 2 มีความเหมาะสมมากที่สุดในการนำมาทอเป็นผ้าชิตยกดอก

### 1.2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มทอผ้าโฮงทูกยกชิตที่มีต่อการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GSP

#### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

#### ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	3	17.65
หญิง	14	82.35
<b>รวม</b>	<b>17</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และเป็นเพศหญิงจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35

#### ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15	88.24
ปริญญาตรี	2	11.76
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0.00
<b>รวม</b>	<b>17</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน

คิดเป็นร้อยละ 88.24 รองลงมาคือ ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

**ตารางที่ 8** แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ทอผ้า

ประสบการณ์ทอผ้า	จำนวน	ร้อยละ
1 – 5 ปี	3	17.65
6 – 10 ปี	12	70.59
มากกว่า 10 ปี	2	11.76
<b>รวม</b>	<b>17</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทอผ้า 6-10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 70.59 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ทอผ้า 1-5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 และมีประสบการณ์ทอผ้ามากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76 ตามลำดับ

**ตอนที่ 2** ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิธีการทอ ผ้าชนิดที่ทอด้วยลักษณะการขมที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ คือ ขม 1 , ขม 2 , ขม 3 และขม 4 ตามลำดับ

**ตารางที่ 9** ความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มทอผ้าโหงงทุกยกชนิดที่มีต่อวิธีการทอที่แตกต่างกัน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบขม 1	3	17.65
ลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบขม 2	7	41.18
ลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบขม 3	5	29.41
ลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบขม 4	2	11.76
<b>รวม</b>	<b>17</b>	<b>100</b>

จากตารางที่ 9 สามารถสรุปได้ว่า สมาชิกกลุ่มทอผ้าโหงงทุกยกชนิดมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ลักษณะ โดยลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบขม 2 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ การทอแบบขม 3 คิดเป็นร้อยละ 29.41 และ การทอแบบขม 4 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.76

### 1.3) ผลการถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP

**ตารางที่ 10** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP (ด้านความรู้ความสามารถ)

รายการ	N = 11		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D	
ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP	4.09	0.33	มาก
ความสามารถในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอก	4.27	0.40	มาก
ความสามารถในการออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอกได้ตามต้องการ	4.09	0.50	มาก
ความสามารถในการออกแบบลวดลายที่แปลกใหม่	4.09	0.50	มาก
ความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้	4.27	0.40	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.16</b>	<b>0.42</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 10 พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความรู้ความสามารถในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 (0.42) โดยมีความสามารถในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอก และมีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดถึง 4.27 (0.40) รองลงมา คือ ความเข้าใจในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ความสามารถในการออกแบบลวดลายผ้าชนิดยกดอกได้ตามต้องการ และความสามารถในการออกแบบลวดลายที่แปลกใหม่ มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.09 (0.50)

**ตารางที่ 11** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคะแนนความความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้ารับการอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GSP (ด้านคุณภาพของการอบรม)

รายการ	N = 11		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D	
หัวข้อในการอบรมน่าสนใจ ตรงกับความสนใจ	4.27	0.53	มาก
วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้	4.55	0.50	มากที่สุด
วิทยากรให้คำแนะนำในการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี	4.27	0.53	มาก
วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม	4.09	0.50	มาก
ความเหมาะสมของวันและเวลาในการอบรม	4.27	0.40	มาก
ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์	4.45	0.50	มาก
เอกสารประกอบการอบรมมีรายละเอียดชัดเจน	4.18	0.60	มาก
ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้หลังจากได้รับการอบรม	4.36	0.58	มาก
<b>รวม</b>	<b>4.27</b>	<b>0.53</b>	<b>มาก</b>

จากตารางที่ 11 สามารถสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ด้านคุณภาพของการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27(0.53) โดยมีความเห็นว่าวิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.55(0.50) ลองลงมาเป็นการพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45(0.50) และสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้หลังจากได้รับการอบรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36(0.58) แต่ วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.09(0.50) แต่ก็ยังมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

## อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาและการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอก จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยโปรแกรม The Geometer's Sketchpad : GSP 2) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอก ด้วยโปรแกรม The Geometer's Sketchpad : GSP โปรแกรม GSP และ 3) ถ่ายทอดองค์ความรู้การออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม The Geometer's Sketchpad : GSP เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบลวดลายผ้าให้แก่กลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกชิต” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกชิต” จำนวน 17 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคำนวณ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา MATH503 เรขาคณิตแบบยุคลิด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบลวดลายผ้าชิตยกดอกจากการออกแบบด้วยโปรแกรม GSP และ 2) แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อลวดลายที่ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบจำนวน 2 ลาย ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อวิธีการทอผ้าชิตที่ทอด้วยลักษณะการขมที่แตกต่างกัน 4 รูปแบบ และ ชุดที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าชิตยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ด้านความรู้ความสามารถ และด้านคุณภาพของการอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต  $\bar{X}$  และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

จากการดำเนินการวิจัย ได้ผลการวิจัย ดังนี้

### 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทอผ้าชิตยกดอก 2) ด้านการออกแบบลวดลายผ้า และ 3) ด้านการใช้โปรแกรม GSP ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเป็นผู้ชาย ร้อยละ 100 มีช่วงอายุที่แตกต่างกัน ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 66.67

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่ม “โฮงหูกยกชิต” จำนวน 17 คน ส่วนมากเป็นผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ

82.35 สำเร็จการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 88.24 และมีประสบการณ์ในการทอผ้า 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.59

3. กลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคำนวณที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา MATH503 เรขาคณิตแบบยุคลิดจำนวน 11 คน

## 2 ความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกที่ออกแบบด้วยโปรแกรม GSP

ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจเกี่ยวกับแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกที่ออกแบบด้วยโปรแกรม GSP จำนวน 2 ลาย ดังนี้

**ลวดลายที่ 1** ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในการออกแบบและมีความเหมาะสมในนำไปทอเป็นลวดลายผ้าอยู่ในระดับมาก มีความค่าเฉลี่ย 3.53 (0.53) โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นว่าลายที่ 1 สามารถนำไปทอได้จริง และสามารถพัฒนาเป็นสินค้าได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00 (0.67) แต่ลวดลายสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทยอยู่ในระดับปานกลาง ด้วยค่าเฉลี่ย 2.67 (0.44) ในขณะที่ลวดลายที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจในการออกแบบและมีความเหมาะสมในนำไปทอเป็นลวดลายผ้าอยู่ในระดับมาก มีความค่าเฉลี่ย 4.40 (0.36) โดยที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ายลายที่ 2 มีองค์ประกอบของลายผ้าตรงตามทฤษฎีการออกแบบ และสอดคล้องกับเอกลักษณ์ความเป็นไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.67 (0.44) และมีองค์ประกอบที่สวยงาม สามารถนำไปทอได้ สามารถนำไปพัฒนาเป็นสินค้าได้ อยู่ในระดับมาก ด้วยค่าเฉลี่ย 4.33 (0.44)

แสดงให้เห็นว่าการนำเครื่องมือโปรแกรม GSP มาใช้ในการออกแบบลวดลายต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้โดยที่ลวดลายที่ออกแบบมามีองค์ประกอบตามทฤษฎีการออกแบบ มีความสวยงาม และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Potiyaraj and Udomkichdecha, (2006) ที่มีการนำโปรแกรมสำเร็จรูปทางคณิตศาสตร์ (GSP) มาช่วยในการออกแบบลายผ้ายกเมืองนคร ทำให้ลดระยะเวลาในการแกะลายในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อป้องกันการสูญหาย นอกจากนี้ Ruxpakawong (2014). ได้ทำการวิจัยการออกแบบลายผ้าจกและผ้าซิดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยมีส่วนร่วมการ

วิเคราะห์ภาพเพื่อนำมาเป็นต้นแบบการแก้ไข การคัดลอกลายที่ต้องการ การประกอบกันเพื่อให้เกิดลายใหม่

## 3 ความพึงพอใจและความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกดอก” เกี่ยวกับลวดลายที่เกิดจากการทอผ้าซิดยกดอกที่แตกต่างกัน 4 ลักษณะ กล่าวคือ การทอแบบข่ม 1 ข่ม 2 ข่ม 3 และ ข่ม 4

สมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกดอก” มีความพึงพอใจลวดลายที่เกิดจากการทอ แบบข่ม 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.18 รองลงมาคือ การทอแบบข่ม 3 คิดเป็นร้อยละ 29.41 และ การทอแบบข่ม 4 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.76

การข่มในการทอผ้าซิดยกดอกจะทำให้เกิดความหนาของเส้นที่ปรากฏในลวดลายตามที่ได้ออกแบบไว้ จะเห็นได้ว่าสมาชิกกลุ่มทอผ้า “โฮงหูกยกดอก” มีความพึงพอใจกับลวดลายที่ทอด้วยการข่ม 2 ซึ่งอาจจะมีผลมาจากลักษณะลวดลายที่ทอจากการออกแบบ มีขนาดสัดส่วนของลวดลาย ช่วงจังหวะ บริเวณที่ว่างของการทอ มีความเหมาะสมและสมดุล

## 4 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ด้านความรู้ความสามารถและด้านคุณภาพของการอบรม

ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นต่อการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ในแต่ละด้าน ดังนี้

**4.1 ด้านความรู้ความสามารถ** นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมเพื่อรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านความรู้ความสามารถในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 (0.42) โดยมีความสามารถในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอก และ มีความมั่นใจในการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดถึง 4.27 (0.40) รองลงมา คือความเข้าใจในการใช้เครื่องมือโปรแกรม GSP ความสามารถในการออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกได้ตามต้องการ และความสามารถในการออกแบบลวดลายที่แปลกใหม่มีความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.09 (0.50)

**4.2 ด้านคุณภาพของการอบรม** นักศึกษาที่เข้ารับการอบรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบลวดลายผ้าซิดยกดอกด้วยโปรแกรม GSP ด้านคุณภาพของการอบรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27(0.53) โดยมีความเห็นว่าวิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด



มีค่าเฉลี่ย 4.55(0.50) ลองลงมาเป็นความพร้อมของ  
โสตทัศนูปกรณ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย  
4.45(0.50) และสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้  
หลังจากได้รับการอบรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก มี  
ค่าเฉลี่ย 4.36(0.58) แต่ วิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถาม  
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 4.09(0.50) แต่ก็ยังมีระดับความคิดเห็นอยู่  
ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูศักดิ์ ยาทองไชย  
และ วิไลรัตน์ ยาทองไชย (2565) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา  
ออกแบบลายผ้าเพื่อการสร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาผ้าไทย  
ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ที่ใช้งานโปรแกรมอยู่ในระดับ  
มากที่สุด

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสร้างลวดลายผ้าชิตยกดอก สามารถนำเครื่องมือ  
การสร้างกราฟของฟังก์ชัน มาใช้ในการประยุกต์และออกแบบ

ลวดลายเพื่อให้เกิดลวดลายใหม่ ๆ แปลกตาและ สวยงาม  
มากยิ่งขึ้น

2. สามารถประยุกต์แนวทางวิธีการออกแบบลวดลายผ้า  
ชิตยกดอก ไปใช้ในการออกแบบลวดลายผ้าทออื่น ๆ ได้

#### กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความ  
อนุเคราะห์จากอาจารย์อภิชาติ สุวรรณชื่น และอาจารย์อภิวัฒน์  
คำภีระ และคุณภริทิต คำโสม ประธานกลุ่มทอผ้า “โฮงหูก  
ยกชิต” หมู่ 5 บ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอลำสนัก จังหวัด  
เพชรบูรณ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมและความ  
เป็นไปได้ของลวดลายผ้าที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ รวมถึงคณาจารย์  
นักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาการคำนวณ  
ที่ร่วมให้กำลังใจ ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม  
ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการ  
วิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณ  
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

### เอกสารอ้างอิง

- [1] ชูศักดิ์ ยาทองไชย และ วิไลรัตน์ ยาทองไชย. (2565). การพัฒนาออกแบบลายผ้าเพื่อการสร้างสรรค์และสืบสานภูมิ  
ปัญญาผ้าไทย. *วารสารหน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*, 13(2), 198-212.
- [2] พิพิธภณช์ผ้า มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2551). *วิธีการทอผ้า*. เอกสารอัดสำเนา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [3] สิทธิชัย สมานชาติ. (2553). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการสำรวจหลักฐานผ้าและ  
เครื่องแต่งกายโบราณของชาวอีสานจากสุบแต่้มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเพื่อเป็นฐานข้อมูล.  
อุบลราชธานี: คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยสถาบันราชภัฏพระนคร.*
- [4] อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). *การทอผ้ามุกบ้านตี้ว*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : [https://panchalee.wordpress.com/2009/10/06/local\\_curric](https://panchalee.wordpress.com/2009/10/06/local_curric) (วันที่ค้นข้อมูล : 5 ตุลาคม 2564)
- [5] Potiyaraj, P., and Udomkichdecha, W. (2006). *3D Simulation of Woven Structures by Virtual Reality Modeling Language*. Bang kok: Chulalongkorn University. Retrieved from [https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve\\_DOI=10.14457/CU.res.2006.2](https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.res.2006.2), September 20, 2022.
- [6] Ruxpakawong, U. (2014). *The Wale Image Analysis of Woven Clothes (JOK and KHID) by the Computer Program Using as Woven-handed Prototype of Phitsanulok Province*. Phitsanulok: Pibulsongkram Rajabhat University.

## ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

### THE RELATIONSHIP BETWEEN WORK MOTIVATION AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT OF ACCOUNTANTS: ACCOUNTING FIRMS IN THE BANGKOK METROPOLITAN REGION

ศิขรินทร์ กล่ำชุ่ม<sup>1\*</sup>, อารณีนี อินฟ้าแสง<sup>2</sup> และ ดวงตา สราญรมย์<sup>3</sup>

SIKARIN KLUMCHUM<sup>1\*</sup>, ARPORNREE INFHAESAENG<sup>2</sup> and DUANGTA SARANROM<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 2) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กร ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

**คำสำคัญ :** แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ; ความผูกพันต่อองค์กร ; นักบัญชี ; สำนักงานบัญชี

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, Master Student, Program in Business Administration, Master of Business Administration, Rajapruk University.

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, Assistant Professor, Rajapruk University.

<sup>3</sup> รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, Associate Professor, Rajapruk University.

\* Corresponding Author, Email: 64109610012@rpu.ac.th

Received: Mar 7, 2023, Revised: Apr 30, 2023, Accepted: May 6, 2023

## ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the level of opinions on the work motivation of accountants: accounting firms in the Bangkok Metropolitan Region (BMR), 2) the level of opinions on organizational commitment of the foresaid accountants, 3) to explore the relationship between work motivation and organizational commitment of the foresaid accountants. The five-rating scale questionnaire was used as a research instrument to collect data from a sample of 350 accountants: accounting firms in Bangkok Metropolitan Region. Data were analyzed using statistics to frequency, percentage, mean and Pearson's correlation coefficient.

The major findings revealed that overall work motivation and organizational commitment was at the highest level. In addition, work motivation was positively correlated with organizational commitment at a very high level. with a statistical significance level of .01.

**Keywords:** Work Motivation ; Organizational Commitment ; Accountants ; Accounting Firms

## บทนำ

ปัจจุบันด้วยการแข่งขันในกลุ่มธุรกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงในการประกอบกิจการธุรกิจมีการเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่และปัจจัยอื่น ๆ โลกกำลังอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่จะเกิดขึ้นรวดเร็ว และรุนแรงขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและวิถีการใช้ชีวิตของเราทุกคน ถึงเวลาแล้วที่จะต้องทำความเข้าใจและเตรียมรับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทัน โดยเฉพาะงานในด้านเศรษฐกิจ จึงเป็นสิ่งท้าทายให้ธุรกิจในทุกระดับ ต้องเตรียมพร้อมรับมือกับการค้าการลงทุนและการปฏิสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ และสิ่งหนึ่งที่ต้องเตรียมความพร้อมมากที่สุด คือ การดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้อง ตรงไปตรงมา โปร่งใสรอบด้าน ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ (ไทยเท็กซ์, 2565) จึงทำให้หลายธุรกิจเริ่มเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างกระตือรือร้น อีกทั้งภาครัฐได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือที่เรียกว่า SMEs (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2565) ทำให้จำนวนของผู้ประกอบกิจการเพิ่มมากยิ่งขึ้น และการเพิ่มจำนวนของนักธุรกิจต่างชาติที่เข้ามาลงทุนทำธุรกิจในประเทศไทย ประกอบกับกรมสรรพากรเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบทางด้านภาษี เช่น เริ่มมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการ

ประมวลผลข้อมูล และจัดทำบัญชี ผู้ประกอบธุรกิจจึงเริ่มใส่ใจกับการเสียภาษีอย่างถูกต้องและให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชี ซึ่งสำนักงานบัญชีเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของบริษัทต่าง ๆ ที่ต้องการความสะดวกสบายในการจัดการด้านภาษีและการจัดทำงบการเงินเพื่อ อำนวยความสะดวกในการจัดส่งให้กับกรมสรรพากรและกรมพัฒนาธุรกิจการค้า จึงทำให้เกิดความต้องการใช้บริการจากสำนักงานบัญชีเพิ่มมากขึ้น

โดยสำนักงานบัญชียุคนี้ นับเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีแนวโน้มเติบโตไปได้อย่างต่อเนื่อง เพราะนอกจากกิจการที่เป็นนิติบุคคลทุก ๆ แห่ง ถูกกฎหมายบังคับให้ต้องมีหน้าที่จัดทำบัญชีและเสียภาษีแล้ว (ธเนศ เสงตรระกุลสิน, 2565) ทิศทางของการจัดการในปัจจุบันยังให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดทำบัญชี ซึ่งคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี ควรต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการจัดการด้านบัญชี เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพและตามกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเคร่งครัดขณะเดียวกันก็ต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพประกอบกับมีความรู้ความเข้าใจในงานต่าง ๆ ขององค์กรได้เป็นอย่างดี (พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี, 2547)

อีกทั้งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนั้นยังต้องอาศัยความผูกพันต่อองค์กรมาเป็นส่วนช่วยในการยึดเหนี่ยวให้พนักงานยังคงทำงานอยู่ในสำนักงาน อีกทั้งยังสามารถใช้ในการทำนายอัตราการเป็นสมาชิกขององค์กรในลักษณะการเข้าหรือออกจากงานได้ดีกว่า การศึกษาเรื่องความผูกพันต่อองค์กร กล่าวคือ (Allen and Meyer, 1990) 1) ความผูกพันด้านความรู้สึกรู้สึก 2)

ความผูกพันด้านการคงอยู่ 3) ความผูกพันด้านบรรทัดฐานของสังคม โดยมีผู้ที่ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กร ไว้มากมาย เช่น ธวัชชัย แจงเจริญ (2563) ได้ทำการศึกษารองรับ ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันในองค์กรของบุคลากรในกลุ่มเจเนอเรชันวายของ บริษัท อสังหาริมทรัพย์ จำกัด (มหาชน) ผลการวิเคราะห์พบว่าแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับที่มาก โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ที่สัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กร เพื่อช่วยให้พนักงานสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ขององค์กรและสนองความต้องการของตนเองได้พร้อม ๆ กัน และควรมีประสิทธิภาพขององค์กรจดหมายสำคัญในการบริหารงานทุกองค์กร คือให้องค์กรคงอยู่ในสภาพที่มีสุขภาพดีสามารถดำเนินงานต่อไปได้ ความผูกพันต่อองค์กรยังเป็นทัศนคติที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรแบบใด (Buchanan, 1974)

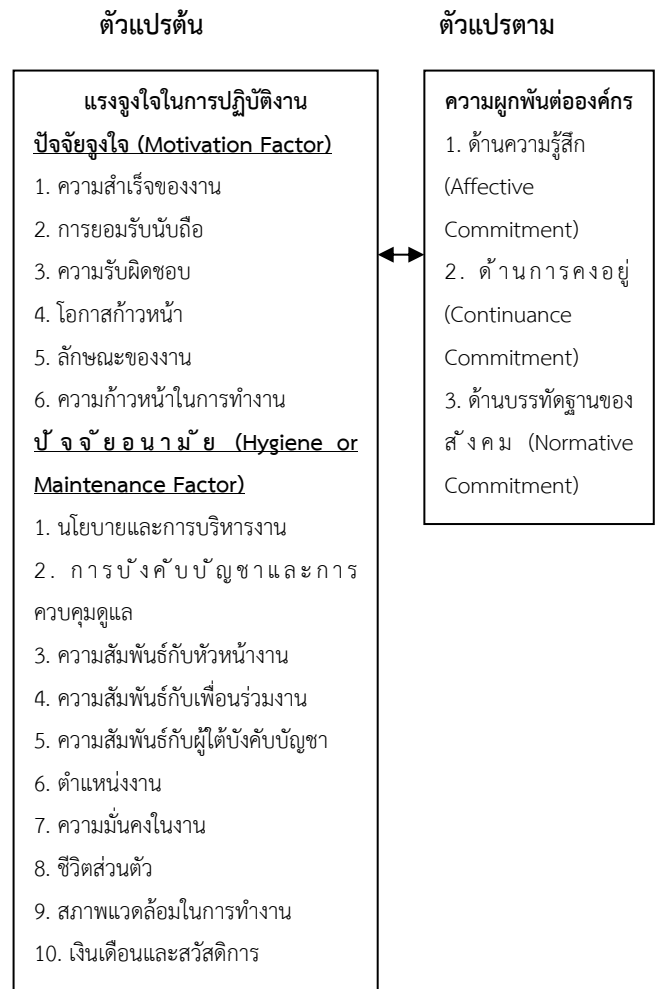
จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้บริหารสำนักงานบัญชีควรมีการจูงใจในการทำงานของนักบัญชี โดยใช้แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องดึงดูดความรู้สึกและจิตใจของนักบัญชีให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับองค์กร เพราะเมื่อนักบัญชีมีความไม่พอใจในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งอาจแสดงออกซึ่งอาการบางอย่าง อีกทั้งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานนั้นยังต้องอาศัยความผูกพันต่อองค์กรมาเป็นส่วนช่วยในการยึดเหนี่ยวให้พนักงานยังคงทำงานอยู่ในสำนักงาน อีกทั้งยังสามารถใช้ในการทำนายอัตราการเป็นสมาชิกขององค์กรในลักษณะการเข้าหรือออกจากงานได้ดีกว่า

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

### กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วสังเคราะห์ประเด็นที่สำคัญและกำหนดเป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ประกอบด้วยแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามทฤษฎีของ (Frederick, 1959) ความผูกพันต่อองค์กร ตามทฤษฎีของ (Allen and Meyer, 1990) ดังแสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

### ทบทวนวรรณกรรม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน (Motivation Working) Frederick Herzberg (1959) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากแต่คนและจะมีขึ้นอยู่กับผู้บริหารโดยตรง และปัจจัยที่ใช้ในการบำรุงจิตใจนั้นอย่างดีที่สุดก็คือจะสามารถช่วยขจัดความไม่พอใจต่าง ๆ ได้ แต่จะไม่สามารถสร้างความพึงพอใจได้ แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัยได้แก่

ปัจจัยจูงใจ (Motivates Factors) เป็นปัจจัยกระตุ้นให้คนทำงาน โดยเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ดีที่จะเกิดขึ้นกับพนักงาน อันจะทำให้พนักงานมีความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่จะทำประกอบด้วย

1. ด้านความสำเร็จของงาน
2. ด้านการยอมรับนับถือ
3. ด้านความรับผิดชอบ
4. ด้านโอกาสก้าวหน้า
5. ด้านลักษณะของงาน
6. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน

ปัจจัยอนามัย (Hygiene or Maintenance Factors) หมายถึง คือปัจจัยที่องค์กรขาดไม่ได้เลย เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ขาดแล้วพนักงานจะมีแนวโน้มเกิดความไม่พอใจต่องานที่รับผิดชอบต่อองค์กรแต่การเพิ่มระดับปัจจัยประเภทนี้เข้าไปก็ไม่ได้ช่วยให้พนักงานมีความพึงพอใจต่องานที่รับผิดชอบหรือในตัวขององค์กรสูงขึ้นและไม่ได้ช่วยให้พนักงานมีแรงจูงใจในการพัฒนาประสิทธิภาพของงาน ถือเป็นปัจจัยภายนอก (Extrinsic Factor) และเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่จะสร้างความไม่พอใจในการทำงานให้กับพนักงาน ซึ่งจะเป็นตัวสกัดกั้นไม่ให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานขึ้นได้ หรือเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นที่จะป้องกันมิให้คนไม่พอใจในงานที่ทำอยู่ ประกอบด้วย

1. ด้านนโยบายและการบริหารงาน
2. ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล
3. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน
4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
5. ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา
6. ด้านตำแหน่งงาน
7. ด้านความมั่นคงในงาน
8. ด้านชีวิตส่วนตัว
9. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน
10. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ

ความผูกพันต่อองค์กร (Organization Commitment)

Allen and Myer (1990) ได้ให้ความหมายของความผูกพันก้าวหน้า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อองค์กร โดยเป็นสิ่งที่ทำงาน และปัจจัยอนามัย ประกอบด้วย 1. ด้านนโยบายและการยึดเหนี่ยวบุคคลนั้นให้ยังคงอยู่กับองค์กร ประกอบด้วย

1. ด้านความรู้สึกรัก
2. ด้านการคงอยู่
3. บรรทัดฐานของสังคม

## สมมติฐานการวิจัย

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักบัญชีที่ทำงานอยู่ในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยมีจำนวนนักบัญชี 2,744 คน (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2565)
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เลือกลุ่มจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักบัญชีที่ทำงานอยู่ในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามานะ (Yamane, 1967) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน รวมจำนวน 5 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) และเป็นคำถามแบบปลายปิด (Close Ended Questionnaires) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal Scale) ได้แก่ เพศ ส่วนข้อมูลประเภทจัดลำดับ (Ordinal Scale) ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ ปัจจัยจูงใจ ประกอบด้วย 1. ด้านความสำเร็จของงาน 2. ด้านการยอมรับนับถือ 3. ด้านความรับผิดชอบ 4. ด้านโอกาสก้าวหน้า 5. ด้านลักษณะของงาน 6. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน 7. ด้านความมั่นคงในงาน 8. ด้านชีวิตส่วนตัว

9. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 10. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ จำนวน 80 ข้อ วิเคราะห์ค่าระดับความสำคัญตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rensis, 1967)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ 1. ด้านความรู้สึกรู้สึก 2. ด้านการคงอยู่ 3. ด้านบรรทัดฐานของสังคม เป็นคำถามแบบปลายปิด เป็นคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 15 ข้อ วิเคราะห์ค่าระดับความสำคัญตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Rensis, 1967)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

### ความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น

นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คนเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ประกอบไปด้วยความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีหาค่า IOC ระหว่าง 0.33 ถึง 1.00 มีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยเฉลี่ยทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 ซึ่งมากกว่า 0.50 จึงถือว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (วิเชียร อินทรสัมพันธ์, 2563)

นำแบบสอบถามทดสอบกับ 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามพบว่ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามโดยรวมเท่ากับ 0.98 ซึ่งมากกว่า 0.70 จึงถือว่าเป็นข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปรที่มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ (Cronbach, 1990)

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง สำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 350 ฉบับ ส่งจดหมายให้แก่สำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพื้นที่ (Cluster Sampling) ดำเนินการเลือกตัวอย่างโดยใช้แบบการแบ่งสัดส่วนโดยการเทียบบัญชีไตรยางศ์จาก

นักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยผู้วิจัยได้เน้นการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ทำการลงรหัสข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ของสถานศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการเรียนรู้ในระบบออนไลน์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

### สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

**ตารางที่ 1** ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม

แรงจูงใจ	$\bar{X}$	SD	แปลผล
<b>ปัจจัยจูงใจ</b>			
1. ด้านความสำเร็จของงาน	4.65	0.42	มากที่สุด
2. ด้านการยอมรับนับถือ	4.53	0.45	มากที่สุด
3. ด้านความรับผิดชอบ	4.58	0.45	มากที่สุด
4. ด้านโอกาสก้าวหน้า	4.55	0.45	มากที่สุด
5. ด้านลักษณะของงาน	4.52	0.45	มากที่สุด
6. ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน	4.59	0.44	มากที่สุด
<b>ปัจจัยอำนวยการ</b>			
1. ด้านนโยบายและการบริหารงาน	4.59	0.42	มากที่สุด
2. ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล	4.51	0.47	มากที่สุด
3. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	4.53	0.44	มากที่สุด
4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.51	0.51	มากที่สุด
5. ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา	4.48	0.48	มากที่สุด
6. ด้านตำแหน่งงาน	4.57	0.49	มากที่สุด
7. ด้านความมั่นคงในงาน	4.53	0.50	มากที่สุด
8. ด้านชีวิตส่วนตัว	4.59	0.46	มากที่สุด
9. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.58	0.46	มากที่สุด
10. ด้านเงินเดือนและสวัสดิการ	4.51	0.52	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.55</b>	<b>0.46</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 1 พบการวิจัยพบว่า พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นของแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.55$ ,  $SD = 0.46$ )

**ตารางที่ 2** ระดับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม

ความผูกพันต่อองค์กร	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านความรู้สึกรัก	4.58	0.48	มากที่สุด
2. ด้านการคงอยู่	4.53	0.50	มากที่สุด
3. ด้านบรรทัดฐานของสังคม	4.56	0.47	มากที่สุด
<b>รวม</b>	<b>4.56</b>	<b>0.48</b>	<b>มากที่สุด</b>

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นของความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.56$ ,  $SD = 0.48$ )

**ตารางที่ 3** ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	ความผูกพันต่อองค์กร				แปลผล
	Aff (r)	Con (r)	Nor (r)	ในภาพรวม (r)	
<b>Mot</b>					
Mot1	0.88**	0.76**	0.82**	0.83**	มาก
Mot2	0.90**	0.91**	0.93**	0.93**	สูงมาก
Mot3	0.89**	0.83**	0.88**	0.88**	มาก
Mot4	0.90**	0.84**	0.84**	0.88**	มาก
Mot5	0.88**	0.93**	0.94**	0.93**	สูงมาก
Mot6	0.87**	0.76**	0.81**	0.83**	มาก
<b>Hyg</b>					
Hyg1	0.94**	0.90**	0.92**	0.94**	สูงมาก
Hyg2	0.85**	0.86**	0.89**	0.88**	มาก
Hyg3	0.80**	0.69**	0.73**	0.75**	มาก
Hyg4	0.92**	0.95**	0.91**	0.94**	สูงมาก
Hyg5	0.86**	0.86**	0.85**	0.87**	มาก
Hyg6	0.97**	0.93**	0.91**	0.95**	สูงมาก
Hyg7	0.90**	0.92**	0.91**	0.93**	สูงมาก
Hyg8	0.92**	0.94**	0.92**	0.94**	สูงมาก
Hyg9	0.97**	0.96**	0.97**	0.98**	สูงมาก
Hyg10	0.89**	0.97**	0.96**	0.96**	สูงมาก
<b>ภาพรวม</b>	<b>0.96**</b>	<b>0.93**</b>	<b>0.94**</b>	<b>0.96**</b>	<b>สูงมาก</b>

\*\* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาพรวมของนักบัญชี ในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก ( $r = 0.96$ )

### อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชี

ในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบประเด็นที่น่าสนใจบางประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากองค์กรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้กับนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในแต่ละแห่งอยู่แล้ว และเพื่อให้ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่สูงขึ้น ตัวผู้บริหารเองควรใส่ใจและให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ซึ่งทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านลักษณะของงาน ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านนโยบายและการบริหารงาน ด้านการบังคับบัญชาและการควบคุมดูแล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ด้านตำแหน่งงาน ด้านความมั่นคงในงาน ด้านชีวิตส่วนตัว ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านเงินเดือนและสวัสดิการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสภาพ สัชชชาวสุทธิรักษ์ (2560) ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานีอยู่ในระดับมากที่สุด

2 ระดับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ในรูปแบบนิติบุคคลแห่งหนึ่งซึ่งมีขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ เป็นองค์กรที่มีความมั่นคง มีการจัดระบบการบริหารจัดการที่ดี ทำให้นักบัญชีในสำนักงานบัญชีมีความผูกพันต่อองค์กรในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความผูกพันด้านความรู้สึ ด้านความผูกพันด้านความรู้สึ และด้านความผูกพันด้านบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิษะวัช จันทรพล (2565) ทำการศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัย

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ให้ระดับความเห็นของความผูกพันต่อองค์กรในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีด้านการคงอยู่เป็นลำดับแรก ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความผูกพันด้านความรู้สึ ด้านความผูกพันด้านความรู้สึ และด้านความผูกพันด้านบรรทัดฐานของสังคม และสอดคล้องกับทฤษฎีของ (Allen and Meyer, 1990) ที่กล่าว ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของสมาชิกในองค์กรและพฤติกรรมที่สมาชิกในองค์กรมีค่านิยมที่กลมกลืนกับสมาชิกคนอื่น ๆ แสดงตนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับองค์กร ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึง ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์กร และความต้องการดำรงความเป็นสมาชิกขององค์กรต่อไป ซึ่งองค์กรใดมีความผูกพันต่อองค์กรมากจะก่อให้เกิดประโยชน์กับองค์กรเป็นอย่างมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก อันเนื่องมาจาก องค์กรมอบโอกาสให้พนักงานได้แสดงศักยภาพในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น อาจเป็นงานอื่น ๆ ในองค์กร นอกเหนือจากการเป็นนักบัญชีในสำนักงานบัญชี หรือการย้ายไปประจำต่างประเทศหรือทำงานกับชาวต่างชาติ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้กับพนักงาน รวมถึงการมอบงานที่สำคัญหรือเพิ่มความรับผิดชอบในงาน ทำให้พนักงานรู้สึกถึงคุณค่าในตัวเอง เป็นส่วนหนึ่งในองค์กรที่มีความสำคัญ ถึงแม้ว่างานที่มอบหมายนั้นจะเป็นงานที่เพิ่มจากเวลางานปกติ ก็จะทำให้พนักงานรู้สึกถึงการได้รับการยอมรับในองค์กร เมื่อสามารถทำงานได้ประสบความสำเร็จ องค์กรควรมีการมอบรางวัล ยกย่องชมเชย ค่าล่วงเวลา หรือพิจารณาในการเลื่อนตำแหน่ง แสดงถึงความก้าวหน้า เกิดความมั่นคงในงาน ก็จะทำให้พนักงานเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งและมีความตั้งใจทุ่มเทเพื่อประโยชน์ขององค์กร เกิดเป็นความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์กร พร้อมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีทำให้พนักงานอยากที่จะทำงานกับองค์กร และองค์กรก็จะมีพนักงานที่มีศักยภาพอยู่คู่กับองค์กรต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพล ผลาผล (2561) ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับ



ปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัท ผลิตภัณฑ์ดิตรถยนต์แห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะในการใช้ผลวิจัย

1. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในด้านปัจจัยจูงใจของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารองค์กรจึงควรรักษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในด้านปัจจัยจูงใจให้คงอยู่ในระดับมากที่สุดอย่างต่อเนื่องต่อไป เมื่อแยกเป็นรายด้านยังคงพบด้านที่มีระดับปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับสูงที่สุดคือ ด้านความสำเร็จของงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน อยู่ในระดับสูงที่สุด และน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ในด้านลักษณะของงาน อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะบุคคล ผู้บังคับบัญชาควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนในคัดเลือก และการรับสมัครนักบัญชีที่เชี่ยวชาญมาร่วมทีมในการทำงานภายในองค์กร เพื่อให้ตอบโจทย์กับการทำงานมากที่สุดตามลักษณะของงานขององค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร เพื่อให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น และตั้งใจทำงานให้ดียิ่งขึ้นไป รวมทั้งการพึงพอใจที่ได้รับผลตอบแทนใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในด้านปัจจัยอานามัยของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารองค์กรจึงควรรักษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ในด้านปัจจัยจูงใจให้คงอยู่ในระดับมากที่สุดอย่างต่อเนื่องต่อไป เมื่อแยกเป็นรายด้านยังคงพบด้านที่มีระดับปัจจัยอานามัย อยู่ในระดับสูงที่สุด คือ ด้านนโยบายและการบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านชีวิตส่วนตัว อยู่ในระดับสูงที่สุด และน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ผู้บังคับบัญชาในองค์กรให้คำแนะนำและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นทีมมากขึ้น เพื่อให้บุคลากรและผู้บังคับบัญชาทุกระดับได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันปรึกษาหารือในการทำงานทุกขั้นตอน และตระถึงคุณค่าของความสำคัญใน

การเคารพกัน ในด้านทางความคิด ด้านอายุ และในด้านอื่น ๆ เพื่อให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ด้านความผูกพันต่อองค์กร ในความผูกพันต่อองค์กร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นองค์กรจึงควรดำรงความชัดเจนของความผูกพันต่อองค์กรกับบุคลากรให้เพิ่มขึ้นต่อไป เมื่อแยกเป็นรายด้านยังคงพบด้านที่ความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านความรู้สึก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบรรทัดฐานของสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด และน้อยกว่าข้ออื่น ๆ คือ ด้านการคงอยู่ อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ท่านต้องการทำงานในองค์กรแห่งนี้ต่อไป เนื่องจากได้รับสวัสดิการและผลประโยชน์ที่เหมาะสม ผู้บังคับบัญชาควรส่งเสริมให้มีการจ่ายเงินเดือนให้เหมาะสมกับการทำงานที่พนักงานได้รับมอบหมาย เหมาะสมกับเงินเดือนและสวัสดิการที่พนักงานได้รับ เพื่อให้พนักงานในองค์กรได้ปฏิบัติงานได้อย่างดีเยี่ยม เพิ่มความสามารถ และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้องค์กรได้บรรลุเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดเอาไว้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับมากที่สุด ดังนั้นองค์กรจึงควรดำรงรักษาเอาไว้ เพื่อประกอบกับการทำงานที่ดี และมีประสิทธิภาพต่อไป เพื่อตอบสนองและรองรับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเข้ามาแทรกแซงการทำงานแทนตัวบุคคล ดังนั้นองค์กรควรดำรงแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความผูกพันต่อองค์กรที่มีอยู่ ให้คงเดิม หรือเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพื่อให้องค์กรดำเนินไปได้ อย่งดี และมีประสิทธิภาพ ได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากที่สุด

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยนำตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการวิจัยครั้งนี้มาทำการศึกษาเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านสภาพการทำงาน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งจะเพิ่มพูนความรู้อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาการทำงานของบุคลากรในองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการวิจัยแบบต่อเนื่องในสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อเป็นการสำรวจปัญหา

ประเมินผลการทำงานสำหรับเป็นข้อมูลการปรับปรุงให้บุคลากร  
มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและมีความผูกพันต่อองค์กรที่ดีขึ้น  
ต่อไป

3 ควรทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ อาทิ การสนทนา  
กลุ่ม (Focus Group) หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth

Interview) เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการศึกษา  
ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและความผูกพัน  
ต่อองค์กรของนักบัญชีในสำนักงานบัญชี

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กาญจนกร ปันวารี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน สายการบินนอร์วีเจียน ประจำประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะการบริหารและจัดการ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- [2] ทาริกา สระทองคำ. (2563). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร กรณีศึกษา บริษัท พลาสติก หรือเพอร์ดี จำกัด. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาการบริหารธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [3] ไทยเท็กซ์. (2565). จรรยาบรรณและการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย. วารสารจรรยาบรรณทางธุรกิจบริษัท ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน).
- [4] ทศพล ผลาผล. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงจูงใจและความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา: บริษัท ผลิตภัณฑ์รถยนต์แห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. คณะการบริหารและจัดการ, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [5] ธวัชชัย แจ่มเจริญ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความผูกพันในองค์กรของบุคลากรในกลุ่มเจเนอเรชันวายของบริษัท อสังหาริมทรัพย์ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาการบริหารธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- [6] ธเนศ เสงตระกุลสิน. (2565). สำนักงานบัญชี / ผู้ทำบัญชี ที่ดีหาได้อย่างไร?. *Tanateauditor journal*.
- [7] นิพดา พูลสุวรรณ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความผูกพันของบุคลากรโรงพยาบาลประกันสังคม เขตจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาการบริหารธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- [8] พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. (2547). พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547. พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี.
- [9] รุจิรา ตันทพพงษ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [10] วิเชียร อินทรสัมพันธ์ และคณะ (2563). การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : วรานนท์ เอ็นเตอร์ไพรส์.
- [11] สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์. (2560). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สารนิพนธ์. สาขาการบริหารสถานศึกษา. คณะบริหารสถานศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- [12] สิษวัช จันทร์พล. (2565). แรงจูงใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน โรงงานอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนรถยนต์จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท. สาขาการบริหารธุรกิจ. คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- [13] สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2565). แผนการส่งเสริม SME. แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2564-2565.
- [14] ศิวา หลาบคำ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงานและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา : บริษัท โสม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน). วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล, 7(2), 26 – 33.



- [15] Allen, N. J., and Meyer, J.P., (1990). The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization. *Journal of Occupational Psychology*, 63: 1-8.
- [16] Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological testing. 5th ed.* New york : Harper Collins Publishers, Inc.
- [17] Frederick Herzberg, (1959). *The Motivation to work.* New York: John Wiley and Sons.
- [18] Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale, Reading in Attitude Theory and Measurement.* P.90-95. Fishbein, Martin, Ed. New York : Wiley & Son.
- [19] Yamane, T. (1967). *Taro Statistic: An Introductory Analysis.* New York: Harper & row.

## มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของประเทศไทย

### LEGAL MEASURES ON GRATITUDE IN THAILAND

รุจินันท์ วาธีวัฒนารัตน์<sup>1\*</sup>

RUJINUN WATHREEWATTANARUT<sup>1\*</sup>

#### บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นบทความวิจัยที่มุ่งประเด็นการนำเสนอเนื้อหาสำคัญที่เกี่ยวกับบทบาทของกฎหมายเพื่อสร้างความกตัญญูต่อสังคมไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของประเทศไทยในอนาคต การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัยประกอบด้วย พิพากษาศาลยุติธรรม ทนายความ เจ้าหน้าที่และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเด็กและคนชรา คนชรา เด็กซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปรวมทั้งสิ้น 101 คน เทคนิคในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้เทคนิคสโนบอลล์ ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ระดับลึก และจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากการวิจัยพบว่ามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของประเทศไทยไม่มีบัญญัติไว้ชัดเจน แต่บัญญัติหลักการไว้ในกฎหมายแพ่ง อาญาและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลักดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความประพฤดีของบุคคลในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติไม่ใช่กฎหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้มีอำนาจสูงสุด ไม่ใช่คำแนะนำทางกฎหมาย ที่ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งของสังคม ทั้งไม่ได้มีความผูกพันในการตีความ ไม่มีเรื่องสภาพบังคับและบทลงโทษเป็นเครื่องมือในการทำให้บุคคลในสังคมต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้นๆ อย่างไรก็ตามการส่งเสริมและควบคุมความประพฤดีของบุคคลในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคมไม่สามารถเกิดขึ้นและขับเคลื่อนต่อไปได้หากไม่มีความเชื่อมโยงกับกฎหมาย และควรมีมาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐเพิ่มมาตรการในการคุ้มครองดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

**คำสำคัญ :** ความกตัญญู ; กฎหมายกับศีลธรรม ; จริยธรรมเชิงกฎหมาย

<sup>1</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา, Assistant Professor, Faculty of Laws, Nakhonratchasima College.

\* Corresponding Author, Email: lek9172@gmail.com

## ABSTRACT

This research article that focuses on presenting important contents about the role of law in creating gratitude in Thai society. The objectives of this study were 1) to study the legal measures on gratitude in Thailand and 2) to study the future use of legal measures on gratitude in Thailand. This research was a qualitative research. 101 research samples consisted of Court judges, lawyers, officers and academics who were related to children and the elderly, children and general persons. The researcher conducted data by analyzing documents, in-depth interviews, participatory observation, and non-participatory observation. It was found that the legal measures concerning Thai gratitude are not clearly prescribed. But the principles are stipulated in the civil, criminal and related laws. The principles are related to the promotion of a person's behavior as a way of life in the form of a guideline. It is not a rule, order or regulation created by the highest authority. not legal advice used as a tool for achieving one of the goals of society. Nor is it bound to interpret. There is no coercion and punishment as a tool to make people in society comply with those rules. However, the promotion and control of the behavior of individuals as a way of life of people in the society cannot occur and continue to drive without a connection with the law and there should be legislative measures requiring government agencies to increase measures to protect and take care of the elderly for a better quality of life.

**Keywords:** Gratitude ; Law And Morality ; Legal Ethics

### บทนำ

ปัจจุบันปัญหาผู้สูงอายุในประเทศไทยเป็นเรื่องที่สังคมให้ความสนใจอย่างมาก เพราะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลทางสถิติปี พ.ศ.2564 ประเทศไทยเข้าสู่สังคมที่ผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ เป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์และจะยังคงก้าวไปสู่สังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี พ.ศ.2574 มีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งประเทศ นอกจากสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นแล้วยังมีสิ่งบ่งชี้ที่แสดงถึงการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย คือ ดัชนีการสูงวัย (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2557) เมื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยก็เกิดปัญหาหลายด้าน ทั้งสภาพร่างกาย ระบบการทำงานของอวัยวะจะเสื่อมลงทำให้ผู้สูงวัยต้องพึ่งพาคนอื่นมากขึ้น เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านจิตใจเกิดความวิตกกังวลกลัวลูกหลานจะทอดทิ้ง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564) จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านคนและจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงจุดสูงสุดในปี พ.ศ.2574 สาเหตุที่สำคัญ คือ

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบครอบครัวจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว การเปลี่ยนแปลงอาชีพเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรมทำให้ผู้ที่เคยดูแลผู้สูงอายุต้องอพยพไปทำงานต่างถิ่น รวมถึงคุณธรรมจริยธรรมของลูกหลานที่ลิ้มความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ปัญหาดังกล่าวปรากฏให้เห็นตามสื่อต่างๆ เช่น ปัญหาการกระทำความรุนแรง ปลดปล่อยละเลยผู้สูงวัย เกิดจากการกระทำของบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุได้รับอันตรายแก่กายและใจ การละเมิดสิทธิและการทอดทิ้งไม่ดูแล (รัชนิี แดงอ่อน, 2562)

ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นล้วนสอดคล้องกับเรื่องความกตัญญูที่เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของแต่ละคนที่แสดงออกมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน อาจแสดงออกต่อพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย เพราะบทบาทและความสำคัญของความกตัญญูทำให้สถาบันครอบครัวและสังคมมีความผาสุก ครอบครัวเป็นสิ่งแรกของมนุษย์ มีพ่อแม่ทำหน้าที่คุ้มครองให้ความปลอดภัยแก่คนในครอบครัว มนุษย์ในยุคแรกมีสภาพความเป็นอยู่ร่วมกันตามธรรมชาติ และสัญชาตญาณไร้กฎเกณฑ์มีความเป็นอยู่ไม่ต่างจากสัตว์โดยเฉพาะการควบคุมสังคมใช้กำลังเป็นสำคัญ (กิจบัติ ก้อง

เบญจกุล, 2554) ต่อมาสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมีการเกี่ยวดองกันหลายครอบครัวกลายเป็นระบบเครือญาติ มีกฎเกณฑ์ของกฎหมายที่ไม่ได้กำหนดสถานะของคนตามอำเภอใจ แต่มีการยอมรับสถานะที่มีอยู่แล้วในสังคมเรียกว่าขนบธรรมเนียมหรือจารีตประเพณี ความสัมพันธ์ของคนในสังคมแบ่งออกได้เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของการบังคับบัญชาระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อย กับความสัมพันธ์ของความร่วมมือระหว่างผู้เสมอกัน (สมยศ เชื้อไทย, 2556) ความสัมพันธ์ที่ฝ่ายหนึ่งมีฐานะเหนือกว่าเริ่มที่สถาบันครอบครัวพ่อแม่เป็นผู้ที่เกิดก่อนเลี้ยงดูให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูลูก เมื่อนานเข้าก็เกิดการยอมรับทำให้ผู้ที่เกิดหลังต้องเชื่อฟัง ผู้ใหญ่เกิดอำนาจอันชอบธรรมที่จะปกป้องผู้น้อย ผู้น้อยก็เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้น้อยกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีในครอบครัว แม้จะมีใช้กฎหมายที่เป็นรูปธรรมตายตัวใช้บังคับอย่างเคร่งครัดแต่มีการบังคับบัญชาตามกฎหมายดังกล่าวยังคงมีในระดับหนึ่ง ต่อมาได้รับเอาอำนาจปกครองบุตรเข้ามาบัญญัติเป็นกฎหมายบทบาทของความกตัญญูจึงปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนในรูปแบบของกฎหมาย หากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามต้องถูกลงโทษแต่ประเทศไทยก็ยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ชัดเจน เป็นเพียงกฎหมายที่กำหนดสิทธิหน้าที่ของคนในสถาบันครอบครัวเท่านั้น และส่วนที่เป็นแนวปฏิบัติที่ส่งเสริมความประพฤติของบุคคลในการใช้เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในรูปแบบของแนวทางปฏิบัติ ไม่ใช่กฎหมาย คำสั่ง หรือข้อบังคับที่ถูกสร้างขึ้นโดยผู้มีอำนาจสูงสุด เห็นว่าแนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นเรื่องที่ประชาชนต้องปฏิบัติตามโดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติแต่สมัครใจปฏิบัติเองเท่ากับเป็นสิ่งที่ประชาชนทุกคนมีจริยธรรมในจิตใจเป็นวัตถุประสงค์อันแท้จริงที่มีใช้เกรงกลัวต่อสภาพบังคับของกฎหมาย ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อบังคับที่กำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะถูกลงโทษ (หยุด แสงอุทัย, 2556) เมื่อประเทศไทยไม่มีกฎหมายกตัญญูโดยตรง หากศึกษาบทบาทของกฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความกตัญญูแล้วใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้คนเลือกที่จะปฏิบัติ ตัดสินใจที่จะทำเองด้วยใจสมัครมากกว่าเกรงกลัวต่อสภาพบังคับของกฎหมายจะส่งผลดีต่อสังคมไทยทำให้เกิดความผาสุกในสังคมไทยได้ อีกทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 เพราะแผนพัฒนาฯ ฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัว

อบอุ่น ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี เคารพซึ่งกันและกันโดยเฉพาะบิดามารดา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) นอกจากนี้หากพิจารณาจากภูมิคุ้มกันภัยทางสังคมที่ผู้สูงวัยต้องประสบนั้นพบว่าผู้สูงอายุในไทยอยู่ในสถานะลำบากภัยสังคมที่ประสบคือภัยทางด้านจิตใจ ถูกกล่ลเยยไม่เอาใจใส่และการจัดการภัยสังคมดังกล่าวยังไม่มีการดำเนินการถึง ร้อยละ 91.4 (เพ็ญจันทร์ ประดับมุขเซอร์เรอร์และคณะ, 2557) จากสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่ามีความหมายที่เกี่ยวกับความกตัญญูของไทยบัญญัติไว้ในกฎหมายแพ่งกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้นแต่ยังคงมีชาวการทอดทิ้งผู้สูงวัยและผู้สูงวัยเกิดปัญหาในด้านต่างๆ อยู่เรื่อยตามสื่อต่างๆ ดังนั้นนอกจากจะให้ความสำคัญกับมาตรการทางกฎหมายแล้วควรต้องมีการเพิ่มมาตรการบังคับให้รัฐ หน่วยงานของรัฐมีพันธะหน้าที่ดูแลคุ้มครองผู้สูงวัยในประเทศต่อไป จึงมีความจำเป็นยิ่งที่ต้องศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูและมุ่งหามาตรการทางกฎหมายในการบังคับให้ผู้เกี่ยวข้องให้ความสำคัญในการดูแลผู้สูงวัยต่อไป

#### สมมติฐานการวิจัย

กฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของไทยยังไม่ได้มีการบัญญัติบังคับไว้เป็นรูปธรรมชัดเจน

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของไทยในอนาคต

#### ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาดำเนินการ แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูของไทยและต่างประเทศเฉพาะความกตัญญูต่อบิดามารดา ตลอดจนการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับความกตัญญูของ ในปัจจุบันและใช้เป็นแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูในอนาคตด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมบทบาทของความกตัญญูประเด็นความคาดหวังต่อมาตรการการส่งเสริมกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของหน่วยงานภาครัฐและ

ประชาชนและประเด็นมาตรการใหม่ๆ ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญู

## วิธีดำเนินการวิจัย

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาโดยการวิจัยเอกสาร ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูทั้งแพ่งและอาญา สถานการณ์เกี่ยวกับบทบาทของกฎหมายในการสร้างความกตัญญูในสังคมไทย ปัญหาข้อกฎหมายและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูของสังคมไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้พิพากษาศาลยุติธรรม ทนายความ เจ้าหน้าที่และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเด็กและคนชรา คนชรา เด็กซึ่งเป็นบุคคลทั่วไป รวมทั้งสิ้น 101 คน เทคนิคในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้เทคนิคสโนบอลล์ ผู้วิจัยศึกษาโดยการวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์ระดับลึก และจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา เก็บข้อมูลในช่วงเดือนสิงหาคม 2565- มกราคม 2566 ผลการสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแบบสามเส้า จะถูกนำไปวิเคราะห์ผลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และนำไปใช้ในการสรุปผลต่อไป

### สรุปผลการวิจัย

#### 1. บทบาทและความสำคัญของความกตัญญูของคนในสังคมไทยในปัจจุบัน

บทบาทและความสำคัญของความกตัญญูเป็นสิ่งสำคัญในสังคมไทย เพราะความกตัญญูทำให้สถาบันครอบครัวและสังคมมีความมั่นคงเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์รู้จักหน้าที่อันเหมาะสมของตน เริ่มจากมีความรับผิดชอบต่อตนเอง คนในครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ความกตัญญูมี 2 ลักษณะคือ กตัญญูขั้นสามัญและกตัญญูขั้นสัตบุรุษ (บุษกร วัฒนบุตร และคณะ, 2560) คนที่จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในชีวิตต้องเป็นคนเก่ง คนดีมีความกตัญญู แต่ปัจจุบันความกตัญญูของลูกกำลังลดลงอย่างรวดเร็ว จนมีหลายประเทศต้องออกกฎหมายลูกกตัญญูเพื่อบังคับให้ลูกต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ยามชรา เช่น อินเดีย

สิงคโปร์ มีการบัญญัติโทษจำคุก หรือจำคุกทอติงพ่อแม่ให้เกิดความรังเกียจในสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายในทำนองนี้กว่า 30 รัฐ มีบทลงโทษรุนแรงถึงขั้นยึดทรัพย์สินได้ ฝรั่งเศสมีกฎหมายบังคับให้ลูกบุญธรรมต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ แคนาดา ยูเครน รัสเซียมีกฎหมายค่าน้ำนมเพื่อบังคับให้ลูกดูแลพ่อแม่ยามแก่เฒ่า จะเห็นว่านานาประเทศล้วนมีกฎหมายกตัญญูเพื่อบังคับให้ลูกกตัญญูต่อพ่อแม่ และลงโทษหนักถึงขั้นยึดทรัพย์สิน แต่เมืองไทยเรามีแค่บังคับกตัญญูแห่งชาติที่เป็นแค่สัญลักษณ์ ยังไม่มีกฎหมายออกมาบังคับโดยตรง แม้จะบัญญัติไว้ในกฎหมายแพ่งและอาญาแต่รัฐควรเพิ่มมาตรการที่เป็นการบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักและส่งเสริมให้มีความสำคัญต่อบทบาทของความกตัญญูเป็นอย่างยิ่งให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม

#### 2. ความกตัญญูที่มีลักษณะเป็นกฎหมายของประเทศไทย

##### 2.1 บทบาทของกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่บัญญัติห้ามมิให้มีการกระทำความผิดอย่างใด ผู้ฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ (เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์, 2546) เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ลงโทษผู้กระทำความผิด เป็นความผิดเกี่ยวพันระหว่างเอกชนกับรัฐเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยความผิดและโทษทางอาญา (อุกฤษ มงคลนาวิน, 2541) การกระทำที่จะถือว่าเป็นความผิดอาญาจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยแจ้งชัดและเป็นลายลักษณ์อักษรไม่มีผลย้อนหลัง (สุขสมัย สุทธิบัติ, 2555) บทบาทของกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความกตัญญูมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ ความผิดฐานทอดทิ้งคนชราตามกฎหมายอาญามาตรา 307 ซึ่งมีหลักว่า ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญา ต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้เพราะอายุ ความเจ็บป่วย ภายหรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 308 มีหลักว่าถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกทอดทิ้งถึงแก่ความตายหรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษในมาตรา 290 มาตรา 297 หรือมาตรา 298 บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องลูกเนรกคุณทอดทิ้งพ่อแม่ที่พึ่งตนเองไม่ได้เพราะมีอายุมาก หรือเจ็บป่วย มีกายใจพิการ และเป็นเหตุให้พ่อแม่เกิดอันตรายต่อชีวิตผู้กระทำความผิดต้องรับโทษกฎหมายคุ้มครองผู้สูงอายุซึ่งพึ่งพาตนเองไม่ได้ การกระทำคือ การทอดทิ้ง ไม่เอาใจใส่ ปล่อยปละละเลย การปล่อยให้พ่อแม่ อายุมากพึ่งพาตนเองไม่ได้อยู่ลำพังแล้วหนีไป การทอดทิ้งรวมถึง

การงดเว้นการที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลด้วย (ไกรฤกษ์ เกษมสันต์, 2561) ถ้าการกระทำผิดทั้งเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องรับโทษฐานทำให้ผู้อื่นตายโดยไม่เจตนา (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2560) ถ้าทอดทิ้งพ่อแม่เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองแสนบาท ถ้าถึงขั้นฆ่าบุพการีต้องระวางโทษประหารชีวิต เพราะความผิดที่มีความร้ายแรง ซึ่งในอดีตการกระทำที่ผิดศีลธรรมก็ผิดกฎหมายด้วย (ฉัญวรรณ ศรีพุ่ม, 2558) คำว่าบุพการียังเป็นประเด็นที่นักกฎหมายไทยยังมีความเห็นไม่สอดคล้องกันมีความเห็นต่างกันคือ หมายถึงเฉพาะบุพการีที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้นและผู้ให้กำเนิดและผู้สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปจากผู้ให้กำเนิด (อัจฉริยา ชูตินันท์, 2562) นอกจากนี้ในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูยังปรากฏอยู่ในกฎหมายอากรอันเป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา (อรธชัย วงศ์อุดมมงคล, 2549) เป็นกฎหมายที่มีบทบาทส่งเสริมความกตัญญูคือ หากใครที่อุบการะบิดามารดาที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปก็สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ อันเป็นมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนอุบการะเลี้ยงดูบิดามารดาของตนอีกประการหนึ่งด้วย

## 2.2 บทบาทของกฎหมายแพ่ง

กฎหมายแพ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของบุคคล การกระทำผิดทางแพ่งถือเป็นการละเมิดต่อบุคคลที่เสียหายโดยเฉพาะ ไม่ทำให้ประชาชนทั่วไปเดือดร้อนอย่างการกระทำผิดอาญา ส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งที่เกี่ยวกับเรื่องของความกตัญญู เบื้องต้นพิจารณาตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องสิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร เช่น ลูกมีสิทธิใช้ชื่อสกุลของบิดาหรือมารดา ลูกจะฟ้องพ่อแม่ของตนเป็นคดีแพ่งคดีอาญาไม่ได้ เพราะเป็นคดีอาชญากรรม ในเรื่องของหน้าที่ดูแลของบิดามารดานั้น เมื่อมีลูกบิดามารดาจำต้องอุบการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตร บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา เมื่อบิดามารดาแก่ชราลงบุตรก็จำต้องอุบการะเลี้ยงดูบิดามารดาด้วย

## 2.3 กฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของต่างประเทศ

ในยุคที่จีนยังเป็นประเทศคอมมิวนิสต์เต็มรูปแบบทางการเงินได้วางกฎที่เรียกว่า “สามซ้า” คือถ้าจะรักชอบพอหรือแต่งงานให้ดูใจกันซ้าๆ เพราะมีปัญหาเรื่องจำนวนประชากรที่มีจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องหาทางชะลอการเกิด แต่นโยบายดังกล่าวไม่ได้ผลทางการเงินจึงออกกฎเหล็กให้สาม

ภรรยาหนึ่งคู่มีบุตรได้เพียงคนเดียว กฎดังกล่าวทำให้เกิดปัญหา มาก เพราะครอบครัวคนจีนนิยมการมีบุตรชาย เมื่อลูกเป็นบุตรสาวก็จะถูกนำไปทิ้งหรือการทำลายชีวิตเด็กหญิงตั้งแต่แรกคลอด ปัจจุบันจีนกำลังประสบปัญหามีประชากรสูงวัยในอัตราที่สูง และสภาพสังคมมีการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจไปสู่การค้าเสรีและทุนนิยม ทำให้คนจีนรุ่นใหม่ละทิ้งครอบครัวในชนบทไปทำงานในเมือง ขณะที่คนแก่ยังคงใช้ชีวิตเช่นเดิม เกิดช่องว่างระหว่างคนสองวัย พ่อแม่กับลูกหลานเริ่มห่างเหินกัน ทางการเงินจึงออกกฎหมายฉบับใหม่เรียกกันว่า “กฎหมายกตัญญู” บัญญัติให้ลูกที่มีพ่อแม่อายุ 60 ปีขึ้นไปต้องกลับไปเยี่ยมพ่อแม่และให้ความอุปการะในเรื่องเงินทอง ดูแลสุขภาพร่างกายและใจให้ความช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ (ประภัสสร เสวิกุล, 2556)

กฎหมายกตัญญูของจีนกำหนดให้ลูกกลับบ้านไปเยี่ยมพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอ บริษัทต้องให้ลูกจ้างลางานเพื่อกลับบ้านไปเยี่ยมพ่อแม่ แต่มีได้กำหนดแน่ชัดว่าต้องกลับบ้านเดือนละกี่ครั้ง ไม่กำหนดโทษทางอาญาแต่ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้พิพากษา มีคดีแม่ชาวจีนฟ้องลูกซื้อหาทอดทิ้ง ศาลตัดสินให้ลูกจ่ายค่าบำรุงรักษา และต้องกลับมาเยี่ยมแม่ที่บ้านทุกๆ 2 เดือน (สรวงสิทธิสมาน, 2563) ตามหลักความกตัญญูที่จีนเน้นย้ำคือการฝึกให้คนอยู่ในจารีตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เริ่มจากการเป็นบุตรที่ดีของบิดามารดาก่อน เลี้ยงดูปรนนิบัติ เคารพเชื่อฟัง อยู่ใกล้ชิดบิดามารดา มีครอบครัวและสืบทายาทสกุล การบอกกล่าวตักเตือนเมื่อทำผิด การจัดพิธีศพและไว้ทุกข์ เมื่อพ่อแม่เสียชีวิต (อภิชาติ คำพวง, 2563)

## 3. การปฏิบัติตนตามหลักความกตัญญูในฐานะเป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดสันติภาพในสังคม

วิธีการปฏิบัติตนตามหลักความกตัญญูในฐานะเป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดสันติภาพขึ้นในสังคมพิจารณาตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท คือการตอบแทนบุญคุณบุพการีด้วยการเลี้ยงดูท่าน เมื่อให้กำเนิดลูกพ่อแม่ก็จะดูแลอย่างดีไม่ทอดทิ้งลูก ลูกก็พึงปฏิบัติกตัญญูทดแทนบิดามารดา เช่นกัน เช่น เลี้ยงท่านตอบแทนบุญคุณ ช่วยงาน ดำรงวงศ์สกุล (พระมหาสาภส สุภระเมธี (เดินชาบัน), 2560) การบำรุงเลี้ยงดูที่ได้รับการยกย่องว่าอยู่ในขั้นสูงสุดคือ การที่บุตรทำให้บิดามารดาได้ดำรงมั่นอยู่ในศรัทธาสัมปทา จากสัมปทา และปัญญาสัมปทา (พระมหาศุภชัย สุโภภาโส, 2560)

ด้านความกตัญญูทวดเวทของคนไทย เริ่มด้วยปรนนิบัติทั้งกายและใจ การบวชเพื่อทดแทนคุณ ช่วยทำงาน เชื่อฟัง



ประพุดิตนให้เหมาะสมเมื่อท่านสิ้นชีวิตไปแล้วก็ตั้งใจทำ  
ฌาปนกิจศพ นอกจากนี้คนไทยยังกำหนดให้มีวันสำหรับเชิดชู  
แสดงถึงความสำคัญของบิดามารดา เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อ  
แห่งชาติ และเรื่องของคุณค่าของความกตัญญูจากงานวิจัยพบว่า  
เป็นบ่อเกิดแห่งคุณค่าแก่ผู้ที่มีคนนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยเริ่ม  
จากคุณค่าต่อผู้ปฏิบัติเองที่มีความสุขความเจริญได้รับการ  
สรรเสริญ เมื่อเกิดสภาวะที่ขาดความกตัญญู ทำให้เกิดผล  
เสียหายหลายด้าน เช่น การทำร้ายหรือฆ่าบิดามารดา การ  
ทอดทิ้งบิดามารดา วิธีปฏิบัติตนตามหลักกตัญญูทศกวีที่สำคัญ  
อีกวิธีหนึ่งคือการดูแลบิดามารดาตามแนวทางพระพุทธศาสนา  
สามารถกระทำได้ทั้งการบำรุงกายและใจ (พระเทพรัตนสุธี,  
2557) วิธีการตอบแทนคุณของบิดามารดาทำได้โดยการประกาศ  
คุณและการตอบแทนคุณ ในเรื่องการดูแลบิดามารดาตามหลัก  
คำสอนของศาสนาเมฆานวิชัยเรื่องการดูแลบิดามารดาสูงอายุตาม  
หลักคำสอนในพุทธศาสนาของครอบครัวไทยพุทธพบว่า คำสอน  
ในพระพุทธศาสนามีผลต่อแนวคิดในการดำเนินชีวิตของคนไทย  
พุทธโดยเฉพาะหลักธรรมในการดำเนินชีวิตสำหรับการดูแลบิดา  
มารดาสูงอายุ เช่นแนวคำสอนเรื่องภาวนา 4 (สมบุรณ์ วัฒนะ,  
2560) การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมควรเริ่มตั้งแต่สถาบัน  
ครอบครัวและปลูกฝังตั้งแต่ยังเป็นผู้เยาว์ หลักธรรมที่ใช้ใน เช่น  
หลักศีล 5 หลักสังคหวัตถุ 4 หลักอิทธิบาท 4 แนวทางการ  
ปลูกฝังคุณธรรม แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ กตัญญูทศกวี ความมี  
ระเบียบวินัย ความสามัคคีและหน้าที่และความรับผิดชอบ  
(อนุสรณ์ ปรกโม และคณะ, 2563)

### 3. จุดอ่อนที่ก่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายเพื่อสร้าง ความกตัญญูต่อสังคมไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความกตัญญูได้มีการบัญญัติเป็น  
กฎหมายเกี่ยวกับการทอดทิ้งคนชรา สิทธิและหน้าที่ของบิดา  
มารดาการเลี้ยงดูบิดามารดาตามกฎหมายอาญา แพ่ง กฎหมาย  
คุ้มครองผู้บริโภค กฎหมายภาษี กฎหมายผู้สูงอายุ เป็น  
บทบัญญัติที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุ เช่น การให้คำแนะนำ  
ดำเนินการที่เกี่ยวข้องในทางคดี การแก้ไขปัญหาครอบครัว และมี  
การออกอนุบัญญัติ คือ ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและ  
ความมั่นคงของมนุษย์เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและ  
เงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือ  
ผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการทารุณกรรม หรือแสวงหา  
ประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง และการให้  
คำแนะนำดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางแก้ไขปัญหาคู่ครอบครัว

แต่ยังไม่มีชัดเจนในทางปฏิบัติ เนื่องจากปัจจุบันมุ่งคุ้มครอง  
และกำหนดวิธีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรมเท่านั้น มิได้  
มีการคุ้มครองกรณีถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย  
(กวิสร่า ต้นชู, 2563)

สิ่งที่สังคมต้องให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดการบังคับใช้  
กฎหมายเนื่องจากปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยเต็มตัว  
การเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจล้วนส่งผล  
กระทบต่อชีวิตของผู้สูงวัยโดยเฉพาะเรื่องของการทอดทิ้ง อัน  
เป็นจุดอ่อนที่ควรเร่งให้เกิดกฎหมายเพื่อที่จะคุ้มครองผู้สูงวัย  
สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างภูมิคุ้มกันภัยทางสังคม  
ให้แก่ผู้สูงอายุของเพ็ญจันทร์ ประดับมุข – เซอร์เรอร์และคณะ  
(2557) มาตรการแนวทางในการป้องกัน การคุ้มครอง การ  
ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เหมาะสมในการคุ้มครองภัยทางสังคมให้แก่  
ผู้สูงอายุจึงควรดำเนินการในหลายมิติควบคู่กันทั้งมาตรการระดับ  
นโยบายและระดับหน่วยปฏิบัติการ มาตรการระดับนโยบาย  
เช่น จัดให้มีองค์กรหรือมาตรการเฉพาะในเชิงการคุ้มครองสิทธิ  
และการคุ้มครองภัยทางสังคมอย่างจริงจังเพื่อให้มีการพัฒนาเชิง  
ระบบอย่างต่อเนื่อง ดูแลงานด้านผู้สูงอายุแบบครบทุกมิติมี  
การบูรณาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้มีพระราชบัญญัติ  
เพิ่มเติมความหมายของความรุนแรงในครอบครัว ให้หมายรวมถึง  
ความรุนแรงที่เกี่ยวกับทางทรัพย์สิน เนื่องจากในพระราชบัญญัติ  
คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550  
เร่งรัดให้มีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ  
ของผู้สูงอายุ กฎหมายดังกล่าวให้มีการบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของ  
บุคคลที่มีหน้าที่ต้องเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์  
จิตแพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่แจ้งการพบหรือ  
เชื่อว่าจะมีการใช้ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุต่อหน่วยงานที่ให้ดูแล  
จัดการเรื่องผู้สูงอายุ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานฝ่าย  
ปกครองหรือตำรวจ รวมทั้งบัญญัติกฎหมายให้ความคุ้มครองแก่  
ผู้ที่แจ้งให้พ้นจากความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา ด้วยเหตุ  
ที่ว่าภัยทางสังคมของผู้สูงอายุเกิดในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่  
ส่วนมาตรการระดับหน่วยปฏิบัติการ เช่น จัดให้มีโครงการเพื่อ  
ส่งเสริมค่านิยมในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวกับผู้สูงอายุ  
การณรงค์ให้เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี  
ในครอบครัว จัดให้มีโครงการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มของคน  
ต่างวัย

#### 4. สิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นให้มีกฎหมายกตัญญู

จากปัญหาการที่ลูกทำร้ายพ่อแม่สูงวัยจนได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การทอดทิ้ง เป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนไม่ควรมองข้ามและมุ่งหาวิธีแก้ปัญหาให้ตรงจุด ด้วยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม การรับรู้ รวมถึงโรคต่างๆ ที่เกิดกับบิดามารดาสูงวัยให้บุตรหลานรับรู้ และผู้ดูแลต้องพาพ่อแม่ไปปรึกษาแพทย์เพื่อรักษาที่ตรงจุด รวมถึงการทำร้ายพ่อแม่เพราะฤทธิ์ของยาเสพติด ทางแก้ปัญหาคือ ต้องพาลูกหลานไปรักษาให้หายเพื่อให้กลับมาดูแลผู้ให้กำเนิด **สุดท้ายคือบุตรหลานปฏิเสธดูแลพ่อแม่เพราะขาดศีลธรรม มักพบในกรณีพ่อแม่ปกติไม่เจ็บป่วยแต่ถูกลูกหลานปล่อยปละละเลยอาจเข้าข่ายอกตัญญู การแก้ปัญหาต้องย้อนกลับมาที่การปลูกฝังเรื่องศีลธรรม อาจจะต้องขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในการอบรมเรื่องนี้เป็นพิเศษ**

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นประเทศไทยต้องให้ความสนใจบทบาทของกฎหมายกับปัญหาต่างๆ เพื่อใช้เป็นสิ่งกระตุ้นให้มีกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เกิดความสงบสุขของสังคม อันเป็นข้อตกลงของคนในสังคมที่จะสร้างกฎกติกาเพื่อให้สมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตาม จะมีบทบัญญัติการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบนั้นซึ่งเรียกว่า “กฎหมาย” กฎระเบียบสังคมจะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายมีแนวทางในการใช้วิธีการในการแก้ปัญหา แต่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้อสังคมนั้นดำรงอยู่อย่างมั่นคงตามกฎหมาย ระเบียบสังคม ผู้บังคับใช้ต้องมีความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติกฎระเบียบดังกล่าวจะได้รับการเคารพขึ้นอยู่กับคนทุกคนในสังคมที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกฎระเบียบและมีความรู้ในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามระเบียบนั้น

สิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นให้มีกฎหมายกตัญญูที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การศึกษาแนวทางการส่งเสริมความกตัญญูในสังคมไทย คือ การส่งเสริมสร้างความกตัญญูระบบครอบครัว โดยการนำหลักกตัญญูมาเป็นกรอบเพื่อสร้างจิตสำนึกสมาชิกของครอบครัวให้มีความรักต่อกัน การส่งเสริมกตัญญูในระบบการศึกษา คืออาจารย์กับศิษย์ ไม่ควรเน้นการพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพโดยปราศจากพื้นฐานทางศีลธรรม หากนำหลักกตัญญูไปประยุกต์ใช้จะทำให้เกิดจิตสำนึกในใจของระบบต่างๆ ประเทศก็อยู่อย่างมีความสุข (สุวรรณธรรมาลีและคณะ, 2562) รูปแบบในการปลูกฝังความกตัญญูควรมี

การปลูกฝังตั้งแต่บุดรยังมีอายุน้อย ตัวอย่างรูปแบบการปลูกฝังความกตัญญูสำหรับนักเรียน คือ ความกตัญญูทวดเวทีต่อบิดามารดา ครู ญาติ ซาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างเป็นรูปแบบได้องค์ความรู้เป็นรูปแบบการปลูกฝังความกตัญญูโดยการตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณ มีความรับผิดชอบตนเองและผู้อื่นไม่เห็นแก่ตัว (สำราญ สามเพชรเจริญ, 2560)

#### อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อได้ศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูของไทยพบว่ามีความหมายแฝงและอาญาที่บัญญัติเกี่ยวกับความกตัญญูในการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ลูกต้องดูแลพ่อแม่ และมีการส่งเสริมในวิถีการดำเนินชีวิตของคนในปัจจุบัน เพื่อให้ลูกหลานให้ความสำคัญกับบิดามารดาทั้งกายและใจ โดยเริ่มตั้งแต่เยาว์วัย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญในเรื่องของความกตัญญูโดยเน้นการปลูกฝังความกตัญญูตั้งแต่เด็กให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในการปฏิบัติตามแทนที่จะเลือกปฏิบัติเพราะเป็นกฎหมาย อย่างไรก็ตามในการปลูกฝังและกำหนดแนวปฏิบัติอาจยังไม่เพียงพอต่อการสร้างความกตัญญู ดังนั้นต้องใช้บทบาทของกฎหมาย กฎ กติกา ระเบียบข้อบังคับมากำหนดหรือส่งเสริมการสร้างความกตัญญูให้เกิดในสังคมไทย เพื่อเป็นการตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาไม่ปล่อยปละละเลยท่านให้อยู่ลำพัง หมั่นดูแลท่านทั้งกาย ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดความผาสุกในประเทศชาติต่อไป ในส่วนที่เป็นข้อปฏิบัติของการเป็นบุตรกตัญญูของต่างประเทศเช่นจีน ที่น่าจะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ เช่น การเลี้ยงดูปรนนิบัติ เคารพเชื่อฟัง การมีครอบครัวและสืบทายาทสกุล การบอกกล่าวตักเตือนเมื่อทำผิด การจัดพิธีศพและไว้อาลัย

#### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

##### ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

เมื่อได้มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญูอันเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายภายใต้บรรทัดฐานที่ต้องปฏิบัติร่วมกันของคนในสังคมแล้ว รัฐหน่วยงานของรัฐควรสร้างมาตรการในการบังคับให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องให้ความคุ้มครองดูแลผู้สูงวัย และ

ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมพัฒนาให้ประชาชนเคารพกฎหมาย และปฏิบัติตามแนวปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวด้วยความสมัครใจ ย่อมเกิดขึ้นได้ แต่ถ้ามีการประเมิณผลการปฏิบัติแล้วไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ก็จำเป็นต้องสร้างสร้างหลักเกณฑ์ที่เป็นกฎหมาย หรือแก้ไขกฎหมายที่มีอยู่หรือเกี่ยวข้องให้มีข้อบังคับต้องปฏิบัติตามในเรื่องของความกตัญญูโดยตรง เพราะสังคมอาศัยแต่เพียงแนวปฏิบัติไม่อาจเป็นหลักประกันว่าบิดามารดาผู้สูงอายุจะไม่ถูกทอดทิ้ง และสนับสนุนให้เกิดการบังคับตามกฎหมายต่อไป การใช้กฎหมายอันมีสภาพบังคับเคร่งครัดอาจไปกระตุ้นแนวทางปฏิบัติดังกล่าวให้เกิดความกตัญญูซึ่งถือว่าเป็นช่องทางหนึ่งที่เป็นการสร้างจริยธรรมให้กับประชาชนได้ ก่อให้เกิดสภาพบังคับในตัวของมันเองด้วยความสมัครใจของลูก ด้วยเหตุนี้การนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้กับบริบทของสังคมก็จะทำให้แนวทางการปฏิบัติที่มีอยู่แล้วใช้ได้จริงและมีประสิทธิภาพต่อไป และรัฐ หน่วยงานของรัฐต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่บังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีหน้าที่ดูแลส่งเสริมผู้สูงอายุในประเทศ เช่น นำแนวคิดของต่างประเทศมาใช้

ในการคุ้มครองผู้สูงอายุตามแนวคิดของออสเตรเลียมีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้สูงอายุจัดสวัสดิการและการคุ้มครองผู้สูงอายุจากการทารุณกรรมภายใต้การควบคุมของกระทรวงครอบครัวและบริการชุมชน จัดสวัสดิการเงินบำนาญดูแลทางสาธารณสุข (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2548) และต้องกำหนดให้มีมาตรการในการให้คำแนะนำดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางแก้ไขปัญหาครอบครัว ที่ยังไม่มีชัดเจนในทางปฏิบัติ เพราะมุ่งคุ้มครองและกำหนดวิธีการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรมเท่านั้น มิได้มีการคุ้มครองกรณีถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบด้วยกฎหมายตามงานวิจัยของ กวิสรา ต้นชู (2563)

### ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยเพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้น และควรนำปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับความกตัญญู

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). ปัญหาของผู้สูงอายุมีอะไรบ้าง. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2564. จาก <http://www.dop.go.th/th/know/15/461>.
- [2] กวิสรา ต้นชู. (2563). การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคที่เป็นผู้สูงอายุ. *วารสารบัณฑิตศึกษานิติศาสตร์*, 13(1), 15-27.
- [3] กิจบดี ก้องเบญจกุล. (2554). *หลักกฎหมายมหาชน*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [4] เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2546). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1*. กรุงเทพฯ: จีระวิชาการพิมพ์.
- [5] ไกรฤกษ์ เกษมสันต์. (2561). รวมคำบรรยายภาคหนึ่ง สมัยที่ 71 ปีการศึกษา 2561 *กฎหมายอาญา*. กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- [6] ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2560). *กฎหมายอาญา ภาคความผิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 12 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- [7] ธัญวรรณ ศรีพุ่ม. (2558). *ขอบเขตบุพการีในประมวลกฎหมายอาญา ศึกษากรณีการตั้งครรภ์แทน*. ในวิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [8] บุษกร วัฒนบุตร และคณะ. (2560). คนดีที่มีความกตัญญูบนพื้นฐานพระพุทธศาสนา. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 5 (พิเศษ), 77-86.
- [9] ประภัสสร เสวิกุล. (2556). กฎหมายกตัญญู. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. จาก <https://www.komchadluek.net/news>.
- [10] พระเทพรัตนสุธี. (2557). การดูแลบิดามารดาตามแนวทางพระพุทธศาสนา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษย์และสังคมศาสตร์*, 1(2), 65-74.
- [11] พระมหาศุภชัย สุโสภาโส. (2560). การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีการปฏิบัติตนตามหลักกตัญญูทศเวทในพุทธปรัชญาเถรวาทของคนไทย. *วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา*, 8(1), 50-61.

- [12] พระมหาสากล สุภรเมธี (เดินชาบัน). (2560). ความกตัญญูทศเวทิตาธรรมเป็นเครื่องส่งเสริมให้เกิดสันติภาพในสังคม. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 1(2), 27-35.
- [13] เพ็ญจันทร์ ประดับมุข – เซอร์เรอร์และคณะ. (2557). *การสร้างภูมิคุ้มกันภัยทางสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: บริษัท Golden time Printing จำกัด.
- [14] มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- [15] รัชณี แดงอ่อน. (2562). มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความรุนแรงต่อผู้สูงอายุ กรณีฉ้อโกงผู้สูงอายุ ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสหรัฐอเมริกา. *วารสารการเมือง การบริหารและกฎหมาย*, 11(2), 59-89.
- [16] ลม เปลี้นทิต. (2557). กฎหมายลูกกตัญญู. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. จาก <https://www.thairath.co.th/content/403578>.
- [17] ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *ประชากรสูงอายุไทย:ปัจจุบันและอนาคต*. กรุงเทพฯ: มปท.
- [18] สมบูรณ์ วัฒนษ. (2560). การดูแลบิดามารดาสูงอายุตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาของครอบครัวไทยพุทธ. *วารสารมหาวิทยาลัยนเรศวร*, 10(2), 67-80.
- [19] สมยศ เชื้อไทย. (2556). *ความรู้กฎหมายทั่วไป คำอธิบาย วิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- [20] สรวง สิทธิสมาน. (2563). ความกตัญญูจากวัฒนธรรมสู่กฎหมายเพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนให้ประเทศจีน. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. จาก <https://adaybulletin.com/know-mahamangorn-gratitude-law/53904>.
- [21] สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2548). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. จาก [www.lawreform](http://www.lawreform).
- [22] สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2555). *พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- [23] สำราญ สามเพชรเจริญ และคณะ. (2560). รูปแบบการปลูกฝังความกตัญญูทศเวทิตาสำหรับนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์*, 13(พิเศษ), 270-278.
- [24] สุขสมัย สุทธิบดี. (2555). *กฎหมายอาญา ภาค 1*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [25] สุวรรณฐา ลี้มและคณะ. (2562). แนวทางส่งเสริมกตัญญูทศเวทิตาในสังคมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 7(2), 424-434.
- [26] หยุต แสงอุทัย. (2556). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป*. (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [27] อนุสรณ์ ประกโม และคณะ. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนของศูนย์อบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตร วัดหนองเล็ง อำเภอดำเนินแก้ว จังหวัดยโสธร. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(4), 1404-1417.
- [28] อภิชาติ คำพวง. (2563). คดีด้านความกตัญญูในวัฒนธรรมจีน : ภาพสะท้อนจริยธรรมจีนผ่านสำนวน. *วารสารมนุษยศาสตร์สาร*, 21(1), 137-157.
- [29] อรรถชัย วงศ์อุดมมงคล. (2549). *การใช้มาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา:ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดบางประการ*. ในวิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [30] อัจฉริยา ชูตินันท์. (2562). นิติวิธีในการตีความกฎหมายอาญาของประเทศไทย. *วารสารสุทธิปริทรรศน์*, 33(107), 247-261.
- [31] อุกฤษ มงคลนาวิน. (2541). *กฎหมายเบื้องต้นสำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

## แนวทางการส่งเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี

# A GUIDELINE FOR PROMOTING THE POTENTIAL OF CREATIVE TOURISM IN CHANTHABURI PROVINCE

ปุณณิรันดร์ อังศุธีรกุล<sup>1\*</sup>, ศรุต ชำนาญธรรม<sup>2</sup> และ พศวรรตร์ วริพันธ์<sup>3</sup>

POONNIRUN AUNGSUTHEERAKUL<sup>1</sup>, SARUTH CHAMNANTHAM<sup>2</sup> and PHASAVAT WARIPHAN<sup>3</sup>

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรีด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติ 2) เพื่อประเมินปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ งานวิจัยเรื่องนี้ดำเนินการวิจัยโดยวิธีศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Key Informant) จาก ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนภาคชุมชน ตัวแทนภาคนักท่องเที่ยว ตัวแทนภาคนักวิชาการ จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยการคำนึงถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ และคำถามของการวิจัยในครั้งนี้ได้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่มีหน้าที่ด้านการวางแผนส่งเสริมองค์กรและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมองค์กรนั้น ๆ รวมทั้งผู้ที่มีผลประโยชน์ หรือได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix เพื่อวางแผนทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ในด้านวัฒนธรรม และประเพณี ด้านเอกลักษณ์เฉพาะ ด้านวิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เข้าถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวกับเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ให้ประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว และสร้างแรงจูงใจและพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยว 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการมีผลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละด้านเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว และ 3) แนวทางการส่งเสริมศักยภาพจาก กลยุทธ์เชิงรุก โดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลักดันยกระดับเทศกาลประเพณีในท้องถิ่นให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ กลยุทธ์เชิงป้องกัน โดยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น กลยุทธ์เชิงแก้ไข โดยการเพิ่มสาธารณูปโภคพื้นฐานที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยส่งเสริมการตลาด การวางแผนการจัดทำปฏิทินเทศกาล เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กำหนดวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวได้

**คำสำคัญ :** การส่งเสริม ; ศักยภาพ ; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ; จังหวัดจันทบุรี

<sup>1-3</sup> อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Bangkokthonburi University.

\* Corresponding Author, E-mail: poonnirun9999@gmail.com

Received: Mar 30, 2023, Revised: May 22, 2023, Accepted: May 31, 2023

## ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the potential of creative tourism in Chanthaburi Province in terms of creative tourism activities and ways of life as a part of the nature; 2) evaluate service marketing mix factors in the stakeholders' views; and 3) propose the guideline for promoting the potential of creative tourism. The in-depth interview, one of qualitative research methods, was selected for collecting data from 40 key informants, including representatives from public authorities, private agencies, community sector, tourists' and academic sector. The researcher selected the key informants from the purposive selection by considering the key informants who could meet the objectives. This research selected informants from those responsible for the promotion planning of the organization and those with decision-making authority in determining the direction of the promotion of that organization, including those with interests. or affected by tourism in creative tourist attractions in Chanthaburi Province. SWOT and TOWS Matrix were used for analyzing the collected data so as to formulate the guideline for promoting the potential of creative tourism in Chanthaburi Province.

The research findings revealed that 1) the potential of creative tourism in Chanthaburi Province in terms of culture and traditions, identity, ways of life as a part of natural resources, participation of communities in relation to tourist activities for promoting the potential of creative tourism to access to tourism resources and identity of the respective places provided tourists with travel experience and built their travel motivation and behaviors; 2) service marketing mix factors affected to the Thai tourists' creative travels, in the views of stakeholders representing each areas, for attracting tourists' interest; and 3) the guideline for promoting the potential were developed from SO Strategies by designing the travel route of creative tourism, encouraging and levelling local traditional festivals up to the national level; from ST Strategies by boosting tourists' confidence, promoting and cultivating the conscious mind of identity and values of local culture; from WO Strategies by promoting the expansion of necessary infrastructure, integration of related agencies and participation of communities; and from WT Strategies by organizing creative tourism activities including promotion campaigns, planning and producing calendars of festival events so that tourists were able to make their travel itineraries.

**Keywords:** Promotion ; Potential ; Creative Tourism ; Chanthaburi Province

### บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก และเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมหลักของโลก จากรายงาน UNWTO Tourism Highlights ขององค์การการท่องเที่ยวโลก ประจำปี พ.ศ. 2563 พบว่าการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดเป็นอันดับที่ 3 ของโลก คิดเป็นมูลค่า 1.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือร้อยละ 7 ของมูลค่า การส่งออกทั้งหมด

นอกจากนี้ จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวทั่วโลกยังมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่องทุกปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ขับเคลื่อนนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวเมืองรองภายใต้โครงการ Amazing Thailand Go Local : เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโตโดยกำหนดให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเสริมสร้างและยกระดับท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งจากการกระจายรายได้สู่เมืองรอง 55 ของประเทศไทย (มติชนออนไลน์, 2561)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเน้นที่ความยั่งยืน มีการผสมผสานวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา และความเป็นไทยเพื่อสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสได้จริง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวกระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น (รพีพรรณ จันทับ และลินจง โพชารี, 2559)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่เติบโตและขยายตัวเพื่อตอบสนองต่อผู้บริโภคทางวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ ที่กำลังมองหาประสบการณ์ในลักษณะการมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ มากขึ้น ช่วยส่งเสริมโอกาสให้พวกเขาพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบเดิม (Richards & Raymond, 2000) นอกจากนี้รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังช่วยอนุรักษ์มรดกของคนที่พื้นถิ่นและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวได้ตลอดปี (Chugh, 2018) ตลอดจนเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยรักษาสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนให้ยั่งยืนอีกด้วย (Wisudthiluck et al. 2011)

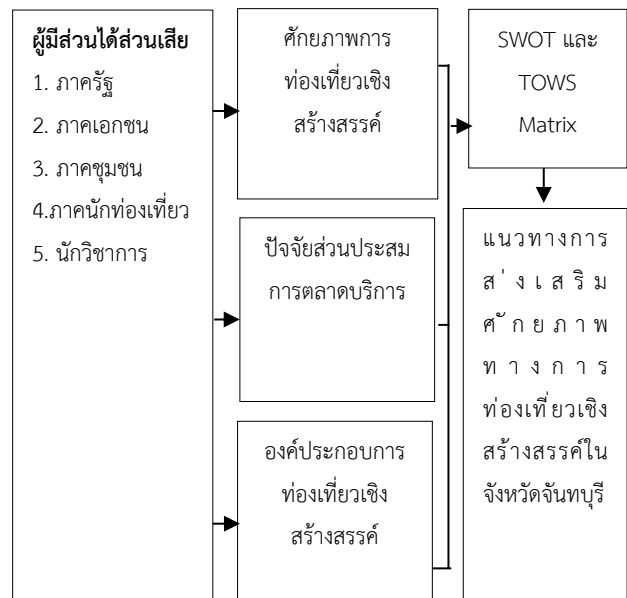
ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นอกจากกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวแล้ว รูปแบบหรือลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่ทรงพลังและหากจะเป็นแหล่งจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้เปรียบในการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับความต้องการหรือความคาดหวังของนักท่องเที่ยวจึงจะสามารถตอบสนองความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มได้อย่างตรงประเด็นมากที่สุด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดจันทบุรี โดยผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเข้ามาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีได้ ทั้งยังเป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี การสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว และทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ วิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อประเมินปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรี

## กรอบแนวคิด



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## วิธีดำเนินการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ทางผู้วิจัยได้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 40 คน โดยผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ตัวแทนภาครัฐ ตัวแทนภาคเอกชน ตัวแทนภาคชุมชน ตัวแทนภาคนักท่องเที่ยว ตัวแทนภาคนักวิชาการในจังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) โดยการคำนึงถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ และคำถามของการวิจัยในครั้งนี้ได้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลจากผู้ที่มีหน้าที่ด้านการวางแผนส่งเสริมองค์กรและผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการ

ส่งเสริมองค์กรนั้น ๆ รวมทั้งผู้ที่มีผลประโยชน์ หรือได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตัวแทน	จำนวน
ภาครัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ในจังหวัดจันทบุรี	5 คน
ภาคเอกชนผู้ประกอบการร้านอาหาร ธุรกิจอาหารขนส่ง ที่พักแรม ร้านของฝาก ของที่ระลึก ในจังหวัดจันทบุรี	10 คน
ตัวแทนภาคชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดจันทบุรี	12 คน
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี	10 คน
นักวิชาการตัวแทนนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว	3 คน
<b>รวม</b>	<b>40 คน</b>

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และภาคชุมชนเพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรี ผู้สัมภาษณ์จำเป็นต้องกำหนดประเด็นต่างๆ ไว้ล่วงหน้า ต้องการซักถามเรื่องใด โดยกลยุทธ์ในการเก็บข้อมูลได้มุ่งเน้นความถูกต้องตรงประเด็นของข้อมูลในโลกและ ทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลัก โดยดำเนินการสอบถามในรูปแบบการสนทนา การสัมภาษณ์จุดมุ่งหมายและกลยุทธ์สำคัญของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงมุ่งเน้นในความถูกต้องตรงประเด็นโดยมุ่งเน้นประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ 1) องค์กรประกอบของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรี 2) ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรีและ 3) ศักยภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรี

โดยกำหนดแบบคำถามตามลักษณะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลวิจัยสามารถสรุปประเด็นสำคัญดังนี้ คำถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 5 ชุด ได้แก่ 1) ประเด็นคำถามชุด ก. สำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยจากตัวแทนภาครัฐ 2) ประเด็นคำถามชุด ข. สำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยจากตัวแทนเอกชน 3) ประเด็นคำถามชุด ค. สำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยจากตัวแทนภาคชุมชน 4) ประเด็นคำถามชุด ง. สำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยจากตัวแทนภาคนักท่องเที่ยว และ 5) ประเด็นคำถามชุด จ. สำหรับผู้ให้ข้อมูลวิจัยจากตัวแทนภาคนักวิชาการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ผู้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และนักวิชาการ โดยมีการนัดหมายให้ข้อมูล มีการบันทึกเสียงและจดบันทึกเพื่อประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูล (สุภางค์จันทวานิช, 2559) โดยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งที่มาของข้อมูลในด้าน เวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ข้อมูลที่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนยังได้ข้อมูลที่มีเนื้อหาสอดคล้องกัน ซึ่งผลของข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีแบบสามเส้า ทำให้ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำผลที่ได้มาประมวลเป็นผลวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) โดยแบ่งออกเป็นข้อมูลด้านกายภาพ และข้อมูลด้านเนื้อหา 2) การแสดงข้อมูล (Data Display) ผู้วิจัยมีการนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา หลังจากขั้นตอนการจัดระเบียบข้อมูล และการเชื่อมโยงข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะทำการจัดกลุ่มข้อมูลและแสดงข้อมูลเป็นตาราง และ 3) การหาข้อสรุป โดยผู้วิจัยทำการสรุป ดีความ และตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการศึกษาวิจัย โดยการบรรยายถึงข้อมูลที่ค้นพบ แล้วจึงนำมาตีความ และตรวจสอบก่อนที่จะเสนอผลการวิจัยต่อไป



## สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ในด้าน 1) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) วิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติ ผลการวิจัยพบว่า จันทบุรีมีความโดดเด่นเรื่องวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และพร้อมบริการการท่องเที่ยว เรื่องราวของวิถีชีวิตชุมชนที่สามารถสร้างเป็นรูปแบบในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวท้องถิ่น ขยายตลาดการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ มีกิจกรรมสำคัญที่มาจาก การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สร้างแรงจูงใจต่อนักท่องเที่ยว โดยสรุปศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 1) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ให้กับชุมชนและสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอัตลักษณ์ โดยมาจากการกำหนดเส้นทางกิจกรรมการสาธิตวัฒนธรรมและประเพณีชุมชน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวจากชุมชน โดยคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์และเสน่ห์ของพื้นที่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนมีการกำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการและการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างแท้จริง สร้างองค์ความรู้และการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมของชุมชน และเอกชนให้ร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 2) วิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติ โดยภาครัฐและภาคเอกชน สามารถส่งเสริมศักยภาพให้กับชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้ทางด้านภาพลักษณ์และสามารถเข้าถึงประสบการณ์การท่องเที่ยว ในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น อาหารท้องถิ่น วิถีชีวิต การละเล่น ที่จะนำนักท่องเที่ยวได้สัมผัสชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อประเมินปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคชุมชน นักท่องเที่ยว และภาควิชาการ สรุปได้ว่าภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทสนับสนุนการตลาดในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมถึงได้มีการออกแบบและพัฒนาสินค้าด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการให้ความรู้เพื่อพัฒนาให้มีอัตลักษณ์เฉพาะให้มีความน่าสนใจ แสดงถึงวิถีชีวิตทางวัฒนธรรม โดยใน 1) ด้านสินค้าและบริการ ควรเป็นวัตถุดิบที่มาจากท้องถิ่นโดยตรงซึ่งแสดงถึงตัวตนของชุมชน มีความโดดเด่น ไม่ซ้ำใครและเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนพื้นถิ่นมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง 2) ด้านราคาของชุมชน มีราคาเหมาะสมไม่แพงโดยชุมชนสามารถร่วมกันกำหนด

ราคาได้แต่ก็ควรมีการกำหนดราคาและตรวจสอบราคาจากหน่วยงานภาครัฐได้ 3) ด้านการจัดจำหน่าย ควรมีช่องทางการจำหน่ายโปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่ายตามเพจสื่อออนไลน์ต่างๆ ควรมีการรวมกลุ่มชุมชนเพื่อทำช่องทางการจัดจำหน่ายให้ครอบคลุมและทั่วถึง 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการส่งเสริมกิจกรรม เทศกาลประจำปีทุกปี มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และเกิดความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 5) ด้านกระบวนการ จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดของการท่องเที่ยวจึงมีรูปแบบการให้บริการที่ชัดเจน มีพื้นที่ชุมชนเพื่อนำเสนอกิจกรรมท้องถิ่น แต่ควรมีการขนส่งที่มีมาตรฐานมากขึ้น 6) ด้านบุคลากร มีการนำความรู้ใหม่มาพัฒนาบุคลากรรุ่นเก่ามีความรู้ในการให้บริการเป็นอย่างดี ควรมีการพัฒนาภาคเอกชนในการให้บริการ แนะนำ เชิญชวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 7) ด้านลักษณะทางกายภาพ มีเอกลักษณ์เฉพาะ การสร้างเรื่องราวให้เกิดความน่าสนใจ ปรับสภาพพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวให้ความเหมาะสมสะดวกสบาย ให้เข้าถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวกับเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ให้ประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว และสร้างแรงจูงใจและพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับการท่องเที่ยวเมืองรองในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาค้นคว้าจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ด้านการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี และ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำมาวิเคราะห์ SWOT ต่อแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี และ TOWS Matrix เพื่อนำไปพัฒนาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** การวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix ของ  
แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน  
จังหวัดจันทบุรี

SWOT Analysis & TOWS Matrix	
จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
<ol style="list-style-type: none"> <li>ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กับประเทศกัมพูชาซึ่งกำลังเติบโต ทะเลอ่าวไทย</li> <li>มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย</li> <li>เป็นแหล่งผลิตผลไม้มูลค่าสูงเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ</li> <li>มีเทศกาล ประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น</li> <li>มีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย</li> <li>มีภูมิปัญญา ทักษะทางด้านการเกษตรและประวัติศาสตร์</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>การเตรียมบุคลากรรองรับการยกมาตรฐานยังไม่เพียงพอ</li> <li>ขาดการสร้างอาชีพในระดับชุมชน</li> <li>แรงงานภาคบริการไม่เพียงพอ</li> <li>ขาดการถ่ายทอดทักษะ ภูมิปัญญา</li> <li>บุคลากรขาดทักษะภาษาต่างประเทศ</li> <li>การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดยังไม่แพร่หลาย</li> <li>ขาดศูนย์บริการนักท่องเที่ยวแบบ One-Stop Service</li> </ol>
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
<ol style="list-style-type: none"> <li>รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว</li> <li>รัฐบาลมีนโยบายในการบริหารจัดการระบบขนส่ง</li> <li>ความมั่นคงทางชายแดนและพื้นที่ชายฝั่ง</li> <li>ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความทันสมัย นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูล</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สถานการณ์เศรษฐกิจโลกตกต่ำ</li> <li>ขาดหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่การท่องเที่ยว</li> <li>ขาดการพัฒนาาระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงภายในจังหวัด</li> </ol>
กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
<ol style="list-style-type: none"> <li>สร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</li> <li>รัฐบาลควรมีนโยบายในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และการคมนาคมขนส่งให้มีความพร้อมเพื่อเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยว</li> <li>รัฐบาลควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>เพิ่มสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</li> <li>การสนับสนุน โครงการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</li> <li>การส่งเสริมพัฒนาทักษะการให้บริการแก่บุคลากรและประชาชนในพื้นที่และการมีส่วนร่วมของชุมชน</li> <li>การจัดตั้งศูนย์ส่งเสริม อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น</li> </ol>
กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
<ol style="list-style-type: none"> <li>สร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว</li> <li>ส่งเสริมปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น</li> <li>การพัฒนากระบวนการให้บริการในพื้นที่การจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>การจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่</li> <li>การวางแผนการจัดทำปฏิทินเทศกาล เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถกำหนดวางแผนการเดินทางมาเยือนได้</li> </ol>

**อภิปรายผลการวิจัย**

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีการส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน การท่องเที่ยวที่ผสมผสานกับธรรมชาติของพื้นที่วัฒนธรรม การบริการ ให้เข้าถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวและเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ให้ประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน การได้เรียนรู้วิถีทำ และลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างประสบการณ์ที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีของ Richards and Wilson, (2006) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะมีความยั่งยืนอยู่ได้เมื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สามารถสร้างสรรคกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไป โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของนักท่องเที่ยวที่มี และจะเปลี่ยนแปลงไปในทุกครั้งที่มีการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชนต้องเชื่อมโยงกับกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการกระจายรายได้ สู่ท้องถิ่น และภาคเกษตรทั้งทางตรงและทางอ้อม นำเสนอความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมในจังหวัดจันทบุรี รวมถึงทำปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้สามารถวางแผนการเดินทางมาเยือนได้อย่างมีรูปแบบ ด้านวิถีชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งกับทรัพยากรธรรมชาติ ที่สร้างแรงจูงใจและพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน คนในท้องถิ่นชุมชนเป็นผู้เล่าเรื่องราว (Narration) จนเกิดเป็นเรื่องเล่า (Story Telling) ที่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี การส่งเสริมศักยภาพให้แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยภาครัฐ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ภาพลักษณ์ สร้างแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงประสบการณ์การท่องเที่ยววิถีชีวิต วัฒนธรรมท้องถิ่น อาหารพื้นถิ่น จากการจัดเทศกาลในพื้นที่ ที่จะนำนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชน อย่างแท้จริง สร้างการรับรู้เรื่องราววัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่น ต่อสาธารณชนผ่านสื่อออนไลน์เพื่อนำนักท่องเที่ยวหน้าใหม่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด

จันทบุรี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จุฑาธิปต์ จันท์เอียด (2562) ที่กล่าวว่า ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ย่อมเป็นการส่งเสริมให้พื้นที่นั้นสามารถกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ โดยองค์ภาครัฐจำเป็นต้องร่วมมือกันเพื่อให้ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทั้งกระบวนการ จัดการ และการจัดการต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชนท้องถิ่น โดย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัมภ์รดา สารอุป และ และ มณฑาทณ ดิ ชุบชูวงศ์ (2564) ในเรื่องการศึกษาความพึงพอใจต่อแหล่งอง เทียวที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ณ บอนน้ำพุร้อนฝาง อุทยาน แห่งชาติดอยพ่มปก จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ ในการท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ พบว่าโดยรวมนักท่องเที่ยวชาวไทยกับชาวต่างชาติได้มาท่องเที่ยวแล้วเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว คือ 1) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ 2) ด้านสิ่งดึงดูดใจ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว 4) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และ 5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการ เดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในทัศนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในแต่ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการ จัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ ให้บริการ ด้านบุคลากร และด้านลักษณะทางกายภาพ เพื่อดึงดูด ความสนใจนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ Pawaskar และ Goel (2014) ที่กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว เป็นวิธีที่จะสามารถนำมาใช้ในรูปแบบที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพล ของ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของการตลาดในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ศิลสว่าง (2562) ในเรื่อง แนวทางพัฒนาส่วนประสมการตลาด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดราชบุรี ที่กล่าวว่า อิทธิพลของส่วนประสมการตลาด ที่ มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดราชบุรี ด้านผลิตภัณฑ์ สถานที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีความโดดเด่นผูกพันกับ สภาพแวดล้อม กิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ เชิงสร้างสรรค์ และ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีความแตกต่างจากที่อื่นและการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชนทำให้ชุมชนรู้สึกได้รับประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อิศระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว (2561) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความประทับใจมากที่สุด โดยพบว่า มีกิจกรรมที่ทำให้

เพลิดเพลินกับการชมแหล่งท่องเที่ยว และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สาธิญา รุ่งพิพัฒน์พงศ์ (2558) ที่กล่าวว่า ทรัพยากรของ ชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ เชิงสร้างสรรค์ รวมถึงรัฐที่ประกอบรวมกันเป็นการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ที่ทำให้ชุมชนรู้สึกได้รับประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้านราคามีอัตราค่าบริการการท่องเที่ยวที่ เหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจและกลไกตลาดโดยมีราคาให้ นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้บริการที่แตกต่างกันไปตามความต้องการ และภาวะทางเศรษฐกิจ โดยชุมชนสามารถร่วมกันกำหนดราคา ได้แต่ก็ควรมีการกำหนดราคาและตรวจสอบราคาจากหน่วยงาน ภาครัฐได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา งามประภาสม (2563) เรื่อง แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมทาง การตลาดสำหรับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านแม่หลวง อำเภอแม่เมะ จังหวัด ลำปาง ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรมีช่องทางการจำหน่าย โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้สามารถให้ นักท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่ายตามเพจสื่อออนไลน์ต่างๆ ควรมีการ รวมกลุ่มชุมชนเพื่อทำช่องทางการจัดจำหน่ายให้ครอบคลุมและ ทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนก บุญศักดิ์ (2565) กล่าว ว่าการเพิ่มช่องทางออนไลน์จะทำให้ชุมชนมีโอกาสเพิ่มขึ้น ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการส่งเสริมกิจกรรม เทศกาล ประจำปีทุกปี มีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ และเกิดความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กัมปนาท เพชรแก้ว (2560) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์มีส่วนทำให้นักท่องเที่ยวอยากท่องเที่ยว มากขึ้น ด้านกระบวนการ จังหวัด จันทบุรีเป็นจังหวัดของการท่องเที่ยวจึงมีรูปแบบการให้บริการที่ ชัดเจน มีพื้นที่ชุมชนเพื่อนำเสนอกิจกรรมท้องถิ่น แต่ควรมีการ ขนส่งที่มีมาตรฐานมากขึ้น ด้านบุคลากร พนักงานมีมนุษย์ สัมพันธ์ดี ยิ้มแย้ม มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีการนำความรู้ใหม่มาพัฒนาบุคลากรรุ่นเก่า มีความรู้ในการ ให้บริการเป็นอย่างดี ควรมีการพัฒนาภาคีเครือข่ายในการให้บริการ แนะนำ เชิญชวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัย เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา (2561) กล่าวว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประสบการณ์ให้ นักท่องเที่ยวได้ ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นด้วย ด้านลักษณะทางกายภาพ มีเอกลักษณ์เฉพาะ การสร้างเรื่องราว ให้เกิดความน่าสนใจ ปรับสภาพพื้นที่ที่นักท่องเที่ยวให้มีความ เหมาะสมสะดวกสบาย ให้เข้าถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวกับ

เอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ให้ประสบการณ์กับนักท่องเที่ยว และสร้างแรงจูงใจและพฤติกรรมในการเดินทางมาท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี จากกลยุทธ์เชิงรุกประกอบด้วยโดยการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลักดันยกระดับเทศกาลประเพณีในท้องถิ่นให้มีความยิ่งใหญ่ระดับประเทศ รวมถึงการลงทุนเพื่อส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวได้เชื่อมโยงกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธศักดิ์ สุภสร (2560) ที่กล่าวว่า กลไกการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยมุ่งสู่ยุค 4.0 จากนี้ จะมุ่งสู่การตลาดสมัยใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทำการทำงานกับเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการรับส่งข่าวสารที่ทันสมัยรวดเร็ว ด้านกลยุทธ์เชิงป้องกัน โดยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ส่งเสริมปลูกจิตสำนึกในเรื่องเอกลักษณ์และคุณค่าวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ อนันต์ คติยะจันทร์ (2564) ทาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นฐานรากพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย ในด้านกลยุทธ์เชิงแก้ไข โดยการเพิ่มสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็น การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทิศ ทาหอม (2558) ทาวิจัยเรื่อง ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนบ้านตามาจังหวัดบุรีรัมย์ และกลยุทธ์เชิงรับ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยส่งเสริมการตลาด การวางแผนการจัดทำปฏิทินเทศกาล เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กำหนดวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิศักดิ์ คู่กระสังข์ (2561) เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากวรรณกรรมพื้นบ้าน ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้กำหนดวางแผนการเดินทางมาท่องเที่ยวได้

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน และพัฒนาทักษะองค์ความรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

2. ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หรือหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรอิสระ ในจังหวัดจันทบุรี ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการทุกด้าน

3. ส่งเสริมเส้นทางกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้มีรูปแบบที่ชัดเจน กำหนดปฏิทิน ฤดูกาล เทศกาลที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี อาหารในพื้นที่ และทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

4. หน่วยงานภาครัฐควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่นในการรวบรวมองค์ความรู้ด้าน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และพัฒนากิจกรรมหลักสูตรเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. นักวิจัย และผู้ที่สนใจในการทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดจันทบุรี ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นที่อาจจะมีส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัจจัยด้านทัศนคติ หรือปัจจัยด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

2. สร้างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละจังหวัด

3. ศึกษาเปรียบเทียบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จังหวัดอื่นในประเทศไทย ที่มีสภาพปัจจัยภายในและภายนอกที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างรูปแบบกลยุทธ์ทางการตลาดบริการ

4. ควรวิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ตามศักยภาพของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

## เอกสารอ้างอิง

- [1] กนก บุญศักดิ์. (2565). การศึกษากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนสุขสมบูรณ์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 16(1), 80-91.
- [2] กนกวรรณ ศิลสว่าง. (2562). แนวทางพัฒนาส่วนประสมการตลาด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*, 6(2), 131-146.
- [3] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3*. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://anyflip.com/zzfck/kiel/basic>.
- [4] กัมปนาท เพชรแก้ว. (2560). *การให้ความหมายและกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กรณีศึกษา วัดขนอน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี*. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2565. จาก [ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1626/1/57602329.pdf](https://thesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1626/1/57602329.pdf).
- [5] จุฑาธิปต์ จันทร์เอียด. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และความหลากหลายของทรัพยากรทางธรรมชาติในพื้นที่ เกาะสุกร อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง. *วารสารกระแสวัฒนธรรม*, 20(38), 66-80
- [6] เบญจมาภรณ์ ชำนาญฉา. (2561). การท่องเที่ยวเชิงอาหาร: ศักยภาพและความได้เปรียบของประเทศไทย. *สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*, 24(1), 103-116.
- [7] ปวีณา งามประภาสสม. (2563). แนวทางการพัฒนากลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษาชุมชนท่องเที่ยวบ้านเมาะหลวง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 22(2), 115-126.
- [8] มติชนออนไลน์. (2561). *ททท.จัด 7 คัมภีร์ Go Local บุคครึ่งหลังปี 61 ต่อยอด 4 เดือนแรก 55 เมืองรองโกย 8 หมื่นล้าน*. สืบค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2565, จาก [https://www.matichon.co.th/publicize/news\\_1018615](https://www.matichon.co.th/publicize/news_1018615).
- [9] รพีพรรณ จันทับและ ลินจง โพชาริ. (2559). ปัจจัยด้านอัตลักษณ์ทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวหมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 5(1), 48-59.
- [10] รัมภรดา สารอุป. (2564). การศึกษาความพึงพอใจแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือนซ้ำ ณ บ่อน้ำพุร้อนฝาง อุทยานแห่งชาติดอยฟ้าห่มปก จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*, 7(1), 136-146.
- [11] สาธิญา รุ่งพิพัฒน์พงศ์. (2558). องค์ประกอบของความยั่งยืนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ : กรณีศึกษา ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 11(2), 115-140.
- [12] สุภางค์ จันทวานิช. (2559). *วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [13] อนันต์ คติยะจันทร์. (2564). การพัฒนาทุนทางวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นฐานรากพื้นที่ชายแดนไทย จังหวัดหนองคาย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรคน*, 8(1), 188-200.
- [14] อภิศักดิ์ คู่กระสังข์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จากวรรณกรรมพื้นบ้าน. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 309-321.
- [15] อิศระพงษ์ พลธานี และอุมาพร บุญเพชรแก้ว. (2561). การศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเกาะเต่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 38(5), 18-39.
- [16] อุทิศ ทาหอม. (2558). ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ชุมชนบ้านตามา จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารวิทยาการจัดการสิ่งแวดล้อม*, 11(2), 57-70.
- [17] Chugh, S., R. (2018). *Creative Tourism: An Endogenous Approach to Developing Culturally and Environmentally Sustainable Tourism*. *International Journal of Hospitality & Tourism Systems*, 11(1), 60-66.



- [18] Pawaskar, P., & Goel, M. (2014). A conceptual model: Multisensory marketing and destination branding. *Procedia Economics and Finance*, 11, 255–267.
- [19] Richards, G. and Wilson, J.(2006) Developing creativity in tourist experiences: a solution to the serial reproduction of culture?. *Tourism Management*, 27, 1408-1413.
- [20] Richards, G., & Raymond, C. (2000) . *Creative Tourism*. Retrieved July 6th, 2022 , from [https://www.academia.edu/1785786/Creative\\_Tourism\\_Richards\\_and\\_Raymond\\_2000](https://www.academia.edu/1785786/Creative_Tourism_Richards_and_Raymond_2000).
- [21] Wisudthiluck Suddan et al. (2011). *Creative tourism model*. Funded by General Designated Areas for Sustainable Tourism. Retrieved July 6th, 2022, from <http://doc.qa.tu.ac.th>.

## แนวทางคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมจากจำนวนประโยคซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

### GUIDELINES FOR COPYRIGHT PROTECTION IN MUSICAL FROM THE NUMBER OF REPEATED SENTENCES AGAINST COPYRIGHT INFRINGEMENT IN THAI COUNTRY SONGS

ปิยเกียรติ สาวิกันย์<sup>1\*</sup>, จักรินทร์ สมมติ<sup>2</sup> และ สายชล ดวงแก้ว<sup>3</sup>  
PIYAKIAT SAWIGUN<sup>1\*</sup>, JACKARIN SOMATI<sup>2</sup> and SAICHOL DOUNGKAW<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ เกิดจากปัญหาการกำหนดขอบเขตเพื่อใช้พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นจากการประพันธ์เพลงที่มีจำนวนประโยคซ้ำในงานดนตรีกรรมว่าควรจะมีในระดับใดจึงจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้งจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติในเรื่องดังกล่าว

ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนประโยคซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมของบทเพลงลูกทุ่งไทย 2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนประโยคซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมของบทเพลงลูกทุ่งไทย 3) ศึกษาแนวทางที่ใช้ในการกำหนดจำนวนประโยคซ้ำที่ดีและเหมาะสมต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมของเพลงลูกทุ่งไทย ข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ผู้ที่เป็นนักร้องนักดนตรีนักประพันธ์อาชีพและบุคลากรในเพลงลูกทุ่งไทย ณ ปัจจุบัน จำนวน 250 คน กลุ่มตัวอย่าง 152 คน โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เก็บข้อมูลระหว่าง พฤษภาคม 2565 ถึง มีนาคม 2566 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. วงดนตรีลูกทุ่งไทยเริ่มมีการก่อตั้งมาประมาณ 40 ถึง 60 ปี การสร้างสรรค์ดนตรีลูกทุ่งไทยมักจะมาจากการขึ้นขอบบทเพลงใดๆ และผู้ประพันธ์จะนำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ แต่บางเพลงมีการใช้เนื้อเก่าทำนองเดิมหรือเนื้อเดิมทำนองใหม่จนคนไม่สามารถจำทำนองเก่าๆ ได้หรือจำต้นฉบับไม่ได้

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย พบว่า จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปส่วนมากเป็นชายจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ชาย อายุน้อยกว่า 31 ปี 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และระหว่าง 36 – 40 ปี 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 การศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป 76 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระยะเวลาการเป็นศิลปินเพลงลูกทุ่ง น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 จำนวนอัลบั้มที่นำเสนอสู่สาธารณชน จำนวน 1 อัลบั้ม จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 94.0 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

<sup>1</sup> อาจารย์ คณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, Lecturer, Faculty of law and politics, Rattanaabundit University.

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์และการปกครอง มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, Assistant professor, Faculty of law and politics, Rattanaabundit University.

<sup>3</sup> อาจารย์ คณะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต, Lecturer, Faculty of Creative Industry, Rattanaabundit University.

\* Corresponding Author, Email: piyakiat\_s@rbac.ac.th

3. แนวทางที่ใช้ในการกำหนดจำนวนประโยคคำที่ดีและเหมาะสม จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 32 โดยเพิ่มอนุมาตรา (9) ให้บัญญัติเพิ่มว่า “การทำซ้ำ ดัดแปลง นำแสดงออก ซึ่งบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำให้ปรากฏ ของประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในลำดับคอร์ด และโน้ตที่ไม่มีความสำคัญอันเกิดขึ้นโดยบังเอิญ ที่มีได้เกิดจากความตั้งใจของผู้สร้างสรรค์ ที่มีประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันไม่เกินร้อยละ 30 หรือไม่เกิน 5 ประโยค หรือ 20 คำ จากในงานดนตรีกรรมเดิม” เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อผู้สร้างสรรค์ที่เกิดจากความบังเอิญของคอร์ด โน้ต หรือจังหวะ ดนตรีที่เป็นสามัญ จากความบังเอิญของพยัญชนะไทยมี 44 ตัว 21 เสียง สระมี 21 รูป 32

**คำสำคัญ :** ลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรม ; จำนวนประโยคคำซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ ; บทเพลงลูกทุ่งไทย

## ABSTRACT

This research paper is due to the problem of setting boundaries for trials arising from the number of repeated sentences in a musical instrument, whether they should be copyright infringement or not, and whether they are protected under copyright law. There is currently no law on such matters.

The purposes of the study were 1) to study the current state of the number of sentences per copyright violation in the music of Thai country songs, 2) to study the factors related to the number of duplicate sentences per copyright violation in the music of Thai country songs. 3) to Study the guidelines used to determine the number of good and appropriate word sentences for the elimination of copyright infringement in the music of Thai country songs. Qualitative information is available to 5 qualified individuals selected specifically. The quantitative information is: 250 singers, musicians, professional writers and staff in Thai country songs, 152 samples using Craigsie and Morgan's data from May 2565 to March 2023, analyzed the data with descriptive statistics such as frequency, percentage, average, standard deviation, and content analysis. Research results showed that

1. Thai country songs Band was established about 40 to 60 years ago. The creation of Thai country songs. music is usually from liking any song and the author uses it as an inspiration. But the old or new lyrics are used so that people cannot remember the old songs or the original.

2. Factors related to the number of duplicates for the elimination of copyright infringement in music under the Copyright Act B.E. 2537, found that 95 men or 62.5 percent, 38 men under the age of 31, 25.0 percent, and 38 women between 36 and 40 years, 25.0 percent.0 education, 76 bachelor's degrees or 50.0% or 114 students or 75.0% of the total number of albums presented to the public, 143 students or 94.0% on average.  $44.37\% (\bar{x}) = 3.56 (SD) = 0.64$ , the opinion is high.

3. Guidelines used to determine the number of good and appropriate word sentences. Therefore, the Copyright Act B.E. 2537 Section 32 should be amended by adding subsection (9) to add "replication, modification, expression, part of work or cut or make the appearance of sentences, words, rhythm." And repeat music, which is similar in the order of chords and unimportant notes that happen by accident, not by the intention of the creator, with sentences, words, rhythms. And music repeats no more than 30% or no more than 5 sentences or 20 words from the original music event" to ensure fair treatment of creators caused by chance of chord notes or common music rhythm. From the coincidence of Thai consonants, there are 44 sounds, 21 vowels, 21 vowels, 32 shapes.

**Keywords:** Copyright To Music ; The Number Of Repeated Sentences Against Copyright Infringement ; Thai Country Songs



## บทนำ

อุตสาหกรรมดนตรีประกอบด้วยงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทต่าง ๆ ด้วยกันและมีความซับซ้อนเพราะมีบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากจึงก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวแห่งสิทธิที่อยู่เสมอซึ่งอยู่ภายใต้การรับรองและคุ้มครองความเป็นเจ้าของงานลิขสิทธิ์ อย่างไรก็ตาม การรับรู้และความเข้าใจในสิทธิย่อมเป็นที่มาของความขัดแย้งในผลประโยชน์อันได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในอุตสาหกรรมดนตรีและการใช้สิทธิกับการตีความเพื่อบังคับใช้สิทธิดังกล่าว โดยอาศัยนิติสัมพันธ์ในลักษณะของรูปแบบสัญญาต่างๆ เช่น ในลักษณะกรณีสัญญาจ้างแรงงาน จ้างทำของ หรือตามคำสั่งหน่วยงานของรัฐ โอนลิขสิทธิ์อนุญาตให้ใช้สิทธิ ฯลฯ ปัญหาการพิสูจน์ความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในอุตสาหกรรมดนตรี, ปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธินักแสดง, ปัญหาการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมในสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในอุตสาหกรรมดนตรี ปัญหาการวินิจฉัยคำซ้ำ และประโยคซ้ำในบทประพันธ์ประเภทงานดนตรีกรรม เป็นต้น ซึ่งข้อเท็จจริงในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ยังไม่ครอบคลุมหรือแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ครบถ้วน เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมดนตรีได้ใช้หลักของเสรีภาพในการทำสัญญามากำหนดความสัมพันธ์ยกเว้นบทบัญญัติตามกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นผลทำให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์และเจ้าของลิขสิทธิ์ในอุตสาหกรรมดนตรียังไม่ได้รับความคุ้มครองได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น สมควรแก้ไขบทบัญญัติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นเหตุของปัญหาที่สำคัญที่คณะผู้วิจัยต้องการศึกษา คือ การกำหนดจำนวนคำและประโยคที่จะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ในบทประพันธ์ในงานดนตรีกรรมควรมีจำนวนประโยค และคำก็คำก็ยังไม่มีความชัดเจนที่เป็นบรรทัดฐานของศิลปินทั่วประเทศ และบัญญัติเป็นกฎหมายที่ชัดเจน ส่วนในเพลงที่เกิดขึ้นในสหราชอาณาจักรในการสุ่มตัวอย่างเพลง (Music sampling) สะท้อนให้เห็นปัญหาการ Remix เพลงที่มีความสับสนเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในเรื่องของการสุ่มตัวอย่างเพลงเนื่องจากมีคำแนะนำทางกฎหมายที่น้อยมาก และยังไม่ปรากฏคำวินิจฉัยของศาลโดยยังคงเป็นเรื่องที่ไม่รู้จักในทางกฎหมายมากนัก (Julie Ewald, , Dr. Paul G Oliver. Cit, p2)

จึงควรศึกษาวิจัยเพื่อนำไปสู่การเสนอแนะให้ปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดขอบเขตเพื่อใช้พิจารณาคดีที่เกิดขึ้นจากการประพันธ์เพลงที่มีจำนวนประโยคซ้ำงานดนตรีกรรมใน

ระดับใดจึงจะเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ รวมทั้ง จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ด้วย เพื่อให้การตีความบทบัญญัติมาตรา 32 วรรคแรกแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2558) ให้ครอบคลุมถึงการประพันธ์ดนตรีลูกทุ่งไทยที่มีประโยคซ้ำ โดยให้ศาลคำนึงถึงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้งาน รวมถึงการใช้งานดังกล่าวไม่มีลักษณะทางการค้าหรือไม่แสวงหาผลกำไรเพื่อการศึกษา ลักษณะของงานที่มีลิขสิทธิ์ จำนวนและสาระสำคัญของส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่มีลิขสิทธิ์โดยรวม และผลกระทบของการใช้ประโยชน์ทางการตลาดที่อาจเกิดขึ้น หรือมูลค่าของงานที่มีลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีต่อไปในอนาคต (ธีรวัชร แสงไชย, 2562 : บทคัดย่อ)

ดังนั้น จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยทั้งสามในฐานะเป็นผู้บรรยายในวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายนิติกรรมสัญญา วิชาด้านดนตรีกรรม และดุริยางคศิลป์ จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาเหล่านี้ ซึ่งหากได้ทำการศึกษาวิจัยในปัญหาเหล่านี้แล้วจะเกิดผลดีในอันที่จะทราบสาเหตุของปัญหาและการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีกรรม และศิลปินนักร้องนักดนตรีต่อปัญหาดังกล่าว ในอันที่จะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เห็นภาพเพื่อที่จะนำไปต่อยอดในการส่งเสริมความมั่นคงและความเชื่อมั่นและเข้มแข็ง ให้ศิลปินลูกทุ่งไทยมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นส่วนร่วมในสังคมแห่งหนึ่งในอนาคตที่จะสร้างสรรค์ผลงานออกสู่สาธารณชนให้ได้รับสุนทรียภาพด้านดนตรีกรรมต่อไป

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนประโยค คำซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนประโยค คำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางที่ใช้ในการกำหนดจำนวนประโยคซ้ำที่ดีและเหมาะสมต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การให้ข้อมูลสำคัญของการศึกษาสภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนประโยคและคำซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย คือ ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือผู้แทน อาจารย์ผู้สอนวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของคณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ อัยการแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญา คณะบดีคณะอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ หรือดุริยางคศิลป์ในมหาวิทยาลัย หรือผู้แทน บุคคลด้านเพลงลูกทุ่งไทย และเพลงเพื่อชีวิต ตัวแทนศิลปินเพลงลูกทุ่ง และศิลปินเพื่อชีวิต ซึ่งเลือกมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนประโยคและคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ประกอบด้วยผู้ที่เป็นนักร้องนักดนตรีนักประพันธ์อาชีพและบุคลากรในเพลงลูกทุ่งไทย ณ ปัจจุบัน จำนวน 250 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เป็นนักร้องอาชีพในเพลงลูกทุ่งไทย จำนวน 152 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1987, pp. 697-710) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนประโยคและคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษา สภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในสภาพที่เป็นจริงสำหรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแบบสอบถาม โดยมีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงศิลปิน ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ซึ่ง มีวิธีการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือมี ดังนี้ 1.1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 1.2) วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิดเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย 1.3) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างตามกรอบที่กำหนดในข้อ 1.2 และ 1.4) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และการใช้ภาษา (Content Validity)

ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย

2. แบบสอบถามซึ่งประกอบไปด้วย 2 ส่วน ดังนี้ 2.1) ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 2.2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย โดยมีแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม คือ 2.1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ซึ่งได้มีการศึกษามาแล้ว 2.2) แบบสอบถามมีลักษณะของการประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักการของ Likert โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 5 หมายถึงมากที่สุด 4 หมายถึงมาก 3 หมายถึงปานกลาง 2 หมายถึงน้อย และ 1 หมายถึงน้อยที่สุด 2.3) นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และการใช้ภาษา (Content Validity) โดยทำการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.50 2.4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และการใช้ภาษาแล้ว มาทำการปรับปรุง และแก้ไข 2.5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในสภาพที่เป็นจริงสำหรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้นี้มาทำการสังเคราะห์และเรียบเรียง

ส่วนการศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้เป็นนักร้องลูกทุ่งไทยอาชีพ โดย 2.1) จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมซองให้ส่งกลับ, 2.2) ตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูล

## การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันของการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ในปัจจุบันเพื่อให้ได้ข้อมูลในสภาพที่เป็นจริงสำหรับใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แล้วนำมาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์และเรียบเรียงในรูปแบบพรรณนาโวหาร

2. แบบสอบถามปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย นั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

2.1 ทำการแปลความหมายของข้อมูลโดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อใช้ในการแปลความหมายทั้งรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย คือ 1) คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด 2) คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึงระดับมาก 3) คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึงระดับปานกลาง 4) คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึงระดับน้อย 5) คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึงระดับน้อยที่สุด 2.2) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย

(Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบพรรณนาความเรียง

สรุป คณะผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากนั้นนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบพรรณนาความเรียง

## สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริงของการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า 1) วงดนตรีลูกทุ่งไทยเริ่มมีการก่อตั้งมาประมาณ 40 ถึง 60 ปี ปัจจุบันมีการบริหารจัดการโดยจัดหาสมาชิกนักร้อง นักดนตรี บริหารจัดการความเรียบร้อยของบุคลากรภายในวง ด้านการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องดนตรี การจัดการบริหารเป็นไปในทิศทางเชิงอนุรักษ์สืบสาน และเน้นความเป็นไทยแต่ปัจจุบันการขยายเพลงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าเดิมจากที่ชายเทปก็เปลี่ยนเป็นชายเพลงในยูทูปแทน 2) การกำหนดจำนวนประโยคและค่าเช่าต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมนั้นเห็นว่ามีการใช้ประโยคและค่าเช่า แต่ด้านของทำนองอาจมีความแตกต่าง 3) มีปัญหาข้อกฎหมายจากการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายลิขสิทธิ์ไปละเมิดสิทธิของผู้ประพันธ์เพลงเกี่ยวกับค่าเช่าในปัจจุบัน การสร้างสรรค์มักจะมาจากการชื่นชอบบทเพลงใดที่ผู้ประพันธ์นำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ จนคนไม่สามารถจำทำนองเก่าๆ ได้หรือจำต้นฉบับไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้ จะเป็นการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายลิขสิทธิ์ ไปละเมิดสิทธิของผู้ประพันธ์เพลงเกี่ยวกับประโยค และค่าเช่าในบทเพลง

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าเช่าต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทยซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ - ชาย	95	62.5
- หญิง	57	37.5
<b>รวม</b>	<b>152</b>	<b>100.0</b>
อายุ - น้อยกว่า 31 ปี	38	25.0
- ระหว่าง 31 – 35 ปี	19	12.5
- ระหว่าง 36 – 40 ปี	38	25.0
- ระหว่าง 41 – 45 ปี	19	12.5
- ระหว่าง 46 – 50 ปี	19	12.5
- ตั้งแต่ 51 ขึ้นไป	19	12.5
<b>รวม</b>	<b>152</b>	<b>100.0</b>
การศึกษา ประถมศึกษา	0	0.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย	38	25.0
ปริญญาตรี	76	50.0
ปริญญาโท	38	25.0
ปริญญาเอก	0	0.0
<b>รวม</b>	<b>152</b>	<b>100.0</b>
เวลาการเป็นศิลปิน น้อยกว่า 1 ปี	114	75.0
1 – 4 ปี	19	12.5
5 ปีขึ้นไป	19	12.5
<b>รวม</b>	<b>152</b>	<b>100.0</b>
จำนวนอัลบั้ม 1 อัลบั้ม	143	94.0
2 – 5 อัลบั้ม	9	6.0
6 อัลบั้มขึ้นไป	0	0.0
<b>รวม</b>	<b>152</b>	<b>100.0</b>

จากตาราง 1 จำนวน จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ชาย หญิงจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 อายุ มีอายุน้อยกว่า 31 ปี 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระหว่าง 36 – 40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ระหว่าง 41 – 45 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระหว่าง 46 – 50 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป 12.5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 การศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช/ปวส จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ปริญญาตรีขึ้นไป 76 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ระยะเวลาการเป็นศิลปินเพลงลูกทุ่ง น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ตั้งแต่ 1 – 4 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 12.5 และ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 จำนวนอัลบั้มที่นำเสนอสู่สาธารณชน จำนวน 1 อัลบั้ม จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 94.0 จำนวน 2 – 5 อัลบั้ม จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าซ้ำ	( $\bar{x}$ )	(SD)	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการบังคับใช้กฎหมาย	3.24	0.67	ปานกลาง	3
2. ด้านพฤติกรรมของนักร้องนักดนตรีลูกทุ่งไทย	3.26	0.68	ปานกลาง	2
3. ด้านอุดมการณ์นักร้องนักดนตรีลูกทุ่งไทย	4.19	0.59	มาก	1
<b>รวม</b>	<b>3.56</b>	<b>0.64</b>	<b>มาก</b>	

จากตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ( $\bar{x}$ ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ต่อปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนค่าซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยรวม ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.64 แสดงว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ปัญหาด้านอุดมการณ์นักร้องนักดนตรีลูกทุ่งไทยอยู่ในระดับมาก ด้านพฤติกรรมของนักร้องนักดนตรีลูกทุ่งไทย และด้านการบังคับใช้กฎหมายอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

**3 แนวทางที่ใช้ในการกำหนดจำนวนประโยคและค่าซ้ำที่ดีและเหมาะสมต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทยซึ่งเป็นส่วนของปัญหาข้อกฎหมายที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า**

3.1 กฎหมายลิขสิทธิ์ที่ใช้บังคับในปัจจุบันตลอดจนแนวคำวินิจฉัยของศาลในกรณีการกำหนดจำนวนค่าซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทย ควรคำนึงถึงเจตนาของผู้แต่งมากกว่าการมองที่ค่าซ้ำในการนำมาใช้ในการสื่อสารของประโยคในบทเพลง ในกรณีจะใช้ค่าซ้ำควรคำนึงถึงประโยชน์และการสื่อสารมองคนแต่งมากกว่าการเจาะจงไปที่ค่าแต่ละคำทำนองก็ทำนอง การกำหนดค่าเป็นแต่การกำหนดโดยเบื้องต้นแต่ต้องดูกับสิ่งอื่นมา

ประกอบกันด้วยทำนองเนื้อร้องคล้ายกันหรือไม่ด้วย จึงไม่ควรมีคำซ้ำเกินร้อยละ 30 เพราะการสร้างสรรคผลงานเพลงเป็นการสร้างสรรค์ผลงานจากแรงบันดาลใจจึงอาจมีความคล้ายกันบ้างไม่มากนักน้อยจึงควรให้มองที่เจตนาของผู้แต่งด้วย ทั้งเพลงไทยและเพลงลูกทุ่งควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ในด้านแง่มุมของการต่อยอดของการพัฒนา และบริษัทเพลงหลายบริษัททำให้การบริหารจัดการในการเผยแพร่ค่อนข้างซับซ้อน แต่หากเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการตั้งใจควรมีบทลงโทษที่ชัดเจนเช่นกัน บทลงโทษค่าปรับให้ทำจริงจึงให้มีอัตราโทษสูง

3.2 ควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายโดยต้องเอาคำพิพากษาศาลมาเทียบเคียง และนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ไว้ตาม มาตรา 15 ที่มีสิทธิแต่ผู้เดียวในการ ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เช่าต้นฉบับ หรือสำเนา ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิของตน โดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างไรหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขันโดยไม่เป็นธรรมไม่ได้ อีกทั้งต้องเคารพสิทธิทางธรรมของผู้สร้างสรรค์

3.3 ถ้าจะทำให้บทเพลงลูกทุ่งไทยมีชื่อเสียงมีการพัฒนาด้านวัฒนธรรมการดนตรีสู่สากลโลกได้ภาครัฐบาลกับภาคเอกชนควรจะต้องมีการมีบทบาทในการสนับสนุนและแก้ไขปรับปรุงในเรื่องการช่วยในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในประเทศไทยและต่างประเทศเป็นการส่งเสริมการตลาดของเพลงลูกทุ่งไปในตัว สร้างการตลาดเชิงรุกการ สนับสนุนให้มีการนำศิลปินไปแสดงในต่างประเทศบ่อยๆ วัฒนธรรมของไทยควรมีความสวยงาม และที่สำคัญดนตรีก็ต้องพัฒนาตามไปด้วย และการตลาดเชิงรับ คือการรับรู้และสนับสนุนผู้ผลิต เอื้อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคคลผู้สร้างสรรค์ผลงานอย่างจริงจังและจริงจัง มีสวัสดิการภาครัฐ และบรรจุให้เป็นวิชาชีพ ต้องทำให้สากลเข้าใจวิถีไทยเสียก่อน ดนตรีค่อยตามมาทีหลัง รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณและการจัดงานในกิจกรรมต่างๆ เช่น สนับสนุนให้มีบทเพลงลูกทุ่งในบทหนังละครเหมือนหนังอินเดีย หรือปรากฏสื่อทางอ้อมเช่นโฆษณาสินค้าในโทรทัศน์ ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมควรไปเน้นย้ำในเรื่องเหล่านี้

3.4 ผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงควรตระหนักถึงจรรยาบรรณนักแต่งเพลงไม่ละเมิดลิขสิทธิ์บทเพลงของผู้อื่น คำซ้ำสามารถใช้ได้ในกรณีนำเพลงมาเป็นตัวอย่างยกประโยชน์มาเป็นประโยชน์แทนการกำหนดค่าแต่ไม่ควรนำมาทั้งหมด เคารพงานของผู้อื่น ต้องการกำหนดจำนวนคำซ้ำแก้ไขกฎหมายโดยตราเป็น

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. .... ออกกฎกระทรวงใหม่ให้สอดคล้องกัน วางระเบียบแนวทางของกรมทรัพย์สินทางปัญญาให้สอดคล้องกัน เพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน

## อภิปรายผลการวิจัย

1 สภาพปัจจุบันอันเป็นปัญหาข้อเท็จจริงของการกำหนดจำนวนคำซ้ำต่อการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทยที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.1 วงดนตรีลูกทุ่งไทยเริ่มมีการก่อตั้งมาประมาณ 40 ถึง 60 ปี ปัจจุบันมีการบริหารจัดการโดยจัดหาสมาชิกนักร้อง นักดนตรี บริหารจัดการความเรียบร้อยของบุคลากรภายในวง ด้านการดูแลรักษาสตูดิโอเครื่องดนตรี การจัดการบริหารเป็นไปในทิศทางเชิงอนุรักษ์สืบสาน และเน้นความเป็นไทยแต่ปัจจุบันการขายเพลงได้มีการเปลี่ยนแปลงไปกว่าเดิมจากที่ขายเทปก็เปลี่ยนเป็นขายเพลงในยูทูปแทนตามแนวทางของแต่ละบริษัทผู้ผลิตศิลปิน สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของ วีระบำรุงศรี (2558, บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่อง การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งในประเทศไทย พบว่า วิธีการบริหารและการจัดการมีวิธีการบริหารแบบ 4 M ดังนี้คือ 1. ด้านบุคลากร 1) คัดเลือกจากการชักชวน 2) การรับสมัคร 2. ด้านการบริหารการเงิน มีวิธีการบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารในรูปแบบของบริษัท และหลักการบริการโดยมีอำนาจเด็ดขาดอยู่ที่ศิลปินเจ้าของวงดนตรี 3. กระบวนการบริหารจัดการอุปกรณ์ เครื่องมือ และ 4. การบริหารจัดการภายในวงดนตรีทุกวงเป็นการกระจายอำนาจในการควบคุมดูแล โดยศิลปินเจ้าของวงดนตรีจะเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการต่างๆ ผ่านการประชุม ลงมติ และถ่ายทอดสู่บุคลากรต่างๆ ของวงดนตรีลูกทุ่ง

1.2 จำนวนประโยคและคำซ้ำในงานดนตรีกรรมในบทเพลงลูกทุ่งไทยนั้นมีการใช้ประโยคและคำซ้ำได้ แต่ทำนองควรมีความแตกต่าง ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของบทเพลงนั้นๆ ประโยคที่เหมือนกันทำนองที่เหมือนกัน 7 ตัวโน้ตติดกัน หากจะการคิดสร้างสรรค์ควรเป็นปัจเจกเอกลักษณ์ของผู้ประพันธ์เพลงนั้น แต่ถ้านำเพลงที่เคยดังมาแล้วในอดีตมาต่อยอด แต่ประโยค วลี คำเดียวกันก็ไม่เหมาะสม ซ้ำได้บ้างแต่ไม่ควรมากเกินไป เช่น ถึงจะซ้ำก็ไม่ควรเกินร้อยละ 30 โดย

เทียบเคียงกับลิขสิทธิ์ประเภทวรรณกรรมที่ไม่เกิน ร้อยละ 15 สอดคล้องกับแนวการศึกษาของ ออร์ลีนิ ชาวเล็ค (2563, หน้า 5 – 6) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการดัดแปลงงานดนตรีกรรม ศักยภาพ cover เพลงเปรียบเทียบกับงานสร้างสรรค์สืบเนื่อง (Derivative Works) และงานแปลงรูป(Transformative Works) การ cover เพลงโดยการนำเพลงของนักร้องหรือศิลปินที่ชื่นชอบมาร้องใหม่ พบว่า หากการดัดแปลงงาน cover เพลงใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานเพียงพอและมากกว่างานต้นฉบับอีกทั้งทำให้วัตถุประสงค์ของงานเปลี่ยนแปลงไปจากงานเพลงต้นฉบับอันเป็นงานแปลงรูป งานแปลงรูปดังกล่าวเป็นการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ชิ้นใหม่อีกงานหนึ่ง ผู้ cover เพลงจึงเป็นผู้สร้างสรรค์

1.3 การสร้างสรรค์ดนตรีลูกทุ่งไทยมักจะมาจากการชื่นชอบบทเพลงใดๆ และผู้ประพันธ์จะนำมาใช้เป็นแรงบันดาลใจ แต่มีการใช้เนื้อเก่าทำนองเดิมหรือเนื้อเดิมทำนองใหม่จนคนไม่สามารถจำทำนองเก่าๆ ได้หรือจำต้นฉบับไม่ได้ ลักษณะเช่นนี้จะเป็นการใช้ช่องโหว่ของกฎหมายลิขสิทธิ์ ไปละเมิดสิทธิของผู้ประพันธ์เพลงเกี่ยวกับคำซ้ำในบทเพลง จึงไม่มีคำซ้ำเกินร้อยละ 30 สอดคล้องกับแนวการศึกษาของ ออร์ลีนิ ชาวเล็ค (2563, หน้า 5 – 6) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการดัดแปลงงานดนตรีกรรม ศักยภาพ cover เพลงเปรียบเทียบกับงานสร้างสรรค์สืบเนื่อง (Derivative Works) และ งาน แปลง รูป (Transformative Works) การ cover เพลง พบว่า การ cover เพลงนั้นผู้ cover ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงาน ความวิริยะอุตสาหะ และทักษะในการทำผลงานเพลง ซึ่งผู้ cover เพลงเป็นผู้ทำให้เกิดงานดนตรีกรรมโดยการดัดแปลงงานมาจากเจ้าของลิขสิทธิ์เดิม ดังนั้น ผู้ cover จึงเป็นผู้สร้างสรรค์ตามนิยามความหมายในมาตรา 4 และสอดคล้องกับแนวการศึกษาของ Julie Edwald, Dr. Paul G Oliver ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสุ่มตัวอย่างเพลง ซึ่งชี้ให้เห็นปัญหาของการ Remix เพลงที่เกิดขึ้นในสหราชอาณาจักรโดยการใช้แบบสอบถามนักเรียนทั้ง 66 คน ชาย 60% หญิง 40% ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 56% อยู่ระหว่างอายุ 18-24 ปี ในขณะที่ 38% มีอายุมากกว่า ซึ่งผลจากการทำวิจัยชี้ให้เห็นตัวชี้วัดความคิดเห็นในการสุ่มตัวอย่างเพลง (Music sampling) ที่สะท้อนให้เห็นปัญหาการ Remix เพลงที่มีผลต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ของสหราชอาณาจักรโดยตรงที่มีความสับสนเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในเรื่องของการสุ่มตัวอย่างเพลงเนื่องจากมีคำแนะนำทางกฎหมายที่น้อยมาก และยังไม่ปรากฏคำวินิจฉัยของศาลโดย

ยังคงเป็นเรื่องที่ไม่รู้จักในทางกฎหมายมากนัก (Julie Edwald, Dr. Paul G Oliver. Cit, p2)

**2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนประโยคและคำซ้ำต่อการจัดการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานดนตรีกรรมตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในบทเพลงลูกทุ่งไทยที่ได้มาจากแบบสอบถาม**

2.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ที่เป็นเช่นนี้เพราะตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศิลปินเพลงลูกทุ่งตลอดจนผู้ประพันธ์เพลงมีชายมากกว่าหญิงมาโดยตลอด เช่น ชาย เมืองสิงห์ ชาตรี ศรีชล ไหวพจน์ เพชรสุพรรณ สุรพล สมบัติเจริญ สังข์ทอง สีใส สายัณห์ สัญญา ยอดรัก สลักใจ ศรีคีรี ศรีประจวบ สายัณห์ นิรันดร เสรี รุ่งสว่าง เหล่านี้เป็นต้น มีอายุน้อยกว่า 31 ปี 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 36 – 40 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ที่เป็นเช่นนี้เพราะกลุ่มคนวงการศิลปินในวัยอายุ 36 – 40 ปี นั้นเป็นกลุ่มคนที่เติบโตมากับกลิ่นอายแห่งความเพื่องฟูของเพลงลูกทุ่งแนวใหม่ หรือแนวเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิตนี้มาก จึงก้าวเข้าสู่วงการเพลงด้วยแรงบันดาลใจจากแนวเพลงลูกทุ่งเพื่อชีวิตจำนวนมาก ส่วนกลุ่มมีอายุน้อยกว่า 31 ปี คือกลุ่มคนยุคปัจจุบันที่เติบโตมากับเพลงลูกทุ่งแนวหมอลำ อย่างแนวของหญิงลี ศรีจุมพล แอน อรดี สาวน้อยเพชรบ้านแพง เหล่านี้เป็นต้น ทำให้คนที่อยู่ในวัยนี้ต้องการก้าวเข้าสู่วงการเพลงลูกทุ่งแนวหมอลำประเภทนี้ การศึกษา ปริญญาตรีขึ้นไป 76 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ที่เป็นเช่นนี้เพราะคนในยุคปัจจุบันนี้ได้รับการศึกษาถึงระดับปริญญาตรีแทบจะทุกคน เนื่องจากมีระบบกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หรือ กยศ. สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียน ประกอบกับหลายสถาบันการศึกษามีหลักสูตรด้านดนตรี หรือดุริยางคศิลป์ ในระดับชั้นปริญญาตรี มีผู้สนใจเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก จึงทำให้คนที่ก้าวเข้าสู่วงการศิลปินเพลงลูกทุ่งมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีนี้จำนวนมาก ระยะเวลาการเป็นศิลปินเพลงลูกทุ่ง น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจะก้าวข้ามความสำเร็จในชีวิตศิลปินเพลงลูกทุ่งต้องมีความวิริยะอุตสาหะ สั่งสมประสบการณ์ในวงการจึงจะได้รับการสนับสนุนจากค่ายเพลงต่างๆ ให้ออกอัลบั้มจนประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นกลุ่มคนในวงการปัจจุบันซึ่งมีประสบการณ์น้อยจึงมีจำนวนมากกว่าคนมีประสบการณ์มาก จำนวนอัลบั้มที่นำเสนอสู่สาธารณชน จำนวน 1 อัลบั้ม จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 94.0 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจะก้าวข้าม



อรสิณี เชาวเลิศ (2563, หน้า 5 – 6) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหา การตัดแปลงงานดนตรีกรรม ศึกษากรณี cover เพลง เปรียบเทียบกับงานสร้างสรรค์สืบเนื่อง (Derivative Works) และงานแปลงรูป (Transformative Works) การ cover เพลง โดยการนำเพลงของนักร้องหรือศิลปินที่ชื่นชอบมาร้องใหม่ พบว่า หากการตัดแปลงงาน cover เพลงใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานเพียงพอและมากกว่างานต้นฉบับอีกทั้งทำให้วัตถุประสงค์ ของงานเปลี่ยนแปลงไปจากงานเพลงต้นฉบับอันเป็นงานแปลงรูป งานแปลงรูปดังกล่าวเป็นการสร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ขึ้นใหม่ อีกงานหนึ่งผู้ cover เพลงจึงเป็นผู้สร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ แนวการศึกษาของ อีรวีร์ แสงไชย (2562, บทคัดย่อ) ได้ ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับการทำงาน อันมีลิขสิทธิ์ประเภทดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงมาดัดแปลง โดยวิธีการ Remix พบว่า ได้มีคำพิพากษาของศาลในประเทศ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย ที่ได้ ตัดสินคดีที่เกี่ยวข้องกับการ Remix ไว้เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ยอมรับว่าผลงานดนตรีกรรมและสิ่ง บันทึกเสียงในรูปแบบของการ Remix นี้เป็นงานดัดแปลงอย่าง หนึ่งที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ และได้กำหนด หลักเกณฑ์สำหรับศาลเพื่อใช้ในการพิจารณาว่าการ Remix งาน ดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงระดับใดจึงจะเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์ รวมทั้งให้การยอมรับว่าผลงาน Remix ควรได้รับการ ยกเว้นมิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ส่วนประเทศอังกฤษก็ได้ มีความเห็นของนักวิชาการทางกฎหมายที่ให้การยอมรับผลงาน Remix ว่าควรอยู่ในรูปแบบของงานดัดแปลงและยังได้กำหนด หลักเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีที่มีการ ทำงานดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นไปใช้ ประกอบการ Remix ทั้งยังมีความเห็นทางวิชาการที่ให้การ ยอมรับว่างาน Remix อาจตกอยู่ภายใต้ข้อยกเว้นการละเมิด ลิขสิทธิ์ หากงาน Remix นั้นมีลักษณะเป็นการล้อเลียนงาน ต้นฉบับ ส่วนประเทศออสเตรเลียนั้นก็ได้มีแนวคำพิพากษาและ ความเห็นของนักวิชาการในทำนองเดียวกันกับประเทศอังกฤษ

โดยสรุป จากปัญหาข้อเท็จจริงจากการศึกษาวิจัยถึงการ กำหนดจำนวนประโยคและคำซ้ำได้ข้อค้นพบใหม่ โดยเห็นได้ว่า ไม่สอดคล้องกับกฎหมายลิขสิทธิ์ปัจจุบันที่มีอยู่ การจะวินิจฉัย ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์จากการประพันธ์เพลงที่มีประโยคและ คำซ้ำ จึงต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และลักษณะของการใช้งาน รวมถึงการใช้งานดังกล่าวไม่มีลักษณะทางการค้าหรือไม่แสวงหา

ผลกำไรเพื่อการศึกษา ลักษณะของงานที่มีลิขสิทธิ์ จำนวนและ สาระสำคัญของส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่มีลิขสิทธิ์โดยรวม และ ผลกระทบของการใช้ประโยชน์ทางการตลาดที่อาจเกิดขึ้น หรือ มูลค่าของงานที่มีลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและ สอดคล้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีต่อไปในอนาคตการค้า และสอดคล้องกับหลักของศาลสูงแห่งสหราชอาณาจักรที่ พิจารณาความแตกต่างหรือความคลึงคลึงกันระหว่างงานต้นฉบับ และงาน แปลง โดยคำนึงถึงลำดับคอร์ดหรือโครงสร้างคอร์ด ความคล้ายคลึงและระยะเวลาของวลีเสียง การตัดลอกโน้ตในเสียง ประสานของท่อนหลักของเพลง ความคล้ายคลึงกันในรูปร่างหรือ รูปทรงทางดนตรี ระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงคอร์ดหรือ โครงสร้างคอร์ด ศาลยอมรับมุมมองในการวิเคราะห์เพลงที่มี ประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันว่า ความคล้ายคลึงกันใน ลำดับคอร์ดไม่มีความสำคัญในการวิเคราะห์คอร์ดในคอร์สของทั้ง สองเพลงว่า 5 ใน 9 คอร์ดเหมือนกันทั้งคอร์ดคู่และคอร์ดเดี่ยว ซึ่งคอร์ดแรกได้แก่ คอร์ด C และคอร์ด G ซึ่งอธิบายว่าเป็นการ จับคู่ที่ดีที่สุดของคอร์ดทั้งหมด สำหรับคู่ที่สองคือ คอร์ด F และ คอร์ด C เป็นการจับคู่ที่พบมากที่สุดเป็นอันดับสองและคอร์ด สุดท้ายคือคอร์ด G ซึ่งเป็นคอร์ด พบมากที่สุดเป็นอันดับสองใน ระดับ ดังนั้น จึงได้ข้อสรุปว่าเป็นเพียงความบังเอิญที่เกิดขึ้น เท่านั้น จึงไม่ถือว่าเป็นความคล้ายคลึงที่เกิดจากเจตนาที่จะละเมิด ลิขสิทธิ์ ซึ่งจากจากแนวคำวินิจฉัยของศาลสูงในสหราชอาณาจักร ในคดีประเภทละเมิดลิขสิทธิ์จะเห็นได้ว่า แม้การใช้คอร์ดในงาน ดนตรีกรรมจะมีลักษณะที่เหมือนหรือคล้ายกับงานต้นฉบับก็ตาม แต่ถ้าเป็นการใช้คอร์ดโดยบังเอิญที่มีได้เกิดจากความตั้งใจของผู้ สร้างสรรค์แล้ว ย่อมจะเข้าลักษณะการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมที่ไม่ ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์เช่นกัน (อีรวีร์ แสงไชย, 2562 : หน้า 113)

3.3 ภาครัฐบาลกับภาคเอกชนควรจะต้องมีบทบาทใน การสนับสนุนและแก้ไขปรับปรุงในเรื่องช่วยในการเผยแพร่ต่อ สาธารณะชนทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศเป็นการส่งเสริม การตลาดของเพลงลูกทุ่งไปในตัว สร้างการตลาดเชิงรุกโดยการ สนับสนุนให้มีการนำศิลปินไปแสดงคอนเสิร์ตในต่างประเทศ บ่อยๆ ส่วนการตลาดเชิงรับ คือการรับรู้และสนับสนุนผู้ผลิต เอื้อเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคคลผู้สร้างสรรค์ผลงาน ผู้ประพันธ์เพลงอย่างจริงใจและจริงจัง มีสวัสดิการภาครัฐ และ ทำให้เป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย และ สถาบันการศึกษาต่างๆ ตลอดจนมีองค์กรวิชาชีพสาขา



ศิลปการแสดงของตนเองเข้ามากำกับดูแล รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณและการจัดงานในกิจกรรมต่างๆ เช่น สนับสนุนให้มีบทเพลงลูกทุ่งในบทหนังละคร หรือปรากฏสื่อทางอ้อมเช่นโฆษณาสินค้าในโทรทัศน์ ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมควรไปเน้นย้ำในเรื่องเหล่านี้

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในประเด็นทางกฎหมาย

1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ควรให้ความสำคัญในเรื่อง การแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยต้องเอาแนวคำวินิจฉัยของศาลไทย และต่างประเทศมาเทียบเคียงกับแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิในแวดวงศิลปินเพลงลูกทุ่ง และนำมาบัญญัติเป็นกฎหมายเพื่อความชัดเจนขึ้นในการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 32 เพิ่มอนุมาตรา (9) โดยให้บัญญัติเพิ่มว่า “การทำซ้ำ ดัดแปลง นำแสดงออก ซึ่งบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำให้ปรากฏ ของประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในลำดับคอร์ดและโน้ตที่ไม่มีความสำคัญอันเกิดขึ้นโดยบังเอิญที่มีได้เกิดจากความตั้งใจของผู้สร้างสรรค์ ที่มีประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันไม่เกินร้อยละ 30 หรือไม่เกิน 5 ประโยค หรือ 20 คำ จากในงานดนตรีกรรมเดิม” เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อผู้สร้างสรรค์ที่เกิดจากความบังเอิญของคอร์ด โน้ต หรือจังหวะดนตรีที่เป็นสามัญ จากความบังเอิญของพยานชนะไทยมี 44 ตัว 21 เสียง สระมี 21 รูป 32

2 กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ต้องไม่กระทำการที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์งานของผู้ประพันธ์เพลงแนวใหม่ๆ และต้องออกกฎกระทรวง ประกาศกระทรวงมารองรับการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 32 ที่ผู้วิจัยเสนอแนะในทางนโยบายให้เพิ่มอนุมาตรา (9) โดยให้บัญญัติเพิ่มว่า “การทำซ้ำ ดัดแปลง นำแสดงออก ซึ่งบางส่วนของงาน หรือตัดทอน หรือทำให้ปรากฏ ของประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันซึ่งมีความคล้ายคลึงกันในลำดับคอร์ดและโน้ตที่ไม่มีความสำคัญอันเกิดขึ้นโดยบังเอิญที่มีได้เกิดจากความตั้งใจของผู้สร้างสรรค์ ที่มีประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำกันไม่เกินร้อยละ 30 หรือไม่เกิน 5 ประโยค หรือ 20 คำ จากในงานดนตรีกรรมเดิม”

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในประเด็นด้านนโยบาย

1 กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ต้องบังคับใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ให้เป็นไปตามอุดมการณ์หลักการ และเจตนารมณ์ของผู้ประพันธ์เพลงในงานดนตรีกรรมมากกว่าการพิจารณาไปที่ประโยคและคำซ้ำในการนำมาใช้ในการสื่อสารของประโยคในบทเพลง โดยต้องพิจารณากับสิ่งอื่นมาประกอบกันด้วย เช่น การวิเคราะห์มุมมองของบทเพลงที่มีประโยค คำ จังหวะ และดนตรีซ้ำว่าความคล้ายคลึงกันในลำดับคอร์ดที่ไม่มีความสำคัญในการวิเคราะห์คอร์ดในคอร์ดของทั้งสองเพลงว่า 5 ใน 9 คอร์ดเหมือนกันทั้งคอร์ดคู่และคอร์ดเดี่ยว เป็นต้น

2 กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์กรมหาชน) กับภาคเอกชนโดยค่ายเพลงลูกทุ่งต่างๆ และสมาคมศิลปินเพลงลูกทุ่ง และเพลงเพื่อชีวิต รวมทั้งทุกแนวเพลง ควรต้องมีบทบาทในการร่วมมือกันโดยเร็ว เพื่อเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยแก้ไขกฎหมายตามข้อเสนอแนะตามข้อ 1 ที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้

3 ค่ายเพลงลูกทุ่งต่างๆ และสมาคมศิลปินเพลงลูกทุ่ง และเพลงเพื่อชีวิต รวมทั้งทุกแนวเพลง ต้องมีส่วนร่วมในการส่งบุคลากรเข้าเป็นตัวแทนในคณะกรรมการสิทธิในสภาผู้แทนราษฎร ที่เกี่ยวข้องกับการเสนอกฎหมายลิขสิทธิ์ และกฎกระทรวงประกาศกระทรวงต่างๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประพันธ์เพลงลูกทุ่งไทย

4 นำระบบ และปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตอุตสาหกรรมดนตรีลูกทุ่งไทยให้มีการพัฒนาในการคุ้มครองประโยคและคำซ้ำในงานดนตรีกรรมให้มาก และมีบทบาทต่อการส่งเสริมงานดนตรีกรรมเพื่อสะดวกและลดต้นทุนในการดำเนินและให้หน่วยงานกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ กำหนดงบประมาณจัดสรรสนับสนุนแก่ผู้ประพันธ์เพลง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิตอุตสาหกรรมดนตรีลูกทุ่งไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายโดยอำนาจดุลพินิจของของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาประโยคและคำซ้ำในบทเพลงลูกทุ่งไทยตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

### เอกสารอ้างอิง

- [1] ชีร์วิชัย แสงไชย. (2562). ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์เกี่ยวกับการทำงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทดนตรีกรรมและสิ่งบันทึกเสียงมาดัดแปลงโดยวิธีการ *Remix*. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [2] รัชณี แสนเทวิน. (2552). แนวคิดทางสังคมและวัฒนธรรมในบทเพลงลูกทุ่งของ สลา คุณวุฒิ. บทความวิชาการ. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- [3] วิระ บำรุงศรี. (2558). การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งในประเทศไทย กรณีศึกษาวงดนตรีลูกทุ่ง บุญศรี รัตน์ง, นกน้อย อุไรพร, อาภาพร นครสวรรค์, เอกชัย ศรีวิชัย, บทความวิจัย. คณะวิทยาลัยดุริยางคศิลป์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [4] อรสินี เชาวเลิศ. (2563). ปัญหาการดัดแปลงงานดนตรีกรรม ศึกษากรณี *cover* เพลง เปรียบเทียบกับงานสร้างสรรค์สืบเนื่อง (*Derivative Works*) และงานแปลงรูป (*Transformative Works*). บทความวิชาการ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [5] Ewald, Julie, and Paul G. Oliver. (2017). *UK copyright and Limits of music Sampling*.

## ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

### SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN THE EXTENDED EDUCATION OPPORTUNITY SCHOOLS UNDER KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

สมพงษ์ อัสสาภัย<sup>1\*</sup>  
SOMPONG ASSAPAI<sup>1\*</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ของสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 240 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มีค่าอำนาจจำแนก 0.30 - 0.74 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน คือ ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก และด้านการแสดง เป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรศึกษาจุดบกพร่องตนเอง สร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีพฤติกรรมและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้โอกาสผู้อื่นปฏิบัติงานมีความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ทั้งยังมอบความเชื่อใจในการทำงาน ไม่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมเชิงลบ สร้างความตระหนักต่อสิ่งที่สร้างสรรค์องค์กรให้ดีขึ้น ปฏิบัติงานด้วยเป้าหมายแห่งอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น สามารถสร้างแรงบันดาลใจต่อเพื่อนร่วมงาน แนะนำแนวทางการทำงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

**คำสำคัญ :** ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ; ผู้บริหารสถานศึกษา ; โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

<sup>1</sup> อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย, Lecturer, Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars.

\* Corresponding Author, Email: sompong0112504@gmail.com

Received: Apr 5, 2023, Revised: May 3, 2023, Accepted: May 6, 2023

## ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to examine superleadership of school administrators In the extended education opportunity schools under Khon Kaen primary educational service area 3, 2) to study guidelines for further development of the superleadership. The research was divided into 2 phases. Phase 1 was the study of the operation. The sample group included 240 administrators, teachers and School board of the extended education opportunity schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area 3, The instrument constructed to examine the superleadership was a questionnaire. Discrimination value were at 0.30-0.74 in order. Reliability value of questionnaires were at 0.96. The collected data was then analyzed by a computer program, and the statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. Phase 2 was the study of recommendations and ways of developing the operation. The target group consisted of 10 persons. The instrument was an interview form. The analysis of data employed interpretation of the opinions of the experienced persons.

The research results were found as follows ; 1) The overall superleadership of school administrators In the extended education opportunity schools under Khon Kaen primary educational service area 3 were rated at a high level. Considered by aspects found that encouraging self-set goals had the highest average, next aspects, creating positive thought patterns and modeling self-leadership. 2) In terms of superleadership development of the school administrators under Khon Kaen Primary Educational Service Area 3, the results showed that the school administrators should assess their weakness and develop themselves to be learning personnel. They should be a good role model for their colleagues and provide opportunities for others to achieve career advancement. In addition, the school administrators should build morale in the workplace. They should respect and trust their colleagues. It is important that the school administrators should not show negative behaviors since they are expected to build organizational awareness. At the same time, they should follow the ideology of work and be able to inspire as well as provide regular and sincere guidance to their colleagues.

**Keywords:** Superleadership ; School Administrators ; The Extended Education Opportunity School

### บทนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดจำนวน 46 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญ ที่จะต้องนำเอาความรู้ความสามารถ ความเป็นผู้นำมาบริหารโรงเรียน โดยดำเนินการรวบรวมพลังและใช้ประโยชน์ของบุคลากรภายในโรงเรียนให้ได้มากที่สุดในการที่จะช่วยกันทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น จากผลการนิเทศและติดตามการปฏิบัติงานของโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามภาระงานทั้ง 4 ฝ่าย ประกอบด้วยงานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป ปรากฏว่าผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ สาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังขาดภาวะผู้นำของงานทั้ง 4 ฝ่าย ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา จึงเป็นสาเหตุทำให้การบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ (เอกสารกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาที่ 4/2564) ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง อยู่ตลอดเวลาต้องส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร โดยเปิดโอกาสให้

บุคลากรมีอิสระในการทำงาน การสั่งการอยู่ตลอดเวลา ย่อมเป็นไปไม่ได้ หากแต่จะต้องมีการสร้างผู้นำใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในองค์กรอยู่เสมอ ทั้งนี้ ผู้นำที่สามารถสร้างผู้นำที่มีประสิทธิภาพได้ จึงจะเรียกว่าผู้ที่มี “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ” จากที่กล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

### คำถามของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

### แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2556) กล่าวถึงโมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership Model) ที่กล่าวถึงคุณภาพ (Qualities) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) ของผู้นำทางการศึกษา สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่างๆ ประกอบด้วย การปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน การริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล สำรวจและสนับสนุนการใช้ ICT และ e-learning การพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้

การสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ และการพัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ

ธีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวว่า ในการที่จะดำเนินการบริหารและจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำที่ดี และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ในเรื่องหลักการบริหารที่พึงประสงค์ การบริหารโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา การสร้างและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Manzd and Sims. (2001) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรใช้พฤติกรรมผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำ (Super leadership) โดยนำกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำที่จะทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง มาใช้ในการบริหารงานซึ่งมี 7 ด้าน

- 1) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง
- 2) การแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง
- 3) การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง
- 4) การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก
- 5) การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและคำทักทายอย่างสร้างสรรค์
- 6) การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน
- 7) การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง หากผู้บริหารใช้พฤติกรรมภาวะผู้นำแบบผู้นำเหนือผู้นำดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม เชื่อว่าการบริหารสถานศึกษาจะบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา ครูหัวหน้างาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 รวมทั้งสิ้น 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 240 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ

### ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2) ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เป็นแบบสอบถามสภาพ (Checklists) แสดงสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างาน 4 ด้าน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ได้แก่ ตำแหน่งและวุฒิการศึกษา

2. เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ว่าผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำมากน้อยเพียงใด ตามแนวคิดของ (Manzd and Sims, 2001) ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ 7 ด้าน

### การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การสังเคราะห์ ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 1970) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ( $\alpha$ -Coefficient) กำหนดให้ค่าความน่าเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟามากกว่าหรือเท่ากับ 0.7

2. แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นผ่านการตรวจสอบและผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content

Validity)โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านโครงสร้างของเครื่องมือวิจัย 2)ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3)ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2565 ดังนี้

ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามจำนวน 240 ฉบับ ไปยัง กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย 1)ผู้บริหารสถานศึกษา 2)ประธานกรรมการสถานศึกษาและ 3)ครูหัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่าย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บคืนมาด้วยตัวเอง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2. วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่าย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นรายข้อแล้ววิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

## สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่ง ครูหัวหน้าฝ่ายงาน 4 ด้าน (ร้อยละ 62.92) รองลงมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 20.42) และประธานกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 16.67) และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 58.32) รองลงมาปริญญาโท (ร้อยละ 27.10) และมีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก (ร้อยละ 14.60)

2. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 3.70$ ) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ( $\mu = 3.75$ ) ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ( $\mu = 3.74$ ) และด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ( $\mu = 3.72$ )

## อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

1.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในภาวะปัจจุบันเมื่อเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารไม่ว่าจะองค์กรประเภทใด และระดับใดก็ตามจะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากผลที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โลกข้อมูลข่าวสาร ภาวะการแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ต่อการบริหารที่มีลักษณะผู้นำชั้นยอด หรือภาวะผู้นำเหนือผู้นำ มีศักยภาพความสามารถในการกระตุ้น แนะนำ ส่งเสริมในองค์กรได้ใช้ศักยภาพของการเป็นผู้นำตนเองที่มีอยู่ทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของงานสูงสุด ดังนั้นภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะดังกล่าว ผู้นำหรือผู้บริหารทั้งในมหภาคและผู้บริหารในระดับสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้มี

การศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาตนเองโดยเฉพาะการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำตนเอง หรือมีภาวะผู้นำเหนือผู้นำ เพื่อร่วมกันนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีนโยบายให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียนก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสมในการที่จะทำให้การปฏิบัติราชการเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความก้าวหน้าแก่ราชการ โดยต้องพัฒนาสมรรถนะในลักษณะองค์รวม มีความยืดหยุ่นทั้งสาระการพัฒนา และวิธีการเรียนรู้ให้มีความพร้อมในการดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนและสามารถพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาให้ผู้ผ่านการพัฒนามีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ บุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำและพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน สามารถนำการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการวิจัยของจิราบุษ มุลประเสริฐ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา ตามแนวคิดของ Manz & Zims ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สุลาวรรณ คงถาวร (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางละมุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ผู้บริหารควรศึกษาจุดบกพร่องตนเอง สร้างตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีพฤติกรรมและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ให้โอกาสผู้อื่นปฏิบัติงานจนมีความก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน ทั้งยังมอบความเชื่อใจในการทำงาน ไม่แสดงออกซึ่งพฤติกรรมเชิงลบ สร้างความตระหนักต่อสิ่งที่สร้างสรรค์องค์กร ให้ตั้งเป้าหมายปฏิบัติงานด้วยเป้าหมายแห่งอุดมการณ์ที่มุ่งมั่น สามารถสร้างแรงบันดาลใจต่อเพื่อนร่วมงาน แนะนำแนวทางการทำงาน

อย่างจริงใจ สม่่าเสมอสอดคล้องกับ ปริญา อ่อนดั่ง (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางส่งเสริมความสัมพันธ์ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ด้านเป้าหมายเชิงจริยธรรม ผู้บริหารมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อด ละ เลิก อบายมุข ด้านความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารมีการเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่จะเกิดขึ้นมีการปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์นั้นๆ ด้านความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารมีการเปิดใจยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่จะเกิดขึ้น มีการปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์นั้นๆ และมีการส่งเสริมแนวคิดใหม่ๆ ในการเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ผู้บริหารมีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน มีการยกย่องชมเชย การให้รางวัล มีการสร้างบรรยากาศการทำงานมีปฏิสัมพันธ์อย่างเป็นกันเอง และมีความห่วงใย เอื้ออาทรแก่ผู้ร่วมงาน และประธานยศรุ่งเรือง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 คือ 1) แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประชุม วางแผน จัดวางตัวบุคลากร มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคลเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็น ได้อย่างสร้างสรรค์ จัดบรรยากาศการทำงานที่ดี ให้บุคลากรมีโอกาสพบปะสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้ความยุติธรรมกับบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำวิจัยในชั้นเรียน และมีการพัฒนามาตรฐานการทำงานที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารมีกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติงานด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว ดังนั้นควรส่งเสริมการปฏิบัติให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยส่งเสริมกิจกรรมที่เพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรต่างๆ เช่น การสนับสนุนการนิเทศภายใน ส่วนการส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสที่จะได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพนั้นมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงซึ่งทางผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การศึกษาต่อ
- 2.ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเที่ยงตรง ยุติธรรมมีวินัยมีการจัดการการเปลี่ยนแปลงและทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงอย่างดียิ่งขึ้น ส่วนการมีพฤติกรรมที่ดีเป็นที่ยอมรับในองค์กรพร้อมส่งเสริมให้บุคลากรได้นำไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงซึ่งผู้บริหารควรต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งส่งผลต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา
- 3.ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการปฏิบัติงานของตนเองให้อยู่ในระดับที่สูงยิ่งขึ้นนอกจากนี้จะต้องช่วยเหลือให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้ โดยให้กำลังใจบุคลากรในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของตนเอง และแนะนำให้บุคลากรเห็นคุณค่าและประโยชน์ของงานที่ปฏิบัติอย่างดียิ่ง
- 4.ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถค้นหาทางเลือกได้หลากหลาย เพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดีและถูกต้องทั้งการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาอย่างละเอียดรอบคอบ โดยใช้การติดต่อสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ เป็นผู้ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และนำเสนอในสิ่งที่ เป็นประโยชน์และนำความก้าวหน้ามาสู่บุคลากร ส่วนในการมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีเป้าหมายร่วมขององค์กรและบุคลากรต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับต่อมาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ลงมือปฏิบัติเพื่อประสิทธิภาพขององค์กร
- 5.ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัล และการดำเนินทางสร้างสรรค์ โดยผู้บริหารได้สร้าง



ความพึงพอใจในการทำงานให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อทำงาน บรรลุตามเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ และต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ให้รางวัลแก่บุคลากรที่ทำงานได้บรรลุเป้าหมายและปฏิบัติด้วยความยุติธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรให้คำปรึกษาและแนวทางแก้ไขเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน และควรพิจารณาความดีความชอบด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม

2.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งควรจัดให้มีการวิจัย และพัฒนาเพื่อพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำ หรือ ผู้นำสูงยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3.ควรศึกษาวิจัยความสัมพันธ์อันเป็นผลมาจากภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณและสินทรัพย์ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กวี วงษ์พุดม. (2550). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ :ปีเคอินเตอร์พรีน.
- [2] กุลชลี จงเจริญ. (2556). *ภาวะผู้นำและการบริหารการเปลี่ยนแปลง.ประมวลสาระชุดวิชาการ การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ วิชาชีพ สำหรับผู้นำทางการศึกษา*. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [3] จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2554). *การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน : การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีสยาม.
- [4] จิราหนู มูลประเสริฐ. (2554). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมือง ศรีราชา*. งานนิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [5] ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2554). *ภาวะผู้นำองค์กรยุคใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็กเซอร์เน็ท จำกัด.
- [6] ชาญณรงค์ พงษ์ขยัน. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [7] ณัฐยา สันตรการผล. (2555). *การพัฒนาภาวะผู้นำยุคการเปลี่ยนแปลง*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [8] ดารุณี พิพัฒน์ผล. (2551). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี : วารสารบัณฑิตศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- [9] เนติกุลการพิมพ์. เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). *ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] พยัต วุฒิรงค์. (2555). *ภาวะผู้นำจากแนวคิดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : บริษัท วี พรินท์ จำกัด.
- [11] ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำสำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น : วารสารบัณฑิตศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกล.
- [12] ยงยุทธ เกษสาคร. (2552). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. พิมพ์ครั้งที่ 10*. กรุงเทพฯ : วี.เจ.พรีน ดิง.
- [13] ลออ วิลัย. (2557). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน : วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. มหาวิทยาลัยปทุมธานี,

- [14] วรรณดี ชายสมุทร. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต จังหวัดระยอง จันทบุรี และ ตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- [15] วิโรจน์ สารรัตน์. (2557). *ภาวะผู้นำ ทฤษฎีและนวัตกรรมการบริหารยุคใหม่*. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ
- [16] วีระชาติ วิลาศรี. (2550). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- [17] วีระวัฒน์ ปันนิดาภัย. (2544 ). *ผู้นำการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: ธนาเพรส แอนด์ กราฟฟิค.
- [18] ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2549). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. ทริปเปิล เอ ก๊อปปี้.
- [19] สัมมา ธรนิษฐ์. (2553). *ภาวะผู้นำของผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- [20] สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และประยุทธ ชูสอน. (2557). *ภาวะผู้นำแบบโลกาภิวัตน์ : แนวคิดและการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นานาวิทยา.
- [21] Achua, C.F. , and Lussier, R.N. (2010). *Effective Leadership*. Canada: South-Western Cengage Learning.
- [22] Blase, J and Blase J. (2001). *Empower Teacher: What Successful Principle Do*. Thousand Oask : Corwin Press.
- [23] Di Benedetto, H. (1998). *Modeling: difference between state of knowledge and applications*. Day LAVOC: Federal polytechnic school of Lausanne (FPSL).
- [24] Du Brin, A.J. (2007). *Leadership Research Findings, Practice, and Skills. Fifth Edition*. Boston: Houghton Mifflin
- [25] Flavia, L. E. (2004) . *Super leadership: The impacts and implications for public education*. New York : Harper & Row.
- [26] Manz, C. , & Sims, H.P. (2001) .*The new super leadership : Leading others to lead themselves*. Sanfrancisco: Berrett-Koehler

## การพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

### THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO ENHANCE ACCOUNTING TRANSACTION ANALYSIS USING CO-OPERATIVE LEARNING FOR SECOND YEAR IN VOCATIONAL CERTIFICATE PROGRAM

กฤษธร ใจจันทร์<sup>1\*</sup> และ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์<sup>2</sup>  
KRITSHATHON CHAICHUN<sup>1\*</sup> and KEDTHIP SIRICHAISIN<sup>2</sup>

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขาการบัญชี จำนวน 50 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการบัญชีเบื้องต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรฯ 2) คู่มือการใช้หลักสูตรฯ และ 3) การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตร 4) ค่าสถิติทดสอบทีและระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.74$ , S.D. = 0.47) คู่มือการใช้หลักสูตรฯ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D. = 0.54) ดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรฯ มีค่าเท่ากับ 0.7432 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฯ มีผลให้นักเรียนมีการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 74.32 2) การศึกษาผลการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีพบว่า นักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

<sup>1</sup> นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกปัญญาหรือภูษัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, Master Student Curriculum and Instruction, Faculty of Education Ekpanyahariphunchai Vocational College, Lampang Rajabhat University.

<sup>2</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกปัญญาหรือภูษัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, Asst. Prof Faculty of Education Ekpanyahariphunchai Vocational College, Lampang Rajabhat University.

\* Corresponding Author, Email: kritshathon@hotmail.com

## ABSTRACT

The purpose of this research is: 1) to develop an accounting transaction analysis supplementary course. using cooperative learning management for second years vocational certificate students and 2) study the results of using the accounting transaction analysis supplementary course using cooperative learning management For second years vocational certificate students, the target group used in the research were 50 second years vocational certificate students in accounting who enrolled in the introductory accounting course, semester 2, academic year 2022. The tools used in research was 1) the curriculum, 2) the curriculum usage manual, and 3) the determination of the curriculum effectiveness index, 4) the t-test and the statistical significance level of the pre- and post-test comparisons. Data were analyzed by using percentage, mean, and standard deviation.

The main results of the study were as follow: 1) The average of curriculum appropriateness was in the most level ( $\bar{x} = 4.74$  , S.D. = 0.47), the curriculum guide was in the most level ( $\bar{x} = 4.67$ , S.D. = 0.54), the curriculum effectiveness index was 0.7432, indicating that the curriculum As a result, the students had enhance accounting transaction analysis using co-operative using effective cooperative learning management Representing 74.32 percent 2) The study of the enhance accounting transaction analysis using co-operative learning for second year in vocational certificate program, students had higher post-test scores than pre-test. Statistically significant at the .05 level. which was in line with the hypothesis.

**Keywords:** The development of curriculum to enhance accounting transaction analysis using co-operative learning for second year in vocational certificate program

### บทนำ

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างกำลังคน ที่มีคุณภาพ มีสมรรถนะและรองรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาเพื่อมุ่งผลิต กำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนาเศรษฐกิจความเจริญก้าวหน้าของประเทศ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคน ด้านวิชาชีพที่หลากหลาย ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้ว สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพที่ตอบสนอง ความต้องการของสถานประกอบการและความต้องการพัฒนาของประเทศได้ แต่ในปัจจุบันการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา พบว่าการจัดการอาชีวศึกษาไม่เป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการ อีกทั้งผู้เรียน สายวิชาชีพมีจำนวนลดลงเพราะเปลี่ยนไปเรียน สายอุดมศึกษาจึงทำให้ขาด

แคลนกำลังคนทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในสายการผลิต และตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2553)

ซึ่งได้สอดคล้องกับรายงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) (2561) สถาบันวิจัยเพื่อการประเมิน และออกแบบนโยบาย (2561) และคณะกรรมการอิสระ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) (2561) ได้ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับสภาวะการศึกษาไทยว่า ถ้าต้องการยกระดับฐานะของประเทศไทยจะต้องมีการปฏิรูป อาชีวศึกษา โดยการบริหารจัดการอาชีวศึกษาควรเน้นความยืดหยุ่น ไม่เป็นแห่งหรือตายตัวเหมือนในอดีต และในปัจจุบันรัฐบาลไทย ได้มีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนของสายอาชีวศึกษาให้ก้าวทันยุคไทยแลนด์ 4.0 หรือยุคดิจิทัล เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการ ที่ต้องการผู้ที่จบสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เนื่องจาก มีกำลังฝีมือแรงงาน และมีมือกำลังคนชั้นวิชาชีพ และสถาบันการอาชีวศึกษาได้มีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อยกระดับคุณภาพหลักสูตรอาชีวศึกษา และ

เมื่อมีการปฏิรูปอาชีวศึกษา สถานศึกษา อาชีวศึกษาก็ควรต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการศึกษาอาชีวศึกษาด้วย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนการสอนไม่ ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรเสริมการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียน การสอน การพัฒนาผู้สอน แนวทางพัฒนาแรงจูงใจ ใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนอาชีวศึกษา สื่อการสอนและ เทคโนโลยีการศึกษา และการวัดและประเมินผล ตลอดจนหลักสูตรเสริมเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาทุกระดับ ผู้เรียนต้องได้รับในลักษณะประสบการณ์ ประกอบด้วย ความคิดรวบยอด ทักษะ กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า กระบวนการทางสติปัญญาและประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์ (Levatelli, Moore and Kaltsounis, อ้างถึงใน สจต อูทรานันท์, 2532, หน้า 11) ทั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือ สถานประกอบการ และชุมชน โดยภาครัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริม เพื่อให้ เกิดการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาอย่าง ยั่งยืน (ชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ, 2560, หน้า 1-2)

ดังนั้นวิชาบัญชีถือเป็นวิชาที่ต้องมีการปฏิบัติและฝึกฝน ประกอบกับเนื้อหาทางการบัญชีเกี่ยวกับ ผังบัญชี การวิเคราะห์ รายการค้า การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไปอยู่ในรายวิชา รายวิชาการบัญชีเบื้องต้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี เป็นพื้นฐานเริ่มต้นที่สำคัญในการเรียนสาขาบัญชี หากผู้เรียนไม่มีความเข้าใจใน เนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้น จะส่งผลต่อการเรียนในเรื่อง อื่นๆ อันจะทำให้เกิดปัญหาในการเรียนรายวิชาอื่นๆ ในอนาคต เพื่อสร้างนักบัญชีให้มีคุณภาพพร้อมออกสู่ตลาดแรงงาน (ดร.ณ วรณ แมตจ่อง, 2563 หน้า 112-188) การทบทวนทักษะเพื่อ อนาคต (Re-skill) เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของโลกอนาคต ไม่ ว่าจะเป็นการทำงานเข้าใจลักษณะธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความเข้าใจด้านการทำธุรกิจและการตลาด ธุรกิจเทคโนโลยีที่ เกิดขึ้นใหม่จะมีโมเดลธุรกิจที่แปลกใหม่และซับซ้อนมากขึ้น ซึ่ง ต้องอาศัยการตีความด้วยความเข้าใจและสามารถปรับเนื้อหาเชิง เศรษฐกิจเข้ากับแม่บทหรือมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการ รับรู้รายการได้ นักบัญชีจะต้องมีความเข้าใจระบบสารสนเทศ ทางการบัญชีและเทคโนโลยีในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมในการ พัฒนาระบบ เพื่อให้ทันกับระบบงานของลูกค้าและรูปแบบการ ปฏิบัติงานของนักบัญชีเอง ที่จะต้องมีการพัฒนาและเทคโนโลยี เป็นส่วนร่วมมากขึ้น จึงต้องมีการพัฒนาการ เรียนรู้ตั้งแต่ จุดเริ่มต้น ในเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานเพื่อต่อยอดสู่การประกอบ

วิชาชีพทางด้านบัญชีและการ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรม ราชูปถัมภ์, Online) การจัดระบบการเรียนการสอนที่ผ่านมา ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในสาขาการบัญชี ได้ทำการทดสอบการวิเคราะห์ การค้าทางการบัญชี พบว่า ยังมีนักศึกษาที่ไม่สามารถไม่เข้าใจใน เนื้อหาที่เรียน ผลการเรียนไม่ดี ไม่สามารถที่จะไปต่อยอดใน เนื้อหารายวิชาบัญชีต่อไป และรายวิชาอื่นๆที่จำเป็นต่อวิชาชีพ บัญชีต่อไปในอนาคต จากการทำแบบสำรวจการเรียนรู้ของ ผู้เรียนและจากผลการทดสอบของการวิเคราะห์รายการค้าของ แบบทดสอบการวัดมาตรฐานสมรรถนะทางการบัญชีของ อาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่าผู้เรียนยังไม่มีความรู้ ด้านการวิเคราะห์รายการค้าและทำแบบทดสอบไม่ผ่าน ซึ่งได้ ระดับค่าคะแนนต่ำกว่ามาตรฐานกว่าร้อยละ 60 ของจำนวน นักศึกษาที่ทำการเข้าทดสอบทั้งหมดจำนวน 120 คน ดังนั้น หลักสูตรเสริมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจของการจัดทำรายการบัญชี ซึ่งช่วยให้ นักศึกษาเข้าใจ การวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี และยังทำให้ผู้เรียน วิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีได้ถูกต้องมากขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมา การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ถือเป็น การเรียนรู้ เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มี ความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3-6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อ ไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนทั่วไป มักจะ ไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียน ส่วนใหญ่เรามักจะมุ่งไปที่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบทเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนเป็น มิติที่มักจะถูกกละเลยหรือมองข้ามไป (Johnson and Johnson, 1994, pp.31-32) ซึ่งสอดคล้องกับ ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (2554, หน้า 815) ได้ศึกษาการเรียนรู้อย่างร่วมมือ เป็น กระบวนการเรียนรู้ที่จัดอยู่ประเภทที่ 2 โดยเชื่อว่า การเรียนรู้ แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่จะสามารถพัฒนาทั้งทักษะ องค์ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้สูงสุด เนื่องจากการเรียนรู้ที่ดึงประสบการณ์ ศักยภาพของผู้เรียน ออกมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ กล่าวว่า ความสามารถในการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับ ความอยากจะเรียนรู้และ การร่วมมือของผู้เรียน ถ้าความอยากรู้และอยากร่วมมือมาก จะ ทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ก็จะมากขึ้นตามด้วยเช่นกัน การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถ แตกต่างกัน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม มีผลต่อการ

เรียนรู้มาปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมี 3 ลักษณะ คือ 1.ลักษณะการแข่งขัน ในการศึกษาเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนจะพยายามเรียนให้ดีกว่าคนอื่น เพื่อให้ได้คะแนนดี ได้รับการยกย่อง 2.ลักษณะต่างคนต่างเรียน แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบดูแลตนเองให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น 3. ลักษณะร่วมมือกันหรือช่วยกันในการเรียนรู้ แต่ละคนต่างก็รับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ต้องช่วยให้สมาชิกคนอื่นเรียนรู้ด้วย (นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา, 2558, ออนไลน์)

จากปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนรายวิชาการบัญชีเบื้องต้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์รายการทางการบัญชี เข้าใจถึงการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี ซึ่งจะทำให้สามารถทำแบบทดสอบวัดมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพทางการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี ของอาชีวศึกษาได้และผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่การทดสอบมาตรฐานสมรรถนะทางการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีได้กำหนดไว้

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี ตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

### กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2” โดยประกอบด้วยปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ เพื่อให้การศึกษาเป็นไปได้ของหลักสูตร การสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยในการศึกษาจากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถเขียนเป็นระบบได้ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เป็นการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) (ริตนะ บัวสนธ์, 2551 : หน้า 65) ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดลำพูน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 7 วิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรมภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกปัญญาหริภุชชัย จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้วิทยาลัยในสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดลำพูนเป็นหลัก โดยทำการสุ่มแบบกลุ่มได้วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกปัญญาหริภุชชัย จังหวัดลำพูน โดยมีจำนวนนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 ห้อง จากนั้นสุ่มนักเรียนได้ห้องเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ห้องเรียน 2/3 สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัย คือ แบบทดสอบเรื่อง การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย จำนวน 40 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรมเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำเครื่องเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความตรง ความเที่ยงของแบบทดสอบเรื่อง การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย จำนวน 40 ข้อ จำนวน 50 คน จากประชากร 120 คน และหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีประสิทธิผลไม่ต่ำกว่า 0.50 หรือร้อยละ 50 จึงถือว่ามีประสิทธิภาพ (ลิเคิร์ท ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538: 183-184)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 1. ชี้แจงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ให้กับกลุ่มเป้าหมาย 2. ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยใช้เวลารวม 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วันละ 2 ชั่วโมง มีการทดสอบก่อนและหลัง อย่างละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง จากการทดสอบวัดการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 4. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สิ้นสุดลงให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ด้วยแบบทดสอบวัดการวิเคราะห์รายการค่าและการบันทึกในสมุดรายวันขึ้นต้น ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

5. รวบรวมผลการทดสอบวัดการวิเคราะห์รายการค่า เพื่อนำไปดำเนินการขั้นตอนการวิจัยต่อไป

4. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ (1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) ใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเป็นรายข้อ (Difficulty Index) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ การหาความเที่ยงทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ และการหาดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index: E.I.) พร้อมทั้งใช้สถิติในการทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรฯ โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

### สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเสริมเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การสร้างและหาดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จากการคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรโดยหาค่าแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.54$ )

ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จากการคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตร โดยหา

ค่าแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.47$ )

ผลการหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7468 คิดเป็นร้อยละ 74.68

2. การศึกษาผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่านักเรียนมีผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชีก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.52 คะแนน และ 34.28 คะแนน ตามลำดับและเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

### อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน 2 ประเด็น ได้แก่ 1) เพื่อสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 2) เพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยจึงนำเสนอประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1) ประเด็นการสร้างและหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ชั้นปีที่ 2 โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตรอยู่ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2.หลักการของหลักสูตร 3.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4.โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร 5.การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 6.การวัดผลและประเมินผล และ 7.เงื่อนไขการนำหลักสูตรไปใช้ และในส่วนของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตร คำแนะนำสำหรับครู คำแนะนำสำหรับนักเรียน แผนการดำเนินการตามหลักสูตรฯ หน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรฯ แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ โดยผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนที่เหมาะสมของกระบวนการวิเคราะห์รายการค่า ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นองค์ประกอบ ของหลักสูตร ตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ การพัฒนา หลักสูตรเพื่อเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962, p.10) ซึ่ง ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ (Diagnosis of needs) ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (formulation of objectives) ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา ( Selection of contents) ขั้นที่ 4 การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา (Organization of contents) ขั้นที่ 5 การเลือก ประสบการณ์การเรียนรู้ (Selection of learning experiences) ขั้นที่ 6 การจัดองค์ประกอบของ ประสบการณ์การเรียนรู้ (Organization of learning experiences) และขั้นที่ 7 การวินิจฉัยสิ่งที่ ประเมิน การเลือกวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (Determination of what to evaluate and of the ways and means of doing it) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิศนา ขัมมณี ผลการวิเคราะห์ที่ได้ลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน (กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ ทาบา ข้อที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และข้อที่ 6 การ



จัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ มีรายละเอียด

1) รายการค่าทางการบัญชีทำการจัดสร้างรายการค่าทางการบัญชีและที่ไม่ใช่รายการค่าทางการบัญชีเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและแยกแยะหลักการต่างๆได้ 2) หลักการบัญชีและการวิเคราะห์รายการค่าตามหลักบัญชี ทำให้เป็นไปตามหลักการบัญชีของสภาวิชาชีพบัญชี 3) การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ตามหลักการบัญชี แยกแยะรายการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับทางบัญชีและไม่เกี่ยวข้องกับการบัญชี 4) การบันทึกในสมุดรายวันขั้นต้นตามหลักการบัญชีของการบันทึกรายการค่าที่เกิดขึ้นหลังจากการวิเคราะห์รายการค่า 5) สร้างผังความคิดให้สมบูรณ์ ตามความเข้าใจของตน

2) ประเด็นการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการใช้แบบทดสอบวัดการวิเคราะห์รายการค่าการบัญชี ที่ผู้วิจัยได้ทำขึ้นโดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และผลจากการใช้ข้อสอบ ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าระหว่าง  $-0.20 - 1$  ของแบบทดสอบเป็นรายข้อจำนวน 50 ข้อ มีค่าเฉลี่ย 0.72 และทำการคัดเลือกข้อสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหาต่ำกว่า 0.50 ตัดทิ้ง จำนวน 10 ข้อ และใช้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าระหว่าง  $0.50 - 1$  จำนวน 40 ข้อ ใช้เป็นแบบทดสอบ โดยการหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเป็นรายข้อ การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ การหาค่าความเที่ยงทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ของปรกรณ์ ประจันบาน ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง  $0.29 - 0.74$  และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบอยู่ระหว่าง  $0.35 - 0.75$  โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.67 จากแบบทดสอบชนิดปรนัย 40 ข้อ 40 คะแนน จากการทำแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมายจำนวน 22 คน ผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่านักเรียนมีผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชีก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 18.52 คะแนน และ 34.28 คะแนน ส่งผลให้ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I) มีค่าเท่ากับ 0.7432 หรือคิดเป็นร้อยละ 74.32 แสดงว่าผู้เรียนมีผลการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี เพิ่มขึ้นร้อยละ 74.32

จากการนำหลักสูตรฯ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน พบว่านักเรียนที่ได้เรียนรู้ผ่านหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 4 ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 รายการค่าทางการบัญชี หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการบัญชี หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการบันทึกในสมุดรายวันขั้นต้น ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง พบว่านักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ จำนวนทั้งหมด 22 คน ทำการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้เป็นผลมาจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือตามแนวคิดของ อารมณ์ ใจเที่ยง (2546, หน้า 123) กล่าวว่า ชั้นนี้ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และช่วยกัน ประเมินผลการทำงานกลุ่มทั้งส่วนที่เด่นและส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2543, หน้า 39) กล่าวถึง ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือไว้ 1) ชั้นเตรียมกิจกรรมในชั้นเตรียมประกอบด้วยครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ ร่วมกัน และจัดเป็นกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2 - 6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาท และ หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมรวมกันและการฝึกฝน ทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม 2) ชั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำเนื้อหา แนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม 3) ชั้นทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนเรียนรู้ ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาท และ ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่มจะได้รับการรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่ม ใน ชั้นนี้ครูอาจกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน เช่น แบบ TGT, STAD, TAI, GI, LT, เป็นต้น ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคที่ใช้แต่ละครั้ง จะต้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการเรียนแต่ละเรื่อง ในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนที่ชัดเจน เช่น การคำนวณทางคณิตศาสตร์ การใช้ภาษาภูมิ ภูมิศาสตร์และศาสตร์และทักษะการใช้แผนที่และความคิด รวบรวมทางวิทยาศาสตร์ 4) ชั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในชั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติ หน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร

เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบความรู้ 5) ขึ้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังเรียนยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่า อะไรคือ จุดเด่นของงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

จากการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอนในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรทัยภัก ทามา (2559) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD ของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาการบัญชี (ต่อเนื่อง) วัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาจากการเรียนโดยการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD ของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาการบัญชี (ต่อเนื่อง) 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD ของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตสาขาการบัญชี (ต่อเนื่อง) ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD คะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย (X) 65.53 จากคะแนนเต็ม 80 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.92 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูง กว่าก่อนเรียน ( $E1/E2 = 65.08 / 81.91$ ) และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD มีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ วริศรา เหล่าบำรุง (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ด้วยเทคนิคแบบกลุ่มร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาการบัญชีต้นทูน 1 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีของนักศึกษา บข.บ 4 ปี (เทียบโอน) ชั้นปีที่ 1 ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่ม

ร่วมมือ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา การบัญชีต้นทูน 1 ก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักศึกษา บข.บ 4 ปี (เทียบโอน) ชั้นปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีของนักศึกษา บข.บ 4 ปี (เทียบโอน) ชั้นปีที่ 1 ด้วยเทคนิคการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีของนักศึกษา บข.บ 4 ปี (เทียบโอน) ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ 77.81/89.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนเท่ากับ 0.6742 หรือคิดเป็นร้อยละ 69.05 และนักศึกษาสาขาการบัญชี บข.บ 4ปี (เทียบโอน) ชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ โดยการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักศึกษามีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดทำขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

## ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การนำหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ไปใช้ให้เกิดผลประโยชน์ และได้ประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

- 1.1 ก่อนการนำหลักสูตรฯ ไปใช้ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อที่จะสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์
- 1.2 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรฯ เน้นการวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้การวิเคราะห์รายการค่าทางการบัญชีได้อย่างถูกต้อง
- 1.3 ควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้ความสำคัญกับนักเรียนได้ทำการวิเคราะห์รายการค่า และควรมีการสะท้อน

คิดถึงผลการจัดกิจกรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทุกครั้ง เพื่อเป็นการสรุปลองค์ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์รายการค้ามากยิ่งขึ้น

1.4 ควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ทราบถึงผลการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชีได้อย่างถูกต้อง

2.2 ควรมีการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ในกลุ่มนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบัญชี

2.3 ควรมีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและเหมาะสมกับรายวิชา ในการประกอบการจัดกิจกรรมในหลักสูตรเช่น โปรแกรม Smartbiz และ โปรแกรม Easy Account

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการต่อยอดงานวิจัยด้านการพัฒนาหลักสูตรเสริมการวิเคราะห์รายการค้าทางการบัญชี ในรายวิชาบัญชีอื่นๆ

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2552). คำชี้แจงกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดรายการย่อที่ต้องมีในงบการเงิน. กรุงเทพมหานคร: สวัสดิการ กรมทะเบียนการค้า. พิมพ์ครั้งที่.
- [2] เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามแนวการเรียนรู้แบบรอบรู้สำหรับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์. หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [3] ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] ณัฐชานนท์ โกมลพุดพิงศ์. (2563). การบัญชีขั้นต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] ทิศนา ขมมณี. (2563). ศาสตร์การสอน ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [6] อารัง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบหลักสูตรและพัฒนา. กรุงเทพฯ: ธนัช.
- [7] บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [8] พิภูล พงษ์กลาง. (2552). หลักการบัญชี 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด(มหาชน).
- [9] มารุต พัฒนาผล. (2562). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- [10] รัตนะ บัวสนธิ. (2551). การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.
- [11] รุจิร ภู่อาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตรตามแนวปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทบู๊ค พอยท์ จำกัด.
- [12] ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- [13] วริศรา เหล่าบำรุง. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ด้วยเทคนิคแบบกลุ่มร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนวิชาการบัญชีขั้นต้นทุน 1. หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [14] วารินทร์ แก้วอุไร. (2549). เอกสารคำสอน การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [15] วิชัย วงษ์ใหญ่. (2530). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- [16] วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2551). การพัฒนาการเรียนการสอนภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [17] ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [18] สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาศาสตร์. กรุงเทพฯ: วงเดือน.
- [19] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562.
- [20] สุพจน์ เอี่ยมอดุลย์. (2550). การจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร. ลำปาง: ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- [21] อรทัยภักดิ์ ท่ามา. (2559). การพัฒนาความรู้ทักษะวิชาชีพทางบัญชีโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือวิธี STAD. วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี.



- [22] อภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [23] Carl S.Warren, James M.Reeve and Philip E.Fess, *Accountinv. 20th ed.*, South-western, Ohio, 2001.
- [24] Jerry J. Weygandt, Donald E.Kieso, and Paul D.Kimmel. *Accounting Principles. 5 th ed.* New York: John Wiley & Sons. 1999.
- [25] Needles, Anderson, Caldwell. *Principles of Accounting*. Houghton Mifflin. 1998.
- [26] Robert N.Anthony, David F.Hawkins and Kenneth A.Merchant. *Accounting: Text and Cases*. 10th ed., McGraw-Hill, 1999.
- [27] Saylor..G.,&Alecander, W.M. 1974. *Curriculum Planning for modern Schools*. New York : Hoit, Rinehart & Winston.

## พฤติกรรมและทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิง ในกรุงเทพมหานคร

### BEHAVIOR AND BELIEF ATTITUDES IN SACRED STONE OF WOMEN IN BANGKOK

พรรณนพพร จันทร์ฉาย<sup>1\*</sup>, ธัญญรัตน์ ศรีพัฒนะโชติ<sup>2</sup> และ วรางคณา ประภาวงค์<sup>3</sup>

PUNNAPAPORN CHANCHAI<sup>1\*</sup>, TANYARAT SRIPATTANACHOT<sup>2</sup> and WARANGKANA PRAPAWONG<sup>3</sup>

#### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยเลือกเก็บข้อมูลการวิจัยแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เก็บข้อมูลการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามข้อมูลกลุ่มผู้หญิงที่ซื้อหรือสวมใส่กำไลหินมงคลจำนวน 400 ชุด สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบทดสอบโดยใช้ T-test และ F-test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเข้าบูชาเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสวมใส่เพราะความเชื่อในโชคลางหรือภูติพริต ร่องลงมาคือเพื่อความสวยงาม บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าบูชาคือตนเอง อิทธิพลที่มีผลต่อการเข้าบูชาคือคำบอกเล่า ร่องลงมาคือข้อมูลทางช่องทางสื่อออนไลน์ ค่าใช้จ่ายในการเข้าบูชาต่อคนอยู่ที่ 1,000-1,500 บาท ด้านทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีผลต่อความเชื่อว่าจะสัมฤทธิ์ผลด้านการทำงาน/มีความรุ่งเรืองในธุรกิจมาเป็นอันดับหนึ่ง ร่องลงมาคือสร้างความมั่นใจ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจบูชาเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**คำสำคัญ :** กำไลหิน ; พฤติกรรม ; ทัศนคติ ; ความเชื่อ ; พฤติกรรมผู้บริโภค ; ผู้หญิง ; กรุงเทพมหานคร

<sup>1-3</sup> อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Bangkokthonburi University.

\* Corresponding Author, Email: panpa.chanchai98@gmail.com

Received: Apr 11, 2023, Revised: May 15, 2023, Accepted: May 19, 2023

## ABSTRACT

This research aims to 1) For the study the behavior of leasing scared stones women in Bangkok and 2) For study the belief attitude of leasing scared stones women in Bangkok. 3) For study marketing mix factors to leasing decision scared stone of women in Bangkok. 4) To study the different relationships of demography impact belief attitude to leasing scared stones of women in Bangkok. This research is survey research by collecting data by purposive sampling collection of data by a questionnaire asking women who purchase or wear 400 sets of sacred stones. The statistics in this research are frequency value, percentage, standard deviation, and analysis by T-test and F-test with software.

The result found that the purpose of leasing the sacred stone of women in Bangkok is belief in luck or miracle, followed by wearing them for beauty. The most influential decision to lease is themselves, followed by storytelling, a story from online media. The cost of leasing scared stone is 1,000-1,500 baht. The belief attitude of scared stone of women in Bangkok was found to affect the performance of working/ business growth, followed by confidence. The market mix factors decision to lease scared stone of Women in Bangkok includes production, pricing, distribution, and marketing promotion.

The hypothesis testing found that the study in statistical significance different relationship of demography impact to belief attitude to leasing scared stone of women in Bangkok is .05

**Keywords:** Amulets ; Attitudes and Beliefs ; Behaviors ; Women ; Bangkok

## บทนำ

เรื่องของการเสริมดวงหรือความเชื่อเรื่องสิ่งของนำโชค นั้น เป็นเรื่องที่ไม่อาจปฏิเสธได้ในคนไทยซึ่งมีมาอย่างช้านาน คนไทยจะพกเครื่องรางหรือของขลังติดตัวเพื่อเสริมความมั่นใจ ซึ่งเครื่องรางของขลังเป็นคำที่ใช้เรียกอย่างรวม ๆ ถึงวัตถุที่เชื่อกันว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น บันดาลให้ผู้ครอบครองมีโชคลาภเป็นที่รักแก่คนทั่วไป ตลอดจนแคล้วคลาดอยู่คงต่อสรรพอาวูรและอันตรายทั้งปวง (ทำนอง วงศ์พุทธและคณะ, 2559) เครื่องรางของขลังโดยทั่วไปหมายถึงทั้งวัตถุที่เกิดขึ้นเองซึ่งเชื่อกันว่ามีคุณวิเศษตามธรรมชาติ เช่น เหล็กไหล เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีวัตถุที่สร้างขึ้นด้วยพิธีกรรมตามความเชื่อ เช่น ตะกรุด ผ้าประเจียด แหวนพิรอด ฯลฯ โดยทั่วไปคำว่าเครื่องรางมักไม่ได้หมายรวมถึงวัตถุที่สร้างขึ้นในรูปขององค์พระ เพราะอย่างหลังนี้จัดเป็นอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมีคำเรียกเฉพาะว่าพระเครื่องวัตถุซึ่งมีอำนาจพิเศษตามความเชื่อทั้งสามกลุ่ม นี้เรียกรวม ๆ ว่าเครื่องรางของขลัง (ทำนอง วงศ์พุทธและคณะ, 2559)

“พลอย” “หินสี” หรือ “อัญมณี” ถือเป็นเครื่องประดับของคนไทยมานาน แต่เริ่มได้รับความนิยมและถูกกล่าวถึงในประเทศไทยอย่างเด่นชัดในช่วงปี พ.ศ. 2558 คนไทยกลุ่มหนึ่งในขณะนั้นมีความเชื่อใน “กำไรหิน” หรือ “หินนำโชค” ที่ได้นำมาดัดแปลงทำเป็นเครื่องประดับเป็นสร้อยข้อมือ หรือกำไล ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้คนเป็นจำนวนมาก ซึ่งในยุคนั้นดาราดาราและผู้มีชื่อเสียงทั้งชายและหญิงนิยมสวมใส่กำไลหินสีจนกลายเป็นกระแสแฟชั่นในขณะนั้น โดยมีความเชื่อกันว่าหินสีเหล่านี้สามารถเสริมดวงชะตาหรือนำโชคในด้านต่าง ๆ ของชีวิตได้ ทั้งนี้เรื่อง “กำไรหิน” หรือ “หินสี” ถือได้ว่าเป็นความเชื่อส่วนบุคคล แต่บางคนก็มี “กำไรหิน” หรือ “หินสี” เอาไว้เพราะเชื่อว่าพลังจากหินสีจะช่วยในเรื่องของจิตใจหรือบางคนก็สวมใส่เอาไว้เป็นการเสริมดวงทางด้านความรัก การงาน การเงิน สุขภาพและด้านอื่น ๆ อีกด้วย (นิตยสารdooddot.com, 2558) ซึ่งหินแต่ละชนิดก็จะมีสีและความหมายที่แตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น 1. กำไลโรสควอตซ์ หรือ หินแห่งความรัก เป็นกำไรหินสีชมพูที่ทำจากแร่หิน Quartz ซึ่งเป็นแร่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด โดยในสมัยโบราณหินชนิดนี้ถูกใช้เพื่อการรักษาโรค ส่วนในปัจจุบันมีความ

เชื่อว่าแร่หิน Quartz ช่วยในเรื่องของการสื่อสาร การทำความเข้าใจ เข้าใจ จึงเหมาะกับคนที่ต้องการเสริมด้านความรัก ช่วยให้ ความสัมพันธ์ยืนยาวและเข้าใจกันมากขึ้น 2. กำไลอเมทิสต์ เป็น หินสีม่วงอ่อน เป็นหินที่ช่วยในเรื่องของความเจริญก้าวหน้า โดดเด่นในเรื่องของหน้าที่การงาน ทำให้ผู้สวมใส่มีสมาธิ อีกทั้งยังมีความเชื่อว่าหากใครใส่กำไลอเมทิสต์จะกลายเป็นคนที่ใจเย็นลง มีไอเดียความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นสวมใส่แล้วช่วยเสริมกำลังใจ ในเรื่องงานได้เป็นอย่างดี (פורจุนทาวน, ออนไลน์)

ทั้งนี้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหินจากการศึกษาทางประวัติศาสตร์ได้มีการค้นพบว่ามนุษย์ให้ความสำคัญกับหินและแร่ธาตุต่าง ๆ นับเป็นเวลาหลายพันปีมาแล้ว โดยการใช้หินเป็นเครื่องประดับ เครื่องสำอางและใช้เป็นยารักษาโรค หินบางชนิดมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับจิตใจ สามารถบำบัดรักษาอาการบางอย่างได้ มีการใช้หินเป็นเครื่องรางของขลังเพื่อปกป้องคุ้มครองอันตรายในการเดินทางทั้งทางบกและทางน้ำ เชื่อกันว่าหินที่มีความสวยงามและสมบูรณ์ มีสีสันสดใสจะนำมาซึ่งความโชคดีให้แก่ผู้เป็นเจ้าของ ในทางตรงกันข้ามหินที่มีสีหมองมัวจะนำโชคร้ายมาสู่ผู้ครอบครอง บางครั้งจะทำหน้าที่เตือนภัยถ้าหินนั้นมีรอยร้าวหรือแตกหัก นอกจากนี้ความเชื่อในเรื่องของการใช้หินเพื่อเป็นเครื่องรางของขลังนั้นยังมีมาตั้งแต่ยุคโบราณ เนื่องจากมีความเชื่อกันว่าหินบางชนิดเมื่อมีการนำมาคำนวณกับ วัน เดือน ปีเกิด ของผู้สวมใส่จะสามารถนำโชคและเพิ่มพลังแห่งการปกป้องคุ้มครองรวมทั้งขจัดภัยอันตรายให้แก่เจ้าของได้ ความเชื่อนี้มีมากในแถบเอเชีย อินเดีย อียิปต์ รวมถึงไทยด้วยจึงได้มีการนำหินที่มีค่าและหายาก หรือที่นิยมเรียกกันว่าพลอยมาใช้สวมใส่ให้ถูกโฉลกกับ วัน เดือน ปีเกิด ของตนเองเพื่อความ เป็นสิริมงคล (สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง,ออนไลน์)

ในช่วง covid-19 ที่ผ่านมามนุษย์ต้องการที่พึ่งทางใจจากสถานการณ์การค้าขายที่ตกลง การป้องกันโรคภัย จากบทความ “หินมงคลเสริมพลัง...ที่พึ่งทางใจยามโควิดคุกคาม” จากผู้จัดการออนไลน์ (2563) กล่าวว่า “หินมงคลเสริมพลังเป็นความเชื่อที่มีมาอย่างยาวนานแล้วหากใครได้สวมใส่หินมงคลจะเป็นผลดีกับชีวิตในหลาย ๆ ด้าน ทั้งสุขภาพ หน้าที่การงาน ชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งขณะนี้คนไทยและคนทั้งโลกต่างกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายเหมือน ๆ กัน กับการระบาดของไวรัส covid-19 (โควิด-19) นอกจากผลกระทบต่อร่างกายแล้ว ผลกระทบต่อมาคือ ด้านจิตใจ บางคนวิตกกังวลจนเกิดภาวะเครียดสะสม หลังจากที่ทำ

อะไรทำที่บ้านเพื่อให้หายเบื่อแล้ว บางคนต้องหาที่พึ่งทางใจ อย่างการหาหินมงคลมาสวมใส่เพื่อปลอบใจตัวเอง เพราะหินมงคลหลากชนิด หลายคนเชื่อว่าส่งผลดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น หินมงคล ที่เรียกว่า Evil eye ดวงตาปีศาจ ซึ่งเป็นเครื่องรางของชาวตุรกีมากกว่า 5,000 ปี ในแถบเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก นิยมกันมาก พบมากในอิตาลี กรีซ ฝรั่งเศส และประเทศในแถบยุโรป เชื่อว่าสามารถป้องกันอำนาจมืดจากสิ่งชั่วร้ายนานัปการได้” จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสิ่งของที่เรียกว่า “ความเชื่อ” “ความศรัทธา” และ “เครื่องราง” “ของขลัง” จัดได้ว่าเป็นความเชื่อของคนไทยและในชาติอื่น ๆ มาตั้งแต่ในอดีต “ความเชื่อ” คือ การยอมรับว่าสิ่งหนึ่งเป็นความจริงหรือเป็นสิ่งที่เราไว้วางใจ ความจริงหรือความไว้วางใจที่เป็นรูปของความเชื่อนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นความจริงที่ตรงตามหลักเหตุผลหรือหลักวิทยาศาสตร์ใดๆ (กฤติยา โพธิ์ทอง, 2557) ปัจจุบันแม้วิวัฒนาการต่าง ๆ จะก้าวหน้าไปแต่ความเชื่อของคนไทยก็ยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ มนุษย์กับความเชื่อถือได้ว่าอยู่คู่กันมาตั้งแต่ในอดีตเพราะในอดีตมนุษย์ยังไม่รู้จักเรื่องการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ทำให้ยังเชื่อในฟ้าร้อง ฟ้าผ่า หรือผีสิงนางไม้ การถือเรื่องฤกษ์ยามมงคล โชคราง การทานอาหารหรือขนมที่มีชื่อเป็นสิริมงคล การปลูกสร้างบ้านเรือนตามศาสตร์ฮวงจุ้ย จึงอาจกล่าวได้ว่าความเชื่อของคนไทยโดยส่วนใหญ่ก็ยังคงต้องการหาที่พึ่งทางจิตใจ และยังคงพึ่งในวัตถุมงคล เครื่องราง ของขลังอยู่อย่างต่อเนื่องด้วย นอกจากนี้อาจเนื่องมาจากความเครียด ความยากจน ความผิดหวังในชีวิต เช่น ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือความเชื่อที่ได้รับการปลูกฝังจากบรรพบุรุษ จึงทำให้คนไทยโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับวัตถุมงคลและเป็นสาเหตุให้เกิดกิเลสขึ้นภายในจิตใจ เมื่อไม่เป็นตัวของตัวเองหรือหลงทางจึงหันไปพึ่งการบูชาวัตถุเพื่อช่วยเสริมความมั่นใจให้กับตนเอง วัตถุทางความเชื่อจึงไม่ได้สร้างขึ้นเพื่อความศรัทธาเพียงอย่างเดียวแต่สามารถสร้างมูลค่าได้ด้วย ทำให้เกิดธุรกิจการค้าขายวัตถุทางความเชื่อที่มีเห็นได้ทั่วไป มีการโฆษณาชวนเชื่อตามสื่อต่าง ๆ ให้คนที่สนใจสามารถครอบครองได้สะดวกมากขึ้น (ชมรวี สุขโสสม, 2562) ซึ่ง วรณัท อชิรธานนท์ (2564) กล่าวว่า ธุรกิจเครื่องประดับอัญมณีเป็นธุรกิจที่ได้รับอิทธิพลจากความเชื่อในเรื่องอัญมณีโบราณที่เราจึงไม่อาจมองข้ามความสำคัญของความเชื่อเหล่านี้มาเป็นจุดขายในตัวผลิตภัณฑ์ อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ และเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ อีกทั้งการปรับกลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์เพื่อรับมือ

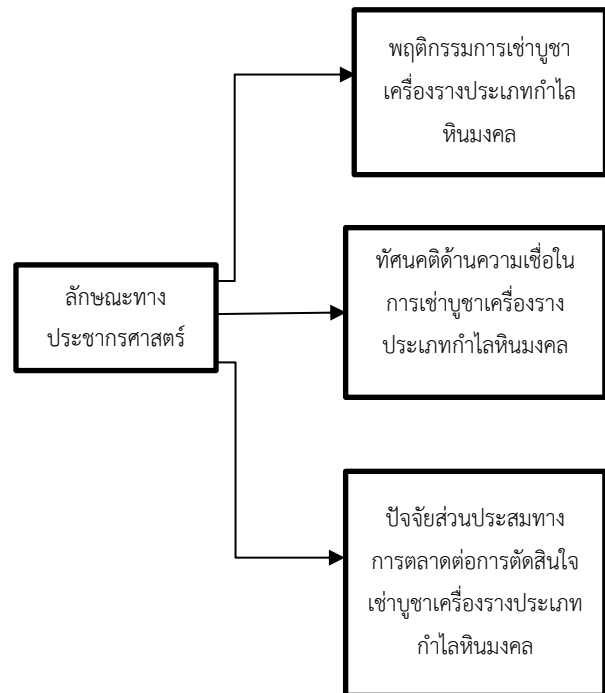
กับการแข่งขันที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยอาศัยวิถีการดำเนินชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม ของผู้บริโภคมาเป็น ปัจจัยในการพัฒนาธุรกิจ นักการตลาดจะต้องสะท้อนแนวคิดของ สินค้าเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจซื้อ การตอบสนองของกลุ่มลูกค้าที่มีความชอบและความเชื่อส่วนบุคคล การเสนอขายสินค้าดังกล่าว จะช่วยให้สินค้านั้นมีมูลค่าทางจิตใจของลูกค้ามากยิ่งขึ้น อีกทั้ง ภาคอุตสาหกรรมเครื่องประดับนั้นมีขนาดใหญ่ทั้งในสหรัฐอเมริกาถึง ในตลาดโลก Grand View Research ได้ ประเมินการไว้ว่า อุตสาหกรรมเครื่องประดับจะมีมูลค่า 480,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี ค.ศ. 2025 แต่เมื่อร้านเครื่องประดับต้องปิดทำการนาน หลายเดือนเนื่องจาก สถานการณ์โรคระบาดไวรัส COVID-19 กระทบไปทั่วโลก ขนาดของตลาดจึงลดลงเล็กน้อย แต่ประมาณการรายได้สุทธิที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ตลอดจนกระแส ความนิยมของลูกค้า ได้บ่งชี้ว่าตลาดเครื่องประดับน่าจะเติบโต อย่างแข็งแกร่ง (สถาบันวิจัยและพัฒนา อัญมณี และ เครื่องประดับแห่งชาติ, 2564) อัญมณีและเครื่องประดับแม้จะ เป็นสิ่งของฟุ่มเฟือย แต่ก็ยังเป็นสินค้าที่ผู้คนทั้งไทยและเทศชื่นชอบ โดยเฉพาะคุณผู้หญิงทั้งหลาย ฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้รู้และ ผู้เชี่ยวชาญจากหลายสำนักวิเคราะห์ตรงกันว่ายังคงเป็นธุรกิจที่มี อนาคต ไม่ว่าจะการเติบโตของเศรษฐกิจโลกโดยภาพรวมจะชะลอตัวลงก็ตาม เนื่องจากเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายใช้ สอย (กรุงศรี กูรู เอสเอ็มอี, 2564) หากเรามองว่า กำไรหิน และ หินมงคล ในปัจจุบันถือเป็นเครื่องประดับชนิดหนึ่งที่มีความเชื่อ ความศรัทธาเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการสร้างมูลค่าของและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้ความเชื่อและความศรัทธาของคนก็เป็นอีก ธุรกิจหนึ่งที่น่าส่งเสริม เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับตัวสินค้า ผู้ขาย และ ผู้ผลิต

ผู้วิจัยจึงสนใจดำเนินงานวิจัยเรื่องพฤติกรรมและการทัศนคติในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่ม ผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมแนวคิดด้านความเชื่อใน การนับถือวัตถุมงคลแก่กลุ่มผู้หญิง และบุคคลทั่วไป เพื่อ เสริมสร้างตลาดพลอยและหินมงคลแก่กลุ่มผู้หญิง และบุคคลทั่ว ไทย และเพื่อส่งเสริมตลาดวัตถุมงคลให้เข้าถึงกลุ่มผู้หญิงและ กลุ่มอื่นๆ มากขึ้น

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไล หินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อ เครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงใน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการ ตัดสินใจเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิง ในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทาง ประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อใน การเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงใน กรุงเทพมหานคร

### กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้หญิงไทยที่ซื้อและสวมใส่กำไลหินมงคล



กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้หญิงที่สวมใส่กำไลหินมงคล โดยจากข้อมูลสถิติจำนวนประชากรไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรกลุ่มนี้มาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากรโดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนที่  $\pm 5\%$  ดังสูตรของ (Cochran, 1977) ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 400 คน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนระหว่างชายและหญิงจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมดจะได้เป็น 1 : 1 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด กับหญิงไทยที่ซื้อและสวมใส่กำไลหินมงคล

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครที่เข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน

1. การศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ การศึกษาจากเอกสารได้แก่ บทความทางวิชาการ รายงาน แนวความคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ออกแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)

3. นำแบบสอบถามที่รับการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิไปเก็บแบบสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์ที่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการซื้อขายกำไลหินมงคล เช่น Facebook Market Place Group และ instgram

4. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามผลคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด

5. นำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามพฤติกรรมและทัศนคติด้านความเชื่อในการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครโดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสอบถามด้วยการหาค่าเฉลี่ยจำนวน และร้อยละ นำเสนอเป็นข้อมูลเชิงวิเคราะห์และข้อมูลเชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์ จะใช้ในการทดสอบค่าโดยใช้ F-test และ ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance : One Way Anova) และทดสอบสมมติฐานในระดัความเชื่อมั่นร้อยละ 95

### สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 21-30 ปี จำนวน 127 คน (ร้อยละ 31.75) รองลงมาคือ 15-20 ปี จำนวน 109 คน (ร้อยละ 27.25) ตามลำดับ มีสถานภาพโสด จำนวน 239 คน (ร้อยละ 59.75) และสมรส จำนวน 161 คน (ร้อยละ 40.25) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 192 คน (ร้อยละ 52.50) รองลงมาคือ ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.75) ตามลำดับ มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 153 คน (ร้อยละ 38.25) รองลงมาคือ ทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 130 คน (ร้อยละ 32.50) ตามลำดับ และมีระดับรายได้ 15,001-20,000 บาท จำนวน 169 คน (ร้อยละ 42.25) รองลงมาคือ 10,001-15,000 บาท จำนวน 152 คน (ร้อยละ 38.00)

พฤติกรรมการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสวมใส่เพราะความเชื่อในโชคลางหรือ ปฎิหาริย์ จำนวน

230 คน (ร้อยละ 57.50) รองลงมาคือ เพื่อความสวยงาม จำนวน 150 (ร้อยละ 37.50) คน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเช่าบูชาเครื่องรางประเภทหินมงคล คือ ตนเอง จำนวน 225 คน (ร้อยละ 56.25) รองลงมาคือเพื่อน จำนวน 130 คน (ร้อยละ 56.25) อิทธิพลที่มีผลต่อการเช่าบูชา คือ คำบอกเล่า จำนวน 200 คน (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือข้อมูลทางช่องทางสื่อออนไลน์ จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40.00) ค่าใช้จ่ายในการเช่าบูชาต่อคนอยู่ที่ 1,000-1,500 บาท จำนวน 249 คน (ร้อยละ 62.25) รองลงมาคือ 2,001-2,500 บาท จำนวน 150 คน (ร้อยละ 37.50)

ทัศนคติด้านความเชื่อในการเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติความเชื่อในการบูชาเครื่องราง ด้านการทำงาน/มีความรุ่งเรืองในธุรกิจ อยู่ที่ 3.47 มาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือสร้างความมั่นใจ อยู่ที่ 3.40 ด้านสุขภาพ อยู่ที่ 3.37 ด้านป้องกันภัย อยู่ที่ 3.35 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับมาทุกด้าน อยู่ที่ 3.66 พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์มาเป็นอันดับหนึ่ง อยู่ที่ 3.79 รองลงมาคือด้านราคา อยู่ที่ 3.67 รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ที่ 3.62 และด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ที่ 3.56 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 สรุปภาพรวมส่วนประสมทางการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ความสำคัญ	
	MEAN	SD.
ด้านผลิตภัณฑ์	3.79	0.97
ด้านราคา	3.67	0.61
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.62	0.64
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.56	0.82
<b>รวม</b>	<b>3.66</b>	

## ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	F	sig
1. ด้านอายุส่งผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	2.301	.088
2.ด้านสถานภาพส่งผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	4.366	.031
3. ด้านระดับการศึกษาส่งผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	3.580	.007
4. ด้านอาชีพส่งผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	1.677	.154
5. ด้านรายได้ส่งผลต่อทัศนคติด้านความเชื่อในการบูชาวัตถุมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร	3.707	.003

จากตารางที่ 2 ผลทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ปฏิเสธสมมติฐานหมายความว่ากลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันจะมีทัศนคติด้านความเชื่อในการเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน

## อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสวมใส่เพราะความเชื่อในโชคลางหรือปฎิหาริย์ รองลงมาคือ เพื่อความสวยงาม บุคคลที่มีอิทธิพลต่อ

การตัดสินใจเช่าบูชาเครื่องรางประเภทหินมงคล คือ ตนเอง รองลงมาคือเพื่อน อิทธิพลที่มีผลต่อการเช่าบูชาคือ คำบอกเล่า รองลงมาคือข้อมูลทางช่องทางสื่อออนไลน์ ค่าใช้จ่ายในการเช่าบูชาต่อคนอยู่ที่ 1,000-1,500 บาท รองลงมาคือ 2,001-2,500 บาท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัสทยา ชุ่มบุญชู (2560) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องประดับอัญมณี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องประดับอัญมณี พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อเครื่องประดับอัญมณีประเภทแหวน และซื้อเฉลี่ย 1 ครั้งต่อปี จำนวนเงินที่ตัดสินใจอยู่ที่ราคาต่ำกว่า 5,000 บาท ตัดสินใจซื้อเครื่องประดับอัญมณีด้วยตนเอง ซื้อเครื่องประดับอัญมณีที่ตัวเรือนทำมาจากทองคำขาว และ ประกอบจากแร่อัญมณีมีค่าที่เป็นพลอยเนื้อแข็ง ซื้อที่ร้านเพชรทองเครื่องประดับอัญมณีทั่วไป และซื้อจากร้าน จำหน่ายที่มีชื่อเสียง/น่าเชื่อถือ ในช่วงเวลาวันหยุด (เสาร์-อาทิตย์) เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อคือราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเครื่องประดับอัญมณีจากการบอกต่อจากบุคคลอื่น แต่ไม่มีผลในการตัดสินใจซื้อ

2. เพื่อศึกษาทัศนคติด้านความเชื่อในการเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการศึกษาและด้านการทำงานมาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านความรัก ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ถวัลรัตน์ กัลชาญกิจ และชาติรี ได้ฟ้าพูล (2559 หน้า 47) ได้ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพผู้บริโภคความเชื่อโชคลางและพฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับหินสีมงคล การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่ซื้อและสวมใส่หรือเคยสวมใส่เครื่องประดับหินสีมงคลอายุตั้งแต่ 18 ปี ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน การศึกษานี้ใช้ลักษณะบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ของ McCrae และ Costa (อ้างอิงใน ถวัลรัตน์ กัลชาญกิจ และชาติรี ได้ฟ้าพูล (2559 หน้า 47) ผลการวิจัยประเด็นส่วนความเชื่อโชคลางในเครื่องประดับหินสีพบว่า ด้านการทำงานหรือการศึกษาเป็นความเชื่อที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความรัก ด้านครอบครัว และด้านสุขภาพ ตามลำดับ

3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดต่อการตัดสินใจเช่าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

**ด้านผลิตภัณฑ์** พบว่า การออกแบบมีความสวยงาม มาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ มีความคงทนแข็งแรง และร้านมีหินมงคลหลายประเภทให้เลือก และมีสีหินมงคลให้เลือกหลายหลาย (สีมงคลตามความเชื่อ) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ปานนิล (2562 หน้า 92) ทำงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออัญมณีและเครื่องประดับผ่านสังคมออนไลน์(แฟนเพจเฟซบุ๊ก) ในประเทศไทย ที่กล่าวว่า ด้านผลิตภัณฑ์และบริการ พบว่า ให้ความสำคัญกับการออกแบบที่มีความโดดเด่นทันสมัยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับรูปแบบที่สวยงาม

**ด้านราคา** พบว่า ราคามีความเหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ มาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ราคาถูกมากกว่าร้านค้าที่ตั้งอยู่ภายนอก เช่น ในห้างสรรพสินค้า หรือบูธมหกรรมสินค้า รองลงมาคือมีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน และกำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพผลิตภัณฑ์มาตามลำดับตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ปานนิล (2562 หน้า 92) ทำงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออัญมณีและเครื่องประดับผ่านสังคมออนไลน์(แฟนเพจเฟซบุ๊ก) ในประเทศไทย ที่กล่าวว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับวิธีการชำระเงินที่หลากหลาย มีป้ายแสดงราคาที่ชัดเจน และกำหนดราคาเหมาะสมกับคุณภาพผลิตภัณฑ์

**ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย** พบว่า สถานที่ตั้งร้านสามารถเข้าถึงง่าย (ถ้ามีหน้าร้าน) มาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือสามารถเลือกแบบกำไลหินผ่านช่องทางออนไลน์ได้ตลอดเวลาที่ต้องการง่าย (ถ้ามีขายแบบออนไลน์) มีบริการจัดส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็วและรับประกันความเสียหาย ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ปานนิล (2562 หน้า 92) ทำงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออัญมณีและเครื่องประดับผ่านสังคมออนไลน์(แฟนเพจเฟซบุ๊ก) ในประเทศไทย ที่กล่าวว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการบริการจัดส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว แฟนเพจเฟซบุ๊กมีช่องทางติดต่อสะดวกรวดเร็ว ใช้เทคโนโลยีนำเสนอสินค้าได้อย่างหลากหลายช่องทาง เช่น ผ่านทางเว็บไซต์ และแฟนเพจเฟซบุ๊ก

**ด้านส่งเสริมการขาย** พบว่า มีการส่งเสริมการขายโดยให้ส่วนลดเป็นเงินเงินสดมา เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือการรับประกันหลังการขายเช่น รับซ่อมแซมหรือซ่อมสายกำไลฟรีอย่างน้อย 1 ครั้ง ให้ส่วนลดแก่ผู้แนะนำสินค้า เช่น เพื่อนแนะนำ เพื่อนมาซื้อสินค้า และมีการทำบัตรสมาชิกหรือบัตรสะสมแต้ม

ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบล ปานนิล (2562 หน้า 92) ทำงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออัญมณีและเครื่องประดับผ่านสังคมออนไลน์(แฟนเพจเฟซบุ๊ก) ในประเทศไทย ที่กล่าวว่า ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการรับประกันความเสียหายจากการจัดส่ง มีบริการหลังการขาย เช่น รับซ่อมแซม/ชุบล้างสินค้าตลอดอายุการใช้งาน ให้ส่วนลดแก่ผู้แนะนำสินค้า เช่น เพื่อนแนะนำเพื่อนมาใช้บริการ และมีของกำนัลพิเศษสำหรับลูกค้าประจำเนื่องในเทศกาลสำคัญ

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้มีการสอบถามเฉพาะกลุ่มผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้น

1. การวิจัยครั้งต่อไปหากมีโอกาสควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันกับประชากรที่อาศัยอยู่จังหวัดอื่นซึ่งลักษณะทางภูมิศาสตร์และความเชื่อมีความแตกต่างกับประชากรที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเพื่อนำมาเปรียบเทียบและขยายผลต่อไป

2. การวิจัยครั้งต่อไป ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเพศชาย และเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะทางภูมิศาสตร์และความเชื่อที่แตกต่างกันเพื่อนำมาเปรียบเทียบและขยายผลต่อไป

### ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นการตลาดได้ทราบถึงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริโภคที่มีการเข้าซื้อเครื่องรางประเภทกำไลหินมงคลของกลุ่มผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นนักการตลาดสามารถนำผลวิจัยที่ได้ไปใช้ดังนี้

1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทกำไลหินมงคลให้มีความหลากหลายมากขึ้นเพื่อตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายในด้านต่าง ๆ เช่น ช่วงอายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา

2) สร้างสรรค์กลยุทธ์การตลาดผลิตภัณฑ์ประเภทกำไลหินมงคลกับความเชื่อของบุคคลโดยนำปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ พฤติกรรม และส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค มาต่อยอดและหรืออาจพัฒนาธุรกิจที่มีอยู่

3) การทำกลยุทธ์การตลาดด้านการโฆษณานักการตลาดอาจมีความจำเป็นที่จะต้องสะท้อนแนวคิดด้านความเชื่อในผลิตภัณฑ์ของสินค้าเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจซื้อแก่ลูกค้า เพื่อให้ได้ส่วนแบ่งทางการตลาดที่มากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) อาจทำการแยกประเภทเครื่องรางและทำการศึกษาวิจัยเครื่องรางประเภทต่างๆ ให้เพิ่มมากขึ้น เช่น พระเครื่อง พระกริ่ง ตรีศุกรูต เพราะลักษณะทางประชากรศาสตร์อาจมีผลต่อพฤติกรรมและปัจจัยส่วนประสมการตลาด เพื่อให้ให้นักการตลาดสามารถวางแผนกลยุทธ์การตลาดได้มากขึ้น โดยอาจจะศึกษาทั้งกลุ่มผู้ชายและกลุ่มผู้หญิง

2) อาจทำการศึกษาเพื่อเติมในกลุ่มผู้ชายที่ไม่ได้เน้นสวมใส่พระเครื่องแต่เน้นสวมใส่กำไลหินมงคล

3) อาจทำการสำรวจการเช่าหรือซื้อหิน หรือพลอยกับกลุ่มประชากรในตลาดพลอยของประเทศไทย เช่น จังหวัดจันทบุรี เนื่องจากในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้นับว่าพลอยสีต่างๆ ก็เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อ เช่นการสวมใส่พลอยสีมงคลตามวันเกิด เพื่อนำเอาปัจจัยการตลาดที่ได้ไปส่งเสริมกับความเชื่อของบุคคล และสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดให้กับแหล่งจำหน่ายพลอยหรือหินมงคลให้มากขึ้น

### เอกสารอ้างอิง

- [1] กรุงศรี กูรู เอสเอ็มอี. (2564). *ธุรกิจเครื่องประดับ: แข่งขันดุเดือดไทยอยู่แถวหน้า*. สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/jewelry-business-match-heated-thai-forefront>.
- [2] กฤติยา โปร์ทอง. (2557). *ไทยบุขาร่วมสมัย*. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [3] ชมรวี สุขโสสม. (2562). *รูปสัญลักษณ์ของวัตถุนิยม*. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.



- [4] ถวัลรัตน์ กัลชาญกิจ และชาติรี ใต้ฟ้าพูล. (2559). บุคลิกภาพผู้บริโภค ความเชื่อโชคกลาง และพฤติกรรมการซื้อเครื่องประดับ หินสีมงคล. *วารสารประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 9(2), 39-61. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jprad/article/view/132670>.
- [5] ทำนอง วงศ์พุทธร และคณะ. (2559). ความเชื่อร่วมเรื่องเครื่องรางของขลังในเมืองชายแดน ไทย-ลาว-กัมพูชา. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี วิทยาลัยนครราชสีมา*, 12(1), 307-331. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565. จาก [https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jla\\_ubu/issue/view/7795](https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jla_ubu/issue/view/7795).
- [6] นัสทยา ชุ่มบุญชู. (2564). พฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อเครื่องประดับอัญมณี ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดกาญจนบุรี. *Journal of Management Science Nakhon Pathom RajabhatUniversity*, 8(1), 320-330.
- [7] ผู้จัดการออนไลน์. (2563). หินมงคลเสริมพลัง...ที่พึ่งทางใจยามโควิดคุกคาม! .สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://mgronline.com/celebonline/detail/9630000042770>.
- [8] พอร์จุนทาวน์ .(2565).สายมูเตลู ไม่ควรพลาด แนะนำเครื่องรางหินมงคล เสริมงานและความรัก. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://fortunetown.co.th/reviews/fortunetown-mutelu-bracelet/>.
- [9] วรณัท อธิธานนท์. (2564). พลังความเชื่อและศรัทธาในวัตถุมงคลสู่เครื่องประดับอัญมณี. *วารสารวิชาการ มจร เลย์ ปริทัศน์*. 2(3), 50-61. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/MCUL/article/view/257199/173552>.
- [10] สถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ. (2564). *ห้ากระแสที่จะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเครื่องประดับอัญมณีและแนวโน้มตลาดในปี 2021*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://infocenter.git.or.th/article/article-20210219>.
- [11] สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2564). *สารสนเทศ: หินนำโชค พลอยถูกโฉลก*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก [https://www.lib.ru.ac.th/journal/lucky\\_stone1.html](https://www.lib.ru.ac.th/journal/lucky_stone1.html).
- [12] อุบล ปานนิล .(2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้ออัญมณีและเครื่องประดับผ่านสังคมออนไลน์(แฟนเพจเฟซบุ๊ก) ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- [13] Cochran, W.G. (1977) *Sampling Techniques*. 3<sup>rd</sup> Edition, John Wiley & Sons, New York.
- [14] Dooddot.com. (2558). *กำลังฮิตสีนำโชค” มาทำความรู้จักกับหินสีเสริมดวง เทรนด์แฟชั่นเครื่องรางที่กำลังมาแรงสุดๆ วิทยาศาสตร์!*. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.dooddot.com/gemstones-bracelet-trend/>

## ปัญหาการวินิจฉัยจุดเวลาที่มีการแสดงเจตนามีผลในธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กรณีที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกัน

### THE PROBLEM OF DIAGNOSING TIME OF THE DECLARATION OF INTENT IN ELECTRONIC TRANSACTIONS IN THE EVENT THAT THE SENDER AND RECEIVER EXCHANGE INFORMATION ON THE SAME SYSTEM

พิทยา ไชยมหาพฤกษ์<sup>1\*</sup>

PITTAYA CHAIMAHAPRUK<sup>1\*</sup>

#### บทคัดย่อ

ลักษณะสำคัญหนึ่งของการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์คือต้องมีการ “ส่ง” การแสดงเจตนาผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางใดทางหนึ่งเสมอ ดังนั้นการพิจารณาว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูก “ส่ง” ออกไปแล้วหรือไม่ถือได้ว่าเป็นการวินิจฉัยว่ามีการแสดงเจตนาแล้วหรือไม่เพียงอย่างเดียว การวินิจฉัยว่ามีการส่งข้อมูลฯ แล้วหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ร่างขึ้นตามกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) ซึ่งบัญญัติให้ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลฯ เมื่อข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลแล้ว แต่บทบัญญัตินี้ไม่อาจปรับใช้กับการส่งข้อมูลจากผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกันได้ เนื่องจากข้อมูลฯ นั้น ไม่มีทางที่จะเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลฯ เลย จึงไม่อาจถือได้ว่า มีการส่งข้อมูลที่เป็น การแสดงเจตนา อันจะส่งผลต่อการเกิดขึ้นของสัญญาอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นบทความนี้จึงศึกษาการแก้ไขกฎหมาย ของประเทศเกาหลีใต้และประเทศออสเตรเลีย ซึ่งได้ร่างกฎหมายตามกฎหมายแม่แบบเช่นเดียวกัน แต่ได้มีการแก้ไขการกำหนดเวลา ในการ “ส่ง” ข้อมูลฯ แล้ว เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

**คำสำคัญ :** ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ; พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ; การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ; การแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกัน

<sup>1</sup> ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, Assistant Professor, Faculty of Law, Sripatum University.

\* Corresponding Author, Email: pitpitt@gmail.com

## ABSTRACT

One of the most important aspects of electronic transactions is that there must always be "dispatch" of intentions via electronic media. Therefore, consideration whether the electronic information has been "dispatch" is consideration whether intentions have been expressed. According to Section 22 of the Electronic Transactions Act, BE 2544, which was drafted in accordance with the UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996, the information is considered "dispatch" when it has entered into an information system beyond the control of originators. This provision, however, may not be applied to the dispatch of information that originators and recipients exchange information on the same information system. Since the information will never enter into the information system that is beyond the control of the originators, the intentions will never be considered expressed, which will also affect the occurrence of electronic contracts. Therefore, the author studied how South Korea and Australia amended their electronic commerce laws, which originally were drafted in accordance with the Model Law as same as Thailand's, to use as a guideline for amending the Electronic Transactions Act B.E. 2544 of Thailand.

**Keywords:** Electronic Transaction ; Exchange Of Information On The Same System ; Electronic Commerce ; Dispatch Of Electronic Information

### บทนำ

บทความวิชาการนี้ผู้เขียนได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการบังคับใช้บทบัญญัติมาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กับการวินิจฉัยจุดเวลาที่ถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูก "ส่ง" หรือ "รับ" แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับใช้กับการทำธุรกรรมในปัจจุบันที่ผู้ส่งและผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อาจแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบข้อมูลเดียวกันได้ อันเท่ากับว่าข้อมูลนั้นไม่เคยออกจากระบบที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลฯ เลย จึงยังถือไม่ได้ว่ามีการส่งข้อมูลฯ นั้นแล้ว ตามมาตรา 22 แต่กลับถือว่าผู้รับข้อมูลฯ ได้รับข้อมูลฯ นั้นแล้ว ตามมาตรา 23 ซึ่งเป็นผล และอาจก่อให้เกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการมีผลตามกฎหมายของการแสดงเจตนาและการเกิดขึ้นของสัญญาที่ทำผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งกรณีเช่นนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกินกว่าผู้ร่างกฎหมายจะสามารถคาดเดาได้ในขณะที่ร่างกฎหมายฉบับนี้มาใช้บังคับ

การวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลทางกฎหมายมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลต่อความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้แสดงเจตนาและผู้รับการแสดงเจตนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการแสดงเจตนาขึ้นเป็นการแสดงเจตนาส่งคำสั่ง

รับคำสั่ง อันอาจก่อให้เกิดสัญญาได้ทันที หากวินิจฉัยจุดเวลาที่ถือว่า การแสดงเจตนามีผลผิดไปอาจส่งผลให้เกิดความคลาดเคลื่อนแก่สิทธิและหน้าที่ของคู่สัญญาที่เกิดจากสัญญานั้นได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีสัญญาซื้อขายหุ้นที่กำหนดราคาซื้อขายเวลาที่เกิดสัญญา หากวินิจฉัยจุดเวลาที่เกิดสัญญาผิดไป ย่อมส่งผลต่อราคาหุ้นที่คู่สัญญาทำการซื้อขายได้ หรือกรณีที่คำสั่งเสนอมีการกำหนดเวลาเอาไว้ จุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลย่อมส่งผลให้เกิดหรือไม่เกิดสัญญาได้โดยที่เดียว ดังนั้นเพื่อมิให้เกิดปัญหาในการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผล ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้มีการกำหนดจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลไว้ในมาตรา 168 ซึ่งเป็นการกำหนดจุดเวลาที่การแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้ามีผล และมาตรา 169 ซึ่งเป็นการกำหนดจุดเวลาที่การแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้ามีผล

เช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแบบทั่วไป การแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์สามารถเป็นได้ทั้งการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าหรือการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าก็ได้ ตามแต่พฤติการณ์และรูปแบบของเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นจึงต้องนำบทบัญญัติมาตรา 168 และมาตรา 169 มาปรับใช้กับการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ด้วยเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามเนื่องจากความ

ซับซ้อนของเทคโนโลยีการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาจุดเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ถูก “ส่ง” หรือ ผู้รับข้อมูล “ได้รับ” หรือข้อมูล “ไปถึง” ผู้รับข้อมูล จึงเกิดปัญหาในการวินิจฉัยจุดเวลาที่ จะถือว่าเมื่อใดมีการ “ส่ง” และเมื่อใดผู้รับข้อมูล “ได้รับ” ข้อมูล

หากไม่สามารถกำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” หรือ “รับ” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ จะมีผลต่อการวินิจฉัยการเกิดขึ้นของสัญญาที่ทำโดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ต้องอาศัยการ “ส่ง” และ “รับ” ข้อมูลเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าหรือมิได้อยู่เฉพาะหน้า แต่เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 168 และมาตรา 169 เป็นบทบัญญัติที่ถูกบัญญัติขึ้นมาก่อนที่จะมีการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่เพียงพอในการวินิจฉัยจุดเวลาที่ การแสดงเจตนาที่ในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความซับซ้อนกว่าธุรกรรมแบบทั่วไปได้ จึงต้องนำพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มาตรา 22 และมาตรา 23 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” และ “รับ” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาวินิจฉัยร่วมด้วย แต่เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ถูกร่างขึ้นโดยนักกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) มาเป็นต้นแบบ ซึ่งกฎหมายแม่แบบฉบับนี้ถูกร่างขึ้นมาอย่างเป็นกลางให้เป็นที่ยอมรับจากทุกประเทศสมาชิกที่มีระบบกฎหมาย สภาพสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน เพื่อให้แต่ละประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาตินำไปเป็นแม่แบบในการตรากฎหมายอันเกี่ยวกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมกับในประเทศของตนเองได้ อันรวมถึงข้อบทที่เกี่ยวข้องกับจุดเวลาในการส่งหรือรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งมีได้กำหนดเฉพาะจุดเวลาในการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น แต่ยังสามารถกำหนดจุดเวลาในการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วย เพื่อให้ประเทศที่ถือว่าการแสดงเจตนาสมบูรณ์เมื่อมีการ “ส่ง” การแสดงเจตนาออกไปนำไปวินิจฉัยจุดเวลาที่มีการแสดงเจตนา ในขณะที่มาตรา 168 และมาตรา 169 มิได้เกี่ยวกับการส่งเลย เมื่อประเทศไทยนำกฎหมายแม่แบบฉบับนี้มาเป็นต้นแบบ และนำข้อบทที่กำหนดเวลาในการ “ส่ง” ข้อมูลมาบัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับนี้ด้วย จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในการปรับใช้กฎหมายขึ้นได้

บทความวิชาการฉบับนี้ ผู้เขียนศึกษาโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ เพื่อทราบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการกำหนดจุด

เวลาในการส่งและรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีผล และศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้และประเทศออสเตรเลียเพื่อทราบแนวทางแก้ไขปัญห โดยมิตัวอุปสรรคที่จะเสนอศึกษาเรื่องต่อไป

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการปรับใช้มาตรา 22 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ในการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กรณีผู้รับข้อมูลและผู้ส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกันของประเทศไทย ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศออสเตรเลีย และ

3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนามีผลในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กรณีผู้รับข้อมูลและผู้ส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกันตามพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

### ความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนา

ทฤษฎีที่ใช้ในการวินิจฉัยความมีผลสมบูรณ์ของการแสดงเจตนา 3 ทฤษฎี ได้แก่

1. **ทฤษฎีส่งเจตนา (Theory of Dispatch)** ทฤษฎีนี้ถือว่า การแสดงเจตนาจะมีผลสมบูรณ์เมื่อถูกส่งออกไปแล้ว ไม่ว่าผู้รับจะรับรู้ถึงการส่งนั้นหรือไม่ก็ตาม

2. **ทฤษฎีรับเจตนา (Theory of Reception)** ทฤษฎีนี้ถือว่า การแสดงเจตนามีผลสมบูรณ์เมื่อการแสดงเจตนาไปถึงผู้รับการแสดงเจตนาแล้ว ซึ่งการ “ไปถึง” ไม่จำเป็นต้องถึงขนาดที่ผู้รับการแสดงเจตนาได้รับรู้เนื้อหาของการแสดงเจตนา นั้น หากแต่หมายถึงว่าการแสดงเจตนา นั้นได้เข้าไปสู่เงื้อมมือของผู้รับการแสดงเจตนาที่จะสามารถรับรู้เนื้อหาของการแสดงเจตนา นั้นก็เพียงพอแล้ว

3. **ทฤษฎีรู้เจตนา (Theory of Perception)** ทฤษฎีนี้ถือว่า การแสดงเจตนามีผลสมบูรณ์เมื่อผู้รับการแสดงเจตนาได้ทราบถึงการแสดงเจตนา นั้น

ในส่วนของประเทศไทยนั้น ได้นำทฤษฎีรู้เจตนา และทฤษฎีรับเจตนา มาปรับใช้ในการวินิจฉัยความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนา โดยนำทฤษฎีรู้เจตนามาใช้กับกรณีการแสดงเจตนาต่อผู้รับที่อยู่เฉพาะหน้า โดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่ง



และพาณิชย์มาตรา 168<sup>2</sup> และนำทฤษฎีการรับเจตนามาใช้กับกรณีการส่งเจตนาต่อผู้รับการส่งเจตนาที่มีได้อยู่เฉพาะหน้าโดยบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 169<sup>3</sup>

### การปรับใช้ทฤษฎีความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

การแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์อาจเป็นได้ทั้งการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าตามมาตรา 168 หรือการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้าตามมาตรา 169 ก็ได้ ขึ้นอยู่กับรูปแบบของเทคโนโลยีที่ใช้ในการส่งข้อมูลการแสดงเจตนาและพฤติการณ์ในขณะที่มีการส่งข้อมูลการแสดงเจตนาด้วย กล่าวคือ หากผู้แสดงเจตนาและผู้รับการส่งเจตนาใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทันทีโดยผู้รับการส่งเจตนาได้รับข้อมูลดังกล่าว เช่นนี้ย่อมถือว่าเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าตามมาตรา 168 ยกตัวอย่างเช่น นาย ก ได้แสดงเจตนาโดยการส่งข้อความผ่านแอปพลิเคชัน Line ให้แก่นาย ข โดยนาย ข ได้รับข้อความนั้นอยู่ ถือว่าการแสดงเจตนาอันมีผลเมื่อนาย ข ทราบการแสดงเจตนาตามมาตรา 168 เนื่องจากถือว่าเป็นกรณีที่บุคคลได้แสดงเจตนาโดยวิธีอื่นซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกันกับการสื่อสารทางโทรศัพท์ ในทางตรงกันข้ามหากผู้แสดงเจตนาและผู้รับการส่งเจตนาใช้เทคโนโลยีที่ไม่อาจทำให้ทั้งสองคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทันที หรือใช้เทคโนโลยีที่ทำให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทันทีแต่ผู้รับการส่งเจตนาไม่ได้รับข้อมูลดังกล่าว เช่นนี้ย่อมถือว่าเป็นการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้าตามมาตรา 169 ยกตัวอย่างเช่น นาย ค ได้แสดงเจตนาโดยการส่งอีเมลให้แก่นาย ง โดยนาย ง มีได้รับอีเมลฉบับนั้นอยู่ ถือว่าการแสดงเจตนาอันมีผลเมื่ออีเมลฉบับนั้น “ไปถึง” นาย ง ซึ่งเป็นผู้รับการส่งเจตนาตามมาตรา 169

แม้การวินิจฉัยผลของการแสดงเจตนาในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะนำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์มาใช้ แต่ในการวินิจฉัยว่าผู้รับการส่งเจตนา “ทราบ” หรือการส่งเจตนา “ไปถึง” ผู้รับการส่งเจตนาหรือไม่นั้น ลำพังบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่สามารถวินิจฉัยได้ เนื่องจากการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มีความแตกต่างจากการแสดงเจตนาในกรณีทั่วไป มีความซับซ้อนทางเทคโนโลยี และมีลักษณะเป็นการส่งหลายทอด จึงเกิดปัญหาในการวินิจฉัยจุดเวลาที่จะถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูล ณ เวลาใด กล่าวคือ ในเวลาที่ผู้ส่งข้อมูลกดส่งข้อมูลหรือในเวลาที่ข้อมูลเข้าสู่เครื่องแม่ข่ายของผู้ให้บริการอีเมลของผู้ส่งข้อมูล หรือในเวลาที่ข้อมูลเข้าสู่เครื่องแม่ข่ายของผู้ให้บริการอีเมลของผู้รับการส่งข้อมูล หรือในเวลาที่ข้อมูลนั้นเข้าสู่เครื่องคอมพิวเตอร์ผู้รับข้อมูลเมื่อผู้รับข้อมูลเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและล็อกอินเข้าสู่บัญชีอีเมลของตน

ในการวินิจฉัยกรณีนี้จึงต้องปรับใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งได้กำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” และ “รับ” ข้อมูลไว้ในมาตรา 22 และมาตรา 23

#### 1. จุดเวลาที่ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีจุดเวลาของการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น มาตรา 22<sup>5</sup> ของกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติว่าจุดเวลาที่จะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกส่งออกไปตามมาตรานี้ คือ จุดเวลาที่ข้อมูลได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลแล้ว จึงจะถือว่าได้มีการส่งข้อมูลออกไปจากผู้ส่งข้อมูลแล้ว ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มิได้กำหนดค่านิยามไว้ว่า “การอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล” มีความหมายอย่างไร จึงต้องพิจารณาตามมาตรา 15 วรรค (1) ของกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNICTRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) ซึ่งกฎหมายแม่แบบของบทบัญญัติได้อธิบายเหตุผลในการร่างกฎหมายแม่แบบไว้ว่า “การเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลอาจเกิดขึ้นในกรณีที่ข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของคนกลางหรือระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลก็ได้” ยกตัวอย่างเช่น การส่ง

<sup>2</sup> “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่ผู้รับการส่งเจตนาได้ทราบการแสดงเจตนาอัน...”

<sup>3</sup> “การแสดงเจตนาที่กระทำต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนาอันไปถึงผู้รับการส่งเจตนา”

<sup>4</sup> ในบทความนี้ผู้เขียนได้ใช้คำหลายคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูล

การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อันเป็นผลมาจากการแปลกฎหมายที่ใช้คำที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศที่ทำการศึกษา

<sup>5</sup> “การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล”

<sup>6</sup> Paragraph (1) defines the time of dispatch of a data message as the time when the data message enters an information system outside the control of the originator, which may be the

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ทางอีเมลจะถือว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นถูกส่งก็ต่อเมื่อข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่ไม่ใช่ระบบเดียวกันกับระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อมูล หรือได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล ซึ่งมีข้อสังเกตอย่างหนึ่งว่าบทบัญญัตินี้เป็นการปรับใช้ทฤษฎีการส่งเจตนา (Theory of Dispatch) ที่ว่าการแสดงเจตนาได้ถูกส่งออกไปเมื่อข้อมูลนั้นพ้นจากความควบคุมของผู้แสดงเจตนาแล้วนั่นเอง

## 2. จุดเวลาที่ถือว่าเป็นการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีของจุดเวลาที่ถือว่าเป็นการรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น มาตรา 23<sup>7</sup> แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ได้บัญญัติไว้ว่าเป็นจุดเวลาที่ถือว่าผู้รับข้อมูล “ได้รับ” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ “ไปถึง” ผู้รับข้อมูลแล้ว คือ จุดเวลาที่ข้อมูลได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลแล้ว ซึ่ง “การเข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล” หมายความว่าไม่ได้กำหนดคำนิยามไว้ว่ามีความหมายอย่างไร ทั้งกฎหมายแม่แบบก็มิได้ให้คำอธิบายไว้เช่นเดียวกัน แต่หากวินิจฉัยเทียบเคียงกับทฤษฎีการรับเจตนา (Theory of Reception) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่รองรับบทบัญญัติมาตรานี้ จะสามารถตีความได้ว่าผู้รับการแสดงเจตนาได้รับข้อมูลแล้วเมื่อข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล แม้ผู้รับข้อมูลจะยังไม่ได้รับทราบเนื้อหาของข้อมูลนั้นเลยก็ตาม เช่น เมื่ออีเมลที่ผู้ส่งข้อมูลส่งมาได้เข้ามาในระบบอีเมลของผู้รับข้อมูลแล้ว แม้ผู้รับข้อมูลจะยังไม่ได้เปิดอ่านอีเมลฉบับนั้นและย่อมถือว่าการแสดงเจตนาได้ผลสมบูรณ์แล้วนั่นเอง

## ปัญหาการวินิจฉัยผลการ “ส่ง” และ “ไปถึง” ของการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ได้กำหนดเงื่อนไขในการวินิจฉัยว่าการ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลแล้ว แต่ด้วยความซับซ้อน ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร จึงก่อให้เกิดปัญหาในการปรับใช้มาตรา 22 นั้นคือในกรณีที่ผู้ส่งข้อมูลและผู้รับข้อมูลใช้ระบบข้อมูลเดียวกันจะส่งผลให้ข้อมูลไม่ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการ

ควบคุมของผู้ส่งข้อมูล จึงยังถือไม่ได้ว่าข้อมูลได้ถูก “ส่ง” แล้วตามมาตรา 22 แต่ในทางกลับกันข้อมูลนั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลแล้ว ซึ่งตามมาตรา 23 ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว กรณีจึงส่งผลที่ค่อนข้างแปลกที่ข้อมูลยังไม่ถูกถือว่า “ส่ง” แต่ถือว่ามีกร “รับ” แล้ว ยิ่งไปกว่านั้น เนื่องจากระบบข้อมูลบางระบบมีทางเลือกให้ผู้ส่งข้อมูลสามารถเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูล หรือยกเลิกการส่งข้อมูลได้ เช่น ระบบของแอปพลิเคชัน Line ที่ผู้ใช้สามารถยกเลิกการส่ง (unsend) หรือระบบอีเมลบางระบบที่ผู้ส่งอีเมลสามารถดึงกลับ (recall) อีเมลที่ตนส่งได้ จึงเป็นกรณีที่ข้อมูลนั้นยังคงอยู่ในระบบที่ผู้ส่งข้อมูลสามารถควบคุมได้ แต่ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลแล้ว ส่งผลเช่นเดียวกัน คือ ยังไม่ถือว่ามีกร “ส่ง” แต่ถือว่ามีกร “รับ” ข้อมูลแล้ว

ปัญหาการวินิจฉัยจุดเวลาในการ “ส่ง” การแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เคยเข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลส่งผลกระทบต่อกรวินิจฉัยผลของการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์นั้น โดยสภาพของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จำเป็นต้องมีการ “ส่ง” การแสดงเจตนาในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เสมอ ไม่ว่าเป็นการแสดงเจตนาต่อผู้ซึ่งอยู่เฉพาะหน้า หรือการแสดงเจตนาต่อผู้ซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า จึงอาจกล่าวได้ว่าในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าเจตนาได้ถูกแสดงออกไปแล้วก็ต่อเมื่อมีการ “ส่ง” ข้อมูลที่มีเนื้อหาของเจตนา นั้นไปแล้วเท่านั้น ดังนั้นเมื่อกรณีไม่ถือว่ามีกร “ส่ง” ตามมาตรา 22 แล้ว ย่อมเท่ากับว่ายังไม่มีกรแสดงเจตนาตนเอง

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนาที่มีผลวินิจฉัยในจุดที่ผู้รับการแสดงเจตนา “ทราบ” หรือการแสดงเจตนา “ไปถึง” ผู้รับการแสดงเจตนาแล้วเท่านั้น มิได้คำนึงถึงจุดเวลาที่มีการส่งการแสดงเจตนาแต่อย่างใด ดังนั้นในการวินิจฉัยจุดเวลาที่การแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จึงวินิจฉัยเฉพาะจุดเวลาที่ถือว่ามีกร “รับ” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีได้คำนึงถึงจุดเวลาที่ถือว่ามีกร “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามหากมีการยกประเด็นปัญหานี้เข้าสู่การพิจารณาของศาล ผู้เขียนสงสัยว่าศาลจะวินิจฉัยกรณีอย่างไร และหากศาลวินิจฉัยว่าการ “ส่ง”

information system of an intermediary or an information system of the addressee.

<sup>7</sup> “การรับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าผลนับแต่เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล”

ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไปในทางที่ว่า การแสดงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะต้องมีการ “ส่ง” เสมอ และศาลได้วินิจฉัยว่าการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่บนระบบเดียวกันยังไม่ถือว่ามี การ “ส่ง” ตามมาตรา 22 ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งกำลังเข้ามาเป็นวิธีการทำธุรกรรมหลักของประเทศไทยก็เป็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องมีการแสดงเจตนาเสนอและสนอง ดังนั้นเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมาย ผู้เขียนจึงดำเนินการศึกษาโดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้และประเทศออสเตรเลีย

### กฎหมายของประเทศเกาหลีใต้

กฎหมายที่รองรับผลของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศเกาหลีใต้ได้แก่ Electronic Documents and Electronic Transactions Framework Act 1999 (ETFA) ซึ่งประเทศเกาหลีใต้ได้ประกาศใช้ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1999 โดยช่วงแรกกฎหมายฉบับนี้ได้ถูกสร้างขึ้นตามกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) อันรวมถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามี การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วย โดยได้บัญญัติไว้ในมาตรา 9 ว่า “การส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่ามีขึ้นเมื่อข้อความนั้นได้เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอยู่ในการควบคุมของบุคคลที่ใช้ผู้ส่งข้อความ หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนของผู้ส่งข้อความ”<sup>8</sup> ต่อมาในปี ค.ศ. 2002 กฎหมายฉบับนี้ได้ถูก

แก้ไขเพิ่มเติมทั้งฉบับโดย Act No. 6614, Jan. 19, 2002 ซึ่งได้นำบทบัญญัติมาตรา 9 ไปบัญญัติเป็นมาตรา 6 และได้แก้ไขเนื้อหาเป็นว่า “การส่งข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าได้ถูกส่ง ณ เวลาที่ผู้ส่งข้อความ หรือตัวแทนของผู้ส่งข้อความ ได้ใส่ข้อความนั้นเข้าสู่ระบบประมวลผลข้อมูลซึ่งอาจรับข้อความนั้นได้”<sup>9</sup> และบทบัญญัติมาตรานี้ก็ได้ถูกแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งในปี ค.ศ. 2007 ด้วยผลของ Act No. 8461, May 17, 2007 แต่เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาให้รวมถึงการส่งเอกสารที่ถูกแปลงให้เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย<sup>10</sup> จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2012 บทบัญญัติมาตรานี้ก็ถูกแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง ด้วยผลของ Act No. 11461, Jun. 1, 2012 ความว่า “ให้ถือว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (รวมถึงเอกสารที่ถูกแปลงให้เป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย) ถูกส่ง ณ เวลาที่เอกสารนั้นถูกใส่เข้าสู่ระบบการประมวลผลข้อมูล ซึ่งผู้รับข้อความ หรือตัวแทนของผู้รับข้อความ อาจได้รับข้อความนั้นได้”<sup>11</sup> ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งนี้เป็นการแก้ไขครั้งล่าสุดและผลใช้บังคับมาจนถึงปัจจุบัน

จะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่ประเทศเกาหลีใต้ประกาศใช้ ETFA ในปี ค.ศ. 1999 ประเทศเกาหลีใต้ได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายฉบับนี้ทั้งฉบับในปี ค.ศ. 2002 ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียง 3 ปี เท่านั้น โดยในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดจุดเวลาในการ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น นอกเหนือจากย้ายบทบัญญัตินี้จากที่เคยอยู่ในมาตรา 9 ไปยังมาตรา 6 แล้ว เนื้อหาของบทบัญญัติยังเปลี่ยนไปอีกด้วย โดยฉบับปี 2002 นั้นเปลี่ยนแปลงจุดเวลาที่ถือว่าข้อความอิเล็กทรอนิกส์ถูกส่งตามที่กฎหมายฉบับ

<sup>8</sup> Article 9 (Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Messages)

(1) The dispatch of an electronic message shall be deemed to occur when it enters a computer, etc. under the control of any person other than the originator or the person who sent the electronic message on behalf of the originator.

<sup>9</sup> Article 6 (Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Messages)

(1) An electronic message shall be deemed to have been transmitted at the time of input by the addressee or his agent into the information processing system capable of receiving the relevant electronic message.

<sup>10</sup> Article 6 (Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Messages)

(1) An electronic document shall be deemed to have been transmitted at the time of input by the addressee or his agent into the information processing system capable of receiving the relevant electronic document (including documents converted to electronic documents; hereinafter the same shall apply).

<sup>11</sup> Article 6 (Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Messages)

(1) An electronic document (including a document converted to an electronic document; hereinafter the same shall apply) shall be deemed sent at the time the electronic document is entered into an information processing system through which a recipient or his/her agent may receive the electronic document.

ปี ค.ศ. 1999 โดยเปลี่ยนจากข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าถูกส่งเมื่อ “เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อความ” เป็นข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าถูกส่งเมื่อ “เข้าสู่ระบบการประมวลที่อาจรับข้อความฯ นั้นได้” ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมเช่นนี้ส่งผลให้แม้ข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะยังไม่ออกจากระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หากได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่มีความสามารถที่จะรับข้อความฯ นั้นได้ (แม้กระทั่งอยู่ในระบบข้อมูลเดียวกัน) ก็ถือได้ว่ามีการ “ส่ง” ข้อความอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว

แม้บทบัญญัติมาตรานี้จะถูกแก้ไขเพิ่มเติมมาอีก 2 ครั้งในปี ค.ศ. 2007 และ ค.ศ. 2012 แต่แนวคิดที่ว่าข้อความอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าถูกส่งแล้ว ไม่จำเป็นต้องออกจากระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อความฯ ก็ยังคงอยู่ แต่เนื่องจากฉบับที่แก้ไขในปี ค.ศ. 2002 และปี ค.ศ. 2007 นั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอว่าข้อความฯ จะต้องถูกส่งไปถึงจุดใดจึงจะถือว่ามี การ “ส่ง” แล้ว ETFA ฉบับที่แก้ไขในปี ค.ศ. 2012 นั้น จึงได้เพิ่มความชัดเจนของบทบัญญัติให้ต้องถึงขนาดว่า ระบบที่ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าไปนั้น จะต้องเป็นระบบที่ผู้รับข้อความฯ อาจรับข้อความฯ นั้นได้

ข้อความว่า “ผู้รับข้อความฯ อาจได้รับข้อความฯ” นั้น มิได้มีการกำหนดไว้ว่าหมายความว่าถึงจุดใด แต่หากตีความเทียบเคียงกับมาตรา 6 วรรคสอง อนุมาตรา 2 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับจุดเวลาที่ถือว่าผู้รับข้อความฯ ได้รับข้อความฯ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้รับข้อมูลมิได้กำหนดระบบข้อมูลที่ใช้ในการรับข้อมูลไว้ ให้ถือว่าผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลจะได้รับข้อมูลนั้น ซึ่งก็คือเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลใช้ข้อมูล<sup>12</sup>” จะเห็นได้ว่าจุดเวลาที่ถือว่ามี การ “รับ” ข้อมูลถูกบัญญัติไว้ต่างจากจุดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูล กล่าวคือ จุดเวลาที่ถือว่ามี การ “รับ” นั้นมีความแน่นอนว่าผู้รับข้อมูลจะได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งก็คือเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลบริหารจัดการ เช่น เมื่ออีเมลเข้าสู่ที่อยู่

อีเมลของผู้รับข้อมูล นั้นเอง ดังนั้นจึงอาจตีความได้ว่าจุดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลจะต้องเป็นจุดที่เกิดขึ้นก่อนผู้รับข้อมูลอาจได้รับข้อมูล แต่ต้องมีความแน่นอนเพียงพอที่ทำให้ผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น นั่นก็คือเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ระบบของผู้บริการระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลนั่นเอง เช่น เมื่ออีเมลได้เข้าสู่ระบบของผู้ให้บริการอีเมลนั้น แม้อีเมลนั้นยังไม่ได้ถูกส่งต่อไปยังที่อยู่อีเมลของผู้รับข้อมูล ก็ถือได้ว่าผู้รับข้อมูลอาจได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นแล้ว จึงถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แล้วนั่นเอง ดังนั้นหากผู้ส่งและผู้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์แลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบข้อมูลเดียวกัน จุดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” และ “รับ” ข้อมูล” ย่อมเป็นจุดเวลาเดียวกัน

เหตุที่ทำให้ประเทศเกาหลีใต้ต้องแก้ไขเพิ่มเติม ETFA 1999 หลังจากที่ประกาศใช้มาเพียง 3 ปีนั้น ผู้เขียนสันนิษฐานว่าอาจมีปัญหาในการปรับใช้บทบัญญัติที่กำหนดเวลาในการ “ส่ง” ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าตามกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ จะเกิดขึ้นทันทีเมื่อคำสนองเพื่อเข้าทำสัญญานั้นถูกส่งออกไป ตามประมวลแพ่งของประเทศเกาหลีใต้มาตรา 531 ที่ว่า “ให้ถือว่าสัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าเกิดขึ้นในเวลาที่ยื่นคำสนองถูกส่ง<sup>13</sup>” หรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศเกาหลีใต้ได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับผลของการแสดงเจตนาตามทฤษฎีการส่งเจตนาที่ถือว่าการแสดงเจตนามีผลเมื่อมีการ “ส่ง” การแสดงเจตนาที่ส่งออกไป แต่เมื่อปรับใช้มาตราดังกล่าวกับการส่งคำสนองในการทำสัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมักจะเป็นการทำสัญญาระหว่างบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้า ที่ต้องนำมาตรา 9 แห่ง ETFA 1999 มาปรับใช้ร่วมด้วยเพื่อพิจารณาจุดที่มีการ “ส่ง” เกิดขึ้น ได้เกิดกรณีที่ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ไม่ได้เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์หรือระบบที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งอยู่ในความควบคุมของบุคคลที่มิใช่ผู้ส่งข้อความฯ หรือตัวแทนของผู้ส่งข้อความฯ อันเป็นปัญหาต่อการวินิจฉัยการเกิดขึ้นของสัญญาระหว่างบุคคลที่มิได้อยู่เฉพาะหน้าตามที่

<sup>12</sup> Article 6 (Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Messages)

(2) An electronic document shall be deemed received in any of the following cases:

2. Where an addressee has not designated an information processing system through which he/she will receive

the electronic document: When it is entered into the information processing system he/she manages.

<sup>13</sup> Article 531 (Time when Contract *inter absentes* Comes into Existence)

A contract *inter absentes* shall come into existence at the time when a notice of acceptance is dispatched.

ประมวลกฎหมายแพ่งมาตรา 531 กำหนดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งคำสั่งแล้วนั่นเอง

### กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย

กฎหมายที่รองรับผลของการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศออสเตรเลีย ได้แก่ Electronic Transactions Act 1999 ซึ่งประเทศออสเตรเลียได้ประกาศใช้ในวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1999 แต่มีผลใช้บังคับในวันที่ 15 มีนาคม ค.ศ. 2000 โดยช่วงแรกกฎหมายฉบับนี้ได้ถูกสร้างขึ้นตามกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ค.ศ. 1996 (UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce 1996) ซึ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามี การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 14 ซึ่งกำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลทั้งที่เป็นการส่งผ่านระบบข้อมูลเดียวและการส่งผ่านหลายระบบข้อมูล แต่ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานเดียวกัน นั่นก็คือ จุดเวลาที่การสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์จะถือว่าถูก “ส่ง” ก็คือเวลาที่ข้อมูลการสื่อสารนั้นได้ถูกส่งเข้าไปยังระบบข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูลนั่นเอง

ประเทศออสเตรเลียได้ใช้บทบัญญัตินี้มาจนกระทั่งปี ค.ศ. 2011 ซึ่งเป็นปีที่ประเทศออสเตรเลียได้ทำการแก้ไข Electronic Transactions Act 1999 ให้รองรับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 ซึ่งประเทศออสเตรเลียได้แก้ไขบทบัญญัติมาตรา 14 แห่ง Electronic Transactions Act 1999 ให้มีเนื้อหาเหมือนกับข้อบทที่ 10 แห่งอนุสัญญา<sup>14</sup> ได้บัญญัติกำหนดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้ โดยแบ่งการส่งข้อมูลเป็นการส่งผ่านข้อมูลผ่านระบบข้อมูลต่างระบบ และการส่งข้อมูลที่ได้รับและผู้ส่งแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบเดียวกัน ซึ่งสำหรับการส่งข้อมูลผ่านระบบข้อมูลต่างระบบนั้น ยังคงหลักการพื้นฐานเดียวกันกับที่ มาตรา 14 เดิม และกฎหมายแม่แบบฯ กำหนดไว้นั่นคือ การอยู่นอกเหนือความ

ควบคุมของผู้ส่งข้อมูล แต่ในส่วนการส่งข้อมูลที่ได้รับและผู้ส่งแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบเดียวกันนั้น อนุมาตรา (b) ได้กำหนดให้ถือเวลาที่ข้อมูลการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ถูกรับโดยผู้รับข้อมูล เป็นเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง”

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเช่นนี้ หากพิจารณาตามบันทึกท้ายร่างแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา<sup>15</sup> นี้ จะเห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียได้ตระหนักว่ามีกรณีที่มีการส่งข้อมูลการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ได้ออกไปจากระบบข้อมูลของผู้ส่งข้อมูล<sup>16</sup> ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการกำหนดเวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อันเป็นจุดเวลาที่ถือว่าการแสดงเจตนามีผล และด้วยผลของการบัญญัติกฎหมายเช่นนี้ ได้ส่งผลให้เวลาที่ถือว่ามี การ “ส่ง” และ “รับ” ข้อมูลการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นเวลาเดียวกันอีกด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าประเทศออสเตรเลียถือว่าการแสดงเจตนาผ่านการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้รับและส่งข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบข้อมูลเดียวกันนั้น จะถือว่าการแสดงเจตนามีผลเมื่อผู้รับการแสดงเจตนา “ได้รับ” ข้อมูลการแสดงเจตนา นั้น ซึ่งเป็นการบัญญัติกฎหมายตามทฤษฎีรับเจตนา

### บทวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายของทั้ง 3 ประเทศใน 2 บริบทได้แก่ บริบททฤษฎีผลของการแสดงเจตนา และบริบทกฎหมายที่กำหนดจุดเวลา “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ในบริบททฤษฎีที่รองรับผลของการแสดงเจตนา นั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลของการแสดงเจตนาต่อบุคคลที่มีได้อยู่เฉพาะหน้า ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในสามประเทศนี้ที่กำหนดว่าการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะหน้ามีผลเมื่อ “ไปถึง” ผู้รับการแสดงเจตนา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเมื่อผู้รับการแสดงเจตนา “ได้รับ” การแสดงเจตนา นั้นแล้ว อันเป็นการบัญญัติตามทฤษฎีรับเจตนา ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียและประเทศเกาหลีใต้ถือว่าการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมีได้อยู่เฉพาะ

<sup>14</sup> Article 10. Time and place of dispatch and receipt of electronic communications

1. The time of dispatch of an electronic communication is the time when it leaves an information system under the control of the originator or of the party who sent it on behalf of the originator or, if the electronic communication has not left an information system under the control of the originator or of the

party who sent it on behalf of the originator, the time when the electronic communication is received.

<sup>15</sup> Commonwealth of Australia Explanatory Memorandum on Electronic Transactions Amendment Bill 2011

<sup>16</sup> The Parliament of the Commonwealth of Australia, Electronic Transactions Amendment Bill 2011: Explanatory Memorandum, p. 12.

หน้ามีผลเมื่อการแสดงผลหน้าจอ “ส่ง” ไปยังผู้รับการแสดงผลหน้าจอ อันเป็นไปตามทฤษฎีส่งเจตนา ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประเทศออสเตรเลียและประเทศเกาหลีใต้ต่างมีปัญหาในการปรับใช้ บทบัญญัติที่กำหนดจุดเวลา “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่บัญญัติ ตามกฎหมายแม่แบบฯ ในขณะที่ประเทศไทยกลับไม่เคยพบ ปัญหาดังกล่าว แต่มีได้หมายความว่าประเทศไทยจะสามารถใช้ บทบัญญัติเช่นนี้ต่อไปได้ เพราะการที่ยังไม่ถือว่ามี การ “ส่ง” ตาม มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 มีผลเท่ากับการยังไม่มี การแสดงผลหน้าจอ ซึ่งอาจเป็นปัญหาที่ ถูกยกขึ้นมาได้

ในบริบทของกฎหมายที่กำหนดจุดเวลา “ส่ง” ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์นั้น ทั้งสามประเทศมีการบัญญัติที่แตกต่างกัน ออกไป กล่าวคือ บทบัญญัติของประเทศไทยยังคงเป็นไปตามที่ กฎหมายแม่แบบฯ บัญญัติไว้ นั่นคือ ยังคงถือจุดเวลาที่ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ ส่งข้อมูล ส่วนประเทศออสเตรเลียได้แก้ไขบทบัญญัติในส่วนนี้ใน สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการใช้การ ติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ในสัญญาระหว่างประเทศ ค.ศ. 2005 โดยได้กำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์ออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีผู้ส่งและผู้รับข้อมูลใช้ ระบบข้อมูลต่างระบบกัน ให้ถือจุดเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของผู้ส่งข้อมูล กรณีผู้ ส่งและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบข้อมูลเดียวกัน ให้ถือ จุดเวลาที่ผู้รับข้อมูลได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น ซึ่งเป็นเวลา เดียวกันกับเวลาที่ส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั่นเอง ในส่วน บทบัญญัติของประเทศเกาหลีใต้ถือว่าจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์คือจุดเวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้เข้าสู่ ระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูลอาจได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งใน กรณีที่ผู้ส่งและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกัน จุด เวลาที่ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบของผู้ให้บริการระบบข้อมูล หรือระบบข้อมูลของผู้รับข้อมูล

### บทสรุป

แม้ในทางปฏิบัติ ประเทศไทยมาตรา 22 แห่ง พระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ไม่ได้เป็น อุปสรรคต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากประเทศ ไทยมิได้นำทฤษฎีส่งเจตนามาปรับใช้จึงไม่คำนึงถึงว่าการส่งข้อมูล

อิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นการแสดงผลหน้าจอในการทำธุรกรรม อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นเมื่อใด หากแต่คำนึงถึงจุดการ “รับ” ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นเสียมากกว่า แต่ในทางวิชาการแล้วผู้เขียน เห็นว่าผลกระทบของบทบัญญัติมาตรานี้มีผลถึงขนาดทำให้การ แผลงเจตนาในธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งและผู้รับข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบข้อมูลเดียวกันนั้น ไม่มีทางเกิดการ แผลงเจตนาได้เลยทีเดียว ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อการทำธุรกรรม ทางอิเล็กทรอนิกส์ที่กำลังกลายเป็นช่องทางในการทำธุรกรรม หลักของประเทศไทย ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 22 ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและรูปแบบของการทำ ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบน ระบบข้อมูลเดียวกันได้ด้วย

จากการศึกษากฎหมายของประเทศออสเตรเลียและ ประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งทั้งสองประเทศเคยประสบปัญหาการ กำหนดจุดเวลาในการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ส่งและผู้รับ ข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบข้อมูลเดียวกัน พบว่าทั้งสอง ประเทศต่างมีแนวทางในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับจุดเวลาใน การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ประเทศ เกาหลีใต้เลือกที่จะแก้ไขให้จุดเวลาในการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ คือจุดเวลาที่ข้อมูลเข้าระบบการประมวลผลที่ผู้รับข้อความอาจรับ ข้อความฯ นั้นได้ โดยไม่คำนึงว่าเป็นการส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ บนระบบเดียวกันหรือไม่ ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียได้แก้ไข กฎหมายที่กำหนดจุดเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง” ข้อมูล อิเล็กทรอนิกส์โดยแบ่งการส่งข้อมูลเป็นการส่งผ่านข้อมูลผ่าน ระบบข้อมูลต่างระบบ และการส่งข้อมูล ซึ่งสำหรับการส่งข้อมูล ผ่านระบบข้อมูลต่างระบบนั้น ยังคงหลักการพื้นฐานเดิมนั่นคือ การอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล แต่ในส่วนการส่ง ข้อมูลที่ผู้รับและผู้ส่งแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านระบบเดียวกันนั้น ได้ กำหนดให้ถือเวลาที่ข้อมูลการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ถูกรับโดย ผู้รับข้อมูล เป็นเวลาที่ถือว่ามีการ “ส่ง”

ทั้งสองแนวทางต่างสามารถแก้ไขปัญหาการกำหนดจุด เวลาในการ “ส่ง” อย่างไรก็ตามแนวทางแก้ไขกฎหมายของ

ประเทศเกาหลีใต้มีความเป็นกลางทางเทคโนโลยีมากกว่า<sup>17</sup> กล่าวคือ แม้ในปัจจุบันปัญหาที่ข้อมูลไม่เคยออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของผู้ส่งข้อมูลจะเกิดขึ้นเฉพาะกรณีที่ผู้ส่งและผู้รับข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลบนระบบเดียวกันเท่านั้น แต่หากในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารให้ผู้ส่งและผู้รับข้อมูลที่ใช้ระบบข้อมูลต่างกันสามารถควบคุมข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งไปได้ อาจเกิดปัญหาที่ข้อมูลไม่เคยออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของผู้ส่งข้อมูลได้อีก ซึ่งหากเกิดกรณีเช่นนี้กฎหมายของประเทศออสเตรเลียก็จะมีปัญหาในการปรับใช้ขึ้นมาได้อีก ในขณะที่กฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ยังคงสามารถปรับใช้ได้กับทั้งการส่งข้อมูลบนระบบเดียวกันหรือต่างระบบก็ตาม เพราะบทบัญญัติของประเทศเกาหลีใต้ไม่คำนึงว่าข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะต้องออกจากระบบข้อมูลที่อยู่ในความควบคุมของผู้ส่งข้อมูลแต่อย่างใด ดังนั้นแนวทางที่ผู้เขียนเห็นว่าควรนำมาใช้เป็นแบบในการแก้ไข

เพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 คือแนวทางการแก้ไขกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งมีความเป็นกลางทางเทคโนโลยีมากกว่า แม้จะแตกต่างจากทั้งบทบัญญัติที่กฎหมายแม่แบบฯ และอนุสัญญาฯ บัญญัติไว้ แต่กฎหมายแม่แบบฯ เป็นเพียงต้นแบบในการร่างกฎหมายเท่านั้น ประเทศไทยจึงสามารถบัญญัติกฎหมายให้แตกต่างจากที่กฎหมายแม่แบบฯ บัญญัติไว้ได้

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ผู้เขียนจึงเสนอให้แก้ไขมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 จากที่บัญญัติว่า “การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้ส่งข้อมูล” ให้แก้ไขเป็น “การส่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ถือว่าได้มีการส่งเมื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้นได้เข้าสู่ระบบข้อมูลที่ผู้รับข้อมูลหรือตัวแทนของผู้รับข้อมูล อาจได้รับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น

## เอกสารอ้างอิง

- [1] พินัย ญ นคร. (2561). *กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ในยุคดิจิทัล*. วิญญูชน: กทม.
- [2] ศรินทร์ภรณ์ โสทธิพันธุ์. (2561). *คำอธิบายนิติกรรม-สัญญา*. วิญญูชน: กทม.
- [3] Alan Davidson. (2012). *The Law of Electronic Commerce*. Cambridge University Press: USA.
- [4] *ELECTRONIC TRANSACTIONS AMENDMENT BILL 2011*.
- [5] *Framework Act on Electronic Commerce*.
- [6] Hill, Simone W. B. (2001). Email contracts-When is the contract formed. *Journal of Law, Information and Science*, 12(1), 46.
- [7] Rajab Ali. (2009). Technological Neutrality. *Lex Electronica*, 14(2), 1-15.
- [8] The Parliament of the Commonwealth of Australia. Electronic Transactions Amendment Bill 2011: Explanatory Memorandum.
- [9] UN Comm'n on Int'l Trade Law,. (1996). *UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment*.
- [10] *United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts*.
- [11] Won-Jin Kang & Chang-Sook Lee. (2007). Interpretation and Application of Time and Place of Dispatch and Receipt of Electronic Records in Electronic Transactions. *International Commerce and Information Review*, 9(3), 287-304.

<sup>17</sup> Rajab Ali. (2009). “Technological Neutrality” [2009] *Lex Electronica* (2009) V14, N2. p. 11-12.



วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล

(Santapol College Academic Journal : SCAJ)

### คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับและการส่งบทความ

### (Guidelines for Manuscript Preparation and Submission)

วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้จัดทำเป็น 2 รูปแบบ ทั้งรูปแบบตีพิมพ์ (Print) หมายเลข ISSN 2408-1728 (Print) และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Online) ISSN 2586-9868 (Online) ที่พิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย (Research Article) และบทความวิชาการ (Academic Article) มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในกลุ่มสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัล นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐศาสน ประสานศาสตร์ สหวิทยาการจัดการ การจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เทคโนโลยีมีเดียและแอนิเมชัน นิเทศศาสตร์ ภาษาศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นสื่อกลางแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดแนวคิด เทคนิค วิธีการนำไปพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจนเป็นเวทีนำเสนอเผยแพร่ผลงานของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไปทุกหน่วยงาน โดยมีกำหนดออกราย 6 เดือน หรือ 2 ฉบับต่อปี บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญอย่างน้อย 3 ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (Double-blind Review)

### ประเภทของบทความที่รับพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ

หน้าแรกของบทความที่เป็นชื่อเรื่อง ควรมีข้อมูลที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามลำดับดังนี้ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้พิมพ์ สังกัด (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) หรือในกรณีที่เป็นนักศึกษา ควรมีรายละเอียด เช่น หลักสูตร สาขา มหาวิทยาลัย ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ตำแหน่งงาน หน่วยงานต้นสังกัดของผู้พิมพ์ ให้ถูกต้องชัดเจนของทุกคน

ผู้พิมพ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่เฉพาะเจาะจงผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่น ๆ บุคคลทั่วไป หรือนิสิตนักศึกษาในระดับอื่น ๆ สามารถเข้าใจได้ง่าย

**1. บทความวิจัย (Research Article)** หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัยที่มีวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่าย อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยหัวข้อหลัก **บทคัดย่อ** และ **ABSTRACT** ต้องระบุถึงความสำคัญของเรื่อง วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย (ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่ม เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัย) ผลการวิจัย และบทสรุปความยาวไม่เกิน 250 คำ **บทนำ** (วัตถุประสงค์ของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัย สมมติฐานของการวิจัย) **วิธีการดำเนินการวิจัย** (ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่ม เครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในการวิจัยผลการวิจัย) **สรุปผลการวิจัย** (ตารางวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสถิติที่ใช้) **อภิปรายผลการวิจัย** (อภิปรายถึงเหตุผลประกอบของผลวิจัยที่ได้ซึ่งมีการเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุปผลการวิจัยว่าได้ข้อค้นพบอย่างไร) **ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย** (ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป) และ **เอกสารอ้างอิง** (จากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร หนังสือ รายงานการวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ ที่สามารถตรวจสอบได้ทางระบบออนไลน์เท่านั้น (หากอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต ใช้ในกรณีที่เป็นข้อมูลทางด้านสถิติเท่านั้น) และทั้งหมดต้องไม่เกิน 5 ปี



2. **บทความวิชาการ (Academic Article)** หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นในลักษณะที่มีวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป และเรียบเรียงให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้โดยง่าย อย่างเป็นระบบ มีการใช้แนวคิดทฤษฎี หรือเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากพื้นฐานวิชาการที่ได้เรียบเรียงมาจากผลงานทางวิชาการของตนเองหรือของผู้อื่น หรือเป็นบทความทางวิชาการที่เขียนขึ้น เพื่อเป็นความรู้สำหรับผู้สนใจทั่วไป ประกอบด้วยหัวข้อหลัก **บทคัดย่อ** และ **ABSTRACT บทนำ** (ความเป็นมาของปัญหา เนื้อหา วัตถุประสงค์ แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เสนอแนวทางการแก้ไข) **บทสรุป** (ว่าได้ข้อค้นพบที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ อย่างไร) และ **เอกสารอ้างอิง** (ใช้รูปแบบตามบทความวิจัย)

### การเตรียมบทความและส่งบทความ (Full Paper)

1. องค์ประกอบต่างๆ ของบทความวิจัยหรือบทความวิชาการให้จัดทำตามคำแนะนำการเตรียมต้นฉบับนี้ การใช้ภาษาไทยให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีจำเป็นให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ การปรากฏอยู่หลายที่ในบทความของศัพท์คำเดียวกันที่เป็นภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษ ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น

2. ตั้งค่าน้ำกระดาษ : กำหนดให้ระยะขอบบน 2.5 ซม. ระยะขอบซ้าย-ขวา-ล่าง 2 ซม. และระยะเย็บกระดาษ 0 ซม.

3. การแบ่งคอลัมน์ : เนื้อหาในหน้าบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเอกสารอ้างอิง ค่าตั้งเป็นแบบหนึ่งคอลัมน์ส่วนหน้าเนื้อหา ให้ตั้งค่าเป็นแบบสองคอลัมน์ (เนื้อหาที่เป็นตารางหรือรูปภาพประกอบ ให้ผู้พิมพ์ปรับเป็นแบบหนึ่งหรือสองคอลัมน์ก็ได้ตามความเหมาะสมดูตัวอย่างได้ในไฟล์ template)

4. บทความมีจำนวนไม่เกิน 10 หน้ากระดาษ A4 ตัวหนังสือภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ด้วยฟอนต์ TH SarabunNew

5. ชื่อบทความจัดไว้ชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ชื่อหัวข้อหลักของบทความ ขนาด 16 พอยต์ ตัวหนาจัดไว้กึ่งกลางของคอลัมน์ ส่วนหัวข้อย่อย ตัวหนา และเนื้อหา ตัวปกติของบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 14 พอยต์ เียงอรรถอยู่ส่วนท้ายหน้าแรกที่ เป็นชื่อตำแหน่งทางวิชาการของผู้เขียนบทความและสังกัดใช้ตัวอักษรขนาด 12 พอยต์ ตัวปกติ

6. บทคัดย่อทั้งไทยและภาษาอังกฤษ ต้องระบุ คำสำคัญ และ Keywords อย่างน้อย 3 คำ ให้ใช้สัญลักษณ์ “ ; ” คั่นวันวรรคระหว่างคำ

7. ตารางที่ และภาพที่ พิมพ์ตัวหนาชิดขอบซ้ายของหน้ากระดาษ เช่น **ตารางที่ 10** ความพึงพอใจของนักเรียน... กรณีข้อความตัดไปหน้าใหม่ให้พิมพ์ว่า **ตารางที่ 10 (ต่อ)** (ในกรณีเป็นการอ้างอิงตาราง ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้ตาราง) หรือ **ภาพที่ 2** การตัดใบต้นข้าวในแปลง..กรณีข้อความตัดไปหน้าใหม่ให้พิมพ์ว่า **ภาพที่ 2 (ต่อ)** (ในกรณีเป็นการอ้างอิงรูปภาพ ต้องระบุแหล่งที่มาไว้ได้รูปภาพนั้นๆ)

8. การเขียนเอกสารอ้างอิง APA 6<sup>th</sup> มีรายละเอียดตามที่กำหนดดังนี้ (ให้มีวงเล็บหมายเลขด้านหน้ากำกับตามลำดับ)

8.1 [1] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อหนังสือ./พิมพ์ครั้งที่./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์.

8.2 [2] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)./เลขหน้า.

8.3 [3] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./รายงานการวิจัยหรือระดับวิทยานิพนธ์./หลักสูตร./สังกัดคณะ./ชื่อมหาวิทยาลัย.

8.4 [4] ชื่อผู้แต่ง./ (ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง./สืบค้นเมื่อ./จาก/ระบุเว็บไซต์.

9. ผลงานวิชาการที่ส่งมาต้องไม่ได้รับการเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณากับวารสารฉบับอื่น

## การส่งต้นฉบับบทความ (Full Paper)

สามารถดาวน์โหลดเอกสารแบบฟอร์มต่างๆ ได้ที่ [www.scaj.stu.ac.th](http://www.scaj.stu.ac.th) หรือ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/index>

1. ส่งต้นฉบับบทความตามขั้นตอน ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** ดาว์นโหลดเอกสาร และลงทะเบียนสมัครสมาชิกฟรีได้ที่เว็บไซต์ [www.scaj.stu.ac.th](http://www.scaj.stu.ac.th) หรือ [https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/login\\_](https://www.tci-thaijo.org/index.php/scaj/login_) พร้อมยืนยันการสมัครสมาชิกทางอีเมลล์ (กรณีที่ไม่สามารถส่งผ่านให้เข้าเว็บ Tci-thaijo > ค้นหาวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล หรือวารสารที่ท่านเคยสมัครผ่านระบบ Tci-thaijo

- 1) ที่หน้า login ให้คลิกที่ลิ้งค์ส่งผ่าน > ใส่อีเมลล์ > คลิก Reset Password > ระบบจะส่งข้อมูลกลับไปทางเมลล์
- 2) เข้าเมลล์ ไปคลิกลิ้งค์ที่ระบบส่งให้เพื่อยืนยันตัวตน > หน้าจอจะพาเข้ามาที่หน้าระบบ thaijo แล้วให้คลิก login
- 3) เข้าเมลล์ของท่านอีก 1 รอบ ระบบจะส่ง Username และ password ใหม่มาให้
- 4) สามารถนำ Username และ password มาเข้าระบบได้เพื่อส่งหรือแก้ไขบทความตามที่ท่านต้องการ)

**ขั้นตอนที่ 2** เข้าสู่ระบบสมาชิกเพื่อส่งบทความ (Submissions) โดยแนบส่งไฟล์เอกสารให้ครบ ดังนี้

- 1) แบบนำส่งบทความ
- 2) บทความฉบับเต็ม ไฟล์ .pdf และไฟล์ .doc รวม 2 ไฟล์ (แล้วรอตอบรับจากเจ้าหน้าที่ทางระบบก่อนจึงจะชำระเงิน)

2. เจ้าหน้าที่ตรวจหลักฐานการสมัคร พร้อมตรวจบทความให้เป็นไปตามรูปแบบของวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล หากได้รับการแจ้งว่าบทความผ่านประเมินขั้นต้นแล้ว ให้ชำระค่าธรรมเนียม โอนเงินได้ทุกช่องทางผ่าน ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาบึงกุ่ม อุดรธานี ชื่อบัญชี “กองทุนวิจัย โดย วิทยาลัยสันตพล” เลขที่บัญชี 829-2-04024-6 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์) แล้วส่งสำเนาหลักฐานการชำระค่าธรรมเนียม โดยเข้าไปที่ ; หัวข้อกระทู้สนทนา Pre-Review > ตั้งกระทู้สนทนา > แนบไฟล์หลักฐานการโอนเงิน (ต้องระบุชื่อ-สกุล เจ้าของบทความ ดังนี้ ชื่อ- นามสกุล..... เบอร์โทร. 08x xxx xxxx, Email; ..... โอนวันที่.....เดือน.....ปี..... เวลา..... จำนวน.....บาท) โปรดระบุที่อยู่เพื่อจัดส่งเอกสาร ใบเสร็จรับเงิน แบบตอบรับฯ ชื่อที่อยู่.....เลขที่.....หมู่.....ซอย.....ตำบล/เขต.....อำเภอ/แขวง.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

3. ผู้ส่งบทความปรับปรุงแก้ไขรูปแบบไม่เกิน 1 เดือน ถ้าเกิน 1 เดือน สำนักงานวารสารจะตัดสิทธิ์ การลงบทความ

4. กรณีที่ผู้ส่งบทความสมัครแล้วไม่ส่งบทความ หรือขาดการติดต่อเกิน 1 เดือน กองบรรณาธิการวารสารฯ จะตัดสิทธิ์การลงบทความ

5. กองบรรณาธิการวารสารส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน โดยใช้เวลาประมาณ 1 เดือน หรือตามกำหนดการของแต่ละรอบปีโดยจะแจ้งผลการประเมินให้ผู้ส่งบทความทราบผ่านระบบ tci-thaijo โดยระบบการแจ้งเตือนกลับไปยังอีเมลล์ที่ท่านได้ลงทะเบียนไว้

6. ผู้ส่งบทความปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ประเมิน จะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับกระบวนการของผู้ส่งบทความ

6.1 กรณีที่ผู้ประเมินขอการแก้ไขอีกครั้งหนึ่งต้องส่งไปให้ผู้ประเมินใหม่

6.2 กรณีที่ผู้ประเมินท่านหนึ่งไม่ให้ลงจะต้องส่งผู้ประเมินใหม่ (ผู้ทรงคุณวุฒิฯ คนที่ 4 ประเมินรอบ 2)

7. กรณีที่สมัครลงบทความไม่ดำเนินการตามข้อ 1 – 6 ทางวารสารจะไม่คืนเงิน

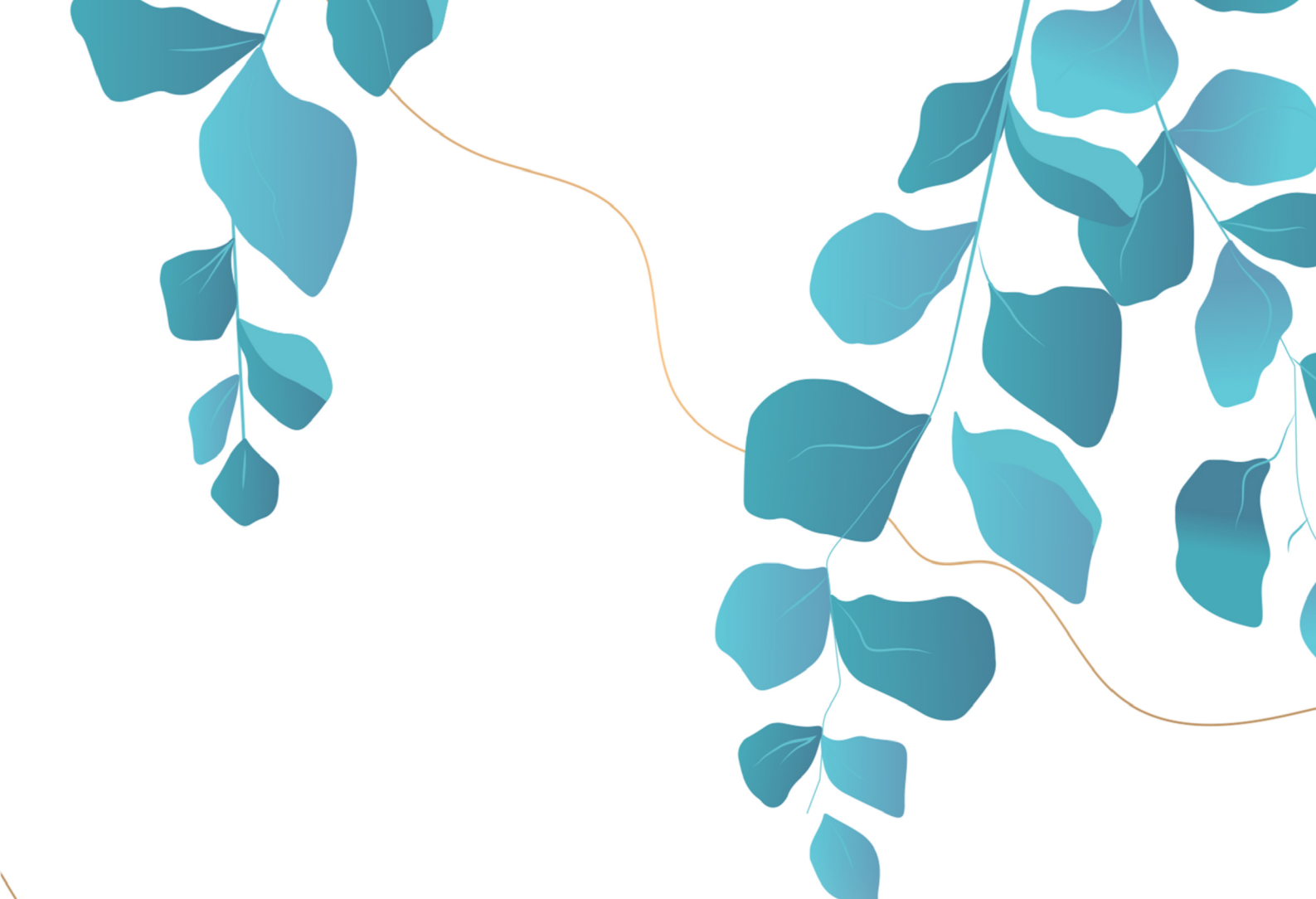
8. กรณีเป็นบทความเพื่อสำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องสอบ 5 บทความ (ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์)

9. การใช้เอกสารอ้างอิงให้อ้างอิงจากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร หนังสือ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ที่สามารถตรวจสอบได้ทางระบบออนไลน์เท่านั้น (หากอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ตให้เป็นกรณีที่เป็นข้อมูลทางด้านสถิติเท่านั้น) และทั้งหมดต้องไม่เกิน 5 ปี

10. ผู้ส่งบทความจะต้องปฏิบัติตามกระบวนการและวิธีการดำเนินการจัดทำวารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล กำหนดไว้เท่านั้น มิฉะนั้นวารสารมีสิทธิ์ในการยกเลิกการลงบทความ

\* หมายเหตุ กรณีโอนชำระเงินมาแล้วยกเลิกไม่ลงบทความกับวารสาร ทางวารสารไม่คืนเงิน เนื่องจากได้ถือว่ารับเข้าสู่กระบวนการแล้วและเจ้าของบทความเป็นผู้ที่ยินยอมรับเงื่อนไข

\*\* ผู้ประสานงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุจิต รุจิฉาย โทร.082 306 6100 และ อาจารย์กวิณภพ ศรีวัฒนานุกาศาสตร์ โทร.085 003 9638



ISSN 2586-9868 [Online]  
2566 02



9 772408 172009

วิทยาลัยสันตพล อุดรธานี ป.ตรี ป.บัณฑิต ป.โท  
299/1 ถนนอุดร-สกล ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000  
โทร 0 4232 3464 Website : [www.stu.ac.th](http://www.stu.ac.th)